

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
โดย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

ได้รับอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนต์ชัย เทียนทอง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ สุขปรดี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธมน จีรังสุวรรณ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภ พิริยะสุรวงศ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์)

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ชื่อ : นางสาวฉันทนา ปาปัดถา
ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด
เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา : เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ
ปีการศึกษา : 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน (2) พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน (3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน และ (4) ประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชนและนักสื่อสารมวลชน 600 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบสอบถามเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ แบบสอบถามตัวบ่งชี้สมรรถนะ และแบบประเมินรับรองผลการวิจัยพบว่า

ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 87 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน 43 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะด้านเนื้อหา 18 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านเทคนิคการผลิต 10 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านบริหารจัดการและการทำงาน 8 ตัวบ่งชี้ และสมรรถนะด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 7 ตัวบ่งชี้ และ (2) สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 44 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ สมรรถนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์ 10 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านด้านสื่อภาพยนตร์ 10 ตัวบ่งชี้ และสมรรถนะด้านสื่อดิจิทัล 11 ตัวบ่งชี้ ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการประเมินรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 359 หน้า)

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อสารมวลชนดิจิทัล เศรษฐกิจสร้างสรรค์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Name : Miss Chantana Papattha
Thesis Title : Development of Digital Mass Communication Officer Competence Indicators based-on Creative Economy Framework of Mass Communication Students
Major Field : Information and Communication Technology for Education
King Mongkut's University of Technology North Bangkok
Thesis Advisor : Associate Professor Dr.Prachyanun Nilsook
Co-Advisor : Associate Professor Dr.Namon Jeerungsuwan
Academic Year : 2014

Abstract

The objectives of the research study were (1) to synthesize of a digital mass communication officer competence indicators based-on creative economy framework for mass communication students, (2) to develop the digital mass communication officer competence indicators, (3) to confirm factor analysis the digital mass communication officer competence indicators, and (4) to certify evaluation the digital mass communication officer competence indicators. The research methodology was mixed methods including qualitative research and quantitative research. The sampling group was 600 samples who were mass communication officers and lectures in mass communication universities. The research instruments were structured interview form, importance questionnaire of competence indicators, questionnaire of competence indicators, and evaluate appropriateness form.

The research results revealed that there were two element essentials consisted of 87 indicators including mass communication officer core-competence indicators and mass communication officer professional competence indicators. The mass communication officer core-competences were 43 indicators including 18 indicators of content competences, 10 indicators of production technical competences, 8 indicators of administrator and working competences, and 7 indicators of creative economy competences. The mass communication officer professional competences were 44 indicators including 10 indicators of printed media competences, 13 indicators of radio and television broadcasting media competences, 10 indicators of film media competences, and 11 indicators of digital media competences and conducted confirmatory factor analysis and validated by the specialists.

(Total 359 pages)

Keywords : Competence Indicators, Digital Mass Communication Officer,
Creative Economy

Advisor

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิตในครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยต้นสังกัดที่อนุญาตให้ข้าพเจ้าลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลา ระยะเวลา 3 ปี และได้มอบทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาและทุนสนับสนุนการทำวิจัยและทุนวิจัยบางส่วนได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ สุขปริศนีย์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสยาม ประธานกรรมการสอบป้องกันและขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข รองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภ พิริยะสุรวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และรองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ธรรมาวิวัฒน์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรรมการสอบป้องกัน โดยให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงผลการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข ที่ปรึกษาหลักและรองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตรวจสอบปรับและให้ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในแนวทางที่ถูกต้อง รวมถึงข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของงานวิจัยมาโดยตลอด พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอย่างสูงและผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้บริหารในองค์การสื่อสารมวลชน หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์การสื่อสารมวลชน ผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ด้านสื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์ และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ในการให้สัมภาษณ์ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้งในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนและองค์การสื่อสารมวลชน ในการพัฒนาเครื่องมือด้วยเทคนิคเดลฟาย ขอขอบคุณอาจารย์และนักสื่อสารมวลชนในการตอบแบบสอบถาม รวมถึงมหาวิทยาลัยและองค์การสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้นำในองค์การสื่อสารมวลชนและผู้บริหารและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนในการประเมินรับรองผลการวิจัยในขั้นตอนสุดท้าย พร้อมทั้งขอเสนอแนะที่ดีและเป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยฉบับนี้และขอขอบคุณสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ พี่น้อง เพื่อน และลูกศิษย์ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดในชีวิต

ฉันทนา ปาปัดถา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	13
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ	19
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล	50
2.3 แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	71
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	85
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	89
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	117
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย	117
3.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา สื่อสารมวลชน	119
3.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา สื่อสารมวลชน	119
3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	122
3.5 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ นักศึกษาสื่อสารมวลชน	126
บทที่ 4 ผลของการวิจัย	127
4.1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	127
4.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	152

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	178
4.4 ผลการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามความเห็นของอาจารย์และ นักสื่อสารมวลชน	203
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	215
5.1 สรุปผลการวิจัย	215
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	220
5.3 ข้อเสนอแนะ	224
บรรณานุกรม	227
ภาคผนวก ก ผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์	239
ระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัมภาษณ์	240
ระยะที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญรอบเทคนิคเดลฟาย	243
ระยะที่ 3 รายชื่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล	247
ระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบประเมินรับรอง	249
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ข้อมูล	251
ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเบื้องต้น	252
ระยะที่ 2 ผลวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเดลฟายเบื้องต้นรอบที่ 1	278
ระยะที่ 3 คุณภาพเครื่องมือวิจัย	289
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	293
ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล	292
ระยะที่ 2 แบบสอบถามเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตาม แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย	295
ระยะที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะ นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	330
ระยะที่ 4 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	337
ประวัติผู้วิจัย	345

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ตัวอย่างของมาตรแบบลิเคิร์ตในการประเมินสมรรถนะ	30
2-2 ตารางวิเคราะห์ประเภทสื่อสารมวลชนตามแนวคิดของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนในประเทศไทย	69
2-3 รูปแบบการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์	74
2-4 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ	76
2-5 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของสิงคโปร์	77
2-6 การเปรียบเทียบการจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์	77
2-7 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย	78
2-8 ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทของกลุ่มย่อย	79
2-9 การวิเคราะห์ประเภทสื่อสารมวลชนตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	83
2-10 รายละเอียดขอบเขตการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	83
2-11 การสังเคราะห์ความสอดคล้องของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	114
3-1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	118
3-2 สรุปรขนาดกลุ่มตัวอย่าง	124
3-3 การกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง	125
4-1 การสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	131
4-2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อสิ่งพิมพ์	130
4-3 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	132
4-4 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	133
4-5 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	134
4-6 การวิเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	137
4-7 การสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนากรอบตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	147
4-8 สรุปผลการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	148
4-9 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-10 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา สื่อสารมวลชนปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	154
4-11 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	157
4-12 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	158
4-13 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	159
4-14 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วย เทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	160
4-15 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2	161
4-16 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2	165
4-17 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2	166
4-18 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2	167
4-19 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2	168
4-20 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3	170
4-21 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3	173
4-22 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3	174
4-23 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3	175
4-24 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3	176
4-25 สรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย	177
4-26 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	179
4-27 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลภาพรวม	180
4-28 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	181
4-29 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	185
4-30 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	185
4-31 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	187
4-32 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	188

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-33 สรุปผลความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	189
4-34 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา	190
4-35 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต	192
4-36 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	194
4-37 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	195
4-38 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	196
4-39 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	198
4-40 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	199
4-41 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	201
4-42 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ	204
4-43 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	204
4-44 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	207
4-45 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	208
4-46 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	209
4-47 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	210
ก-1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย	240
ก-2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบเดลฟายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัล	243
ก-3 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบประเมินรับรองผลการวิจัย	297
ข-1 การวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	252
ข-2 การวิเคราะห์รายละเอียดขอบเขตการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	257
ข-3 การวิเคราะห์เนื้อหาสาระหลักของสาขาวิทยาศาสตร์และสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	259
ข-4 การวิเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	260
ข-5 การสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	261
ข-6 การสังเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนพัฒนากรอบตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล	262
ข-7 การสังเคราะห์สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนจากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	263

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ข-8 การสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	266
ข-9 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	267
ข-10 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล และร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	268
ข-11 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	269
ข-12 การสังเคราะห์สมรรถนะวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	270
ข-13 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	272
ข-14 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพสื่อภาพยนตร์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	273
ข-15 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล และร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	274
ข-16 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลจากคุณลักษณะความเป็นสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคล	275
ข-17 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล	277
ข-18 สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	278
ข-19 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	283
ข-20 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	284
ข-21 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสมรรถนะด้านสื่อภาพยนตร์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	286
ข-22 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1	287

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย	16
2-1 ตัวแบบของแนวคิดสมรรถนะของบุคคล	28
2-2 ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะในตัวบุคคล	37
2-3 กรอบแนวคิดของการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล	39
2-4 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน	42
2-5 โมเดลการวัดปัจจัยเชิงยืนยัน	44
2-6 กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบ	45
2-7 เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	46
2-8 แนวคิดเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ	49
2-9 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท	66
2-10 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท	66
2-11 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท	67
2-12 การหลอมรวมกันของสื่อสารมวลชนดิจิทัล	70
2-13 สื่อสารมวลชนดิจิทัล	70
2-14 แนวคิดเพื่อกำหนดกรอบสมรรถนะสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	84
2-15 แนวคิดเพื่อกำหนดกรอบคุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์	98
4-1 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา	192
4-2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต	193
4-3 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	195
4-4 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	196
4-5 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	197
4-6 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	199
4-7 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	200
4-8 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	202
4-9 สรุปตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	212

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงและเสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ซึ่งที่ผ่านมาประชาคมโลกประสบปัญหากับวิกฤตในหลาย ๆ ด้านจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ความต้องการปัจจัยสี่เพิ่มขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป จึงต้องปรับตัวเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

ในขณะที่โลกาภิวัตน์เป็นผลให้มีแรงผลักดันจากการเมืองภายนอกประเทศ ทำให้เกิดเสรีทางการค้า (Free Trade Organization: FTA) ทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าทุกด้าน ไม่เว้นแม้ในวงการการศึกษา ทำให้การศึกษามีการแข่งขันอย่างเสรี เกิดการศึกษาไร้พรมแดน มีการลงทุนในธุรกิจศึกษามากขึ้น สถาบันการศึกษาต่างประเทศมาขยายเครือข่ายและให้บริการและสร้างมาตรฐานระดับสากลขึ้น ทำให้เกิดธุรกิจการศึกษาในเมืองไทยมากขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาไทย มีผลทำให้สถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันในสถาบันอุดมศึกษาไทยมากยิ่งขึ้น เพื่อแข่งขันให้ลูกค้าเข้ามาศึกษาเล่าเรียนและใช้บริการในสถาบัน เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาไทยมีสินค้าและบริการที่ใกล้เคียงกัน จึงต้องมีการแข่งขันกันด้วยการเน้นจุดยืนและสร้างจุดเด่นด้วยการสร้างคุณภาพทางวิชาการและการศึกษา การสร้างนวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนบทบาทและพัฒนาวิชาการให้ก้าวไปสู่สากลหรือมีค่านานาชาติมากขึ้น ซึ่งผลพวงของกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษาไทย 2 ด้าน คือ เกิดการแข่งขันเสรีและสังคมการเรียนรู้/ระบบเศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge-Based Society/ Knowledge-based Economy) ที่มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต้านรองรับการเปลี่ยนแปลงให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและเปี่ยมศักยภาพในยุคโลกไร้พรมแดนนี้และเมื่อสภาพสังคมเศรษฐกิจของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่กระทบมาถึง จึงทำให้ทุกองค์กรต้องเผชิญกับปัญหาความซับซ้อนในการทำงานกับการแข่งขันที่รุนแรง ความจำเป็นในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้กลายเป็น

ภารกิจที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีการให้น้ำหนักความสำคัญในทันที ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรองรับการทำงานตามกลยุทธ์ที่จัดวางขึ้นมาใหม่ให้ได้ผลจริง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

การแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบันมีปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่ช่วยให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ (1) ความสามารถในการปรับตัว (2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่องค์กรจะตอบสนองความต้องการของลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ความหลากหลายของบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพราะความคิดและผลลัพธ์ใหม่ ๆ ดังนั้นเป้าหมายของการบริหารความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร คือ การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้บุคลากรได้แสดงความสามารถและศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนได้นำติดตัวเข้ามาในองค์กรให้ออกมาในทางสร้างสรรค์และตอบสนองต่อเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร (พิมลพรรณ, 2554) ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจกชน ครอบครัวและชุมชน สามารถจัดการความเสี่ยงและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม สำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ (ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน) มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ซึ่งตามรายงานของ Universities UK (2007) ได้นำเสนอในรายงานความสำเร็จของนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้ว่า การศึกษาที่สูงขึ้นทำให้มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมในสหราชอาณาจักร โดยสร้างสรรค์ผ่านการวิจัยและการพัฒนาด้านวิชาการ ซึ่ง UNCTAD (2008) ได้นำเสนอในรายงานไว้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ทำให้เกิดการสร้างรายได้ สร้างงานและสร้างรายได้จากการส่งออก

ในขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม สนับสนุนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่ง Howkins (2012) กล่าวว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ ดังนั้นประเทศไทยจึงได้นำกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มากำหนดเป็นนโยบายพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดองค์ประกอบร่วมด้วยแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม (Culture) การส่งสมความรู้ของสังคม (Wisdom) และเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Technology and Innovation) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) ซึ่งมูลค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10-11 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (หรือประมาณร้อยละ 14-17 ของรายได้ประชาชาติ) โดยกลุ่มงานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และกลุ่มสื่อ (Media) เป็นกลุ่มที่มีมูลค่าสูงสุด ซึ่งกลุ่มสื่อประกอบไปด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ การกระจายเสียง ภาพยนตร์และวีดิทัศน์และดนตรี ซึ่งหากพิจารณาแยกรายกลุ่มย่อยจะพบว่าการออกแบบเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรม และกลุ่มแฟชั่น โดยทั้ง 3 กลุ่มมีมูลค่ารวมกันประมาณร้อยละ 9.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

เมื่อเศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน การไหลเลื่อนของความรู้และตัวบุคลากรที่ทรงความรู้เป็นไปอย่างเสรี บทบาท “มนุษย์” ที่เป็น “ทุน” กล่าวได้ว่า “มนุษย์” ในฐานะเป็นทรัพยากร

ที่สำคัญที่สุดและจะกลายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะต้องมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและสถานะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างพอเพียงทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552) ดังนั้นการนำแนวคิดเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ หมายถึง เศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานความรู้มีบทบาทหรือ “ทุน” สำคัญที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับดิน วัตถุ เงินทอง ซึ่งการขับเคลื่อนของมนุษย์ที่มีคุณภาพเหล่านั้น หมายถึง “ทุน” ที่เป็น “คน” ได้กลายเป็นปัจจัยการผลิตแก่นแกนของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ความสามารถของมนุษย์ได้กลายเป็น “ทุน” หรือปัจจัยหลักของยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ไปแล้ว โดยทรัพยากรมนุษย์จะต้องมีความพร้อมสูงทั้งทักษะ ความรู้ ความสามารถกับการสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์การได้ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

เมื่อปี พ.ศ. 2554 การศึกษาไทยอยู่ในภาวะวิกฤตด้านคุณภาพ จะเห็นได้จากตัวชี้วัดด้านการศึกษาและการสอบหลายครั้ง ที่สำคัญกว่าตัวชี้วัดคือนักเรียนนักศึกษาไม่มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงของโลกและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ, 2554) ซึ่งตัวบ่งชี้ความถดถอยของสถาบันอุดมศึกษา จากการที่สถาบันอุดมศึกษาแย่งกันผลิตบัณฑิตโดยไม่มีเป้าหมายตรงกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งตัวบ่งชี้ความถดถอย ได้แก่ (1) บัณฑิตว่างงาน (2) เปิดสอนนอกสถานที่มากเกินไป (3) การจัดอันดับของสถาบันการศึกษาที่ต่ำลงและ (4) บัณฑิตได้งานทำไม่ตรงกับสาขาที่จบมา โดยเสนอแนวทางการแก้ปัญหาไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ (1) บุคลากรสายผู้สอนหรืออาจารย์ต้องมีคุณภาพที่ดี (2) ต้องมีสวัสดิการที่ดีและ (3) ต้องมีวิธีการสอนที่ทันสมัย หมายถึง การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) โดยที่มหาวิทยาลัยหรือ University รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ นั้นมีจุดมุ่งหมายเด่น ๆ อยู่ 3 ประการ ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ (2) การสร้างคนและ (3) การสร้างสังคม (ไพฑูรย์ และคณะ, 2554) ในขณะที่ Gardner (2006) กล่าวว่า ในเชิงคุณภาพแล้วการรวบรวมความรู้ที่แตกต่างจากความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ซึ่งความเชี่ยวชาญครั้งแรกจะเกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นการฝึกฝนวิคิดจนเป็นเลิศก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับหลายอาชีพและทุกวันนี้ ความเชี่ยวชาญมากกว่าหนึ่งสาขาวิชาเป็นที่ต้องการอย่างมาก เรายกย่องผู้รู้แบบสหวิทยาการอย่างแท้จริง ผู้เชี่ยวชาญในสหวิทยาการจะสมเหตุสมผลถ้าผู้นั้นมีความเชี่ยวชาญในวิชาต่าง ๆ อย่างแท้จริงและสามารถหลอมรวมสาขาวิชาเหล่านั้นเข้าด้วยกัน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาไทยจึงควรเป็นต้นแบบที่เป็นตัวอย่างสร้างแรงบันดาลใจเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชนและปัจเจกชนในกระแสบริโภคนิยมและข้อมูลข่าวสารเสรี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

การศึกษามีความสำคัญกับชีวิตของประชาชนในประเทศ เพราะมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มหาวิทยาลัยได้ผลิตขึ้น เป็นแหล่งแสวงหาความรู้ของคนไทยในทุกวัยและเป็นแบบอย่างของสังคมอีกด้วย หากมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพก็จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศ ในอนาคตจึงต้องเลือกเอาทั้งความรู้ที่เป็นอนาคตของประเทศ โดยปัญหาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมีหลากหลายตามวัฒนธรรมที่มีมา ทั้งในด้านการบริหาร ระบบการจัดการ บุคลากรคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจสรุปปัญหาในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ (1) คุณภาพอาจารย์ผู้สอน (2) คุณภาพ

ของบุคลากรสายสนับสนุนและผู้ช่วยวิชาการ (3) นักเรียนมีปัญหา เพราะการลดการเกิดของประชากร และ (4) ทรัพยากรในมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

หัวใจสำคัญของการเรียนรู้คือการใฝ่รู้ รู้ลึก รู้รอบ เป็นฐานและการวิจัยจึงจะตามมา ในขณะที่ปัจจุบันตลาดทางการศึกษามีการแข่งขันกันสูง ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยในประเทศ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ที่จะเข้ามาเปิดวิทยาเขตการศึกษาในประเทศ ดังนั้นมหาวิทยาลัยทั้งหลายจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่หรือจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ ให้ทันสมัย มีคุณภาพและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานในยุคโลกาภิวัตน์ มหาวิทยาลัยในปัจจุบันจะเป็นแหล่งความรู้ที่มีค่าและเป็นตัวกำหนดความได้เปรียบเสียเปรียบของการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกันและตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มีสาระสำคัญ 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นภาพอนาคตที่มีผลกระทบต่อโลกและการอุดมศึกษาไทยและส่วนที่สองเป็นประเด็นและทิศทางและนโยบายกรอบแผนการศึกษาระยะยาว ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น การแก้ปัญหาอุดมศึกษา การจัดกลุ่มอุดมศึกษา ธรรมาภิบาลและบริหารจัดการ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ระบบวิจัยและนวัตกรรม การเงินอุดมศึกษา ระบบการพัฒนาบุคลากร เครือข่ายอุดมศึกษา เขตพัฒนาเฉพาะภาคใต้ การพัฒนานักศึกษาแบบบูรณาการ โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้และคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) สอดคล้องกับ Gardner (2007) ที่กล่าวว่า ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 พลังของโลกาภิวัตน์นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ทุกชีวิต ที่เกิดจากพลังอำนาจและความจำเป็นของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันที่เหลือเชื่อ ข้อมูลที่ไม่ค่อยมีคุณภาพนักแต่มีจำนวนมหาศาล ซึ่งอยู่แค่ปลายนิ้วสัมผัส การหลอมรวมในแง่ของเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงการผลักดันผสมผสานและการปะทะกันเป็นครั้งคราวของผู้คนที่มีความเห็นและความปรารถนาที่ต่างกัน ดังนั้นหน้าที่หลักของระบบการศึกษา คือ การสร้างความรู้ที่เกิดจากการหลอมรวมวิชาต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน (วรพจน์ และอธิป, 2554)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ โดยการแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นระบบกลไกที่ให้ความมั่นใจประสิทธิภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษา สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (ทศนา, 2553) นอกจากนี้ การสื่อสารยังเข้ามาผูกพันกับการศึกษามากขึ้นทุกที ทำให้การปฏิวัติทัศน์ของประชาชนพลเมืองวิ่งเข้าสู่มาตรฐานเดียวกันมากขึ้นและเร็วขึ้น แต่มาตรฐานจะดีหรือไม่ดีก็ต้องขึ้นกับภูมิปัญญาและประสิทธิภาพการทำงานร่วมกันของนักการศึกษาและนักการสื่อสารทั้ง 2 ฝ่าย (สมควร, 2539) และการสื่อสารนับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการสังคม (Social Process) การสื่อสารมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการดำรงรักษาสังคมและการเปลี่ยนแปลงสังคม ซึ่งในด้านการเปลี่ยนแปลงสังคมหรือการพัฒนานั้น โดยที่จะพัฒนา

จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนและการที่ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาได้ ประชาชนต้องมีความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา ตลอดจนมีความเข้าใจตามแผนพัฒนาได้ จากการที่มีความสามารถในการกระจายข่าวสารไปสู่คนจำนวนมากได้ในพื้นที่กว้างขวางจึงทำให้การสื่อสารมวลชนมีพลังที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาสังคม รัฐ และสถาบันสังคมต่าง ๆ จึงพยายามที่จะใช้การสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือของตนในการพัฒนาสังคม ทั้งด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม การเมืองและการปกครอง เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย และการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงกล่าวได้ว่า การสื่อสารมวลชนมีความสำคัญทั้งในการเป็นผู้ดำรงรักษาสังคมและเป็นผู้พัฒนาสังคม (ปรเม, 2541)

การอุบัติขึ้นของเทคโนโลยีและการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตส่งผลให้ข้อมูลเพิ่มขึ้นมาหาศาลจนท่วมท้นตลอดเวลา การรู้จักเลือกข้อมูลอย่างฉลาดจึงเป็นทักษะที่จำเป็นมาก ใครที่รู้จักสังเคราะห์ข้อมูลให้ตัวเองเก่งจะกลายเป็นบุคคลแถวหน้าและผู้ที่สามารถสังเคราะห์ข้อมูลให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายและกลายเป็นครู นักการสื่อสารและผู้นำที่ทรงคุณค่า (Gardner, 2007; รพพจน์ และอธิป, 2554) ในขณะที่กิจกรรมของการจัดการสื่อสารประกอบไปด้วยการวางกลยุทธ์การสื่อสารขององค์การ การออกแบบกิจกรรมการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์การ การควบคุมการไหลเวียนข่าวสาร และยังรวมถึงการสื่อสารแบบออนไลน์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์อีกด้วย ผู้บริหารการสื่อสาร ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ที่เกิดจากการพัฒนาของเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา (สุรพงษ์ และอรรถพร, 2549) ซึ่งเทคโนโลยีการสื่อสารทำหน้าที่ในการขยายสายตาของเราให้กว้างไกลขึ้นและขยายข่าวสารจากสื่อสารมวลชนให้กว้างขวางขึ้น ในปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ การผสมเทคโนโลยีทำให้การสื่อสารมวลชนกลายเป็นการสื่อสารมวลชนโลก กล่าวคือ ความสำคัญด้านข่าวสารของการสื่อสารมวลชนซึ่งทำให้สังคมแคบเข้า ทำให้โลกแคบเข้าด้วยอิทธิพลของข่าวสารจากสื่อสารมวลชน (ปรเม, 2541) โดยที่เทคโนโลยีสื่อใหม่หรืออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคข่าวสารทั่วโลกเป็นปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในวงการสื่อและผู้รับสารทุกรูปนาม ต้องตระหนักถึงผลกระทบรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจมีและได้เกิดขึ้นแล้วในสังคม ซึ่งสื่อใหม่นี้ได้ค่อย ๆ หลอมรวมจนสร้างปรากฏการณ์ใหม่เกือบตลอดกระบวนการผลิตงานวารสารศาสตร์และสถานการณ์ที่นักวารสารศาสตร์ต้องเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพคงอยู่ได้อย่างมีมาตรฐานบนปรัชญาวารสารศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ นักวารสารศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ในสังคมฐานความรู้ต้องตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีคุณค่ามหาศาลนี้อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการกับการรายงานข่าวผ่านช่องทางสื่อใหม่ให้มีประสิทธิภาพเท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว (มาลี, 2556) พลังความสามารถในการเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วของการสื่อสารมวลชนทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้ทั่วโลก แม้กระทั่งในเวลาเดียวกับที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในสถานที่ที่อยู่ห่างไกล ดังนั้นความเป็นสากลของสิ่งต่าง ๆ ทั้งปวงในปัจจุบันในโลกนี้จึงเกิดขึ้นได้เพราะพลังของการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีทางการสื่อสารโดยแท้ (ปรเม, 2541)

ในสังคมที่มีความทันสมัย สลับซับซ้อน มีกิจกรรมมากมายและประกอบไปด้วยคนจำนวนมากชีวิตในปัจจุบันของเราจึงเป็นชีวิตที่อยู่กับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการสื่อสารที่รวดเร็ว การสื่อสารมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญแทนที่การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากันและการสื่อสารแบบปากต่อปาก การสื่อสารมวลชนทำให้เราสามารถทำการสื่อสารกันได้

โดยไม่จำกัดในเรื่องจำนวนคน เวลาและระยะทางการสื่อสารมวลชนมีความสำคัญอย่างกว้างขวางต่อชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานของเรต่อสังคมของเราและต่อชุมชนโลก (ปรมะ, 2541) ในขณะที่ Gardner (2007) ได้กล่าวว่า การสังเคราะห์ใหม่อาจเกิดขึ้นโดยปราศจากความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง การสร้างสรรค์เองก็ยากที่จะเกิดขึ้นหากไร้ซึ่งความเป็นเลิศในบางสาขารวมถึงความสามารถในการสังเคราะห์ คือ เราจะคิดนอกกรอบได้ก็ต่อเมื่อมีกรอบ โดยที่จิตเชี่ยวชาญเป็นเรื่องของความลึก จิตรู้ สังเคราะห์เป็นเรื่องของความกว้างและจิตสร้างสรรค์เป็นเรื่องของการแพร่ขยาย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนเพราะการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดและคุณธรรมของบุคคล เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาแก่บุคคล การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรมสามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองและร่วมพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม (วีระยุทธ, 2555) ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาคือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่พึงประสงค์คือสิ่งที่อยากจะให้เกิดกับบุคคลหรือเด็ก มีหลักสูตรคือแนวทางในการจัดการเรียนรู้อันมีผู้สอนหรือครู ซึ่งเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้และผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดคุณลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การศึกษาได้อาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยใช้การประเมินผลการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการประเมินด้านการศึกษาต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญที่จะพัฒนาทุกภาคส่วนของการศึกษาได้อย่างแท้จริง ซึ่งการประเมินการศึกษาเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าในบริบทของขยายทางการศึกษา (พิสนุ, 2554) การวางแผนการศึกษาที่สำคัญคือการหาทางจัดการให้คนเกิดการพัฒนาและบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ มีสิ่งบ่งชี้ที่ชัดเจนและจะทำให้สามารถพัฒนาไปในทิศทางพึงปรารถนาและเจริญงอกงามอย่างเต็มศักยภาพ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ได้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความต้องการของสังคม การที่คนจะเกิดพัฒนาการจนบรรลุสิ่งที่พึงประสงค์ตามที่ตั้งไว้ นักการศึกษาจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับให้เหมาะสมที่จะมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ต้องการ สามารถวัดและประเมินสิ่งที่พึงประสงค์ได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) และการจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับทุกคน (วีระยุทธ, 2555) การจัดการศึกษาหากเป็นไปตามเป้าหมายหรือเป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ เรียกว่า เป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในอดีตของการจัดการศึกษา เราสนใจเพียงแค่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายหลังนักการศึกษาที่มีความเห็น ว่า ผลของการศึกษามีมากกว่านั้นและบ่งชี้ถึงการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ด้วย โดยเปรียบเทียบการศึกษาเป็นกระบวนการผลิตอย่างหนึ่ง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนั้นคุณภาพผู้จบการศึกษา คือ ผู้จบการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ ในแต่ละระดับ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและการพึ่งพาตัวเองของผู้จบการศึกษา (วีระยุทธ, 2555) นอกจากนี้คุณภาพการศึกษาคือคุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด

ผลการปฏิบัติงานว่ามีความสอดคล้องกับที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการ ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง และเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมที่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ดังที่ นิสตาร์ก (2556) กล่าวว่า ความรู้ความสามารถ จะทำให้เกิดความได้เปรียบที่ยั่งยืน ในขณะที่องค์การที่มีการจัดการความรู้ที่ดีกว่าจะก้าวไปสู่การมีคุณภาพที่ดีกว่า มีการสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพมากกว่า ข้อได้เปรียบของความรู้คือ ทรัพย์สินทางความรู้นั้นยิ่งใช้ยิ่งจะเพิ่มความคิดหนึ่งทำให้เกิดอีกความคิดหนึ่ง การค้นพบแนวความคิดที่ยิ่งใหญ่จะเกิดจากการค้นพบของแนวความคิดเล็ก ๆ เป็นล้าน ๆ ความคิด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเพื่อพัฒนาเครื่องมือชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงตัวบ่งชี้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และสะท้อนผลการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนที่สามารถวัดและสังเกตได้ในการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลและเป็นการประเมินความพร้อมด้านวิชาชีพก่อนการออกไปปฏิบัติงานในองค์การสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงขององค์การสื่อสารมวลชนที่มีการแข่งขันสูงอันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตเพื่อการทำงานและดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีความสุข

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
- 1.2.4 เพื่อประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการศึกษา 1 ปี โดยดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนเมษายน 2557-มีนาคม 2558 แบ่งออกเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1.3.1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1.3.1.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อสารมวลชนดิจิทัล แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

- 1.3.1.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ จำนวน 21 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ได้แก่

1.3.1.2.1 ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 2 คน

1.3.1.2.2 ผู้บริหารในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 10 คน

1.3.1.2.3 หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน

1.3.1.2.4 ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน

1.3.1.2.5 อาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน

1.3.1.3 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

1.3.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 2 ขั้นตอน ได้แก่

1.3.2.1 การสร้างแบบสอบถามจากร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ทำการตรวจสอบความตรง (Validity) โดยอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน

1.3.2.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทำงานด้านสื่อสารมวลชน 10 ปีขึ้นไป ทั้งที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาและนักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์การสื่อสารมวลชน ออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 19 คน ได้แก่

1.3.2.3.1 ผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน หรือนิเทศศาสตร์ จำนวน 8 คน

1.3.2.3.2 ผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน หรือนิเทศศาสตร์และทำงานเป็นนักสื่อสารมวลชน จำนวน 7 คน

1.3.2.3.3 นักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน

1.3.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.3.3.1 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าความเชื่อมั่นที่ .85 ขึ้นไป

1.3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

1.3.3.2.1 ประชากร คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์และนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชนที่ครอบคลุม 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล

1.3.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ (1) กลุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์และ (2) กลุ่มนักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้แก่

ก) กำหนดขนาดตัวอย่างตามเงื่อนไขการใช้สถิติวิเคราะห์ปัจจัยมีขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (Gorsuch, 1983; Kim, et al, 1991; Hair, 1995) ตามสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 44 ตัวแปร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ 10 ตัวแปร สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวแปร สื่อภาพยนตร์ 10 ตัวแปร และสื่อดิจิทัล 11 ตัวแปร รวม 44 ตัวแปร โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน ซึ่งมากกว่า 10 เท่าของตัวแปรสมรรถนะวิชาชีพ

ข) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratify Random Sampling) โดยคำนวณตามสัดส่วนของแต่ละชั้น (Proportionate Stratified Random Sampling) ได้แก่ (1) อาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 300 คน และ (2) นักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่แตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพที่เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพ จำนวน 300 คน

ค) ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (บุญใจ, 2550) จำแนกตาม 4 สื่อ ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 120 คน (2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 230 คน (3) สื่อภาพยนตร์ จำนวน 120 คน และ (4) สื่อดิจิทัล จำนวน 130 คน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนซึ่งมีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกัน

ง) ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลให้ได้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันของสื่อแต่ละประเภทด้วยวิธีการจับฉลาก

1.3.3.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัย

1.3.4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำด้านสื่อสารมวลชนทั้งที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์ และเป็นผู้นำด้านสื่อสารมวลชนทั้งที่เป็นผู้บริหารองค์กรสื่อและผู้นำที่ประสบการณ์การทำงานในระดับแถวหน้าในวงการสื่อสารมวลชน จำนวน 7 คน ได้แก่ (1) ผู้บริหารในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน และ (2) ผู้นำด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง (สุชาติ, 2555)

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 สมรรถนะ (Competences) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องแสดงออกด้วยวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงาน ซึ่งเป็นการเน้นผลลัพธ์ของงานที่ทำ

1.4.2 ตัวบ่งชี้ (Indicators) หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานสามารถวัดและสังเกตได้โดยตรง จากการสำรวจที่ครอบคลุมตามคุณลักษณะของบุคคล

1.4.3 ตัวบ่งชี้สมรรถนะ (Competence Indicators) หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องปฏิบัติงานให้ได้ โดยเน้นผลลัพธ์ของงานที่ทำ

1.4.4 สมรรถนะบุคคล (Individual Competences) หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องแสดงออกด้วยวิธีการคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.4.4.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

1.4.4.2 ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถเฉพาะที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน และสิ่งจำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน และเป็นการต่อยอดมาจากความรู้สู่การปฏิบัติ มีการพัฒนาและการฝึกฝนให้เกิดขึ้น โดยมีช่วงของระยะเวลาที่ทำการหล่อหลอมจากการปฏิบัติงานกลายเป็นทักษะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

1.4.4.3 คุณลักษณะ (Attributes) หมายถึง ความสามารถในการในสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ ความคิด เจตคติหรือทัศนคติ ความต้องการส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย บทบาททางสังคม การรับรู้ตนเอง และการจงใจ

1.4.5 สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Officer Competences) หมายถึง สิ่งที่บุคคลที่ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนแสดงออกด้วยวิธีการคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

1.4.6 นักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Offices) หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว

1.4.7 นักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Digital Mass Communication Officers) หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารระ ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิดีทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลแบ่งตามประเภทของสื่อในงานสื่อสารมวลชนเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล ดังนี้

1.4.7.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) หมายถึง สื่อสารมวลชนที่ผลิตขึ้นเพื่อการบันทึกและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ข่าวสาร ความบันเทิง และผลงานที่เกิดจากการพัฒนาทางวิชาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเป็นสื่อที่ใช้กระบวนการพิมพ์บนแผ่นกระดาษและนำเสนอผ่านสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์หรือสิ่งพิมพ์ดิจิทัล

1.4.7.2 สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (Radio and Television Broadcasting Media) หมายถึง สื่อสารมวลชนที่ทำหน้าที่เผยแพร่ภาพและกระจายเสียง โดยรวม 2 สื่อเข้าด้วยกันพิจารณาตามโครงสร้างการจัดการศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ มีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร การศึกษา การแสดงความคิดเห็นและความบันเทิง โดยนำเสนอ

ผ่านสัญญาณดิจิทัลและนำเสนอผ่านสื่อสังคม เครือข่ายสังคม เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ออนไลน์และวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

1.4.7.3 สื่อภาพยนตร์ (Film Media) หมายถึง เป็นสื่อสารมวลชนที่เน้นการสื่อสารเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวจบภายในเวลาจำกัด มักใช้เป็นสื่อบันเทิงมากกว่าข่าวสารโดยตรง มีขอบเขตครอบคลุมถึงภาพยนตร์โฆษณาประชาสัมพันธ์ ครอบคลุมถึงการถ่ายทำด้วยระบบดิจิทัล การนำเสนอผ่านสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมในรูปแบบของภาพยนตร์ออนไลน์

1.4.7.4 สื่อดิจิทัล (Digital Media) หมายถึง การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสารทางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารออนไลน์ เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการนำเสนอหรือส่งผ่านสารไปยังผู้รับสารโดยต้องมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสาร คุณสมบัติพิเศษของสื่อใหม่ คือ เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายไปยังผู้รับสารที่ไม่จำกัดสถานที่และผู้รับสาร สามารถร่วมสื่อสารในกระบวนการสื่อสารเดียวกันได้พร้อม ๆ กัน

1.4.8 เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) หมายถึง แนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการส่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ นั่นคือ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

1.4.9 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Digital Mass Communication Officer Competence Indicators) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลที่มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่จะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาแนวทางการประเมินคุณลักษณะหรือสมรรถนะของบัณฑิต การพัฒนาหลักสูตร และออกแบบรูปแบบจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาสื่อสารมวลชนและพร้อมสู่การปฏิบัติงานเป็นนักสื่อสารมวลชน โดยกำหนดออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.4.9.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Officer Core-Competence Indicators) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษาสื่อสารมวลชนที่ต้องได้รับการจัดประสบการณ์ในระหว่างการศึกษาเพื่อก้าวไปเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในยุคดิจิทัล มีคุณลักษณะที่ครอบคลุมสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน 4 ด้าน ได้แก่

1.4.9.1.1 สมรรถนะด้านเนื้อหา (Content Competences) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะพื้นฐานด้านเนื้อหาที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการจัดประสบการณ์ ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่จะต้องครอบคลุมตามกรอบสมรรถนะบุคคล

1.4.9.1.2 สมรรถนะด้านเทคนิคการผลิต (Production Technique Competences) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะพื้นฐานด้านเทคนิคการผลิตที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการจัดประสบการณ์ ได้แก่ กระบวนการ ขั้นตอนการผลิต และ

การใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นต่อการทำงานที่
จะต้องครอบคลุมตามกรอบสมรรถนะบุคคล

1.4.9.1.3 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการและการทำงาน (Administration and Working Competences) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึง
คุณลักษณะพื้นฐานด้านการบริหารจัดการและการทำงานที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการ
จัดประสบการณ์ ได้แก่ การแสดงบทบาทหน้าที่สื่อสารมวลชน การทำงานร่วมกัน ความยืดหยุ่นและ
การปรับตัว ความน่าเชื่อถือและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมที่จะต้องครอบคลุมตามกรอบ
สมรรถนะบุคคล

1.4.9.1.4 สมรรถนะด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Competences)
หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิดและการสร้างมูลค่าจากความคิดที่นักศึกษาสื่อสารมวลชน
ที่จะต้องครอบคลุมตามกรอบสมรรถนะบุคคล

1.4.10.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Officer
Professional Competence Indicators) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้
เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงสมรรถนะ
เฉพาะวิชาชีพที่นอกเหนือจากสมรรถนะหลัก โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้าน
คุณลักษณะ ประกอบด้วย 4 สื่อ ได้แก่

1.4.10.2.1 สมรรถนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media Competences)
หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึง คุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์
ในยุคดิจิทัลที่จำเป็นนอกเหนือจากสมรรถนะหลักที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนที่ศึกษาในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์
จะต้องได้รับการจัดประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

1.4.10.2.2 สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (Radio
and Television Broadcasting Media Competences) หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอก
และสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล
ที่จำเป็นนอกเหนือจากสมรรถนะหลักที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการจัดประสบการณ์
ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

1.4.10.2.3 สมรรถนะด้านสื่อภาพยนตร์ (Film Media Competences)
หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพสื่อภาพยนตร์
ในยุคดิจิทัลที่จำเป็นนอกเหนือจากสมรรถนะหลัก ที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการจัด
ประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

1.4.10.2.4 สมรรถนะด้านสื่อดิจิทัล (Digital Media Competences)
หมายถึง องค์ประกอบที่สามารถบ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพสื่อดิจิทัลใน
ยุคดิจิทัลที่จำเป็นนอกเหนือจากสมรรถนะหลักที่นักศึกษาสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการจัด
ประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

1.4.11 นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Digital Mass Communication
Officer based-on Creative Economy Framework) หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอด

ข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิดิทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมายด้วยความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าให้กับข้อมูลข่าวสารที่ถ่ายทอดไปยังกลุ่มเป้าหมายที่สามารถสร้างสรรค์สังคมโดยคำนึงถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชน ทรัพย์สินทางปัญญา เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

1.4.12 ผู้ทรงคุณวุฒิ (Savants) หมายถึง ผู้ที่ทำงานในวงการสื่อสารมวลชนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยพิจารณาคุณสมบัติจากตำแหน่งงานในระดับบริหารและหัวหน้างานที่มีประสบการณ์ โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2) ผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรสื่อสารมวลชน (3) หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์กรสื่อ (4) ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์และ (5) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์

1.4.13 ผู้เชี่ยวชาญ (Experts) หมายถึง ผู้ที่ทำงานในวงการสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาจากประสบการณ์ทำงานด้านสื่อสารมวลชนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร่วมกับประสบการณ์ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์ (2) อาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์และทำงานควบคู่เป็นนักสื่อสารมวลชนและ (3) นักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชน

1.4.14 นักศึกษาสื่อสารมวลชน (Mass Communication Students) หมายถึง นิสิตและนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งปัจจัยที่จะนำมาใช้พิจารณาเพื่อดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.5.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ

1.5.1.1 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตัวบ่งชี้ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเภทตัวบ่งชี้ตามวิธีการสร้างตัวบ่งชี้ประกอบ (Composite Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่เกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวเข้าด้วยกัน โดยให้น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรตามที่เป็นจริง ตัวบ่งชี้ชนิดนี้ให้สารสนเทศที่มีคุณค่า มีความเที่ยงและความตรงสูงกว่าตัวบ่งชี้สองประเภทแรก จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำกับ ติดตาม และการประเมิน ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันและยังเป็นตัวบ่งชี้ตามลักษณะการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวบ่งชี้ทำนาย (Predictive Indicators) และแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการกำกับ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติ (Performance Indicator) และตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด (Compliance Indicator) (นงลักษณ์, 2551) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสารสนเทศเชิงอธิบาย (Explanatory Indicator) ซึ่งเป็นข้อมูลที่อธิบายถึงองค์ประกอบที่อาจจะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานขององค์กรได้ (ทศพร, 2543) และใช้วิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้ของ Johnstone (1981) ศิริชัย (2548) และวีระยุทธ (2555) เพื่อประกอบการตัดสินใจ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดนิยามตัวบ่งชี้

(2) การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่มุ่งศึกษา (3) การกำหนดวิธีรวมตัวแปร (4) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรและ (5) การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้

1.5.1.2 แนวคิดและทฤษฎีการประเมินสมรรถนะ โดยใช้แนวความคิดของ McClelland (1988) ได้แบ่งสมรรถนะบุคคลได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) (McClelland, 1973; Nordhaug, 1993; นิสดารก์, 2556)

1.5.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะ นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน (บุญใจ, 2550; สุชาติ, 2551; ยุทธ์, 2556; และกัลยา, 2557)

1.5.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าสื่อสารมวลชนดิจิทัล หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือหรือผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีโทรคมนาคมที่เป็นโทรศัพท์ไร้สายหรือมือถือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ กราฟิก เสียง วิดีทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (สมควร, 2539; มาลี, 2556; สันทัด, 2548; อุบลรัตน์ และคณะ, 2550; สุชาติ, 2555) โดยมุ่งศึกษาที่ตัวบ่งชี้สมรรถนะของผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร เพื่อกำหนดสมรรถนะนักสื่อสารมวลชนที่สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนเพื่อพัฒนานักศึกษาที่กำลังศึกษาและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนเมื่อสำเร็จการศึกษาและสามารถทำหน้าที่นักสื่อสารมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการวิเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยขอจำแนกประเภทสื่อสารมวลชนออกเป็น 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่เกิดจากการหลอมรวมกันระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ไปยังกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ครอบคลุมถึงการนำเสนอในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

1.5.3 แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

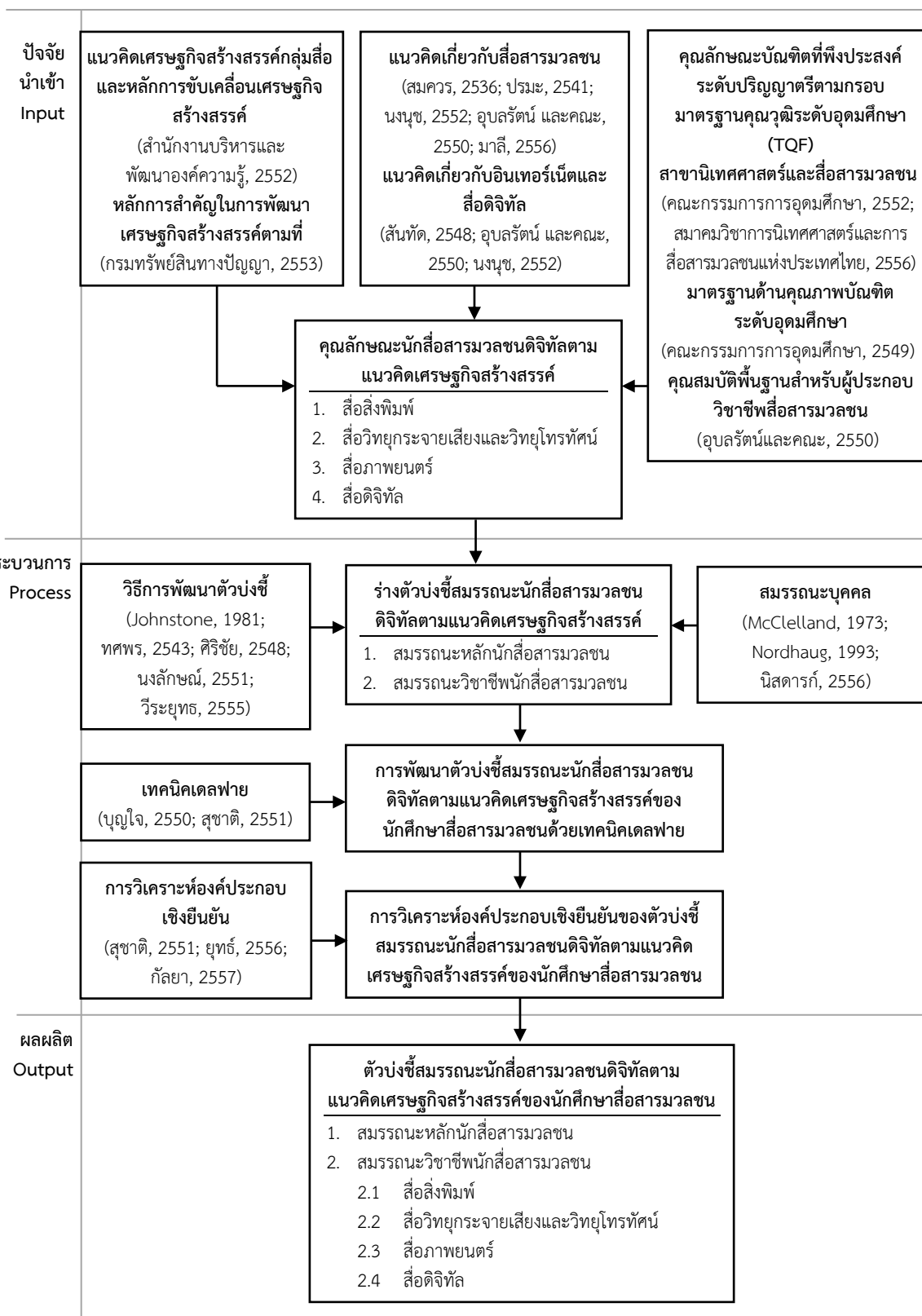
จากการศึกษากรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งได้มีการจัดประเภทการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศต่าง ๆ โดยเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งประเทศไทยได้มีการกำหนดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ใช้การจัดประเภทโดยยึดรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลักและ 15 กลุ่มย่อย (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2552)

ผู้วิจัยจึงได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้ประกอบการวิจัย โดยเน้นที่กลุ่มของสื่อ ประกอบด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ (1) การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (2) การกระจายเสียง ประกอบด้วย วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ (3) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และ (4) ดนตรี และเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษา ที่มุ่งศึกษาไปที่นักสื่อสารมวลชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ ความสอดคล้องระหว่างกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประเภทสื่อกับประเภทของสื่อมวลชน พบว่า ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทของกลุ่มย่อย ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) (2) สื่อกระจายเสียง (Broadcasting) คือวิทยุกระจายเสียง (Radio Broadcasting) และ วิทยุโทรทัศน์ (Television Broadcasting) และ (3) สื่อภาพยนตร์ (Film Media)

1.5.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

จากการศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ซึ่งพัฒนามาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษาด้านคุณภาพบัณฑิตตามที่สมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (2556) ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.1) สาขาสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์จะต้องได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านเป็นอย่างน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะต้องเรียนรู้เพิ่มเติมด้านทักษะพิสัย สำหรับมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่เน้นทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะและนำแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยนำแนวคิดของอุปสรณ์และคณะ (2550) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย นักหนังสือ นักหนังสือพิมพ์ นักภาพยนตร์ นักวิทยุกระจายเสียง นักวิทยุโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการจัดกลุ่มใหม่โดยกำหนดให้นักหนังสือและนักหนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาควบคู่กัน ดังนั้นจึงได้กำหนดกรอบวิชาชีพที่จะกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ นักหนังสือและนักหนังสือพิมพ์ (2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (3) สื่อภาพยนตร์และ (4) สื่อดิจิทัล

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตระดับอุดมศึกษา คุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบอาชีพสื่อสารมวลชน แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์กลุ่มสื่อและหลักการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และหลักการในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) และใช้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้ เทคนิคเดลฟาย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และสมรรถนะบุคคล เป็นกระบวนการ (Process) ในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน (Output) สามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการพัฒนานักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ให้มีคุณสมบัติเพียงพอต่อการทำงานในยุคดิจิทัล

1.6.2 สามารถนำข้อมูลที่ค้นพบไปกำหนดแนวทางการประเมินคุณลักษณะหรือสมรรถนะของบัณฑิตนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนที่ยังไม่ได้มาตรฐานเพื่อให้ได้บัณฑิตที่พร้อมสำหรับการทำงานด้านสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

1.6.3 สามารถนำไปเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่มุ่งจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

1.6.4 สามารถนำไปออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทหรือจุดเน้นของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน โดยใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลเป็นกรอบเบื้องต้นในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

1.6.5 เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนิศึกษาสำหรับนิสิต นักศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัย โดยให้นำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ด้านสื่อสารมวลชนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ผู้วิจัยได้ศึกษามีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ
- 2.2 สื่อสารมวลชนดิจิทัล
- 2.3 เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 2.4 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ

2.1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตัวบ่งชี้

2.1.1.1 ความหมายของตัวบ่งชี้ (Indicator) หรือตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่แสดงสถานะหรือสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งในภาษาไทยมีคำที่นำมาใช้ในความหมายเดียวกันกับคำว่า “ตัวชี้วัด” อยู่หลายคำ เช่น ดัชนี ตัวชี้ ตัวชี้้นำ ตัวบ่งชี้และเครื่องมือวัด ฯลฯ (วีระยุทธ, 2555) ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายอย่างหลากหลายดังนี้

จอห์นสโตน (Johnstone, 1981) กล่าวว่า “ตัวบ่งชี้” (Indicator) หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสถานะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่จำเป็นจะต้องบ่งบอกสถานะที่เจาะจง แต่จะบ่งบอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงวิธีหรือแนวทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งบอกถึงการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต เช่น ตัวบ่งชี้เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนในปีต่าง ๆ เป็นต้น ตัวบ่งชี้จะเป็นสิ่งชี้บอกอย่างกว้าง ๆ ถึงสถานะหรือสภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจเข้าไปตรวจสอบ ตัวอย่างของตัวบ่งชี้ที่บ่งชี้ระบบการศึกษาระดับชาติ เช่น ตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมในทรัพยากรมนุษย์ต่อการศึกษาในอนาคต ซึ่งค่าที่คำนวณได้นั้นจะต้องแปลผลในลักษณะภาพรวม ๆ หรือเป็นภาพสะท้อนของการกระจายการมีส่วนร่วมของทรัพยากรมนุษย์ในการศึกษา

ศิริชัย (2550) กล่าวว่า “ตัวบ่งชี้” หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งชี้บอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

นงลักษณ์ (2551) กล่าวว่า “ตัวบ่งชี้” หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2553) ให้คำจำกัดความของ “ตัวบ่งชี้” หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งบ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนอรรถลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงานที่สามารถวัดและสังเกตได้ เพื่อบอกสภาพทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประเด็นที่ต้องการ ในภาษาไทยมีใช้อยู่หลายคำ เช่น ตัวชี้วัด ดัชนี เป็นต้น

วิโรจน์ (2556) กล่าวว่า “ตัวบ่งชี้” เป็นสิ่งที่บอกถึงข้อมูลที่นำมาใช้เพื่อชี้ให้เห็นอะไรบางอย่างโดยไม่มีข้อจำกัดว่าจะต้องอยู่ในรูปอัตราส่วน

โดยสรุป “ตัวบ่งชี้” หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกและสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานสามารถวัดและสังเกตได้โดยตรงจากการสำรวจที่ครอบคลุมตามคุณลักษณะของบุคคล (Johnstone, 1981; ศิริชัย, 2550; นงลักษณ์, 2551; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553; วีระยุทธ, 2555; วิโรจน์, 2556)

2.1.1.2 ประเภทของตัวบ่งชี้ ได้มีการจัดประเภทของตัวบ่งชี้โดยการสังเคราะห์การจัดแยกประเภท สรุปได้เป็น 7 แบบ ได้แก่ (นงลักษณ์, 2551)

2.1.1.2.1 แยกประเภทตามทฤษฎีระบบ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้ด้านปัจจัย (Input Indicators) (2) ตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ (Process Indicators) และ (3) ตัวบ่งชี้ด้านผลผลิต (Output Indicators)

2.1.1.2.2 แยกประเภทตามลักษณะนิยามของตัวบ่งชี้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้แบบอัตนัย (Subjective Indicators) และ (2) ตัวบ่งชี้แบบปรนัย (Objective Indicator)

2.1.1.2.3 แยกประเภทตามวิธีการสร้าง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้ตัวแทน (Representative Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นจากตัวแปรเพียงตัวเดียวให้เป็นตัวแทนตัวแปรอื่น ๆ (2) ตัวบ่งชี้แยก (Disaggregative Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่มีสถานะคล้ายกับตัวแปรหรือตัวบ่งชี้ย่อย โดยที่ตัวบ่งชี้ย่อยแต่ละตัวเป็นอิสระต่อกันและบ่งชี้ลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว การที่จะบ่งชี้สภาพองค์รวมจะต้องใช้ตัวบ่งชี้ย่อยทุกตัวรวมกันทั้งชุดและ (3) ตัวบ่งชี้ประกอบ (Composite Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่เกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวเข้าด้วยกัน โดยให้น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรตามที่เป็นจริง ตัวบ่งชี้ชนิดนี้ให้สารสนเทศที่มีคุณค่า มีความเที่ยงและความตรงสูงกว่าตัวบ่งชี้สองประเภทแรก จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำกับ ติดตามและการประเมิน จึงเป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

2.1.1.2.4 แยกประเภทตามลักษณะตัวแปรที่ใช้สร้างตัวบ่งชี้ได้ 3 วิธี คือ (1) การจัดแยกประเภทตัวบ่งชี้การศึกษาตามระดับการวัดของตัวแปร มี 4 ประเภท คือตัวบ่งชี้นามบัญญัติ (Nominal Indicators) ตัวบ่งชี้เรียงอันดับ (Ordinal Indicators) ตัวบ่งชี้ช่วง (Interval Indicators) และตัวบ่งชี้อัตราส่วน (Ratio Indicators) (2) การจัดแยกประเภทตัวบ่งชี้การศึกษาตามประเภทของตัวแปร มี 2 ประเภท คือตัวบ่งชี้สต็อก (Stock Indicators) และตัวบ่งชี้การไหล (Flows Indicators) และ (3) การจัดแยกประเภทตามคุณสมบัติทางสถิติของตัวแปร มี 2 ประเภท คือตัวบ่งชี้เกี่ยวกับการแจกแจง (Distributive Indicators) เช่น สัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) และตัวบ่งชี้ไม่เกี่ยวกับการแจกแจง (Non-distributive Indicators) เช่น ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ของตัวแปร เป็นต้น

2.1.1.2.5 แยกประเภทตามลักษณะค่าของตัวบ่งชี้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้สัมบูรณ์ (Absolute Indicators) หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ค่าของตัวบ่งชี้บอกปริมาณที่แท้จริง และมีความหมายในตัวเองและ (2) ตัวบ่งชี้สัมพัทธ์หรือตัวบ่งชี้อัตราส่วน (Relative or Ratio Indicators) หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ค่าของตัวบ่งชี้เป็นปริมาณเทียบเคียงกับค่าอื่น ๆ เช่น จำนวนนักเรียน ต่อครู 1 คน คือสัดส่วนของครูวุฒิปริญญาโท เป็นต้น

2.1.1.2.6 แยกประเภทตามฐานการเปรียบเทียบในการแปลความหมายแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้อิงกลุ่ม (Norm-referenced Indicators) หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีการแปลความหมายเทียบกับกลุ่ม (2) ตัวบ่งชี้อิงเกณฑ์ (Criterion-referenced Indicators) หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีการแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้และ (3) ตัวบ่งชี้อิงตน (Self-referenced Indicators) หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีการแปลความหมายเทียบกับสภาพเดิม ณ จุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

2.1.1.2.7 แยกประเภทตามลักษณะการใช้ตัวบ่งชี้ ซึ่งสามารถแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการกำกับได้เป็น 2 ประเภท คือตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติ (Performance Indicator) และตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด (Compliance Indicator) และแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ตัวบ่งชี้แสดงความหมาย (Expressive Indicators) และ (2) ตัวบ่งชี้ทำนาย (Predictive Indicators) และยังสามารถแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการกำกับได้เป็น 2 ประเภท คือ ตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติ (Performance Indicator) และตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด (Compliance Indicator)

โดยสรุปการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเภทตัวบ่งชี้ตามวิธีการสร้างซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ประกอบ (Composite Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่เกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวเข้าด้วยกัน โดยให้น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรตามที่เป็นจริง ตัวบ่งชี้ชนิดนี้ให้สารสนเทศที่มีคุณค่า มีความเที่ยงและความตรงสูงกว่าตัวบ่งชี้สองประเภทแรก จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำกับ ติดตามและการประเมิน จึงเป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันและยังเป็นตัวบ่งชี้ตามลักษณะการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวบ่งชี้ทำนาย (Predictive Indicators) และแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการกำกับได้เป็น 2 ประเภท คือตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติ (Performance Indicator) และตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด (Compliance Indicator) (นงลักษณ์, 2551) ซึ่งสามารถเป็นตัวชี้วัดสารสนเทศเชิงอธิบาย (Explanatory Indicator) ซึ่งเป็นข้อมูลที่อธิบายถึงองค์ประกอบที่อาจจะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานขององค์การได้ (ทศพร, 2543)

2.1.1.3 ขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้เป็นกระบวนการในการพัฒนาระบบ ตัวบ่งชี้ สามารถออกแบบได้เป็น 9 ขั้นตอนและสามารถจัดแบ่งเป็นกลุ่มกิจกรรมเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (Blank, 1993)

2.1.1.3.1 กลุ่มการเลือกตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) พัฒนารอบแนวคิดโดยอาศัยผลการวิจัยและความสนใจของผู้ทำนโยบายและนักการศึกษา (2) จัดทำข้อตกลงและการประสานงานของผู้นำ (3) ให้ผู้จัดทำนโยบาย นักการศึกษา นักวิจัยและผู้จัดการข้อมูลเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกจัดลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้และ (4) เลือกตัวชี้วัดในจำนวนที่จำกัดและให้มีความยุ่งยากในรายการน้อยที่สุด

2.1.1.3.2 จัดระบบประสานงานและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) ตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและ (2) ทำงานกับผู้ให้ข้อมูลและผู้สนับสนุนเพื่อสร้างมาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบข้อมูล

2.1.1.3.3 การรายงานข้อมูลในรูปแบบตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) กำหนดรูปแบบของข้อมูลและกระบวนการตรวจสอบ (2) การรวบรวมและบรรณาธิการข้อมูลและ (3) การรายงานตัวชี้วัด

2.1.1.4 วิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อประกอบการตัดสินใจไว้ 5 ประเด็น ดังนี้ (Johnstone, 1981; วีระยุทธ, 2555)

2.1.1.4.1 การกำหนดนิยามตัวบ่งชี้ซึ่งการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยอาศัยวิธีการกำหนดนิยามตัวบ่งชี้แบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ (1) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยอาศัยการนิยามเชิงทฤษฎี (The Theoretical Definition of an Indicators) เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยการจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสถานะหรือคุณลักษณะที่สนใจและจัดลำดับหรือกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรโดยอาศัยหลักเหตุผลหรือพื้นฐานทางทฤษฎีเป็นหลักเพื่อการสังเคราะห์ตัวแปรขึ้นมาเป็นตัวบ่งชี้ (2) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยอาศัยการนิยามเชิงประจักษ์ (The Empirical Definition of an Indicators) เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่นำมาวิเคราะห์แล้วจัดกลุ่มความสัมพันธ์ของตัวแปรและกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรเหล่านั้นโดยใช้วิธีทางสถิติเป็นหลัก เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ฯลฯ และ (3) การพัฒนาตัวบ่งชี้โดยอาศัยนิยามเชิงปฏิบัติการ (The Programmatic Definition of an Indicators) เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยการเลือกตัวแปรที่มีอยู่จำนวนหนึ่งหรือรวมตัวแปรที่มีอยู่จำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันในการเลือกตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งหรือคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือคุณลักษณะนั้น ๆ มากกว่าตัวแปรอื่น ๆ วิธีวิธีนี้เป็นวิธีที่มีจุดอ่อนมากกว่าวิธีที่การนิยามเชิงทฤษฎีและการนิยามเชิงประจักษ์

2.1.1.4.2 การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่มุ่งศึกษา จะต้องนำตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมารวมกันสร้างเป็นตัวบ่งชี้ ด้วยการระบุคุณลักษณะของสิ่งที่มนุษย์มุ่งศึกษาอย่างชัดเจน โดยอาศัยข้อเสนอทางทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ หรือการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งควรหลีกเลี่ยงจำนวนของตัวแปรที่มาก เพราะอาจจะทำให้มีโน้ตส์ของสิ่งที่มุ่งศึกษา มีจำนวนซับซ้อน (Complex Concept) และยากในการแปลความหมาย หลังจากนั้นจึงพิจารณาคัดเลือกตัวแปรที่สามารถชี้วัดแต่ละคุณลักษณะที่มุ่งศึกษา โดยเลือกตัวแปรให้ครอบคลุมแต่ละคุณลักษณะในขั้นนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้ตัวแปรที่มุ่งวัดคุณลักษณะเดียวกันและตัวแปรที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดมาก เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งศึกษามากที่สุดซึ่งการคัดเลือกตัวแปรโดยอาศัยข้อเสนอทางทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ หรือการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น ควรคัดเลือกตัวแปรให้ครอบคลุมแต่ละคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งศึกษา ซึ่งต้องหลีกเลี่ยงการใช้ตัวแปรจำนวนมากที่มุ่งวัดคุณลักษณะเดียวกันและตัวแปรที่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดมาก เพราะจะทำให้มีโน้ตส์ของสิ่งที่มุ่งศึกษามีความซับซ้อนและยากในการแปลความหมาย

2.1.1.4.3 การกำหนดวิธีรวมตัวแปร ซึ่งวิธีการรวมตัวแปรเข้าด้วยกันเพื่อสร้างตัวบ่งชี้โดยทั่วไปมักจะใช้กันอยู่ 2 วิธี คือการรวมทางพีชคณิต (Additive) และการรวมแบบทวีคูณ (Multiplicative) ซึ่งการรวมทั้ง 2 วิธีนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นและวัตถุประสงค์การใช้แตกต่างกัน กล่าวคือการรวมทางพีชคณิตมีข้อตกลงเบื้องต้น คือความสำคัญของแต่ละตัวแปรสามารถทดแทนหรือชดเชยกันได้และมักจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระบบตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไปว่ามีเรื่องที่ศึกษานั้นมีความแตกต่างกันกี่หน่วย ส่วนการรวมแบบทวีคูณมีข้อตกลงเบื้องต้น คือการเปลี่ยนแปลงค่าของ

ตัวแปรหนึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของตัวแปรอีกตัวหนึ่ง ไม่อาจทดแทนหรือชดเชยกันได้ การรวมตัวแปรด้วยวิธีการนี้มักจะใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบระบบตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไป ว่าระบบหนึ่งมีค่าตัวชี้วัดสูงกว่าอีกระบบหนึ่งอยู่ที่เท่าหรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร

2.1.1.4.4 การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร สามารถทำได้ 2 วิธี คือ กำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้เท่ากันและให้ค่าต่างกัน สำหรับการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรให้ต่างกันนั้น อาจใช้วิธีการพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ วิธีวัดความสำคัญของตัวแปรโดยพิจารณาจากเวลาหรือค่าใช้จ่าย ของการกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นหรือวิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

ก) วิธีการพิจารณาตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการพิจารณาลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการศึกษานั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นนักวิจัยหรือนักวางแผนที่เกี่ยวข้อง โดยให้สมาชิกแต่ละคนเสนอค่าน้ำหนักของตัวแปร แล้วจึงพิจารณาหาข้อยุติด้วยการใช้ค่าเฉลี่ยหรือการอภิปรายลงความเห็นหรือการใช้แบบสอบถามเพื่อหาค่าร้อยละที่ผู้ตอบเห็นด้วยกับน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ระบุ นอกจากนี้อาจใช้วิธีการที่เป็นระบบมากขึ้น เช่น การใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อสำรวจหาฉันทมติจากผู้เชี่ยวชาญโดยไม่ต้องเผชิญหน้ากัน แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวต่อไป

ข) วิธีการวัดความสำคัญของตัวแปร โดยพิจารณาจากเวลาหรือค่าใช้จ่ายของการกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น วิธีการนี้สมมติว่า ถ้าเวลาหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการกระทำบางสิ่งบางอย่างสำหรับตัวแปรหนึ่งมากกว่าอีกตัวแปรหนึ่ง ตัวแปรนั้นควรจะมีย่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าหรือน้อยกว่าอีกตัวแปรหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสิ่งที่ต้องการศึกษานั้น ๆ

ค) วิธีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) เป็นการใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละตัวแปร โดยอาจใช้หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) หรือการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) เป็นต้น

โดยสรุปวิธีการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่า ควรใช้วิธีการใดจึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการที่ต้องพิจารณาถึง ในทางปฏิบัติมักจะใช้ทั้งหลักการเชิงทฤษฎีและวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กันไป โดยในขั้นตอนการวางแผนรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ใช้หลักการเชิงทฤษฎีในการระบุคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งศึกษาและคัดเลือกตัวแปรสามารถใช้วัดแต่ละคุณลักษณะ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจึงอาศัยหลักการทางสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร

2.1.1.4.5 การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 2 หลักการ คือการตรวจสอบคุณภาพภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี ซึ่งเป็นความสำคัญที่แท้จริงของการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้และการตรวจสอบด้วยวิธีการทางสถิติ ซึ่งเทคนิควิธีการทางสถิติก็ไม่อาจทำให้ผลการพัฒนามีคุณภาพดีขึ้นได้หากการตรวจสอบคุณลักษณะเบื้องต้นดังนี้

ก) การตรวจสอบคุณภาพในเรื่องตัวแปรและการคัดเลือกตัวแปร ผู้ที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้ต้องมีกรอบแนวคิดในเชิงทฤษฎีที่ชัดเจน มีคุณภาพและมีนิยามเชิงปฏิบัติการที่ถูกต้อง รัดกุม สอดคล้องกับเป้าหมายในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประโยชน์ รวมไปถึงลักษณะ ประเภท ระดับการวัด กรอบแนวคิดในการเลือกตัวแปรและการสร้างโมเดลหรือการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมีแหล่งอิทธิพลอย่างน้อย 3 แหล่ง ที่จะทำให้ความตรงภายในลดลงหากการดำเนินการขาดการตรวจสอบหรือระมัดระวัง ได้แก่ (1) การครอบคลุมในการวัดตัวแปรการวัดตัวแปรเพียงบางส่วน ซึ่งไม่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษา อาจเกิดจากการนิยามเชิงปฏิบัติการไม่รัดกุมเพียงพอหรือเครื่องมือวัดที่ไม่สามารถวัดในสิ่งที่นิยามไว้ได้ (2) ความหมายของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของเวลาหรือระบบการศึกษาของแต่ละสังคมและ (3) ความเป็นตัวแทนของตัวแปร กล่าวคือนิยามของตัวแปรที่ใช้ไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของมโนทัศน์ที่ต้องการศึกษา นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องตรวจสอบเพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการวัดและให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ความสอดคล้องระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้กับค่านิยามเชิงปฏิบัติไปใช้ในการวัดตัวแปร กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือและกระบวนการจัดกระทำข้อมูล รวมไปถึงการพิจารณาความเป็นอิสระของมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่อาจจะมีตัวแปรบางตัวร่วมกันอยู่เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีความตรงมากขึ้น (Johnstone, 1981; วีระยุทธ, 2555)

ข) การตรวจสอบข้อมูลในเรื่องการรวมตัวแปร เนื่องจากวิธีการในการรวมหรือสังเคราะห์ตัวแปรมีอยู่หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีเงื่อนไขและความเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน การศึกษาและพิจารณารายละเอียดเหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ตัวชี้วัดที่ได้มีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายในการนำไปใช้มากขึ้น

ค) การตรวจสอบคุณภาพ ในเรื่องการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร แม้ว่าจะไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวแต่การเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของตัวแปร และเป้าหมายในการนำไปใช้ประโยชน์เป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาตรวจสอบ ซึ่งพรพันธ์ และ บุญเลิศ (2531) และวีระยุทธ (2555) กล่าวว่า โดยทั่วไปลักษณะของตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ได้แก่ (1) มีความตรง (Validity) สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ (2) มีความไว (Sensitivity) สามารถแสดงความแตกต่างได้เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่วัดจะเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย (3) มีความเฉพาะเจาะจง (Specification) จะเกิดการเปลี่ยนแปลงก็แต่เฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น โดยตรงเท่านั้นและ (4) มีความเชื่อถือได้ (Reliability) ค่าที่ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพควรจะสอดคล้องกัน ถ้าวัดในสิ่งเดียวกันไม่ว่าผู้วัดจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม

ในขณะที่ สุชาติ (2539) และวีระยุทธ (2555) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ความเป็นกลาง (Neutrality) หมายถึง ความไม่ลำเอียงของตัวบ่งชี้ที่มีผลจากการประเมิน อาจเกื้อกูลต่อกิจกรรม โครงการหรือแผนงานที่เป็นประเภทเดียวกัน แต่ได้จัดทำโดยหน่วยงานที่แตกต่าง (2) ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวแปรมิได้เกิดจากการคิดเอาเองตามความรู้สึกของผู้ประเมิน แต่ขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือที่เป็นรูปธรรมตามคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ (3) ความไวต่อความแตกต่าง (Sensitivity) หมายถึง ความสามารถของตัวบ่งชี้ที่จะวัดความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง (4) ความสะดวกสำหรับการให้ความหมายหรือการตีความ (Meaningfulness & Interpretability) กล่าวคือค่าของตัวบ่งชี้ควรมีจุดสูงสุดและต่ำสุด

ที่ถ่ายทอดความเข้าใจ (5) ความถูกต้องในเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งความถูกต้องในเนื้อหาของตัวบ่งชี้ ซึ่งไม่ค่อยจะมีปัญหาสำหรับการประเมินสิ่งที่เป็นรูปธรรม แต่จะเป็นปัญหาค่อนข้างมากในการประเมินสิ่งที่เป็นนามธรรมและ (6) ความถูกต้องในการสร้าง (Construct Validity) ในการสร้างตัวชี้วัด ได้ใช้วิธีการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะนำมาบวกกัน หาค่าเฉลี่ยหรือคูณกันนั้น มีความถูกต้องหรือไม่และตีความได้อย่างไร

ศิริชัย (2550) และ วีระยุทธ (2555) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีที่สำคัญ ได้แก่ (1) ความตรง (Validity) เป็นความสามารถของตัวบ่งชี้ที่ชี้วัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ โดยจะต้องมีความตรงประเด็น (Relevant) เป็นความเชื่อมโยง สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัดและความเป็นตัวแทน (Representative) มีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างครบถ้วน (2) ความเที่ยง (Reliability) เป็นความสามารถที่ชี้วัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวาหรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน โดยจะต้องมีความเป็นปรนัย (Objectivity) และความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) และ (3) ความเป็นกลาง (Neutrality) จะต้องปราศจากความลำเอียง (Bias) ได้แก่ (1) ความไว (Sensitivity) เป็นความสามารถที่จะแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยมีหน่วยการวัดที่มีความละเอียดเพียงพอและ (2) ความสะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ซึ่งตัวบ่งชี้จะต้องเก็บข้อมูลได้ง่าย (Availability) และแปลความหมายได้ง่าย (Interpretability)

2.1.1.5 การกำหนดเกณฑ์และการวัดค่าตัวบ่งชี้ โดยที่ตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีความหมายหรือค่าที่แสดงออกมาในลักษณะของข้อมูลเชิงคุณภาพหรือปริมาณ ถ้าหากต้องการทราบว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นมีค่าสูงต่ำมากน้อยเพียงใด จะต้องนำค่าของตัวบ่งชี้นั้น ๆ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยจะมีเกณฑ์อยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การวัดค่าตัวบ่งชี้โดยการเปรียบเทียบกับปทัสถาน (Norm Referenced) ซึ่งปทัสถานหรือเกณฑ์กลาง (Norm) จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณหรือคุณภาพโดยเฉลี่ยที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือสภาพของระบบใดระบบหนึ่งในภาพรวม (2) การวัดค่าตัวบ่งชี้โดยการเปรียบเทียบกับตนเอง (Self-Referenced) เป็นการนำค่าตัวบ่งชี้ไปเปรียบเทียบกับค่าตัวบ่งชี้เดิมในระยะเวลาที่แตกต่างกันและ (3) การวัดค่าตัวบ่งชี้จากจุดมุ่งหมายในอุดมคติหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Criterion Referenced) ซึ่งเกณฑ์ในลักษณะนี้จะเป็นข้อกำหนดหรือหลักการเกี่ยวกับคุณภาพและปริมาณขั้นต่ำของการดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ดังนั้นการสร้างเกณฑ์เพื่อวัดค่าของตัวบ่งชี้นั้น มีหลักการในการสร้างและกำหนดเกณฑ์ที่สำคัญ คือ (วีระยุทธ, 2555)

2.1.1.5.1 ผู้กำหนดเกณฑ์ของตัวแปรควรเป็นผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ

2.1.1.5.2 เกณฑ์ที่กำหนดจะต้องมีความชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย

2.1.1.5.3 เกณฑ์ที่กำหนดจะต้องมีความเป็นไปได้ในเชิงการปฏิบัติโดยมีระดับปริมาณหรือคุณภาพที่กำหนดอย่างพอเหมาะไม่สูงจนผู้ปฏิบัติงานท้อถอยที่จะทำให้ถึงเกณฑ์หรือต่ำเกินสภาพจริงจนไม่สามารถยอมรับได้

2.1.1.6 ประโยชน์ของตัวบ่งชี้ในการสร้างและการนำตัวบ่งชี้มาใช้มีจุดมุ่งหมายหลายประการ มีตัวบ่งชี้หลายตัวที่นักวางแผน นักบริหารและนักวิจัยใช้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและให้จุดมุ่งหมายเหมือนกัน แต่บางครั้งนักวางแผน นักบริหารหรือนักวิจัยอาจจะใช้ตัวบ่งชี้เฉพาะบางตัว

แตกต่างกันออกไป จึงต้องระบุให้ชัดเจนและให้เป็นข้อสังเกตไว้ มิฉะนั้นแล้ว การพัฒนาตัวบ่งชี้จะเป็นการจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ซึ่งในกรณีเช่นนี้จะทำให้ประโยชน์ใช้สอยของตัวบ่งชี้มีคุณภาพลดลง (วีระยุทธ, 2558) ซึ่ง กมล (2543) และวีระยุทธ (2555) ได้อธิบายให้เห็นประโยชน์ของการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1.6.1 การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย จากปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการวางแผนหรือสิ่งที่กำหนดอยู่ในแผนหรือขาดความแน่ชัด การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายมักจะระบุในลักษณะที่กว้างมากเกินไปจนขาดความแน่ชัดว่า แผนนั้นต้องการให้บรรลุผลใดบ้าง การนำตัวบ่งชี้มาช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายจะช่วยให้ทราบสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผลได้ชัดเจนขึ้น

2.1.1.6.2 การติดตามผล การใช้ตัวชี้วัดเพื่อการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในระบบที่เพิ่มขึ้นตามปกติหรือการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการนำนโยบายใดนโยบายหนึ่งมาใช้ก็ได้ การติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในระบบนี้มีความสำคัญมาก คือช่วยให้ตรวจสอบได้ว่า การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและพึงประสงค์หรือไม่และมากน้อยเพียงใด ในการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในระบบต่าง ๆ เพื่อวัดความก้าวหน้าหรือการพัฒนาของระบบนั้น ๆ จะต้องกำหนดในลักษณะที่สามารถนำไปใช้วัดได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.1.1.6.3 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการ ตัวบ่งชี้เป็นเครื่องมือของการวิจัยด้านการพัฒนาระบบต่าง ๆ การพัฒนาและใช้ตัวบ่งชี้ด้านนี้เพื่อให้เป็นตัวแทนคุณลักษณะของระบบที่จะศึกษาวิจัย โดยกำหนดระบบด้วยตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งให้เชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่ปรารถนาที่จะศึกษาวิจัย เช่น การศึกษาวิจัยที่สัมพันธ์กับเศรษฐศาสตร์ในระยะแรก ๆ ของการใช้ตัวแปรการเข้าเรียนหรือใช้ส่วนผสมของอัตราการเข้าเรียนทั้งระบบมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

2.1.1.6.4 การจัดลำดับ ตัวบ่งชี้ช่วยกระตุ้นการพัฒนาการช่วยจัดลำดับการพัฒนาของระบบได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การจัดลำดับของระบบนี้อาจจะนำมาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหรือท้องถิ่นก็ได้ จะช่วยชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกัน ซึ่งในการศึกษาทำได้ตรงกับการใช้ตัวบ่งชี้ชุดเดียวกันเป็นเครื่องวัด

โดยสรุป “ตัวบ่งชี้” ถือได้ว่าเป็นสารสนเทศที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหารเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย เป็นการช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพของผลผลิตที่จะเกิดขึ้น

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ

2.1.2.1 ความหมายเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) โดย Woodruffe (1991) แนะนำว่า “Competency” น่าจะนำไปใช้ 2 นัยยะ คือ (1) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดและ (2) เป็นกลุ่ม (Set) ของพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกนำมาใช้ในการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับด้วยความสามารถ โดย “Competence” หมายถึง ขอบข่ายของงานที่บุคคลนั้นต้องสามารถบรรลุและ “Competency” หมายถึง พฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่สามารถปฏิบัติซึ่งจะเกี่ยวข้องกับตัวคน ดังที่นิสตาจ (2556) สรุปว่า “Competence” หมายถึง สิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องปฏิบัติให้ได้ในระดับที่ดีเป็นการเน้นที่ผลลัพธ์ของงานที่พึงปรารถนา

ส่วน “Competency” หมายถึง มิติของพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่ดี ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถ (Behavioral Competencies)

Armstrong (1998) ให้คำนิยามของคำว่า “Competence” หมายถึง ขอบข่ายของงานที่บุคคลนั้นต้องสามารถบรรลุ (Area of Competence) นั่นคือสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องปฏิบัติให้ได้ในระดับที่ดี ซึ่งเป็นการเน้นที่ผลลัพธ์ของงานที่พึงปรารถนา (Desired Output) ส่วน “Competency” หมายถึง พฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่สามารถ ซึ่งมีมิติของพฤติกรรมจะเกี่ยวข้องกับตัวคน (Person-related) คือมิติของพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่ดี หมายถึงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถ (Behavioral Competencies) นั่นคือพฤติกรรมที่ทำให้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรง

วันทนา (2543) ให้คำนิยามของคำว่า “สมรรถนะ” คือความสามารถที่อยู่ในตัวบุคคลที่จะคิดค้นและหรือทำอะไรก็ตามให้สัมฤทธิ์ผลในเรื่องนั้นๆ

อานนท์ (2547) ให้คำนิยามของคำว่า “สมรรถนะ” คือคุณลักษณะของบุคคลซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติต่าง ๆ ได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพและอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไรหรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดคุณลักษณะบางประการ

วนิดา (2549) ให้คำนิยามของคำว่า “สมรรถนะ” หมายถึง ความสามารถในการค้นหาวิธีการปรับปรุงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะของแต่ละบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือสูงกว่าที่องค์กรนั้น ๆ ต้องการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่วางแผนไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวถึง กรอบแนวคิดของ McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard ที่อธิบายไว้ว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติ ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายในและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมที่แตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ

โดยสรุป “สมรรถนะ” หมายถึง ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องแสดงออกด้วยวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงาน ซึ่งเป็นการเน้นผลลัพธ์ของงานที่ทำ (Woodruffe, 1991; Armstrong, 1998; อานนท์, 2547; วีรพจน์, 2542; วนิดา, 2549; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; นิสดาร์ก, 2556)

2.1.2.2 องค์ประกอบของสมรรถนะเป็นการอธิบายถึงความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต้องการสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่ง “สมรรถนะ” คือพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จและ

บรรลุลสัมฤทธิ์ขององค์กร ซึ่งสมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดและสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้ดีกว่าผู้อื่นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “สมรรถนะ” หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้สามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานในองค์กร (สุรศักดิ์, 2556)

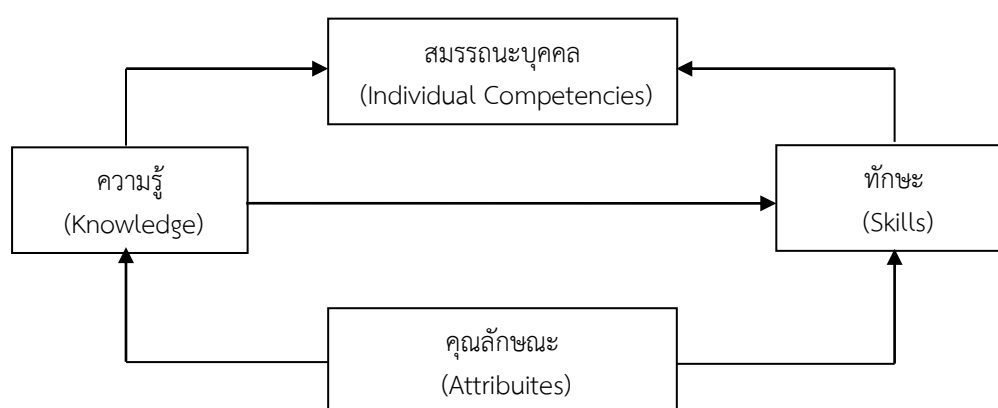
2.1.2.3 สมรรถนะบุคคล ตามแนวความคิดของ McClelland (1988) ได้แบ่งสมรรถนะบุคคลได้เป็น 3 องค์ประกอบดังนี้ (สุรชัย, 2554; นิสดารก์, 2556)

2.1.2.3.1 ความรู้ หมายถึง ข้อมูลจำเพาะที่เป็นศาสตร์

2.1.2.3.2 ทักษะ หมายถึง ความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ปฏิบัติงาน

2.1.2.3.3 คุณลักษณะ หมายถึง ความคิด เจตคติ ทศนคติ ความต้องการส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย บทบาททางสังคม การรับรู้ตนเองและการจูงใจ

จากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะบุคคล ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบสมรรถนะบุคคลโดยพัฒนามาจากแนวคิดของ McClelland (1988) สุรชัย (2554) และนิสดารก์ (2553) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล ซึ่งสามารถแนวคิดสมรรถนะบุคคลได้ดังภาพ

ภาพที่ 2-1 ตัวแบบของแนวคิดสมรรถนะบุคคล (McClelland, 1988; สุรชัย, 2554; นิสดารก์, 2556)

จากภาพที่ 2-1 ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะมี 2 ระดับ คือ (1) รูปแบบพื้นฐานที่ส่งให้แสดงทักษะต่าง ๆ ออกมาและ (2) ทักษะเฉพาะของบุคคลที่จะเปลี่ยนความรู้ให้กลายเป็นสมรรถนะ ในการพัฒนาทักษะของตนเองให้ได้ผลดีนั้นจะต้องจัดลำดับความสำคัญของความรู้ที่ต้องการสร้างเป็นทักษะเฉพาะของตน มีทักษะอยู่หลายอย่างที่ต้องใช้ความไหวพริบปฏิภาณของบุคคลนั้นประกอบด้วย คน 2 คนที่มีความสามารถในการนำความรู้มาแปลงเป็นทักษะเท่ากัน แต่อาจจะมีผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันก็ได้ ความแตกต่างนี้เองเกิดจากตัวแปรไหวพริบและเขววันปัญญาของแต่ละคนนั่นเองลักษณะเฉพาะที่สำคัญของเขววันปัญญาและความฉลาดของคนคือ ไม่สามารถนำมาพัฒนาได้ทั้งหมดเพราะมันเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากมาก ดังนั้นแต่ละคนจึงจำเป็นต้องมีความฉลาดหรือ

ไหวพริบเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานที่มีลักษณะเฉพาะมาก ๆ และนำไปสู่การสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพได้ (นิสตาร์ก, 2556)

สมรรถนะบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะทัศนคติและคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของบุคคลที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าผลการปฏิบัติงานปกติหรือสูงกว่าผลการปฏิบัติงานเฉลี่ยและที่สำคัญ คือต้องสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สมรรถนะบุคคล แบ่งออกเป็น 3 สรรณะหลัก ดังนี้ (อาานนท์, 2547)

สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือคุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรต้องมี เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมหรือค่านิยมในองค์กร เช่น บางองค์กรจะมีสมรรถนะหลักว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความผูกพัน มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องมีความซื่อสัตย์หรือใส่ใจต่อคุณภาพ

สมรรถนะของวิชาชีพ (Professional Competency) คือคุณสมบัติ ความรู้ ทักษะและความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในแต่ละระดับจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งเป็นสมรรถนะของบุคลากรในแต่ละระดับ เช่น ระดับจัดการ ระดับหัวหน้างานและระดับปฏิบัติการ เช่น ผู้บริหารระดับสูงจะมีสมรรถนะในเรื่องการบริหารความเปลี่ยนแปลงในระดับกลางจะมีสมรรถนะในการเปลี่ยนแปลงแผนกลยุทธ์ให้เป็นภารกิจขององค์กร ส่วนในระดับหัวหน้างานจะต้องมีความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการการวางแผนปฏิบัติการ เป็นต้น

สมรรถนะทางเทคนิค (Technical Competency) หรือสมรรถนะตามหน้าที่ (Functional Competency) คือความรู้ ทักษะและความสามารถทางด้านเทคนิคการปฏิบัติที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามหน่วยงานหรืออีกนัยหนึ่งเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามการกำหนดลักษณะของงาน (Job Description) ซึ่งเป็นทักษะโดยตรงในการปฏิบัติงาน เช่นทักษะในการออกแบบหรือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทักษะความรู้ด้านบัญชี เป็นต้น

ณรงค์วิทย์ (2547) ได้อธิบายถึง กลุ่มสมรรถนะบุคคลในองค์กรที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

Job/Function/Technical Competency หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคลากรที่พึงประสงค์สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติและคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (Job-based) ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้น สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ

Personal/Individual competency หมายถึง บุคลิก ลักษณะของบุคลากรที่พึงประสงค์ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ ทักษะ ทัศนคติและคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือความสามารถพิเศษส่วนบุคคล (Individual-based) ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้น สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานที่ได้รับมอบหมายได้ประสบความสำเร็จหรือโดดเด่นกว่าบุคคลทั่วไป

Managerial/Professional Competency หมายถึง บุคลิก ลักษณะของบุคลากรที่พึงประสงค์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติและคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลในด้านการบริหารจัดการ (Management-based) ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้นสามารถบริหารงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ

โดยสรุป “องค์ประกอบของสมรรถนะ” โดยพิจารณาหลักการพัฒนาสมรรถนะจากสมรรถนะบุคคล 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ร่วมกับการจำแนกประเภทสมรรถนะจากสมรรถนะในการทำงาน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะหลักและสมรรถนะวิชาชีพ

2.1.2.4 การประเมินสมรรถนะคือการประเมินพฤติกรรม ซึ่ง “สมรรถนะ” คือส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานและสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังนั้นขั้นตอนการประเมินพฤติกรรม คือการสังเกตพฤติกรรม บันทึกและประเมินลงในแบบประเมิน ซึ่งการสังเกตพฤติกรรมต้องทำสม่ำเสมอตลอดช่วงเวลาของการประเมิน ตามปกติรอบการประเมินมักมีระยะเวลานาน การสังเกตโดยไม่ได้ทำการบันทึกไว้ผู้ประเมินมักลืมและการประเมินจากความจำจะทำให้ผู้ประเมินจากความประทับใจ ประเมินจากพฤติกรรมครั้งใดครั้งหนึ่งหรือประเมินจากพฤติกรรมที่สังเกตในระยะที่ใกล้กับรอบการประเมิน ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่ความผิดพลาดในการประเมิน ผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมินมักจะกล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมใช้เวลามากทำให้หัวหน้าไม่มีเวลาทำงานอย่างอื่น ดังนั้นการประเมินในแบบประเมิน/มาตรการประเมินในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่พบว่ามีการใช้กันบ่อยได้แก่ แบบประเมินความถี่ในการกำหนดคะแนนและแบบประเมินที่ใช้พฤติกรรมในการกำหนดระดับคะแนน ดังนั้นจึงขอยกตัวอย่างมาตรการประเมิน 2 แบบตามคู่มือการประเมินข้าราชการพลเรือน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

2.1.2.4.1 มาตรการประเมินที่ใช้ความถี่ในการกำหนดคะแนน ซึ่งเป็นมาตรการประเมินที่คุ้นเคยและเห็นกันบ่อย ซึ่งในภาษาอังกฤษเรียกมาตรแบบลิเคิร์ต (Likert)

2.1.2.4.2 มาตรการประเมินที่ใช้พฤติกรรมในการกำหนดระดับคะแนน ลักษณะการประเมินแบบนี้มีการกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ หากจะใช้มาตรแบบลิเคิร์ต ขั้นแรกของการสร้างแบบประเมิน คือการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน แล้วนำพฤติกรรมที่ต้องการประเมินนั้นมาเขียนเป็นมาตรประเมิน ดังตารางตัวอย่างของมาตรแบบลิเคิร์ต ในการประเมินสมรรถนะ

ตารางที่ 2-1 ตัวอย่างของมาตรแบบลิเคิร์ตในการประเมินสมรรถนะ

รายการพฤติกรรมในการทำงาน	ระดับพฤติกรรมในการทำงาน					
	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่มีข้อมูล
1. แสดงความพยายามทำงานในหน้าที่ให้ดีและถูกต้อง						
2. มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงานและตรงต่อเวลา						
3. มีความรับผิดชอบในงาน สามารถส่งงานได้ตามกำหนดเวลา						
4. แสดงออกว่าต้องการทำงานให้ดีขึ้น						
5. แสดงความเห็นในเชิงปรับปรุงพัฒนาเมื่อเห็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการสูญเสีย						

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548)

ข้อที่ควรระวังของมาตรประเมินแบบนี้ คือการเลือกพฤติกรรมที่จะประเมินให้มีความชัดเจนและเห็นพ้องกันในองค์กร เช่น การแสดงความพยายามทำงานในหน้าที่ให้ดีและถูกต้อง บางท่านอาจกล่าวว่า ไม่ทราบว่าต้องทำอะไรจึงจะเป็นการแสดงความพยายามในหน้าที่ให้ดีและถูกต้อง เป็นต้น

ดังนั้นควรให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมในการประเมินที่เห็นพ้องต้องกันเป็นส่วนใหญ่ ในหน่วยงานว่าจะเลือกพฤติกรรมอะไรในการประเมินและข้อพึงระวังประการถัดมา คือการกำหนดระดับการประเมินว่า น้อยมาก น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุดนั้น มีความเป็นอัตนัยมาก เพราะระดับน้อยของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกัน การแก้ปัญหานี้ทำได้ด้วยการให้ความหมายแก่ระดับต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

น้อยมาก หมายถึง ประเมิน 0-20% ของพฤติกรรมในการทำงานโดยรวม (เช่น ในการทำงานสามารถแสดงความพยายามในการทำหน้าที่ให้ดีและถูกต้องได้ทุกวัน แต่บุคคลที่ถูกประเมินนั้นแสดงออกเพียงไม่เกิน 20% เท่านั้น)

น้อย หมายถึง ประเมิน 20-40% ของพฤติกรรมการทำงานโดยรวม

ปานกลาง หมายถึง ประเมิน 40-60% ของพฤติกรรมการทำงานโดยรวม

มาก หมายถึง ประเมิน 60-80% ของพฤติกรรมการทำงานโดยรวม

มากที่สุด หมายถึง ประเมิน 80-100% ของพฤติกรรมการทำงานโดยรวม

อีกประเภทของการกำหนดระดับ คือใช้การคาดหวังของหน่วยงานในระดับการประเมิน เช่น

- 1 หมายถึง ต่ำกว่ามาตรฐานมาก
- 2 หมายถึง ต่ำกว่ามาตรฐาน
- 3 หมายถึง เป็นไปตามมาตรฐาน (หรือความคาดหวังขององค์กร)
- 4 หมายถึง สูงกว่ามาตรฐาน
- 5 หมายถึง สูงกว่ามาตรฐานมาก

ปัญหาของการประเมินของมาตรฐานนี้ คือคำว่า มาตรฐานนั้นคืออะไร ดังนั้นหากหน่วยงานต้องการใช้มาตรฐานประเภทนี้ในการประเมิน ควรต้องมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานของพฤติกรรมที่หน่วยงานต้องการว่าคาดหวังอย่างไร เช่น ถ้ามาตรฐานการทำงานของพนักงานขาย คือการขายยอดขายให้ได้เท่าใด เกณฑ์นั้น คือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือถ้าเป็นพฤติกรรมมาตรฐานของข้าราชการ คือการแสดงความเต็มใจในการให้บริการทุกครั้งที่มีผู้มารับบริการ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2551) กล่าวว่า การประเมินสมรรถนะเป็นการนำพจนานุกรมสมรรถนะมาใช้ในการประเมินโดยนำพฤติกรรมที่ระบุไว้ในสมรรถนะแต่ละเรื่องมาใช้เป็นเกณฑ์การประเมิน โดยกำหนดแนวทางในการประเมินสมรรถนะของส่วนราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยให้นำคะแนนที่ได้จากการประเมินสมรรถนะไปใช้ในการติดตามคำนวณคะแนนผลการปฏิบัติราชการและการประเมินสมรรถนะนี้อย่างน้อยต้องมีการประเมินสมรรถนะหลัก 5 เรื่อง ประกอบด้วย (1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) บริการที่ดี (3) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (4) จริยธรรม และ (5) ความร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งส่วนราชการต่าง ๆ อาจมีแนวทางและวิธีการประเมิน (หรือวัด) สมรรถนะที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ผู้ปฏิบัติจึงควรทำความเข้าใจกับข้อกำหนด ส่วนราชการจะประกาศใช้เฉพาะของส่วนราชการเอง ทั้งนี้โดยทั่วไปให้ครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้

1. สมรรถนะที่ใช้ในการประเมิน ส่วนราชการจะมีการกำหนดสมรรถนะเป็นการเฉพาะของส่วนราชการเพิ่มเติมจากสมรรถนะหลัก 5 เรื่อง ซึ่งกำหนดโดยสำนักงาน ก.พ. หรือไม่ถ้ามีสมรรถนะที่เพิ่มเติมนั้นคือเรื่องใดและมีการนิยามเป็นพจนานุกรมสมรรถนะเช่นใด มีการแจกแจงระดับสมรรถนะของตำแหน่งไว้เป็นเช่นใด

2. วิธีการในการประเมิน ส่วนราชการจะกำหนดวิธีการประเมินสมรรถนะโดยวิธีใดใน 2 วิธี ระหว่าง (1) วิธีการประเมินแบบ 360 องศาและ (2) การประเมินโดยให้ผู้ประเมินหรือผู้บังคับบัญชา ประเมินโดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกที่เห็นเด่นชัด (Critical Incident Technique) ความแตกต่างระหว่าง 2 วิธีนี้อยู่ที่การประเมิน 360 องศา นั้น จะให้มีผู้ประเมินมากกว่าหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น โดยนำคะแนนการประเมินจากผู้ประเมินต่าง ๆ มาสรุปรวมกันเป็นคะแนนการประเมิน

3. มาตรวัด (Scale) ที่ใช้ในการประเมิน ส่วนราชการกำหนดใช้มาตรวัดสมรรถนะใดในการประเมินสมรรถนะ โดยมาตรวัดนี้จะใช้เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนนเมื่อ ผู้ประเมินทำการพิจารณาสมรรถนะของผู้ถูกประเมิน ทั้งนี้ ส่วนราชการสามารถเลือกที่จะใช้มาตรวัดตามที่สำนักงาน ก.พ. ให้เป็นแนวทางเบื้องต้น ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน

มาตรวัดสมรรถนะและการประเมินสมรรถนะด้วยมาตรวัดที่จะใช้ในการประเมินสมรรถนะมีได้ อย่างน้อย 4 รูปแบบ ซึ่งส่วนราชการสามารถนำไปพิจารณาปรับใช้กับการประเมินสมรรถนะของ ส่วนราชการเองตามแต่เห็นควร ซึ่งการกำหนดมาตรวัดสมรรถนะของส่วนราชการนั้น พึงเลือกหรือ พัฒนามาตรวัดที่เหมาะสมกับส่วนราชการ กล่าวคือเป็นมาตรวัด ซึ่งเป็นที่เข้าใจของบุคลากรและ มาตรวัดนั้นควรต้องมียานาจในการจำแนกบุคลากรออกจากระดับสมรรถนะได้ มาตรวัดใดที่เมื่อนำไปใช้ประเมินแล้วพบว่า ทำให้บุคลากรจำนวนมากถูกประเมินเบี่ยงไปในระดับคะแนนสูงหรือต่ำ โดยไม่สมเหตุสมผล แสดงว่ามาตรวัดนั้นมีอำนาจจำแนกไม่เต็มที่เท่าที่ควร จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนใหม่

โดยสรุป “ประเมินสมรรถนะ” คือการประเมินพฤติกรรมส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานและ สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม มีขั้นตอนการประเมินพฤติกรรม คือการสังเกตพฤติกรรม บันทึกลงและประเมินลงในแบบประเมิน ในการสังเกตพฤติกรรมต้องทำสม่ำเสมอตลอดช่วงเวลาของ การประเมิน มี 2 วิธี ระหว่าง (1) วิธีการประเมินแบบ 360 องศาและ (2) การประเมินโดยให้ผู้ประเมิน หรือผู้บังคับบัญชาประเมินโดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกที่เห็นเด่นชัดและยังต้องมียานาจกำหนดมาตรการประเมินไว้อย่างชัดเจน เช่น มาตรการประเมินที่ใช้ความถี่ในการกำหนดคะแนน และการประเมินที่ใช้พฤติกรรมในการกำหนดคะแนน

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะโดยนำแนวคิดของของแม็คเคลแลนด์ เกี่ยวกับสมรรถนะบุคคล เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะและการแสดงออกทาง คุณลักษณะของบุคคล (McClelland, 1988; สุรชัย, 2554; นิสดารค์, 2556) ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) คือการที่คนมีความรู้และความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางการ บริหารตามตำแหน่งหน้าที่ของตน ดังนั้นในการประเมินด้านความรู้หรือเรียกว่าการประเมินด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสมอง ซึ่งเป็น การเรียนรู้ทางด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหา ซึ่ง Bloom, et al. (1956) ได้จัดลำดับเป็น 6 ขั้น คือความรู้ (Knowledge or Recall) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินผล (Evaluation) (ศิริชัย, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับภักตรา (2543) ที่กล่าวว่าการประเมินการเรียนการสอนโดยการ ประเมินพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยเป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล ซึ่งมีการ

จำแนกความสามารถออกเป็น 6 ระดับจากความสามารถขั้นต่ำไปสูง ได้แก่ (1) ความรู้ความจำ (2) ความเข้าใจ (3) การนำไปใช้ (4) การวิเคราะห์ (5) การสังเคราะห์ และ (6) การประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

ความรู้ความจำ (Recall) คือความสามารถในการเจาะลึกได้ถึงเรื่องราวต่างๆที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจะโดยวิธีใดก็ตาม เช่น จากการเรียนรู้ในห้องเรียน ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ การบอกเล่าต่อ ๆ กันมา เป็นต้น พฤติกรรมด้านความรู้ความจำนั้นจำแนกได้อีก 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ (1) ความรู้เฉพาะเรื่อง (Knowledge of Specifics) เป็นความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยามและความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงเฉพาะเรื่อง (2) ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม (Knowledge of Terminology) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำต่าง ๆ เชื่อมสัญลักษณ์ที่ใช้เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งที่เป็นตัวอักษรและไม่ใช่ตัวอักษร รวมทั้งสัญลักษณ์ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและการให้คำนิยามความหมายของคำ เช่น การให้คำจำกัดความของเครื่องมือ เครื่องใช้ ศัพท์เทคนิค เป็นต้น และ (3) ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงเฉพาะเรื่อง (Knowledge of Specific Facts) เป็นความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นและความจริงที่ปรากฏตามเนื้อเรื่องได้แก่เหตุการณ์ วัน เวลา สถานที่ บุคคล จำนวนขนาด วัตถุประสงค์ ประโยชน์ โทษ ฯลฯ (ภทรา, 2543)

ความรู้ในวิธีดำเนินการ (Knowledge of Way and Means of Dealing with Specifics) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับขั้น ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท ความรู้เรื่องเกณฑ์และความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธี ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (Knowledge of Conventions) หมายถึง (1) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน แบบอย่างหรือธรรมเนียม ประเพณีนิยมที่ปฏิบัติกันมาจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป (2) ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับขั้น (Knowledge of Trends and Sequence) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับลำดับการเกิดก่อนหลังของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนมองเห็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการพิจารณาเหตุการณ์และความจริงที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน (3) ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท (Knowledge of Classification and Categories) เป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่ ประเภท ชนิดของเหตุการณ์ คำ ข้อความ คน สัตว์ พืช สิ่งของ วัน เวลา สถานที่หรือข้อปัญหาต่าง ๆ โดยยึดลักษณะร่วมที่มีอยู่ (4) ความรู้อิงเกณฑ์ (Knowledge of Criteria) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ วินิจฉัย เปรียบเทียบหรือตัดสินข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยยังไม่ถึงขั้นการตัดสินหรือบทสรุปและ (5) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธี (Knowledge of Methodology) เป็นความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการบอกเทคนิควิธี ขั้นตอนที่ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้ ในขั้นนี้ยังไม่ถึงขั้นลงมือปฏิบัติหรือนำไปใช้ได้ เป็นแต่เพียงรู้วิธีปฏิบัติเท่านั้น (ภทรา, 2543)

ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง (Knowledge of the Universal and Abstractions in a Field) เป็นความรู้เกี่ยวกับ หลักวิชาและการขยายหลักวิชา ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายหลักวิชา (Knowledge of Principles and Generalizations) เป็นความสามารถในการบอกหัวใจสำคัญหรือหลักของเรื่องนั้น ๆ และนำหลักการนั้นไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่นได้และ (2) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures) เป็นความสามารถระลึกถึงทฤษฎีและหลักวิชาต่าง ๆ ที่มีการพิสูจน์แล้วและนำมาสัมพันธ์กัน สรุปเป็นเนื้อหาความใหญ่เดียวกันได้ (ภทรา, 2543)

ความเข้าใจ (Comprehension) ความสามารถตั้งแต่ขั้นนี้ถึงขั้นประเมินผล ถือว่าเป็นความสามารถขั้นสติปัญญา ซึ่งเป็นผลจากการเอาความรู้จากประสบการณ์ในขั้นความรู้ ความจำมา ผสมผสานจนกลายเป็นสมรรถภาพสมองชนิดใหม่ (ภัทรา, 2543) ดังนั้นความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการผสมผสานความรู้ความจำแล้วขยายความคิดออกไปอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจมี 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การแปลความหมาย (Translation) เป็นความสามารถในการสื่อสารความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง อาจแปลได้หลายลักษณะ ได้แก่ (1.1) แปลจากภาษายากไปง่ายหรือจากภาษาง่ายไปยาก (1.2) แปลจากภาษาเทคนิคเป็นภาษาสามัญหรือภาษาสามัญเป็นภาษาเทคนิค (1.3) แปลจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนหรือจากภาษาเขียนเป็นภาษาพูดและ (1.4) แปลจากพฤติกรรม รูปร่าง ท่าทาง เป็นข้อความหรือจากข้อความ เป็นพฤติกรรม รูปร่างและท่าทาง (2) การตีความ (Interpretation) เป็นการเอาผลจากการแปลความหลาย ๆ สิ่งมาผสมผสาน เรียบเรียงเป็นความคิดใหม่อย่างมีความหมายและ (3) การขยายความ เป็นการขยายแนวคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งต้องอาศัยทั้งการแปลความหมายและตีความประกอบกัน จึงจะสามารถขยายความหมายของเรื่องราวนั้นได้

การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้วไปแก้ปัญหาที่แปลก ใหม่หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน แต่อาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับเรื่องเคยพบเห็นมาก่อน (ภัทรา, 2543)

การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้น ๆ ได้ การวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) วิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ (2) วิเคราะห์ความสามารถ (Analysis of Relationship) เป็นการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราว นั้น ๆ ว่า มีความสัมพันธ์เกี่ยวกันในลักษณะใด อาจเหมือนกันหรือต่างกัน คล้อยตามกันหรือขัดกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุของผลนั้นหรือเป็นผลของเหตุ นั้น เป็นต้น และ (3) วิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถในการค้นหาว่าการที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ (ภัทรา, 2543)

การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำองค์ประกอบย่อย ๆ ต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไปมารวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจน แปลกใหม่ไปจากเดิม มีลักษณะคล้ายความคิดสร้างสรรค์ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ การสังเคราะห์มี 3 ประเภท ได้แก่ (1) การสังเคราะห์ข้อความ (Production of Unique Communication) เป็นความสามารถในการผสมผสานความรู้และประเภทต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อความหรือผลิตผลใหม่ขึ้น อาจสังเคราะห์โดยการพูด เขียนหรือสังเคราะห์รูปภาพ (2) การสังเคราะห์แผนงาน (Production of Plan or Proposed Set of Operation) เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทาง วางแผน เขียนโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้าขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่วางไว้และ (3) การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (Derivation of Set of Abstract Relations) เป็นความสามารถในการนำเอาความสำคัญและหลักการต่าง ๆ มาผสมผสาน

ให้เป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้เกิดสิ่งที่สำเร็จรูปหน่วยใหม่ที่มีความสัมพันธ์แปลกไปจากเดิม เกิดเป็นเรื่องราวใหม่ ๆ และแนวคิดใหม่ที่มีประสิทธิภาพ ผิดไปจากเรื่องย่อ ๆ ของเดิม (ภัทรา, 2543)

การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า เหมาะสม มีคุณค่า ดี-เลว เพียงไร การประเมินค่าต้องอาศัยเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การตัดสินใจโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือเกณฑ์ภายในเนื้อเรื่องและการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก ได้แก่ (ก) การตัดสินใจโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือเกณฑ์ภายในเนื้อเรื่อง (Judgment in Term of Internal Evidence) เป็นการประเมินหรือตัดสินใจโดยยึดความถูกต้องเนื้อเรื่อง เนื้อหานั้น ๆ หรือตามข้อมูลที่ปรากฏอยู่และ (ข) การตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (Judgment in Terms of External Criteria) เป็นการตัดสินโดยใช้เกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อเรื่องนั้น ๆ แต่ใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาใหม่ ซึ่งอาจเป็นเกณฑ์ตามเหตุผลทางตรรกศาสตร์ การยอมรับของสังคม สภาพความเป็นจริง ความยุติธรรม เป็นต้น (ภัทรา, 2543)

2. ทักษะ (Skills) คือความชำนาญในการบริหารงานในด้านกายภาพเป็นความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการประเมินด้านปฏิบัติการหรือเรียกว่าการประเมินด้านทักษะพิสัย เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับระบบประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อและอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นการเรียนรู้ทางด้านทักษะการเคลื่อนไหวและใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วสัมพันธ์กัน โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาดังนี้ การทดลองปฏิบัติโดยการเลียนแบบหรือทำตามคู่มือ การปฏิบัติด้วยตนเอง โดยอัตโนมัติ การปรับวิธีการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและสร้างปฏิบัติการใหม่ (ศิริชัย, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา (2543) ที่กล่าวว่า การประเมินการเรียนการสอนโดยการประเมินพฤติกรรม ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในเชิงปฏิบัติการพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยจำแนกได้ 7 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ความพร้อม การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ ความสามารถด้านกลไกการตอบสนองที่ซับซ้อน ความสามารถในการดัดแปลงและความสามารถในการริเริ่ม ดังนี้

การรับรู้ (Perception) เป็นขั้นที่แสดงอาการรับรู้ที่จะเคลื่อนไหวโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้นและสัมผัสทางกาย แม้จะมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นโดยผ่านทางประสาทสัมผัสพร้อม ๆ กัน ก็อาจมีการเลือกที่จะรับรู้ มีการแปลความหมายสิ่งเร้าเพื่อตอบสนอง

การเตรียมพร้อม (Set) เป็นสภาพของบุคคลที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมออกมา สภาพความพร้อมมี 3 ด้าน คือความพร้อมด้านร่างกาย ด้านสมองและด้านอารมณ์ (ภัทรา, 2543) ซึ่งความพร้อมด้านร่างกาย หมายถึง ความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกาย ความพร้อมด้านสมองคือความพร้อมในการระลึกถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแสดงพฤติกรรมและความพร้อมทางอารมณ์ เป็นการเตรียมพร้อมทางจิตใจให้อยู่ในทิศทางที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา

การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ (Guided Response) เป็นการแสดงออกในลักษณะของการเลียนแบบและการลองผิดลองถูก

ความสามารถด้านกลไก (Mechanism) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้กระทำตามที่เรียนมาและพัฒนาขึ้นจนมีความสัมฤทธิ์ผล สามารถสร้างเทคนิควิธีสำหรับตนเองขึ้นมาเพื่อฝึกฝนปฏิบัติต่อไป

การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) เป็นความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นและสามารถกระทำได้อย่างมั่นใจไม่ลังเลและทำได้ดีจนเป็นอัตโนมัติ

ความสามารถในการดัดแปลง (Adaptation) เป็นขั้นที่สามารถปฏิบัติได้จนชำนาญ จึงคิดค้นดัดแปลงหาวิธีการใหม่ ๆ มาลองทำให้แตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

จากความสามารถในการริเริ่ม (Origination) หลังจากได้ดัดแปลงวิธีการใหม่ ๆ มีการทดลองทำดูแล้ว ก็นำวิธีการนั้นมาประยุกต์ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นมา

3. คุณลักษณะของบุคคลหรือพฤติกรรมของบุคคล (Attributes) คือความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทักษะและแรงจูงใจ ซึ่งคุณลักษณะของบุคคล (Personal Attribute) เป็นสิ่งที่ถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่แรกเกิด จากสิ่งแวดล้อมภายในจากครอบครัวหรือจากภายนอก ได้แก่ เพื่อน สถานศึกษา รวมถึงสิ่งแวดล้อม จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก ถ้าไม่มีกระบวนการฝึกพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (สุรชัย, 2554) ซึ่งองค์ประกอบของคุณลักษณะบุคคล ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม แนวคิดของตนเอง ความเชื่อและแรงจูงใจ มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) หมายถึง การกระทำตามสิทธิและหน้าที่ของบุคคลตามสภาพการที่ตนดำรงอยู่ในสังคมนั้น ๆ หรือในองค์กร ซึ่งความสำคัญของบทบาททางสังคม เป็นกลไกช่วยจัดระเบียบทางสังคม ได้แก่ (1) ทำให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติภายใต้กรอบของสิทธิและหน้าที่ของตนและ (2) ช่วยให้สังคมเป็นระเบียบ เพราะสมาชิกจะเคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น (สุรชัย, 2554)

แนวคิดของตนเอง (Self Concept) เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) และภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self Image) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติและค่านิยมที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้มีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านสติปัญญา ความคิด ทักษะต่าง ๆ และรูปร่างลักษณะทางด้านร่างกาย เป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับตนเอง ไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่เกิดจากการเรียนรู้และเมื่อบุคคลมีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไรแล้ว ก็จะมีผลสะท้อนให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปตามแนวคิดนั้นด้วย ดังนี้ (สุรชัย, 2554)

ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self Image) คือบุคลิกลักษณะ ความสามารถหรือสิ่งที่ เป็นและแสดงออกมา ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้พบเห็นเกี่ยวกับลักษณะ บุคลิกภาพและศักยภาพของตัวบุคคลหรือหมายถึง ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองที่รับรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งการรับรู้ที่อาจตรงกับที่เป็นจริงหรือไม่ตรงก็ได้ ถ้าการรับรู้ตนเองเป็นด้านบวกก็จะทำให้มีเป้าหมายในชีวิตและมีความสุขได้ แต่ถ้าในทางกลับกันก็จะไม่มีความสุข (สุรชัย, 2554)

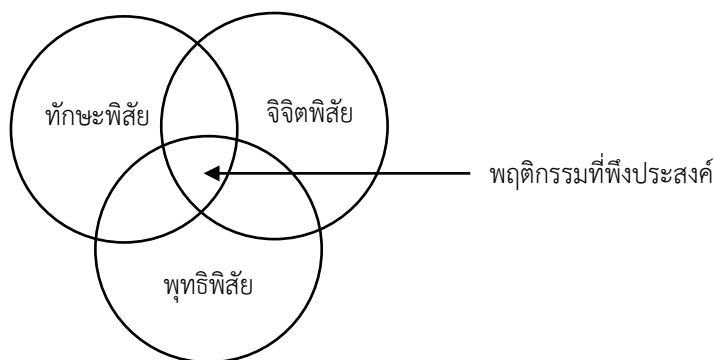
ค่านิยม (Value) หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อเป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์ของตนและส่วนรวม ได้แก่ (1) ค่านิยมหลัก (Core Value) ซึ่ง Debowski (2006) กล่าวถึงค่านิยมหลัก คือความร่วมมือในการทำงาน (Collaboration) การสื่อสาร (Communication) ด้วยปฏิสัมพันธ์ (Interaction) นวัตกรรม (Innovation) การปรับตัว (Adaption) เป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Orientation) ความเชื่อถือ (Trust) คุณค่าแห่งความรู้ (Knowledge Values) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน (Knowledge Sharing) และ (2) ค่านิยมร่วม (Shared Value) เป็นข้อกำหนดร่วมของคนในองค์กรเพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน (สุรชัย, 2554)

ทัศนคติ (Attitude) คือความรู้สึกในการประเมินว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์การศึกษา (สุรชัย, 2554) ซึ่ง ทัศนคติ คือความคิดเห็นของผู้แสดงออกทั้งในด้านบวกหรือในด้านลบ คือเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร ดังนั้นในการประเมินด้านอารมณ์ความรู้สึกหรือเรียกว่าด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก เช่น เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้ง เป็นต้น

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง แรงขับของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นในการทำงานหรือการกระทำที่บุคคลจะทำงานให้สำเร็จ โดยได้รับอิทธิพลจากการกระทำของคนอื่นที่กำหนดแนวทางเพราะใช้ในการบริหารโดยผู้บริหารจะจูงใจพนักงานทำงานให้องค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (สุรชัย, 2554)

อุปนิสัยหรือคุณลักษณะ (Trait) เป็นลักษณะทางกายภาพของบุคคลและรวมถึงการตอบสนองของบุคคลต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ที่เผชิญที่ไม่อาจเห็นได้ แต่จำเป็นต้องงานที่ปฏิบัตินั้นหรือเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล มีการผสมผสานของอารมณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งอุปนิสัยจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมเกือบทุกด้านของบุคคล เป็นลักษณะเด่นที่แสดงออกชัดเจนเหนือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่สามารถปิดบังซ่อนเร้นได้ (สุรชัย, 2554)

ดังนั้นคุณลักษณะในแต่ละระดับเมื่อจัดระบบเป็นบุคลิกลักษณะประจำของบุคคลแล้วจะแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะหลัก ๆ เช่น ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม เป็นต้น ซึ่งความสนใจเป็นลักษณะของการมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ความสนใจของบุคคลเริ่มจากการที่บุคคลมีการรับรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความพึงพอใจและมองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น จนเกิดความรู้สึกนิยมชมชอบในคุณค่าของสิ่งที่รับรู้และจะตอบสนองต่อสิ่งนั้นอย่างคงเส้นคงวา โดยที่พฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัยเป็นพฤติกรรมทางด้านสติปัญญา จิตพิสัยเป็นพฤติกรรมด้านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและทักษะพิสัยเป็นพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติ ซึ่งจุดมุ่งหมายทางการศึกษามุ่งเน้นพัฒนาบุคคลทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือบุคคลที่พึงประสงค์ทางการศึกษาจะมีลักษณะเป็นผู้มีสติปัญญาดี เกลี้ยวกลาดมีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีและเป็นผู้มีความคล่องแคล่วในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้นจะต้องกระทำไปพร้อม ๆ กันไม่สามารถจะแยกทำทีละด้านได้ โดยโครงสร้างของพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านแล้วจะมีส่วนสัมพันธ์กันทั้งในลักษณะส่งเสริมและตัดทอนกันมีความสัมพันธ์กันดังนี้ (ภัทธา, 2543)

ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะในตัวบุคคล (ภัทธา, 2543)

นอกจากนี้ ศิริชัย (2548) ได้กล่าวถึง การวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลจำเป็นต้องอาศัย ทฤษฎีการทดสอบ เพื่อทำความเข้าใจคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งวัดและคิดค้นวิธีการวัดที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความหมายของคำพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวัดคุณลักษณะภายในหรือภาวะสันนิษฐานและเครื่องมือวัด ซึ่งการวัดทางจิตวิทยาและการศึกษา ได้แก่ (1) เป็นการวัดหรือสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) ในการวัดต้องอาศัยสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น ซึ่งอาจใช้ข้อคำถามเรื่องข้อสอบเพื่อให้บุคคลสนองตอบออกมาเป็นข้อเขียนหรือคำพูดหรือพฤติกรรมที่สังเกตได้สำหรับนำไปแปลความหมายถึงสิ่งที่มุ่งวัดนั้น (2) การวัดหรือสังเกตแต่ละครั้งเป็นการรวบรวมข้อมูลเพียงบางส่วน of พฤติกรรมหรือกลุ่มตัวอย่างของพฤติกรรม ไม่สามารถวัดพฤติกรรมได้ทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทน (Representative) ของสิ่งที่ต้องการวัดทั้งหมด (3) ผลที่ได้จากการวัดเป็นคุณลักษณะในเชิงสัมพัทธ์หรือเปรียบเทียบค่าตัวเลขที่ได้ยังมีข้อจำกัดในตัวเอง จึงต้องนำไปเปรียบเทียบกับผลการวัดของบุคคลอื่นและ (4) การวัดมีความคลาดเคลื่อน (Error) เกิดขึ้นเสมอ การวัดจึงต้องใช้ทฤษฎีการวัดที่ดี พัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อลดความคลาดเคลื่อนให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดและจากธรรมชาติของการวัดนั้น การวัดค่าของคุณลักษณะภายในบุคคลหรือวัดคุณลักษณะใด ๆ ก็ตาม ผู้วัดจะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนดังกรอบแนวคิดของการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ได้แก่ (ศิริชัย, 2548)

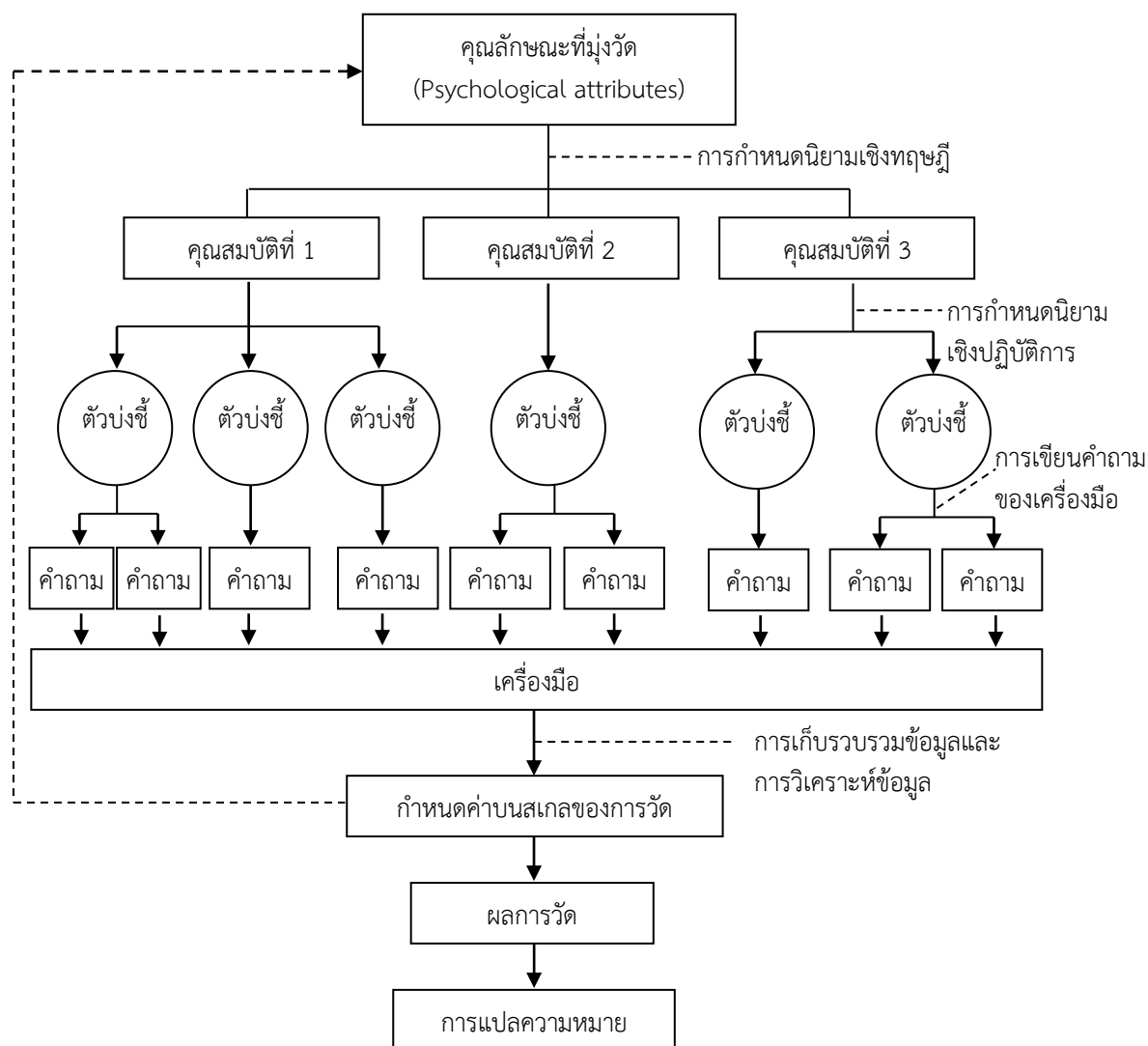
1. สิ่งที่มีมุ่งวัดคืออะไร จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งวัด เพื่อเชื่อมโยงมโนทัศน์ของสิ่งนั้นสู่รูปธรรมของข้อมูลหลักฐานที่ต้องการเก็บรวบรวมสำหรับบ่งชี้คุณลักษณะที่มีมุ่งวัดนั้น

2. ควรวัดสิ่งนั้นอย่างไร จะต้องอธิบายว่าควรใช้เครื่องมืออะไร รูปแบบคำถามชนิดใดจึงจะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่มีมุ่งวัดและเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล สมมติว่าผู้วัดต้องการวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้วัดจะต้องสามารถสร้างภาวะสันนิษฐานของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยอาจให้คำนิยามเชิงทฤษฎีว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นความคิดใหม่แปลกที่เข้าทำ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ความคล่องแคล่วทางความคิด (2) ความหลากหลายทางความคิดและ (3) ความใหม่ทางความคิด จากนั้นผู้วัดจึงกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแต่ละคุณลักษณะในรูปของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้และร่างคำถามตามพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ของแต่ละคุณลักษณะที่มีมุ่งวัดเพื่อสร้างเป็นเครื่องมือไปใช้สังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์มาตรฐานต่าง ๆ

3. ควรแปลความหมายอย่างไร นำข้อมูลเชิงพฤติกรรมที่สังเกตได้มารวมคะแนนประมวลผลเพื่อใช้สรุปเชื่อมโยงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีมุ่งวัด ผลการวัดสามารถแปลความหมายได้โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหรือบรรทัดฐานของกลุ่ม

เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดทางการศึกษาและจิตวิทยา ได้แก่ แบบสอบถามอันเป็นชุดของคำถามที่ใช้เป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้ผู้ตอบทำการตอบสนอง สำหรับเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างพฤติกรรม ซึ่งเป็นตัวแทนประมวลคุณสมบัติตามกำหนดไว้ของสิ่งที่มุ่งวัด ข้อมูลจากการตอบสนองจะถูกนำมาตรวจให้คะแนนตามสเกลที่กำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ ผลจากการวัดจึงทำให้ได้ค่าเชิงปริมาณของคุณลักษณะที่ต้องการวัดนั้น ซึ่งการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลดังกล่าวจะมีความเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้วัดมีแนวคิดหรือทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดและ

มีกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีการทดสอบเพื่อทำการวัดคุณลักษณะนั้น ๆ จึงสามารถสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปอ้างอิงถึงค่าของคุณลักษณะเช่นนั้น ดังนั้นด้วยกระบวนการวัดลักษณะนี้ จึงช่วยให้นักวัดผลสามารถตรวจสอบถึงความเหมาะสมของโครงสร้างของคุณลักษณะที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ (Indicator) กับมโนทัศน์ (Concept) ที่มุ่งวัดความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรม ซึ่งเป็นรูปธรรมที่ปรากฏกับคำทำนายตามแนวคิดของทฤษฎีอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประเมินความเหมาะสมเพียงพอของตัวบ่งชี้ ในการสรุปอ้างอิงถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัด ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศาสตร์นั้นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้นกระบวนการวัดจึงเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภายในของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมา อันอาจนำไปสู่การทำนายการควบคุมและการพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป การวัดค่าของคุณลักษณะภายในของบุคคลจึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องมีทฤษฎีการทดสอบมาช่วยเป็นแนวในการวัด สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้ (ศิริชัย, 2548)

ภาพที่ 2-3 กรอบแนวคิดของการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล (ศิริชัย, 2548)

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.1.3.1 ความหมายการวิเคราะห์องค์ประกอบคือวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นกระบวนการจัดทำข้อมูลที่นับวันจะได้รับความนิยมมากก็ตาม แต่มีผู้เข้าใจวิธีการเพียงไม่กี่คน เพราะในการทำความเข้าใจกับวิธีการวิเคราะห์ตัวประกอบต้องใช้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ขั้นสูง นักสังคมศาสตร์ส่วนมากไม่ได้รับการฝึกฝนทางคณิตศาสตร์มากนัก จึงเป็นการยากที่จะเข้าใจวิธีการได้อย่างแจ่มแจ้ง (อุทุมพร, 2532)

สมบุรณ์ (2550) ได้ให้คำนิยามว่า “การวิเคราะห์องค์ประกอบ” เป็นการค้นหาองค์ประกอบหรือคุณลักษณะร่วมที่ซ่อนหรือแฝงอยู่ในตัวแปร (p) ต่าง ๆ ขององค์ความรู้บางอย่างใดอย่างหนึ่ง การวิเคราะห์องค์ประกอบจะเริ่มจากข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ที่สังเกตได้หรือวัดได้ขององค์ความรู้ ด้านใดด้านหนึ่ง และหาคุณลักษณะร่วมที่ตัวแปรต่าง ๆ แสร้งร่วมกันอยู่ตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สุชาติ (2551) ได้ให้คำนิยามว่า “การวิเคราะห์ปัจจัย” (Factor Analysis) ซึ่งบางสถาบันเรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เทคนิควิเคราะห์ปัจจัยจัดอยู่ในเทคนิควิธีการลดข้อมูล (Data Reduction) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดตัวแปรหลายตัวให้กลายเป็นปัจจัยไม่กี่ปัจจัย

นักวิชาการบางกลุ่มในบางสถาบันเรียกการวิเคราะห์ปัจจัยว่า “การวิเคราะห์ตัวประกอบ” ซึ่งการเรียกเช่นนี้ในอดีตอาจจะถูกต้อง เพราะในอดีตเทคนิคหลักของการวิเคราะห์ปัจจัยคือการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Components) ของตัวแปรต่าง ๆ ในปัจจุบันการวิเคราะห์ปัจจัยได้ก้าวหน้าไปมากมีเทคนิคต่าง ๆ มากมายในการแยกปัจจัยต่าง ๆ จากข้อมูลทีนอกเหนือไปจากวิธีการตัวประกอบหรือองค์ประกอบหลัก นอกจากนี้แล้วหากแปลตามที่มาจากภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์ปัจจัยนั้นตรงกว่าการวิเคราะห์ตัวประกอบ เพราะคำว่า Factor แปลเป็นไทยแปลว่า ปัจจัยและ Analysis คือการวิเคราะห์ (สุชาติ, 2551)

นอกจากนี้ อุทุมพร (2532) ให้คำจำกัดความของตัวประกอบได้แตกต่างกันคือ (1) ในทางคณิตศาสตร์ ตัวประกอบ คือแกนหรือมิติในอวกาศซึ่งบอกความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ (2) ในทางทฤษฎี ตัวประกอบ คือโครงสร้าง (Construct) ของทฤษฎีและ (3) ในทางประจักษ์ ตัวประกอบ คือผลการจัดกลุ่มของสิ่งของเหตุการณ์หรือวิธีการที่ได้ออกมาให้เห็นจริง

โดยสรุป “การวิเคราะห์องค์ประกอบหรือการวิเคราะห์ปัจจัย” คือกระบวนการจัดทำข้อมูลเป็นการค้นหาองค์ประกอบหรือคุณลักษณะร่วมที่ซ่อนหรือแฝงอยู่ในตัวแปร (p) ต่าง ๆ ขององค์ความรู้บางอย่างใดอย่างหนึ่ง การวิเคราะห์องค์ประกอบจะเริ่มจากข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ที่สังเกตได้หรือวัดได้ขององค์ความรู้ด้านใดด้านหนึ่งและหาคุณลักษณะร่วมที่ตัวแปรต่าง ๆ แสร้งร่วมกันอยู่ตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและเทคนิควิเคราะห์ปัจจัยจัดอยู่ในเทคนิควิธีการลดข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดตัวแปรหลายตัวให้กลายเป็นปัจจัยไม่กี่ปัจจัย (อุทุมพร, 2532; สมบุรณ์, 2550; สุชาติ, 2551)

2.1.3.2 จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบมีหลักใหญ่ ๆ ที่ต้องการ คือมีความง่ายเชิงสถิติและมีความหมายในเนื้อหา ซึ่งจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ตัวประกอบจำแนกเป็น 2 เรื่อง คือ (1) เพื่อบรรยายค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อให้ได้สิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เหล่านี้ คือ Exploratory Factor Analysis Model และ (2) เพื่อพิสูจน์สนับสนุนตรวจสอบสมมติฐานหรือข้อค้นพบของผู้อื่น คือ Confirmatory Factor Analysis Model นอกจากนี้ ยังมีการใช้การวิเคราะห์

ตัวประกอบเพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หรือจัดประเภทบุคคลได้อีกด้วย (อุทุมพร, 2532) ซึ่ง สุขชาติ (2551) กล่าวว่า การวิเคราะห์ปัจจัยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ (1) การลดจำนวนตัวแปรหลายตัวให้เป็นปัจจัยเพียงไม่กี่ปัจจัย ซึ่งได้จากการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและ (2) การทดสอบยืนยันความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด

2.1.3.2.1 การลดจำนวนตัวแปร (ข้อมูล) ให้น้อยลง (Data Reduction) ทำได้โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือความร่วมกัน (Communality) ระหว่างตัวแปรเป็นฐานในการเปลี่ยนสภาพตัวแปรหลายตัวให้มารวมกันเป็นปัจจัยเพียงไม่กี่ปัจจัย แต่ละปัจจัยจะประกอบด้วยตัวแปรหลายตัวที่มีความร่วมกันสูงในการเปลี่ยนแปลงสภาพตัวแปรหลายตัวให้เป็นปัจจัยจะต้องพยายามให้ปัจจัยที่ได้สามารถอธิบายการผันแปรให้ได้มากที่สุด สมมติว่ามีตัวแปร 20 ตัว เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยอาจแยกปัจจัยได้ 4 ปัจจัย ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 นี้ควรจะสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรทั้ง 20 ตัวให้ได้มากที่สุด เช่น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 หากผู้วิจัยต้องการนำปัจจัยทั้ง 4 ไปใช้แทนตัวแปรทั้งหมด แต่ถ้าหากต้องการศึกษาการรวมกลุ่มของตัวแปรเป็นปัจจัยว่าจะรวมกันได้หรือไม่ และเป็นกี่กลุ่ม ก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาว่าปัจจัยทั้งหมด อธิบายได้กี่เปอร์เซ็นต์ของการผันแปรทั้งหมด

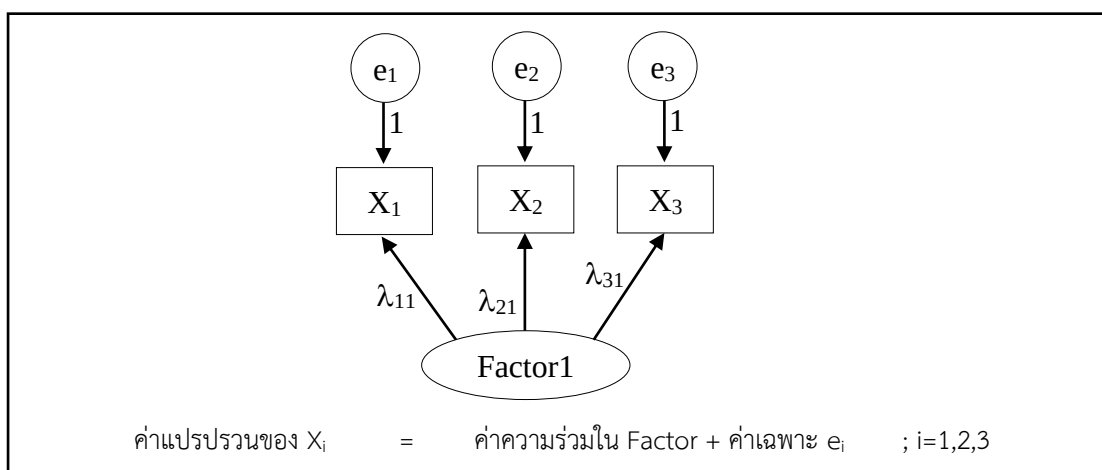
2.1.3.2.2 การยืนยันความถูกต้องของมาตรวัด ในการวิจัยบ่อยครั้งที่ผู้วิจัยได้สร้างมาตรวัดขึ้นมาใหม่ประกอบด้วยตัวแปรหลายตัวและมีการให้น้ำหนักมากน้อยของแต่ละตัวแปรที่นำมารวมกันตามความคิดหรือแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา ปัญหาคือมาตรวัดที่สร้างขึ้นมานั้นควรรวมตัวแปรทุกตัวหรือไม่หรือควรรวมเฉพาะตัวแปรบางตัวเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีปัญหาอีกว่าการให้น้ำหนักของตัวแปรเหล่านี้มีความถูกต้องหรือไม่ เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทดสอบความถูกต้องของการสร้างมาตรวัดดังกล่าว จึงมีผู้เรียกว่าเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CAF) ซึ่ง ยุทธ (2556) และกัลยา (2557) กล่าวว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันจะใช้กรณีที่ผู้วิจัยทราบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้มาก่อน ซึ่งอาจจะอ้างอิงมาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรือการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้วิจัยสร้างโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ตัวแปร นั่นคือผู้วิจัยมีการคาดว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กันมากและควรอยู่ในปัจจัยเดียวกัน ดังนั้นจึงมักจะทราบจำนวนปัจจัยมาก่อนแล้วใช้เทคนิคยืนยันหรือตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่

2.1.3.3 รูปแบบการวิเคราะห์ตัวประกอบจำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ (อุทุมพร, 2532)

2.1.3.3.1 การวิเคราะห์ตัวประกอบเพื่อการค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ (Latent หรือ Factor) ซึ่งเรียกว่า Exploratory Factor Analysis วิธีนี้คือการวิเคราะห์ตัวประกอบในสมัยเรียนแรกเริ่มนั่นเอง ซึ่งมุ่งค้นหาว่า อะไรสัมพันธ์กับอะไรบ้าง โดยไม่ได้ตั้งสมมติฐานมาก่อนว่าผู้วิจัยจะค้นพบอะไร การวิเคราะห์ตัวประกอบนี้ตั้งอยู่บนข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่ (1) ตัวประกอบรวมทุกตัวสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์กัน (2) ตัวแปรทั้งหมดถูกระบุโดยตัวประกอบรวมทั้งหมด (3) ตัวประกอบเฉพาะ (Unique Factor) ไม่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (4) ตัวแปรทั้งหมดถูกระบุโดยตัวประกอบเฉพาะตัวใดตัวหนึ่งและ (5) ตัวประกอบรวมไม่สัมพันธ์กับตัวประกอบ ซึ่งการวิเคราะห์ตัวประกอบแบบนี้มีข้อจำกัดอยู่ คือการที่ผู้วิจัยไม่สามารถตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ว่าจะได้ตัวประกอบอะไรบ้าง

2.1.3.3.2 การวิเคราะห์ตัวประกอบเพื่อสนับสนุนสิ่งที่ค้นพบ (Confirmatory Factor Analysis) จุดอ่อนของการวิเคราะห์ตัวประกอบแบบแรกได้นำไปสู่การพัฒนาวิเคราะห์แบบหลังโดย Jöreskog (1967) การวิเคราะห์ตัวประกอบนี้มุ่งที่การระบุได้อย่างชัดเจนว่า จะได้ตัวประกอบใดบ้างและตัวประกอบคู่ใดสัมพันธ์กัน ตัวแปรใดถูกกระทบโดยตัวประกอบใด ตัวประกอบเฉพาะคู่ใดบ้างที่สัมพันธ์ ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวประกอบแบบนี้จึงสร้างเงื่อนไข เพื่อให้ข้อมูลสรุปและสนับสนุนคำตอบจากการวิเคราะห์ตัวประกอบอย่างมีความหมายกว่าแบบแรก (ซึ่งอาจจะทำให้ได้คำตอบที่ไม่มีความหมายออกมา) ในขณะที่ กัลยา (2557) เป็นเทคนิคย่อยเทคนิคหนึ่งของการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SME) มีหลักการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันจะต้องมีสมการแสดงความสัมพันธ์ตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาก่อนและถือว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้ อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ขณะที่การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจจะถือว่าข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้ ไม่มีความคลาดเคลื่อนเลย ดังนั้นการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันจึงแบ่งค่าตัวแปรของตัวแปรสังเกตได้ (X) ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

$$\begin{aligned} \text{ค่าแปรปรวนของ } X_i &= \text{ค่าความร่วมกัน} + \text{ค่าเฉพาะ} & ; i=1,2,...,p \\ \text{Total Variance of } X_i &= \text{Common Variance} + \text{ค่าแปรปรวนเฉพาะ} \end{aligned}$$

ภาพที่ 2-4 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (กัลยา, 2557)

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน สามารถใช้ตัวแปรในรูปข้อมูลจริง (ไม่เป็นมาตรฐาน) หรือในรูปคะแนนมาตรฐานก็ได้ แต่ส่วนใหญ่มักจะใช้ข้อมูลจริงหรือเมทริกซ์ค่าแปรปรวนและค่าแปรปรวนร่วม แต่การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจจะใช้เมทริกซ์ค่าสหสัมพันธ์ (กัลยา, 2557)

นอกจากนี้กัลยา (2557) ได้กล่าวถึงการประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน คือ (1) ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading: λ_{ij}) (2) ค่าความแปรปรวนหรือค่าแปรปรวนร่วมของค่าเฉพาะ (Unique Variance) และ (3) ค่าแปรปรวนและค่าแปรปรวนร่วมของปัจจัย ซึ่งสำหรับวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์มีหลายวิธี ส่วนวิธีที่ดีและเป็นที่ยอมรับ คือวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

2.1.3.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลการวัดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (กัลยา, 2557)

ขั้นที่ 1 การระบุโครงสร้างของปัจจัยแฝง ผู้วิจัยจะต้องระบุโครงสร้างของตัวแปรแฝงแต่ละตัวที่ศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรือจากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 พัฒนาโมเดลการวัด จากขั้นที่ 1 เมื่อสามารถระบุจำนวนตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละปัจจัยแฝงแล้ว ผู้วิจัยจะต้องเขียนแผนภาพไดอะแกรมแสดงโมเดล เพื่อให้สามารถทดสอบหรือตรวจสอบโดยการยืนยันว่าตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มเดียวกันมีความสัมพันธ์กันและสามารถวัดปัจจัยแฝงได้หรือไม่

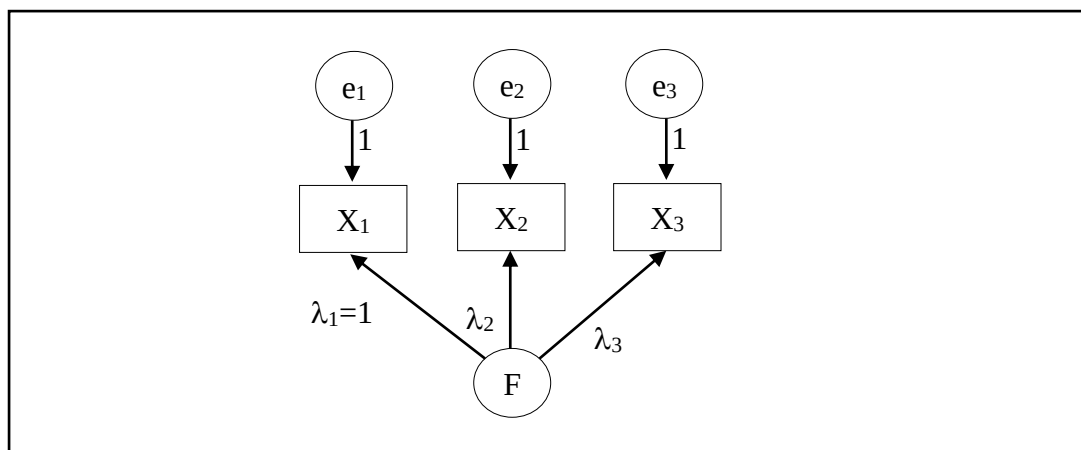
ขั้นที่ 3 การออกแบบเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับการออกแบบเพื่อศึกษาข้อมูลจริงที่เก็บได้หรือข้อมูลเชิงประจักษ์จะต้องพิจารณาถึง (1) ลักษณะของข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้จะต้องเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อที่จะทำให้สามารถคำนวณค่าแปรปรวนและค่าแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้ (2) ข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้ที่จะใช้อาจจะอยู่ในรูป ข้อมูลดิบหรือเมทริกซ์ค่าแปรปรวนและค่าแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้หรืออยู่ในรูปเมทริกซ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ กรณีที่ผู้วิจัยต้องการแสดงค่าน้ำหนักปัจจัยที่ไม่ได้อยู่ในรูปมาตรฐาน (Unstandardized Factor Loading) ข้อมูลนำเข้าจะต้องอยู่ในรูปข้อมูลดิบหรือเมทริกซ์ค่าแปรปรวน - ค่าแปรปรวนรวมเท่านั้น (3) ขนาดตัวอย่าง SME ต้องการขนาดตัวอย่างใหญ่ (4) วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์อิสระ ซึ่งเทคนิค SEM มีวิธีประมาณค่าพารามิเตอร์อิสระหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เช่นวิธีที่นิยมใช้มากและถือว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพคือวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) มีเงื่อนไขเรื่องขนาดตัวอย่างพอสมควรและตัวแปรสังเกตได้ต้องมีการแจกแจงปกติและ (5) การมีข้อมูลสูญหาย (Missing Data) กรณีที่มีข้อมูลสูญหายจำนวนมากจะเป็นอุปสรรคต่อการใช้เทคนิค SEM ผู้วิจัยต้องทำการประมาณค่าข้อมูลที่สูญหายหรือผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดข้อมูล เชิงประจักษ์เป็นการตรวจสอบโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยคาดไว้แล้วจากขั้นที่ 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยมีสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหลายตัว เช่น Likelihood Ratio Chi-Square, GFI, RMSEA, SRMR, NFI, และ TLI เป็นต้น

2.1.3.5 โมเดลการวัดในรูปมาตรฐาน สำหรับรูปมาตรฐานของโมเดลการวัด ประกอบด้วย (กัลยา, 2557)

2.1.3.5.1 ตัวแปรสังเกตได้ควรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ กรณีที่เป็น Likert Scale ควรมีอย่างน้อย 5 สเกลขึ้นไป

2.1.3.5.2 สำหรับปัจจัยเชิงยืนยัน จะต้องมีการกำหนดค่าน้ำหนักปัจจัยเป็น “1” จำนวน 1 ค่าของแต่ละปัจจัยแฝง เช่น กรณีที่มีปัจจัยแฝง (F) 1 ปัจจัย ดังภาพ จะกำหนดน้ำหนักปัจจัยเป็น 1 จำนวน 1 ค่า ในที่นี้กำหนด $\lambda_1 = 1$

ภาพที่ 2-5 โมเดลการวัดปัจจัยเชิงยืนยัน (กัลยา, 2557)

2.1.3.5.3 ค่าแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนของการวัดการจัด (Measurement Error) ประกอบด้วยค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (Random Error) และค่าแปรปรวนมีระบบ (Systematic Variance)

$$\text{Variance (Measurement Error)} = \text{Variance (Random Error) + Systematic Variance}$$

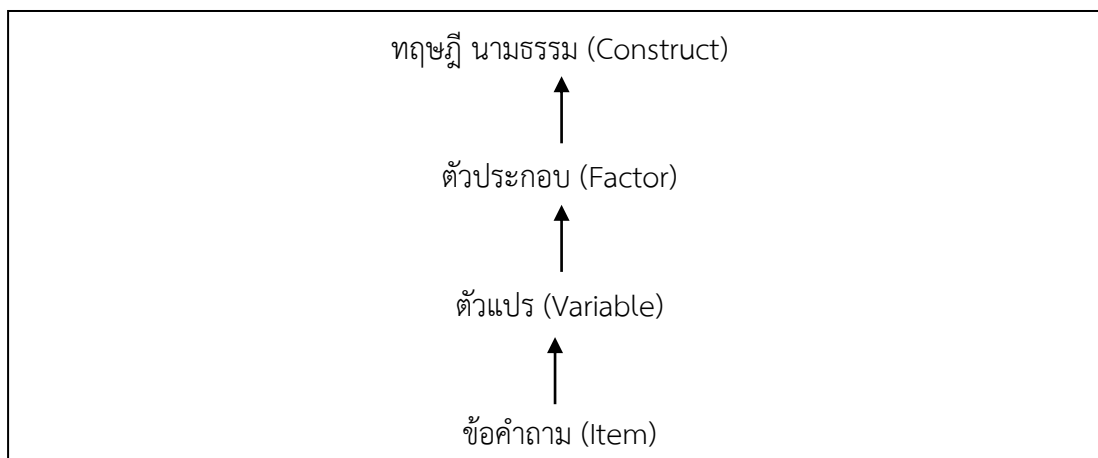
$$\text{โดยที่ Variance (Random Error)} = 1 - r_{xx}$$

ซึ่ง r_{xx} = Reliability Coefficient

2.1.3.5.4 น้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ซึ่งสามารถอธิบายในรูปสัมประสิทธิ์ของความถดถอยอาจจะอยู่ในรูปไม่มาตรฐาน (Unstandardized) หรือในรูปมาตรฐาน (Standardized)

2.1.3.6 การรายงานผลการวิเคราะห์ตัวประกอบซึ่งผลการวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีหลายอย่างและไม่จำเป็นต้องรายงานทุกอย่าง ผลวิเคราะห์ที่สำคัญและควรมีในรายงาน ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัว (2) เมตริกสหสัมพันธ์หรือเมตริกความแปรปรวน (อาจไว้ที่ภาคผนวกได้ ถ้าเมตริกมีขนาดใหญ่) (3) เมตริกหมุนแบบอโรคอนอล (4) เมตริกหมุนแกนแบบออบลิคซึ่งจะให้เมตริกโครงสร้างและเมตริกแบบแผนของตัวประกอบ (5) เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบออบลิค (6) ค่าไอเกนของตัวประกอบแต่ละตัว (7) ค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวแปรแต่ละตัว (8) ค่าความแปรปรวนเป็นร้อยละของตัวประกอบแต่ละตัว และ (9) การกำหนดชื่อและตัวประกอบแต่ละตัวและชื่อตัวแปรพร้อมทั้งน้ำหนักตัวประกอบด้วย นอกจากนั้นควรบรรจุไว้ในภาคผนวก

2.1.3.7 เทคนิควิเคราะห์ตัวประกอบเป็นเทคนิคทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับคน (หรือผู้ให้ข้อมูล) จำนวนมาก ตัวแปรจำนวนมาก การวิเคราะห์องค์ประกอบต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในวิธีการวิเคราะห์ตัวประกอบว่าเป็นลำดับขั้นดังนี้ (อุทุมพร, 2532)

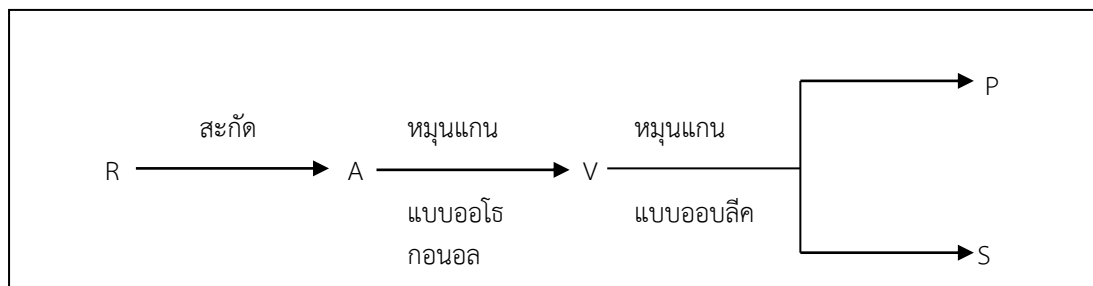
ภาพที่ 2-6 กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบ (อุทุมพร, 2532)

ลำดับชั้นในรูปแบบข้างบนนี้ หมายความว่า หลาย ๆ ข้อความอธิบายตัวแปร 1 ตัวหลาย ๆ ตัวแปรอธิบายตัวประกอบ 1 ตัวและตัวประกอบหลาย ๆ ตัวจึงจะอธิบายนามธรรม 1 อย่างซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบในปัจจุบันมีหลายเทคนิคแต่ละเทคนิคก็มีข้อจำกัดและการจัดกระทำที่แตกต่างกัน คือ

2.1.3.7.1 จุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ตัวประกอบร่วม (Common Factors Analysis) กับจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มิติ (Component Factor Analysis) ในสภาพปัจจุบันผู้ใช้เทคนิควิเคราะห์ตัวประกอบส่วนใหญ่ มุ่งไปยังจุดมุ่งหมายแรกคือให้ได้ตัวประกอบร่วม โดยให้ได้จำนวนตัวประกอบร่วมที่น้อยที่สุด แต่อธิบายโครงสร้างให้ได้มากที่สุด วิวัฒนาการของเทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบร่วมที่สามารถใช้งานโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปในประเทศไทย ได้แก่ Image Factor Analysis Canonical Factor Analysis Alpha Factor Analysis

2.1.3.7.2 จุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาตัวประกอบร่วมกับจุดมุ่งหมายเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ในสภาพปัจจุบันมีการใช้เทคนิควิเคราะห์ตัวประกอบเพื่อหาตัวประกอบ (Exploratory Factor Analysis) กับเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน (Confirmatory Factor Analysis) เทคนิคที่ใช้วิเคราะห์ตัวประกอบแรกคือ Principal Component Analysis, Principal Axis Analysis ส่วนเทคนิคที่ใช้วิเคราะห์ตัวประกอบแบบหลัง คือ Image Factor Analysis, Canonical Factor Analysis, Alpha Factor Analysis ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบตัวประกอบมี 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ (1) การสกัดตัวประกอบ (Factor Extraction) และ (2) การหมุนแกนตัวประกอบ (Factor Rotation)

การวิเคราะห์ตัวประกอบ จะเริ่มต้นจากเมตริกซึ่งอาจเป็นเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (R) หรือเมตริกความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (C) ก็ได้ทำการสกัดตัวประกอบได้เมตริกน้อยตัวประกอบ (A) และทำการหมุนแกนจะได้เมตริกน้ำหนักตัวประกอบที่หมุนแกนแบบอโรทอนอล (V) หรือหมุนแกนแบบออบลิค ซึ่งจะไดเมตริกแบบแผน (P) กับเมตริกโครงสร้าง (S) ดังแสดงด้วยรูปดังนี้

ภาพที่ 2-7 เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (อุทุมพร, 2532)

คำตอบจากการวิเคราะห์ตัวประกอบจะอยู่ที่เมตริก V หรือ P, S สุดแล้วแต่สาระ (Subject Matter หรือ Content) ถ้าตัวประกอบที่คาดว่าจะได้ในสารนั้นไม่สัมพันธ์กัน เมตริก V ก็คือคำตอบ แต่ถ้าตัวประกอบในอีกสารหนึ่งมีความสัมพันธ์กัน เมตริก P, S ก็คือคำตอบ ดังนั้นการสรุปผลการวิเคราะห์ตัวประกอบจะยุติด้วยการเสนอตัวประกอบพร้อมกับน้ำหนักของตัวประกอบนั้นหรือจะคำนวณต่อเพื่อให้ได้คะแนนตัวประกอบเป็นรายคนก็ได้สุดแล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้วิเคราะห์งานบางอย่างต้องการทราบค่าของคนทุกคน ทุกตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบที่วิเคราะห์การรวมคะแนนตัวประกอบเข้าด้วยกันคือคำตอบ เช่น คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพฯ มีค่า 13.13 หน่วยมาตรฐานแต่ถ้าต้องการทราบว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วยตัวประกอบอะไรบ้าง การเสนอชื่อตัวประกอบพร้อมทั้งน้ำหนักตัวประกอบ เช่น ตัวประกอบที่ 1 คือทัศนคติต่อ กทม. ตัวประกอบที่ 2 คือสภาพทางสังคม ฯลฯ เป็นต้น

2.1.3.8 ประโยชน์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบจากคุณสมบัติของการวิเคราะห์ปัจจัย จึงได้มีผู้นำเทคนิคการวิเคราะห์ไปใช้เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้ (สุชาติ, 2551)

2.1.3.8.1 การรวมกลุ่มตัวแปรคือเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการจัดกลุ่มหรือจัดหมวดหมู่ของตัวแปร เมื่อผู้วิจัยมีตัวแปรจำนวนมากและไม่ทราบว่า การจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มของตัวแปรเหล่านี้หรือไม่แน่ใจว่าตัวแปรใดควรอยู่ในระดับกลุ่มใด ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยจะประกอบด้วยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากไม่ว่าจะเป็นในเชิงลบหรือเชิงบวก การตัดสินใจว่าจะใช้เทคนิคใดระหว่างสองเทคนิคนี้ขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้วิจัยเอง หากผู้วิจัยไม่ต้องการตัดสินใจและต้องการใช้ตัวแปรทั้งหมด โดยไม่คำนึงถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ก็ควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย แต่หากผู้วิจัยมีแนวความคิดว่าตัวแปรที่รวมกันเป็นกลุ่มควรเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกก็ควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่ม (สุชาติ, 2551)

2.1.3.8.2 การกำหนดน้ำหนักเชิงสัมพัทธ์ของตัวแปรที่นำมาสร้างมาตรวัดประกอบ บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยมีแนวความคิดล่วงหน้าว่าตัวแปรประกอบหลายตัวนำมาสร้างมาตรวัดประกอบนั้น มีตัวแปรอะไรบ้าง ปัญหาที่มีตัวแปรเพียงจะให้น้ำหนักแก่ตัวแปรเหล่านั้นอย่างไร การนำเอาตัวแปรเหล่านี้มารวมกันเฉย ๆ เท่ากับเป็นการให้น้ำหนักเท่า ๆ กัน นอกจากนั้นในการให้น้ำหนักเท่า ๆ กัน หากตัวแปรแต่ละตัวมีขนาดไม่เท่ากัน ให้ความสำคัญอย่างมากกับตัวแปรที่มีขนาดใหญ่กว่า ทั้งนี้เพราะตัวแปรที่มีขนาดใหญ่กว่า (ใช้ตัวเลขหลายหลัก) จะกลืนความสำคัญของตัวแปรเล็ก (ใช้ตัวเลขน้อยหลักกว่า) โดยสิ้นเชิง ตัวแปรจะรวมกันได้เฉย ๆ โดยไม่มีปัญหาดังกล่าว ก็ต่อเมื่อตัวแปร

เหล่านี้นั้นมีขนาดเท่ากันหรือถูกทำให้มีขนาดเท่ากัน (เช่น เป็น Z-score หรือ T-score) และหากผู้วิจัยมีต้องการตัดสินล่วงหน้าว่าจะให้น้ำหนักแก่ตัวแปรแต่ละตัวอย่างไร ผู้วิจัยอาจใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรช่วยกำหนดในแต่ละปัจจัย ผู้วิจัยจะทราบน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่มีต่อปัจจัย (Factor Loading) (สุชาติ, 2551)

2.1.3.8.3 การแก้ไขปัญหความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน เมื่อใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติที่มีข้อจำกัดห้ามมิให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติบางเทคนิคมีข้อจำกัดที่ห้ามมิให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนั้นเมื่อจะใช้เทคนิคดังกล่าว ผู้วิจัยจะต้องทดสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมากหรือไม่ เช่น ค่าของสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ r มากกว่า .754 หรือไม่) หากไม่สัมพันธ์กันมากจึงจะใช้เทคนิคดังกล่าวได้ แต่ถ้าหากสัมพันธ์กันมาก ผู้วิจัยมีสิทธิ์เลือกได้ 3 ทาง คือ (สุชาติ, 2551)

ก) ตัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันมากออกไป โดยมีแนวความคิดว่าตัวแปรที่เก็บไว้ใช้เป็นตัวแทนตัวแปรอีกตัวหนึ่งได้ด้วยแนวความคิดอันก่อให้เกิดปัญหาในด้านการตีความหมาย อิทธิพลของตัวแปรที่พบบนนั้นเป็นตัวแปรใดกันแน่ ตัวแปรที่เก็บไว้หรือตัวแปรที่ตัดทิ้งไป ซึ่งเป็นปัญหาของอิทธิพลผสม (Confound Effect) ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้นอกจากนั้นแล้วการตัดตัวแปรตัวใดออกไปจะมีผลกระทบต่อผลงานขั้นตอนอื่น ๆ ของการวิจัยที่เห็นได้ชัดเจนคือในขั้นตอนทบทวนผลกระทบต่อผลงานในขั้นตอนอื่น ๆ ของการวิจัยที่เห็นได้ชัดเจน คือในขั้นตอนทบทวนวรรณกรรมและการสร้างกรอบแนวความคิด ซึ่งทั้งสองขั้นตอนนี้แต่เดิมผู้วิจัยได้มุ่งแสวงหาผลงานและให้ความสัมพันธ์แก่ตัวแปรทุกตัว หากมีการตัดสินตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งทิ้งไปก็ต้องไปตัดแปลงแก้ไขทบทวนวรรณกรรมและการสร้างกรอบแนวความคิดให้เหมาะสมด้วยการที่จะรักษารอบแนวความคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่ได้ทำไปแล้ว จะต้องไม่ตัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งไปด้วยเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดของเทคนิคการวิเคราะห์

ข) การสร้างตัวแปรใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการตัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งทิ้งไป ผู้วิจัยอาจสร้างตัวแปรใหม่ที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาก หากมีเพียงสองตัวก็อาจทำได้โดยการรวมตัวแปรสองตัวเข้าด้วยกันโดยทำให้เป็นหน่วยที่เท่ากันก่อนหรือนำมาคูณกัน อย่างไรก็ตาม หากนำมารวมตัวแปรเข้าด้วยกัน ชื่อของตัวแปรก็ต้องเปลี่ยนไปตาม ตัวแปรแต่ละตัวที่นำมารวมกัน ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยควรจะนำมาใช้กำหนดน้ำหนักตัวแปร แต่ละตัวเมื่อมีตัวแปรหลายตัวที่มีความสัมพันธ์กัน โดยระบุว่าแยกให้เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน (Orthogonal Factors) วิธีดังกล่าวนี้จะเหมาะสมต่อเมื่อนำผลที่ได้มาสร้างตัวแปรใหม่ โดยใช้คะแนนของแต่ละปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นค่าของคุณสมบัติของหน่วยวิเคราะห์ แต่หากมีเพียงสองตัวหรือสามตัวการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่เป็นวิธีการที่เหมาะสม ควรจะใช้วิธีการที่ 3 ที่จะนำเสนอต่อไปจะเหมาะสมกว่า

ค) การขจัดอิทธิพลของตัวแปรหนึ่งจากอีกตัวแปรหนึ่งหากต้องการคงซึ่งความสำคัญเชิงทฤษฎีของตัวแปรทั้งสอง ที่มีอยู่ในกรอบแนวความคิดและสมมติฐาน ซึ่งสามารถกระทำได้ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย

2.1.3.9 การยืนยันความถูกต้องของการสร้างมาตรวัด บ่อยครั้งที่ผู้วิจัยทำการสร้างมาตรวัดโดยการนำคะแนนต่าง ๆ มารวมกัน โดยให้น้ำหนักแก่ตัวแปรแต่ละตัวตามแนวความคิดที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมและมีเหตุผลมากที่สุดแต่ปรากฏว่าเมื่อนำมาตรวัดนั้นมาใช้ในการวิจัยแล้วพบว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นไปตามทฤษฎีที่คาดหวังหรือตามที่ผู้อื่นได้ประสบพบมาในที่ต่าง ๆ ปัญหาคือ มาตรวัดที่สร้างขึ้นมานั้นหรือน้ำหนักที่ให้แก่ตัวแปรแต่ละตัวนั้นถูกต้องหรือไม่หรือทฤษฎีผิด โดยทั่วไปแล้วทฤษฎีคือข้อสมมติฐานที่ได้ผ่านการทดสอบมาแล้วน่าจะเป็นความจริงและความถูกต้องและสามารถใช้ได้ทั่วไปได้มากกว่ามาตรวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น หากมีความไม่สอดคล้องกับทฤษฎีอาจมีสาเหตุมาจากมาตรวัดที่สร้างขึ้นมานั้นสร้างขึ้นมาอย่างไม่ถูกต้อง และในการทดสอบความถูกต้องของมาตรวัด ที่สร้าง (Construct Validation) ผู้วิจัยอาจใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนด น้ำหนักตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้แล้วทำการเปรียบเทียบว่า สอดคล้องกับแบบแผนของการให้น้ำหนักตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้หรือไม่ ถ้าสอดคล้องกันก็แสดงว่าการให้น้ำหนักนั้นมีความถูกต้อง อย่างน้อยที่สุดก็ในด้านแบบแผนการให้น้ำหนักเชิงสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาสร้างเป็นมาตรวัดประกอบ ถ้าไม่สอดคล้องทางออกที่เหมาะสมคือยอมรับน้ำหนักปัจจัยของแต่ละตัวแปรตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ (สุชาติ, 2551)

2.1.4 บทสรุปเกี่ยวกับตัวบ่งชี้สมรรถนะ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ดังนี้

2.1.4.1 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตัวบ่งชี้ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประเภทตัวบ่งชี้ตามวิธีการสร้างซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ประกอบ (Composite Indicators) เป็นตัวบ่งชี้ที่เกิดจากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัวเข้าด้วยกัน โดยให้น้ำหนักความสำคัญของตัวแปรตามที่เป็นจริง ตัวบ่งชี้ชนิดนี้ให้สารสนเทศที่มีคุณค่า มีความเที่ยงและความตรงสูงกว่าตัวบ่งชี้สองประเภทแรก จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำกับ ติดตามและการประเมิน เป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันและยังเป็นตัวบ่งชี้ตามลักษณะการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวบ่งชี้ทำนาย (Predictive Indicators) และแบ่งตามการใช้ตัวบ่งชี้ในการกำกับได้เป็น 2 ประเภท คือตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติ (Performance Indicator) และตัวบ่งชี้ตามข้อกำหนด (Compliance Indicator) (นงลักษณ์, 2551) ซึ่งสามารถเป็นตัวชี้วัดสารสนเทศเชิงอธิบาย (Explanatory Indicator) ซึ่งเป็นข้อมูลที่อธิบายถึงองค์ประกอบที่อาจจะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานขององค์การได้ (ทศพร, 2543) และใช้วิธีการพัฒนาตัวบ่งชี้ของจอห์นสตัน (Johnstone, 1981; วีระยุทธ, 2555) เพื่อประกอบการตัดสินใจ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดนิยามตัวบ่งชี้ 2) การคัดเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของสิ่งที่มุ่งศึกษา 3) การกำหนดวิธีรวมตัวแปร 4) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรและ 5) การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้

2.1.4.2 แนวคิดและทฤษฎีการประเมินสมรรถนะ โดยใช้แนวความคิดของแม็คเคลแลน (McClelland, 1988) ได้แบ่งสมรรถนะบุคคลได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) (McClelland, 1973; Nordhaug, 1993; นิสตาร์ก, 2556)

2.1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันของสุชาติ (2551) ยุทธ (2556) และกัลยา (2557) ดังนั้นจึงสามารถสรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยซึ่งสามารถนำเสนอในลักษณะแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2-8 แนวคิดเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ

2.1.4.2 คุณลักษณะตัวบ่งชี้สมรรถนะจากแผนภาพการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ ประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.4.2.1 สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge Competences) หมายถึง สิ่งเกิดจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนในยุค ดิจิทัล

2.1.4.2.2 สมรรถนะด้านทักษะ (Skill Competences) หมายถึง ความสามารถ เฉพาะที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน และสิ่งจำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ นักสื่อสารมวลชน และเป็นการต่อยอดมาจากความรู้สู่การปฏิบัติ มีการพัฒนาและการฝึกฝนให้ เกิดขึ้น โดยมีช่วงของระยะเวลาที่ทำการหล่อหลอมจากการปฏิบัติจนกลายเป็นทักษะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

2.1.4.2.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Attribute Competences) หมายถึง ความสามารถในการที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ ความคิด เจตคติหรือทัศนคติ ความต้องการส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย บทบาททางสังคม การรับรู้ตนเอง และการจูงใจ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชนและสื่อสารมวลชน

2.2.1.1 ความหมายของสื่อสารมวลชน ตรงกับคำว่า “Mass Communication” ซึ่งกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์เป็นผู้เสนอ โดยนำเอาคำว่า “การสื่อสาร” (Communication) มารวมกับคำว่า “มวลชน” (Mass) หมายถึงคนจำนวนมาก ๆ ดังนั้น “สื่อสารมวลชน” หมายถึง สื่อสารไปยังมวลชน ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้บัญญัติศัพท์คำว่า “สื่อมวลชน” (Mass Media) เป็นการย่นย่อจากคำว่า “สื่อในการสื่อสารมวลชน” หรือ “Medium/Media of Communication” หมายถึง ช่องทางการสื่อสารประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550) และนอกจากนี้ยังได้จำแนกสื่อมวลชน รูปแบบเดิม ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ (Print) สื่อแพร่สัญญาณ (Broadcast) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง (Radio Broadcasting) และวิทยุโทรทัศน์ (Television Broadcasting) สื่อภาพยนตร์ (Film) และสื่อโฆษณา (Advertising) (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ปรมะ (2541) ได้ให้คำนิยามว่า “สื่อมวลชน” หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาที่ใกล้เคียงกันหรือในเวลาเดียวกัน โดยทั่วไปแล้วสื่อที่เรียกว่าสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ นิตยสาร และภาพยนตร์ และกล่าวว่า “การสื่อสารมวลชน” หมายถึง กระบวนการทางการสื่อสารไปยังกลุ่มคนจำนวนมากในเวลาเดียวกันหรือในเวลาใกล้เคียงกันโดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมาย “สื่อมวลชน” หมายถึง (น.) สื่อกลางที่นำข่าวสารสารและเนื้อหาสาระทุกประเภทไปสู่มวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ (คำที่ใช้เฉพาะปาก) นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ส่วน “สื่อสารมวลชน” หมายถึง (น) กระบวนการติดต่อสื่อสารสู่มวลชนโดยส่งผ่านสื่อมวลชน

นงนุช (2552) ได้ให้คำนิยามว่า “สื่อมวลชน” เป็นแหล่งที่สำคัญของข่าวสารและความบันเทิงสำหรับคนเรา นอกจากนี้ยังกล่าวว่า “สื่อที่เป็นสื่อมวลชน” คือสื่อสิ่งพิมพ์ (ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์) ภาพยนตร์ (ภาพยนตร์โฆษณา) และสื่อการกระจายเสียง (ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และรูปแบบอื่น ๆ เช่น เคเบิลทีวีและวีดิโอเคสเซต) และสื่อสังคมออนไลน์

มาลี (2556) ได้ให้คำนิยามว่า “สื่อมวลชน” หมายถึง เครื่องมือที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลจำนวนมากกระจายอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่สามารถระบุได้อย่างเจาะจงว่าเป็นใครอยู่ที่ใดบ้าง การเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชน จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการผลิตสารที่เป็นระบบ มีลักษณะเป็นองค์กรที่ชัดเจนและเมื่อเทคโนโลยีการสื่อสารเจริญขึ้น ทำให้สื่อมวลชนแตกแขนงออกไปตาม คุณลักษณะเฉพาะของเครื่องมือการผลิตและการเผยแพร่สามารถแบ่งเป็นสื่อ 2 กลุ่มหลัก คือ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ สื่อมวลชนที่ส่งข่าวสารต่าง ๆ โดยสื่อที่ใช้การพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ ฯลฯ เป็นต้น และ (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ สื่อมวลชนที่ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งและรับข่าวสาร เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์และภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นต้น

นอกจากนี้ สมควร (2539) กล่าวถึงความหมายของ “สื่อมวลชน” (Mass Media) มี 5 ความหมาย คือ (1) “สื่อมวลชน” คือสื่อในการสื่อสารของสังคมมวลชนเป็นสื่อที่นำข่าวสารจากแหล่งสารไปยัง

ผู้รับสารจำนวนมากภายในเวลาค่อนข้างรวดเร็ว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ เทปเสียง ซีดี รวมทั้งสื่อใหม่คือสื่ออินเทอร์เน็ต (2) “สื่อมวลชน” คือองค์กรที่ทำหน้าที่นำข่าวสารจากแหล่งสารมาผลิตเป็นสารเพื่อส่งไปให้มวลชน ประเภทที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรหนังสือพิมพ์ องค์กรนิตยสาร สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ องค์กรผู้ผลิต ภาพยนตร์ องค์กรผู้ผลิตวิทยุทัศน์ องค์กรผู้ผลิตเทปเสียงหรือซีดีและในอนาคต อาจหมายถึงองค์กรผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตในการโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารการตลาด (3) “สื่อมวลชน” คือสถาบันสังคมอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารของสังคมมวลชน (4) “สื่อมวลชน” คือสถาบันวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อการสื่อสารของสังคมมวลชนและ (5) “สื่อมวลชน” คือสื่อมวลชนอาจหมายถึงผู้แทนของสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าว นักข่าวหรือนักหนังสือพิมพ์

โดยสรุป “สื่อมวลชน” หมายถึง สื่อหรือเครื่องมือหรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาที่ใกล้เคียงกันหรือในเวลาเดียวกัน โดยทั่วไปแล้วสื่อที่เรียกว่าสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อสังคมออนไลน์ (ประมะ, 2541; ราชบัณฑิตยสถาน, 2546; อุบลรัตน์ และคณะ, 2550; นงนุช, 2552; มาลี, 2556) ในขณะที่ “สื่อสารมวลชน” หมายถึง กระบวนการทางการสื่อสารไปยังกลุ่มคนจำนวนมากในเวลาเดียวกันหรือในเวลาใกล้เคียงกันโดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสื่อสารมวลชนที่เป็นนักสื่อสารมวลชน หมายถึงผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว โดยกำหนดเป็นการศึกษาสื่อ 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล

2.2.1.2 ประเภทสื่อมวลชนหรือสื่อสารมวลชนได้รับการจัดประเภทตามคุณลักษณะการผลิตและรูปแบบทางกายภาพเป็น 2 ประเภทหลัก คือสื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ซึ่งสื่อสารมวลชนจะเน้นบทบาทหน้าที่ต่างกันตามคุณลักษณะวัตถุประสงค์และธรรมชาติของสื่อแต่ละชนิด โดยมีภาระหน้าที่สำคัญคือการเสนอข่าวสารที่เป็นจริง มีประโยชน์ ทันสมัย ไม่มอมเมาผู้รับในเรื่องที่เป็นภัยดังนี้ (มาลี, 2556)

2.2.1.2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) มีคุณลักษณะสำคัญคือเป็นสื่อที่ใช้กระบวนการพิมพ์บนแผ่นกระดาษหรือวัสดุที่สามารถจับต้องนับเป็นหน่วยได้ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ฯลฯ มีรายละเอียดดังนี้

ก) หนังสือพิมพ์จัดเป็นสื่อข่าวสารที่มีพันธกิจหลักในการรายงานข่าวอันเป็นความเคลื่อนไหวของสังคม ซึ่งคุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ คือความเป็นสื่อข่าวสารที่มีหน้าที่หลักในการรายงานข่าวสาร ข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบันในรูปแบบการเขียนข่าวที่ถูกต้อง กระชับ มีข้อเขียนที่เสนอความคิดเห็นในรูปบทความ สารคดี คอลัมน์ โฆษณาและอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบภายใต้จริยธรรมและปรัชญาวิชาชีพวารสารศาสตร์ กล่าวโดยสรุป “หนังสือพิมพ์” คือสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีหน้าที่หลักใน การรายงานข่าวสารเหตุการณ์เท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างถูกต้องเที่ยงตรง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เป็นที่สนใจของประชาชนมีเนื้อหาสาระครอบคลุมหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม (มาลี, 2556)

ข) นิตยสารเป็นสื่อที่มีคุณลักษณะเอื้อต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระในทางลึกให้ละเอียด เน้นความหลากหลายของเนื้อหาภายในเล่มเดียวกัน เสนอแนวเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโดยคำนึงถึงความต้องการและรสนิยมด้านการรับสารของกลุ่มเป้าหมาย คุณลักษณะชัดเจนของนิตยสารคือการเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายในรูปแบบ ซึ่งนิตยสารที่ปรากฏตามแผงหนังสือจะแบ่งประเภทตามลักษณะเนื้อหาได้ 2 ประเภทหลัก คือนิตยสารประเภทเนื้อหาทั่วไป (General Magazine) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของคนกลุ่มใหญ่ มียอดจำหน่ายสูงเพราะมีขอบเขตการจำหน่ายในวงกว้างไม่เจาะจงและนิตยสารประเภทเนื้อหาเฉพาะ (Specialized Magazine) จะเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ให้ความสนใจชัดเจนในเนื้อหา ด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ เพราะต้องการนำข้อมูลที่เจาะลึกเป็นพิเศษไปใช้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่งได้อย่างแท้จริง จึงมีเนื้อหาค่อนข้างเข้มข้นและจำนวนจำหน่ายค่อนข้างจำกัด โดยสรุป “นิตยสาร” ได้ชื่อว่าเป็นสื่อวารสารศาสตร์ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้านการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและสนองความบันเทิงใกล้ชิดตัวผู้อ่านอาจหาไม่ได้จากสื่อวารสารศาสตร์ประเภทอื่น เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เชื่อมช่องว่างด้านข่าวสารความรู้กับประชาชนยุคสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างดี (มาลี, 2556)

ค) หนังสือเล่มเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งครบถ้วน ไม่หลากหลายเหมือนกับนิตยสารและหนังสือพิมพ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการผลิตหนังสือเล่มคือการเสนอเนื้อหา สาระ ความรู้ ในเรื่องเดียวจนจบ ส่วนมากจะใช้ในงานเกี่ยวกับวิชาการเพื่อการศึกษา ลักษณะพิเศษของหนังสือเล่ม คือการเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่เน้นเรื่องหนึ่งเรื่องใดอย่างละเอียดต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบใจความ คือการเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ความเข้าใจลึกซึ้ง เช่น ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสือวรรณกรรม หนังสือนวนิยาย หนังสือรวมกฎหมาย หนังสือพงศาวดาร ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะโดดเด่นของหนังสือเล่ม คือความพิถีพิถันในการผลิต การเย็บเข้าเล่ม การห่อหุ้มด้วยปกอ่อนหรือปกแข็งที่มีการออกแบบอย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาการใช้งาน การเก็บรักษาอย่างถาวร ในขนาดรูปเล่มและความหนาหนังสือเล่มส่วนมากไม่มีกำหนดเวลาการวางจำหน่ายเป็นวาระเหมือนกับนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ (มาลี, 2556)

2.2.1.2.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) หรือสื่อไฟฟ้า เป็นสื่อที่มีกระบวนการผลิตด้วยกลไกการส่งเนื้อหาทางคลื่นไฟฟ้า ต้องอาศัยเครื่องอุปกรณ์ในการรับสาร คือเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง เครื่องรับโทรทัศน์หรือเครื่องบันทึกเสียง เครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนสื่อภาพยนตร์ถือเป็นสื่อมวลชนที่เน้นการสื่อสารเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวจบภายในเวลากำหนด มักใช้เป็นสื่อบันเทิงมากกว่าข่าวสารโดยตรง (มาลี, 2556)

ก) วิทยุกระจายเสียง มีภาพลักษณ์ด้านสื่อบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสาร โดยตรงเป็นสื่อวารสารศาสตร์ที่เกิดตามหลังสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมกว้างขวางในด้านการส่งผ่านข่าวสารความเคลื่อนไหวและความบันเทิงให้แก่ผู้ฟังในราคาถูก เพราะผู้รับสารสามารถรับฟังข่าวสารได้ตลอดชีวิตเพียงลงทุนซื้อเครื่องรับเพียงครั้งเดียวตราบที่เครื่องรับยังมีประสิทธิภาพอยู่ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยรายการประเภทข่าว สารความรู้ ความบันเทิง ปกิณกะ ฯลฯ ดังนั้นคุณลักษณะทางวารสารศาสตร์ของสื่อวิทยุกระจายเสียง ประกอบด้วย (1) ความรวดเร็ว โดยเฉพาะในยามวิกฤติและ/หรือเกิดเหตุการณ์คาดไม่ถึง (2) ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐและเป็นสื่อที่ต้องอาศัยคลื่นสาธารณะในการกระจายเสียง จึงได้รับการ

คาดหวังให้เสนอข่าวสารเพื่อประโยชน์ของสาธารณะโดยตรง ความน่าเชื่อถือจึงเป็นหัวใจสำคัญของสื่อกระจายเสียงและ (3) การเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังจำนวนมากได้พร้อมกัน การส่งสารด้วยคำพูด สื่อสารด้วยการฟัง เอื้อให้สื่อชนิดนี้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ทุกกลุ่ม

ข) วิทยุโทรทัศน์ มีภาพลักษณ์ด้านสื่อบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสารโดยตรงเช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนที่มีจุดเด่นในการแพร่กระจายข่าวและภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะศักยภาพการส่งสารถึงผู้ชมทันทีทันใดในวงกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ที่รัศมีคลื่นไฟฟ้าสามารถส่งผ่านไปถึงผู้รับและผู้รับมีเครื่องรับโทรทัศน์ประจำบ้าน คุณสมบัติด้านการสื่อสารด้วยภาพและเสียง เสนอเนื้อหาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เนื้อหาข่าวสารและภาพที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ จึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้รับสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น แต่ผู้รับสารส่วนใหญ่มักให้น้ำหนักกับบทบาทของวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อบันเทิงมากกว่าการเป็นสื่อข่าวสารโดยตรงและได้รับการยืนยันจากรายงานวิจัยหลายชิ้นว่า ผู้ชมรายการทางวิทยุโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ จะคาดหวังเนื้อหาด้านความบันเทิงมากกว่าเพื่อแสวงหาข่าวสารอย่างจริงจัง วัตถุประสงค์ในการชมรายการโทรทัศน์ก็เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากชีวิตประจำวันมากกว่าจะตั้งใจรับข่าวสารเป็นหลัก แต่ถึงอย่างไร สื่อวิทยุโทรทัศน์ก็ยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมด้านการรายงานข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมืองมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น

ค) สื่อภาพยนตร์ เป็นสื่อที่มุ่งการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อความบันเทิงด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม นำเสนอในสถานที่ที่มีขอบเขตเฉพาะ แต่ภาพยนตร์ก็ยังไม่ได้รับการจัดให้เป็นสื่อวารสารศาสตร์อย่างชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์การผลิตภาพยนตร์ส่วนมากยังมุ่งเรื่องการให้ความบันเทิงมากกว่าการเสนอข่าวสารเหตุการณ์เหมือนกับสื่อมวลชนประเภทอื่น แต่สื่อภาพยนตร์ก็สามารถแสดงบทบาทในความเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้หากการสร้างสรรค์เนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม หากภาพยนตร์ยังมุ่งเสนอเนื้อหาเพื่อความบันเทิงเชิงจินตนาการที่มีได้มีรากฐานมาจากข้อเท็จจริงและความจริงที่แท้ สื่อภาพยนตร์ก็อาจจัดเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้อย่างเต็มที่เท่าใดนัก เพราะงานวารสารศาสตร์ต้องมีข้อมูลบนรากฐานข้อเท็จจริง เป็นความจริงที่มีไชนวนิยายหรือเรื่องที่สร้างขึ้นจากจินตนาการ ดังนั้นสิ่งที่ควรพิจารณาเป็นประการแรกว่าเป็นสื่อวารสารศาสตร์หรือไม่ คือเนื้อหาเหล่านั้นต้องวางบนพื้นฐานเหตุการณ์/สถานการณ์ความจริงที่พิสูจน์ได้ มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ น่าเชื่อถือและอยู่ในความสนใจของประชาชน

ง) สื่อใหม่/อินเทอร์เน็ต คือการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสารทางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารออนไลน์ เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการนำเสนอหรือส่งผ่านสารไปยังผู้รับสารโดยต้องมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสาร คุณสมบัติพิเศษของสื่อใหม่ คือเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายไปยังผู้รับสารที่ไม่จำกัดสถานที่และผู้รับสาร สามารถร่วมสื่อสารในกระบวนการสื่อสารเดียวกันได้พร้อม ๆ กัน กล่าวคือสื่อใหม่มีข้อได้เปรียบในการผสมผสานทั้งรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลและรูปแบบการสื่อสารมวลชน สื่อใหม่มีลักษณะการส่งข้อมูลข่าวสารแบบหลายมิติ ดังนั้นสื่อใหม่ จึงเป็นช่องทางที่อาศัยศักยภาพของเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สายทุกรูปแบบในการส่งผ่านเนื้อหา ข่าวสาร ข้อมูล สารสนเทศ ฯลฯ ไปยังผู้รับสารไม่ว่าจะ

อยู่ที่ใดก็สามารถสื่อสารกับผู้ส่งสารและมีปฏิสัมพันธ์กันได้ทุกสถานที่ทุกเวลาตราบดีที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจในการเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ (มาลี, 2556)

สื่อใหม่/อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคข่าวสารทั่วโลกเป็นปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในวงการสื่อและผู้รับสารทุกรูปนามต้องตระหนักรู้ถึงผลกระทบรูปแบบต่าง ๆ สื่อใหม่นี้มีค้อย ๆ หลอมตัวปรากฏการณ์ใหม่เกือบตลอดเวลากระบวนการผลิตงานวารสารศาสตร์เลยทีเดียว ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่นักวารสารศาสตร์ต้องเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการปรับผังให้วิชาชีพคงอยู่ได้อย่างมีมาตรฐานบนปรัชญาวารสารศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ นักวารสารศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ในสังคมฐานแห่งความรู้คงต้องตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีคุณค่ามหาศาลนี้อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการกับการรายงานข่าวผ่านช่องทางสื่อใหม่ให้มีประสิทธิภาพเท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทุกด้าน (มาลี, 2556)

2.2.1.3 บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ดังนี้

2.2.1.3.1 บทบาทหน้าที่ทั่วไปของสื่อมวลชน ซึ่ง ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในหนังสือ “The Structure and Function of Communication” มีอยู่ 3 ประการ คือ (กิตติมา, 2548)

ก) หน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of the Environment) คือการสอดส่องและการติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมมารายงานให้สมาชิกในสังคมได้ทราบ ซึ่งหน้าที่นี้ตรงกับหน้าที่ของการสื่อสารโดยทั่วไป คือการแจ้งให้ทราบ (To Inform) กล่าวคือสื่อมวลชนจะคอยเฝ้าดูว่ามีเหตุการณ์หรือเรื่องราวใดที่เกิดขึ้นภายในสังคม ที่ผู้รับสารควรรับทราบ สื่อมวลชนก็จะเลือกนำมาเสนอ ซึ่งเข้าลักษณะของการกลั่นกรองข่าวสารก่อนถึงมือผู้รับซึ่งเราเรียกบทบาทนี้ว่า ผู้เฝ้าประตู (Gate Keeper)

ข) หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ (Correlation of the Different part of Society in Responding to Environment) หมายถึง หน้าที่ในการติดตามศึกษาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างถูกต้องถี่ถ้วน แล้วนำมาชี้แจงเพื่อช่วยปรับให้สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันได้ด้วยความสงบเรียบร้อย ซึ่งหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสื่อมวลชนนี้ จะตรงกับหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์สิ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขหรือทางออกให้เกิดผลดีต่อสังคม ซึ่งอาจหมายถึงหน้าที่ในการชักจูงโน้มน้าวใจในการสื่อสารนั่นเอง

ค) หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of Social Heritage from one Generation to the Next) หมายถึง หน้าที่ในการเผยแพร่ถ่ายทอดหรือสืบทอดความรู้ ค่านิยม ทศนคติและบรรทัดฐานของสังคมจากยุคสมัยหนึ่งไปสู่อีกยุคสมัยหนึ่ง เพื่อให้วิทยาการศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมนั้น ๆ คงอยู่ต่อไป ซึ่งหน้าที่นี้ตรงกับหน้าที่ในการให้การศึกษาของสื่อมวลชน

2.2.1.3.2 บทบาทหน้าที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม ระบบสังคม ระบบการเมืองการปกครองและระบบเศรษฐกิจ ซึ่งตามทฤษฎีสื่อสารมวลชน (Four Theories of the

Press) ของซีเบิร์ต พีเตอร์สันและชแรมม์ (Siebert, Peterson, and Schramm) ได้จัดรูปแบบสื่อมวลชนออกเป็น 4 ระบบ ที่สะท้อนถึงนโยบายการใช้สื่อมวลชนตามบริบททางการเมือง 4 ประเภท ได้แก่ (มาลี, 2556)

ก) ประเทศที่มีระบบการปกครองแบบโซเวียตคอมมิวนิสต์ (Soviet-Communist) มีนโยบายการใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์ สื่อสารมวลชนมีหน้าที่รณรงค์ให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธาในผู้นำ สนับสนุนกิจการของรัฐบาลและของพรรค สร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมมวลชนที่กำหนดโดยรัฐ

ข) ประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบอิสระภาพนิยม (Libertarian) รัฐบาลจะยึดแนวทางการให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแก่ประชาชน สื่อสารมวลชนจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร ความคิดเห็นของปัจเจกชนโดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล รัฐบาลจะไม่พยายามเข้าไปก้าวก่ายการทำงานของสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างเสรีเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

ค) สื่อสารมวลชนตามทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility of the Press) พัฒนามาจากปรัชญาอิสระภาพนิยม เนื่องจากในระบบอิสระภาพนิยม สื่อมวลชนมีเสรีภาพมากมายในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและเรื่องต่าง ๆ จนบางครั้งเกินเลยขอบเขตที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคมได้ ดังนั้นจึงเกิดกระแสเรียกร้องให้สื่อมวลชนหันมาพิจารณาตนเองในการทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสารอย่างรับผิดชอบมากขึ้น

ง) สื่อสารมวลชนในระบบอำนาจนิยม (Authoritarian) ค่อนข้างตกอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลผ่านหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐและกลุ่มสาธารณะ รัฐบาลมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการกำหนดพฤติกรรมท่าทีของสื่อสารมวลชนด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น การตรวจสอบเนื้อหาสารก่อนการเผยแพร่ การตั้งกำแพงภาษีอากร การออกใบอนุญาตหนังสือพิมพ์ การสั่งห้ามพิมพ์ การออกหนังสือตักเตือน เป็นต้น เป็นเหตุให้สื่อมวลชนไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลอย่างรุนแรงและตรงไปตรงมา

ส่วน โรเยอร์ โกลสส์ (Roger Clausse) ได้พูดถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชนว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือบทบาทหน้าที่สื่อสารทางปัญญา (Intellectual Communication) และบทบาทหน้าที่ด้านจิตวิทยาสังคม (Psycho-social Functions) ดังนี้ (สมควร, 2539)

1. บทบาทหน้าที่สื่อสารทางปัญญา ได้แก่ (1) การให้ข่าว ซึ่งรวมถึงข่าวประจำวันและข่าวสารทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคนิค ฯลฯ (2) การให้การศึกษาอบรม คือการเสนอข่าวสารและความรู้ที่มีระบบและกรรมวิธีเพื่อให้ผู้รับสารได้รับการศึกษาและอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่นได้ รวมถึงการถ่ายทอดค่านิยมและบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป แบ่งได้เป็นข้อ ๆ ได้แก่ (2.1) การสร้างความคิดและความรู้สึกโดยการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและอารยธรรม (2.2) การสร้างความคิดเห็นโดยการวิจารณ์เชิงอธิบายเหตุการณ์ วัฒนธรรมและอารยธรรมและ (2.3) การพัฒนาด้านอาชีพ โดยการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพและการทำมาหากินอื่น ๆ (3) การแสดงออก หมายถึง การสร้าง การผลิตและการสอดใส่ค่านิยมและบทบาทหน้าที่ที่พึงกระทำลงไปในความคิดเห็นและกิจกรรมรวมทั้งการให้เหตุผลเพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นทัศนคติและพฤติกรรมคือ (3.1) การแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมและอารยธรรม การสร้างค่านิยมและ

บทบาทหน้าที่ที่เป็นหรืออาจจะเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (3.2) การแสดงออก ซึ่งอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวันคือการสร้างค่านิยมและบทบาทหน้าที่อันเกิดจากผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและอื่น ๆ และ (3.3) การให้เหตุผล คือการโต้แย้งด้านความคิดเห็นที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการเสนอ การอภิปรายและการชักจูงใจ เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหลักเหตุผลที่ประชาชนยึดมั่นกันอยู่แล้วและ (4) ความกดดัน คือความพยายามที่จะสร้างหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ทศนคติหรือพฤติกรรม โดยอาศัยเทคนิคการพลิกแพลงและการปรุงแต่งข่าวสารที่อาจนำไปสู่การละเมิดต่อบุคคล ได้แก่ การโฆษณาสินค้าหรือการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง เป็นต้น

2. บทบาทหน้าที่ทางจิตวิทยาสังคม ได้แก่ (1) ความผูกพันทางสังคม หมายถึง การช่วยให้คลายเหงา ช่วยทดแทนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งลดน้อยลงไป ทำให้ได้รับความอบอุ่นจากการติดต่อกับเพื่อนมนุษย์ในรูปแบบใหม่และ (2) จิตบำบัด (Psychotherapy) คือการรักษาเยียวยาภาวะไม่สบายต่าง ๆ ในความคิดจิตใจ เช่น ความโศกเศร้า ความผิดหวัง ความกลัดกลุ้มกังวล ทั้งนี้ด้วยการให้ข่าวสารที่อาจชดเชยทดแทนสิ่งที่ขาดไปหรือสิ่งที่อยากได้หรือด้วยการเล่าเรื่องที่ปลอบประโลมให้ลดหรือลืมความทุกข์ เรียกว่า เป็นการชำระมลทินที่เกิดจากสังคม (Social Catharsis) หรือชะล้างความไม่สบายใจต่าง ๆ อันเกิดจากการติดต่อกับบุคคลอื่นก็ได้

นอกจากนี้ภาระหน้าที่หลักของสื่อมวลชน คือการยึดมั่นกับหลักทางวิชาชีพอย่างรับผิดชอบด้วยการนำเสนอความคิดเห็น เสนอข้อเท็จจริง ทำความจริงให้ปรากฏต่อสาธารณชนเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ในระดับใดขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบที่เป็นมาตรฐานสำคัญของคุณภาพสื่อมวลชน ส่วนหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ (มาลี, 2556)

1. รายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวในสังคม (To Inform) ถือเป็นหน้าที่หลักในการเฝ้าติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อนำมารายงานให้ผู้อ่านได้รับรู้ เหตุการณ์ที่นำมารายงานนั้นจะต้องผ่านการพิจารณาถึงคุณค่าที่เป็นประโยชน์หรือมีผลกระทบต่อผู้อ่านในรูปแบบของข่าว การรายงานข่าวเท่ากับการนำเรื่องราวที่ผู้อ่านไม่สามารถเห็นด้วยตนเอง สามารถรับรู้จากการรายงานของนักข่าว

2. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในสังคม (To Give Opinion) เป็นหน้าที่โดยตรงในการศึกษา สืบค้น วิเคราะห์เหตุการณ์/เรื่องราวอย่างรอบคอบ สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างมีเหตุและผลเป็นธรรม นำรับฟังพอที่ผู้อ่านสามารถนำมาวินิจฉัยตัดสินใจเกี่ยวกับแนวโน้มของเหตุการณ์เหล่านั้นได้มากขึ้น

3. ให้ความผ่อนคลายด้วยสาระบันเทิงแก่ผู้อ่าน (To Entertain) เป็นการทำหน้าที่ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากความเร่งรีบในชีวิตประจำวัน หน้าที่ในการให้ความบันเทิงมิได้หมายถึงการนำเสนอเรื่องเร้าอารมณ์ นวนิยายหรือเรื่องราวจินตนาการต่าง ๆ แต่เป็นลักษณะการให้ความผ่อนคลายที่จะได้รับ ซึ่งเนื้อหาที่อยู่ในภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ต้องเป็นเรื่องจริงมีข้อเท็จจริงที่สัมผัสได้เสมอ การเสนอควรต้องเป็นไปอย่างมีสาระและเป็นกลาง พอที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่านได้

4. เป็นสื่อกลางโฆษณาสินค้าให้ผู้บริโภคมีทางเลือก (To Advertise) เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในสังคมระบบทุนนิยมแบบเสรีประชาธิปไตยคือหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนปลอดจากการควบคุมสั่งการโดยรัฐหรือบุคคลใดโดยเฉพาะ จึงต้องบริหารงานในลักษณะของธุรกิจที่ต้องลงทุนและแสวงหากำไร การขายพื้นที่โฆษณาเป็นวิธีที่สร้างรายได้จนเจือธุรกิจให้อยู่รอด เป็นการลดต้นทุน

ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถซื้อหนังสือพิมพ์ได้ในราคาไม่แพงและยังเอื้อให้ผู้บริโภคมีโอกาสทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสินค้าเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคมีทางเลือกและตัดสินใจซื้อสินค้าในราคาที่เป็นธรรม

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อดิจิทัล

2.2.2.1 แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อดิจิทัล ซึ่งในเว็บไซต์ www.ask.com (2014; เว็บไซต์ที่จัดตั้งโดย Ask Jeeves เมื่อปี 1996) นำเสนอเกี่ยวกับ ยุคดิจิทัล (Digital Age) คือยุคของการใช้เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์เพื่อการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งรูปแบบดิจิทัลที่ใช้กันทั่วไปคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต ซึ่งคำว่า “ดิจิทัล” หรือ “ดิจิตอล” (Digit or Digital) มีที่มาจากการทำงานของคอมพิวเตอร์ในลักษณะของตัวเลขฐาน 2 คือ 0 และ 1 นำมาสร้างและเข้ารหัสแทนข้อมูลในรูปต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก วิดิทัศน์ เช่น 0=0000, 1=0001, 2=0010, 3=0011, 4=0100, 5=0101, A=1001, B=1010, C=1011, D=1100, E=1110, F=1111 เป็นต้น เมื่อนำมาใช้ในกระบวนการสร้างหรือผลิตสื่อเป็นสื่อดิจิทัลจะไม่มีลักษณะการเรียงลำดับการนำเสนอเป็นเส้นตรง แต่จะสามารถจัดวางสลับ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างได้ ดังนั้นสื่อดิจิทัล หมายถึง สื่อในรูปแบบใหม่ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ กราฟิก เสียง วิดิทัศน์ รวมถึงเว็บ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมายนอกจากนี้สื่อในลักษณะดิจิทัลคือเว็บไซต์ที่มีศักยภาพและความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา สาร ข้อมูลสารสนเทศหรือสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผสมผสานกันและมีการใช้งานหรือใช้ประโยชน์ ในฐานะที่เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีบทบาท มีอิทธิพลและผลกระทบในสังคมปัจจุบัน โดยการใช้งานของเว็บไซต์จะใช้ในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต (Intranet) หรือ เอ็กซ์ทราเน็ต (Extranet) (สันทัต, 2548)

สุชาติ (2556) กล่าวว่า “ระบบดิจิทัล” เป็นระบบที่การรับและส่งสัญญาณภาพและเสียงที่มีข้อมูลที่มีการเข้ารหัสเป็น 0 และ 1 เท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2556) นำเสนอผ่านเว็บไซต์ในคอลัมน์ กสทช. เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ในหัวข้อ สื่อในระบบดิจิทัลมีอะไรบ้าง โดยนำเสนอไว้ว่า สื่อดิจิทัลมีมากมายหลายประเภท เช่น ทีวีที่จ่ายเพื่อรับชมแต่ละครั้ง (Pay-per-view) ทีวีที่รับชมได้ตลอดเวลา (Any-time TV) หรือทีวีแบบโต้ตอบได้ (Interactive TV) ฯลฯ ด้านระบบเสียงสามารถทำเสียงรอบทิศทาง (Surround Sound) ระบบเสียงหลายภาษา (Multi-language Sound) ระบบบรรยายเป็นตัวหนังสือหลายภาษา (Multi-language Subtitling) ด้านข้อมูลสามารถส่งข้อมูลแนะนำรายการ (Electronic Program Guide) บอกรายละเอียดเรื่องย่อของรายการ บอกเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของรายการ ระบบการเตือนการรับชมอัตโนมัติ ซึ่งระบบเหล่านี้เราก็เริ่มคุ้นเคยจากสื่ออื่น ๆ เช่น DVD เป็นต้น

โดยสรุป “สื่อดิจิทัล” หมายถึง สื่อที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ กราฟิก เสียง วิดิทัศน์ รวมถึงเว็บ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการส่งผ่านระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นระบบที่การรับและส่งสัญญาณภาพและเสียงที่มีข้อมูลที่มีการเข้ารหัสเป็น 0 และ 1 เท่านั้นดังนั้นรูปแบบสื่อดิจิทัลที่ใช้กันทั่วไป คือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

และอินเทอร์เน็ต (สันหัต, 2548; สุชาติ, 2556; สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2556)

2.2.2.2 ความสำคัญของสื่อดิจิทัล เมื่อมีการพัฒนาทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีลักษณะเป็นดิจิทัล ทำให้โลกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วและเข้าถึงกันง่ายขึ้น โดยอาศัยช่องทางของอินเทอร์เน็ตในการขนส่งข้อมูลข่าวสารที่มีกระจัดกระจายในปริมาณมหาศาลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สื่อดิจิทัลมีความสำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สันหัต, 2548)

2.2.2.2.1 ด้านการสื่อสาร จากการอาศัยการสื่อสารบนช่องทางอินเทอร์เน็ตทำให้สื่อดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารโดยสามารถสื่อสารกันครอบคลุมเกือบทั่วโลก มีความเร็วสูงกระทำได้ง่ายและแพร่กระจายเป็นเครื่องมือในวงกว้าง (Levinson, 2001) ซึ่งการสื่อสารอาจแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือการสื่อสารบุคคล การสื่อสารกลุ่ม การสื่อสารองค์กรและการสื่อสารมวลชน

2.2.2.2.2 ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลและบันเทิง โดยเฉพาะในการเสนอข่าวสารข้อมูลนั้น สามารถทำได้รวดเร็ว ทันสมัย ทันเหตุการณ์จากทั่วโลก สามารถปรับปรุงเนื้อหาข่าวสารได้ตลอดเวลา อีกทั้งสามารถสืบค้นข้อมูลข่าวสารย้อนหลัง (Archive) ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของข้อความ เสียงหรือวีดิทัศน์ ซึ่งได้แก่ เว็บไซต์ของสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (www.thairath.co.th) หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ (www.monager.co.th) สถานีวิทยุโทรทัศน์ เช่น บีบีซี (BBC: www.bbc.co.uk) หรือซีเอ็นเอ็น (CNN: www.cnn.com) สถานีวิทยุ เช่น คลื่นวิทยุโมเดิร์นเรดิโอ ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (Modern radio: <http://radio.mcot.net>) ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของสารหรือความบันเทิงได้แบบสดและย้อนหลังได้

2.2.2.2.3 ด้านการเผยแพร่ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาครัฐและองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรจะใช้สื่อดิจิทัลในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และประชาสัมพันธ์องค์การไปยังกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในท้องถิ่นหรือภายนอกเพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวและกิจกรรม โดยเฉพาะใช้เป็นแหล่งในการติดต่อสื่อสารระหว่างภาครัฐกับเอกชนและประชาชนที่รู้จักกันในนาม e-Government

2.2.2.2.4 ด้านการแพร่กระจายวัฒนธรรม โดยทั่วไปแล้วสื่อต่าง ๆ จะมีความสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปสู่สังคมหนึ่งอยู่แล้ว แต่ความรวดเร็วและน่าสนใจในการนำเสนอทำให้สื่อดิจิทัลได้ทำหน้าที่การเผยแพร่วัฒนธรรม “แฝง” ไปยังกลุ่มเป้าหมายจนกลายเป็น “วัฒนธรรม” คือทั้งโลกมีวัฒนธรรมเดียวกันหรืออย่างน้อยก็คล้ายกัน เช่น ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ การแต่งกาย การสร้างสังคมเสมือนจริง ทำให้คนหลากหลายชาติหลายภาษามาชูมนุ่มกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างวัฒนธรรมความคิด ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันมากขึ้น แต่ถ้าวัฒนธรรมใดเข้มแข็งกว่าก็จะสามารถครอบงำได้ บางวัฒนธรรมอาจล่มสลายหรือเกิดการเรียนรู้ของวัฒนธรรมที่ได้เคยรู้จักมาก่อน

2.2.2.2.5 ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทำให้การสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว เพราะหน่วยงานสถาบัน องค์กรต่าง ๆ นิยมเก็บข้อมูลในรูปแบบของดิจิทัลและเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต จึงทำให้สามารถสืบค้น คัดลอก จัดเก็บ ได้เสมือนเป็นห้องสมุดโลก สำหรับสืบค้นข้อมูลนั้นจะมีเครื่องมือ

สืบค้นที่เรียกว่า Search engine ที่จะคอยรับการป้อนคำค้นและแสดงผลออกมาในรูปของรายการที่ค้นพบและเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งข้อมูลที่ต้องการ เครื่องมือสืบค้นข้อมูลที่ได้รับความนิยม เช่น www.google.com, www.yahoo.com เป็นต้น

2.2.2.2.6 ด้านการศึกษาและวิจัย โดยสื่อดิจิทัลมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งในการสร้าง จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศทางวิชาการและการวิจัย เปรียบเสมือนห้องสมุดหรือแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ที่มีความหลากหลายศาสตร์ที่ทำการเชื่อมต่อระหว่างแหล่งข้อมูลและเปิดโอกาสให้คนทั่วโลกที่สนใจได้แสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งสื่อดิจิทัลทำให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของการศึกษาทางไกล (Distance Education) หรือ การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) มากขึ้น ผู้เรียนหรือผู้สนใจสามารถเรียนหรือศึกษาหาความรู้ได้เสมือนว่าอยู่ในห้องเรียนจริง (Virtual Classroom) และเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) คือสามารถเลือกศึกษาในเรื่องที่สนใจ ในเวลาและสถานที่ที่ผู้เรียนต้องการ

2.2.2.2.7 ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการ โดยสื่อดิจิทัลมีความสำคัญในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ รวมถึงการใช้สื่อดิจิทัลในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า การทำธุรกรรมและให้บริการต่าง ๆ ที่เรียกว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ทั้งระหว่างธุรกิจกับธุรกิจหรือธุรกิจกับลูกค้า ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตขนส่งหรือบริการ ลูกค้าสามารถเข้าไปเลือกดูเปรียบเทียบ และสั่งซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้าเสมือนจริง (Virtual Mail) ที่แสดงอยู่ในเว็บไซต์โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปยังห้างสรรพสินค้าด้วยตนเอง

2.2.2.3 คุณสมบัติของสื่อดิจิทัล เนื่องจากเป็นสื่อใหม่ที่อาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ สารสนเทศ การสื่อสารและโทรคมนาคมรวมกัน สื่อดิจิทัลจึงมีคุณลักษณะที่หลากหลายตามเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ คือเป็นสื่อที่ต้องอาศัยช่องทางของคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ สามารถเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายได้กว้างขวางและรวดเร็ว มีการหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกันและมีความเสมือนจริง มีรายละเอียดดังนี้ (สันทัด, 2548)

2.2.2.3.1 เป็นสื่อที่อาศัยช่องทางของคอมพิวเตอร์ เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหาและการสื่อสาร มีกระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่าง ๆ และสามารถทำให้มีรูปแบบที่ง่ายและหลากหลายกว่าสื่อเดิม มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การผลิตรายการโทรทัศน์ในกระบวนการตัดต่อรายการแบบเส้นตรง จะมีการนำภาพที่ถ่ายมาร้อยเรียงตามบทลงมาในเนื้อเทปวิดีโอในกระบวนการตัดต่อจนเสร็จรายการ แต่เมื่อตรวจสอบรายการแล้วพบว่ามีบางส่วนต้องทำการแก้ไขหรือลำดับการเรียงเนื้อหาใหม่ก็จะต้องทำการตัดต่อใหม่ วิธีที่ง่ายที่สุดคือตัดต่อทำงานเดิมหรือยุ่งยากที่สุดคือการตัดต่อเรียงลำดับใหม่ แต่ถ้าหากเป็นการตัดต่อด้วยคอมพิวเตอร์แบบไม่เป็นเส้นตรง ภาพที่ถ่ายด้วยระบบดิจิทัลจะถูกลำเลียงมาเก็บในฮาร์ดดิสก์ คอมพิวเตอร์ จากนั้นจะมีการเลือกภาพต่าง ๆ มาเข้ากระบวนการตัดต่อตามบทจนเสร็จ หากพบว่ามีส่วนต้องแก้ไขก็สามารถแทรก ย้ายหรือตัดต่อภาพใหม่ได้โดยไม่ต้องเสียเวลา เมื่อเสร็จสมบูรณ์ก็สามารถจัดเก็บในเซิร์ฟเวอร์หรือสำเนาลงม้วนเทปก็ได้

ในส่วนที่จัดเก็บในเซิร์ฟเวอร์ก็จะใช้พื้นที่น้อยกว่าการจัดเก็บในม้วนเทปและหากเชื่อมต่อในระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ชมก็สามารถขอข้อมูลได้ตามความต้องการ

2.2.2.3.2 เป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) เป็นการเพิ่มมูลค่าของสื่อดิจิทัลให้แตกต่างหรือเหนือไปกว่าสื่อเดิม โดยการเปิดโอกาสหรือเพิ่มช่องทางให้ผู้ใช้ได้โต้ตอบใน 2 ลักษณะ คือการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสารกัน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์โดยการโต้ตอบกับสื่อ เช่น การที่สื่อดิจิทัลสามารถให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้หรือดูสื่อได้โดยไม่ต้องเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง ทำให้เกิดความสะดวกสบาย สามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วขณะที่สื่อเดิมไม่สามารถทำได้ ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์โดยใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้รับและผู้สื่อสารไม่ว่าจะเป็นระหว่างบุคคลกับบุคคล การสื่อสารกลุ่มและองค์การที่สามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ การสื่อสารดังกล่าวสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือการสื่อสารในเวลาเดียวกันหรือประสานเวลา (Synchronous) ได้แก่ ห้องสนทนา (Chat Room) และการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ทำให้ผู้สื่อสารและผู้รับสารสามารถพูดคุยโต้ตอบกันได้พร้อมกันในเวลาเดียวกันแม้จะอยู่ต่างสถานที่กัน ส่วนการมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารอีกลักษณะหนึ่งคือการสื่อสารแบบไม่ตรงหรือไม่ประสานเวลากัน (Asynchronous) ผู้สื่อสารไม่ต้องอยู่ในเวลาเดียวกันแต่จะรอการตอบกลับ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาสอบถาม พูดคุย แลกเปลี่ยนหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ของสื่อดิจิทัลนี้จะมีความสะดวก รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายในการส่งข่าวสารโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่

2.2.2.3.3 เป็นสื่อที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือที่เรียกว่า Hypertext คือการจัดวางหน้าเอกสารข้อความต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือไปจากหน้าปัจจุบันที่แสดงอยู่ เพื่อขยาย อธิบาย ยกตัวอย่างหรือแสดงความสัมพันธ์ใด ๆ ก็ตาม โดยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและไม่เป็นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หลักการของไฮเปอร์เท็กซ์ได้พัฒนาเป็น Hyper Media คือในสื่อดิจิทัลสามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์อาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น

2.2.2.3.4 เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจาย (Dispersal) ได้กว้างขวางและรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลจากการผลิตและการกระจายของสื่อดิจิทัลที่ไม่ใช่การรวมเป็นศูนย์กลางเหมือนสื่อเดิม อีกทั้งยังสามารถผลิตได้ง่ายโดยไม่ต้องลงทุนหรือมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเหมือนการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ ภาพยนตร์หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ที่ผลิตอยู่เพียงที่ใดที่หนึ่ง แล้วนำเสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านสถานีและมีขอบเขตการเผยแพร่ที่จำกัด ส่วนสื่อดิจิทัลนั้น ผลิตได้ง่ายกว่าและผู้ที่มีความรู้เล็กน้อยก็สามารถผลิตงานง่าย ๆ เช่น การเขียนบทความ บทวิเคราะห์ในรูปแบบของแฟ้มข้อมูล คอมพิวเตอร์หรืออาจใส่ภาพดิจิทัล เสียง รวมกันก็สามารถสื่อสารผ่านไปยังผู้ให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็สามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งต่าง ๆ แพร่กระจายไปยังทั่วโลกได้ในเวลาอันสั้น ไม่ต้องลงทุนมากเหมือนสื่อมวลชนรูปแบบเดิม นอกจากนี้ยังสามารถปรับปรุงข้อมูล การทำสำเนาในราคาที่ถูกกว่าอีกด้วย

2.2.2.3.5 เป็นสื่อที่มีการหลอมรวม (Convergent) ของสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิด

พร้อม ๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ โดยใช้พื้นที่น้อยเพราะมีการบีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง ในขณะที่สื่อเดิมจะมีลักษณะของการเป็นสื่อเดี่ยว ๆ ผู้รับสารก็จะใช้สื่อได้ทีละอย่าง

2.2.2.3.6 เป็นสื่อที่มีความเสมือนจริง (Virtually) ทั้งในแง่ของการนำเสนอ การทำธุรกรรมและการแสดงสินค้าวัฒนธรรม การศึกษา สาธิต จำลองสถานการณ์ เช่น การทำธุรกรรมด้านการเงิน การหักบัญชีค่าบริการซื้อสินค้าต่าง ๆ ผ่านบัตรเครดิต โดยไม่ต้องใช้ตัวเงินจริง การโอน ผาก ถอนเงินผ่าน ตู้เอทีเอ็มของธนาคารหรือมีการนำเสนอภาพในลักษณะ 3 มิติ ทำให้เห็นภาพทั้งความกว้าง ลึกตื้นเสมือนอยู่ในสถานที่นั้นจริง เช่น การเข้าไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ออนไลน์ทำให้สามารถเยี่ยมชมส่วนต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑ์ได้หรือการเข้าไปในห้างสรรพสินค้าออนไลน์ ก็สามารถเลือกซื้อสินค้าแผนกต่าง ๆ ได้สามารถเปรียบเทียบสินค้าประเภทหรือชนิดเดียวกันของห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียเวลาไปจริง หากต้องการสินค้าชนิดใดก็สามารถทำธุรกรรมสั่งซื้อและจ่ายเงินในระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็สามารถรับสินค้าได้ที่บ้าน

นอกจากนี้ สื่อดิจิทัลยังทำให้เกิดสังคมเสมือนจริง คือเป็นการรวมกลุ่มสนใจต่าง ๆ เช่น ผู้ที่สนใจข่าว (News Group) กลุ่มสนใจภาพยนตร์ (Film Group) ก็สามารถเข้ามายังเว็บไซต์เพื่อแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลหรือนัดหมายทำกิจกรรมร่วมกัน โดยไม่สนใจในเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันอีกทางหนึ่ง นอกเหนือไปจากวัฒนธรรมที่แฝงไปกับเนื้อหาต่าง ๆ

2.2.2.4 ประเภทของสื่อดิจิทัลจำแนกตามรูปแบบในการสื่อสาร จากคุณลักษณะของสื่อดิจิทัลที่อาศัยช่องทางของคอมพิวเตอร์เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหาและการมีปฏิสัมพันธ์ โดยเฉพาะการมีปฏิสัมพันธ์ในสื่อดิจิทัลนั้น ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วย การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกลุ่ม การสื่อสารองค์การและการสื่อสารมวลชน ดังนี้ (สันทัต, 2548)

2.2.2.4.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยสามารถใช้เป็นการสื่อสารแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One) หรือแบบผู้ส่งสารหนึ่งคนต่อผู้รับหลายคน (One to Many) เช่น การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

2.2.2.4.2 การสื่อสารกลุ่ม เป็นการสื่อสารในลักษณะหลายคนต่อหลายคน (Many to Many) หรือบางครั้งเป็นหนึ่งต่อหลายคนก็ได้ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ กระดานสนทนา เป็นต้น

2.2.2.4.3 การสื่อสารองค์การ โดยจำแนกเป็น (1) การสื่อสารในองค์การ โดยใช้ช่องทางของระบบอินทราเน็ตและ (2) การสื่อสารระหว่างองค์การ โดยใช้ช่องทางของระบบเอ็กซ์ทราเน็ต ในการสื่อสาร เป็นการยินยอมให้องค์การหนึ่งเข้ามาใช้ข้อมูลภายในองค์การตนเองได้ โดยนำระบบเครือข่ายอินทราเน็ตมาใช้เชื่อมโยงระหว่างองค์การที่มีการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ

2.2.2.4.4 การสื่อสารมวลชน โดยใช้ช่องทางของระบบอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร คือมีการเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์หรือเว็บไซต์หลาย ๆ แห่ง โดยองค์การจะเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การที่สามารถเปิดเผยได้ เช่น การกิจในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการศึกษา ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิงหรือด้านธุรกิจไปยังสาธารณะหรือมวลชนอย่างกว้างขวางให้ได้รับทราบและยังมีการเปิดช่องทางสำหรับการมี

ปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารตอบกลับมายังองค์กรด้วย โดยอาจอยู่ในรูปของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือกระดานข่าวก็ได้

จากการที่สื่อดิจิทัลถูกนำมาใช้เพื่อการสื่อสารประกอบกับคุณลักษณะบางประการของสื่อดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา นั้น จึงอาจพิจารณาการใช้งานของสื่อดิจิทัลได้อีกมิติหนึ่งคือตามลักษณะของเวลาที่ใช้ในการสื่อสารด้วย โดยเวลาที่ใช้ในการสื่อสารสามารถจำแนกได้เป็น 2 แบบ คือ (1) การสื่อสารแบบตรงเวลากัน (Synchronous) จะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่อาจเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หนึ่งต่อหลายคนหรือหลายคนต่อหลายคน ที่ทำการสื่อสารในเวลาเดียวกัน (Real Time) เพียงแต่ผู้ที่ทำการขณะนั้นอยู่ต่างสถานที่กัน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ได้แก่ ห้องสนทนา (Chat Room) การประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) การประชุมทางไกลผ่านทางเสียง (Audio Conference) และ (2) การสื่อสารแบบเวลาไม่ตรงกัน (Asynchronous) จะเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารอยู่ต่างสถานที่กันและทำการสื่อสารไม่ตรงเวลากัน เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Mail) กระดานสนทนา (Web Board) กลุ่มตอบกลับ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ เพียงแต่มีความรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าและทำการสื่อสารได้พร้อมกันทีละมาก ๆ ดังนั้นการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารนั้นเป็นการนำคุณลักษณะสำคัญด้านปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหรือส่วนหนึ่งที่ปรากฏในเว็บไซต์มาใช้งานในด้านการสื่อสาร ร่วมกับการทำหน้าที่ในการเป็นแหล่งสารสนเทศของแต่ละเว็บไซต์

2.2.2.5 ประเภทของสื่อดิจิทัลจำแนกตามรูปแบบเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เป็นการนำเสนอข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป โดยบนเว็บไซต์ต้องการที่จะเป็นแหล่งสำหรับความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมาย บางเว็บไซต์ต้องการให้การศึกษา ความบันเทิงหรือด้านธุรกิจ แต่การจำแนกสื่อดิจิทัลเพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศในหน่วยงานนี้จะพิจารณาจากการทำหน้าที่เป็นสื่อที่มีการเผยแพร่ไปยังมวลชนตามลักษณะของวิธีการสร้างสื่อดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมของสื่อมวลชนมาเป็นสื่อที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลและการสร้างเป็นสื่อดิจิทัลขึ้นมาใหม่ ดังนี้ (สันทัด, 2548)

2.2.2.5.1 สื่อดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากสื่อเดิมเป็นสื่อดิจิทัล โดยการยกเนื้อหาสารต่าง ๆ มาอยู่บนระบบอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักหรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการทำซ้ำกับสื่อเดิมเป็นหลักและเป็นช่องทางในการขยายเนื้อหาหรือข้อมูลสารสนเทศจากที่มีพื้นที่จำกัดในฉบับที่ตีพิมพ์บนกระดาษ ซึ่งสื่อดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบจากสื่อเดิมเป็นสื่อดิจิทัล ได้แก่ หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ต (สันทัด, 2548)

ก) หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต จะเป็นการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ การพาดหัวข่าว การใช้ชื่อและสัญลักษณ์เป็นแบบและจากแหล่งเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์บนกระดาษ มาเปลี่ยนช่องในการนำเสนอมาอยู่บนเว็บไซต์เพื่อให้เข้าถึงผู้อ่านทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งยังมีการปรับปรุงข่าวสารได้ทันเวลา สามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (www.thairat.co.th) หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ (www.dailynews.co.th) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ได้มีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่พัฒนาการนำเสนอข่าวบนอินเทอร์เน็ตหรือข่าวออนไลน์ในลักษณะที่แตกต่างไปจากที่นำเสนอในฉบับที่ตีพิมพ์บนกระดาษ กล่าวคือจะมีกองบรรณาธิการข่าวฉบับ

ออนไลน์เองโดยแยกออกมาจากกองบรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกัน ที่ตีพิมพ์บนกระดาษ ซึ่งจะมีการหาข่าว เลือกข่าวและปรับปรุงข่าวเอง รวมถึงมีนักข่าวของตนเองในบางข่าว แต่ข่าวบางส่วน ก็ยังคงใช้แหล่งข่าวเดียวกันกับฉบับเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ (www.manager.co.th) ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่อำนวยความสะดวกผู้อ่านให้สามารถติดตามข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ตลอด 24 ชั่วโมง เพราะมีการปรับปรุงข่าวตลอดเวลาและยังสามารถดูข่าวย้อนหลังได้เช่นกัน เป็นต้น และนอกจากหนังสือพิมพ์แล้วยังมีสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนรูปแบบหรือช่องทางการนำเสนอเช่นเดียวกัน ได้แก่ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่จะนำเสนอเนื้อหาในเชิงรูปเรื่องเด่นหรือบอกสารบัญมากกว่าการที่จะนำเสนอรายละเอียด ซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอของหนังสือทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากรายได้ในการจำหน่ายนิตยสาร วารสารจะมียอดการจำหน่ายที่ต่ำกว่าฉบับจึงไม่อาจทำการเผยแพร่เนื้อหา สารสนเทศโดยไม่คิดมูลค่าได้ อาจต้องมีการสมัครสมาชิกและเสียค่าใช้จ่าย ขณะที่หนังสือพิมพ์จะมียอดจำหน่ายสูงและการเปิดให้กลุ่มเป้าหมายได้อ่านสารสนเทศของหนังสือพิมพ์โดยไม่คิดมูลค่านั้น เหตุผลหนึ่งมาจากการสร้างภาพลักษณ์ในด้านความทันสมัยของหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ นิตยสาร วารสารที่เป็นฉบับออนไลน์ เช่น การเงินธนาคารและสารคดี เป็นต้น

ข) วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ต จะทำการนำเสนอถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ทำให้สามารถรับฟังและรับชมรายการสดพร้อมกันทั่วโลก รวมถึงการรับฟังหรือรับชมย้อนหลังได้ การนำเสนอจะมีการแปลงข้อมูลที่ถูกเก็บในรูปแบบดิจิทัลให้กลับเป็นภาพและเสียงที่สามารถถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่อง (Streaming) ให้สามารถฟังหรือชมรายการผ่านจอคอมพิวเตอร์เช่นเดียวกับรายการปกติของสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ โดยใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้อง เช่น Windows Media Player, Real Player, Quick Time เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสื่อมวลชนวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ดังกล่าว มักจัดทำเว็บไซต์เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ เพียงแต่จะมีข้อมูลอย่างอื่นเพิ่มเติมมากกว่าจะเป็นการถ่ายทอดรายการ เช่น เว็บไซต์ขององค์การสื่อมวลชนแห่งประเทศไทยหรือ อสมท. (www.mcot.net) จะให้ข้อมูลสถานี ข้อมูลด้านต่าง ๆ การถ่ายทอดสดหรือผังรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 การถ่ายทอดสดของสถานีวิทยุต่าง ๆ ในเครือ สามารถรับชมรับฟังรายการย้อนหลังได้ สามารถสืบค้นและดูข้อมูลย้อนหลัง บริการเชื่อมโยงข้อมูล การเปิดโอกาสให้ผู้สนใจแสดงความคิดเห็นผ่านกระดานสนทนาหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้

ค) สื่อภาพยนตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบฟิล์มเป็นระบบดิจิทัล ซึ่งจะมีความแตกต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ คือภาพยนตร์ที่ถ่ายทำด้วยกล้องดิจิทัล ซึ่งเป็นที่มีการเก็บข้อมูลด้วยการดิสก์แผ่นหรือซีดีที่บันทึกได้จากการใช้กล้องดิจิทัลในการบันทึกภาพและเก็บภาพ ซึ่งจะให้คุณภาพภาพที่มีความละเอียดสูงและมีความคมชัดมากกว่าฟิล์ม (Margaret, 2005) ซึ่งข้อมูลจากดิจิทัล เอ็นเตอร์เทนเมนต์ กรุ๊ปยอดขายภาพยนตร์รูปแบบดิจิทัลในปี 2556 มีการเติบโตขึ้นถึง 47% เป็น 1.19 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นับเป็นประเภทธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดในบรรดาธุรกิจความบันเทิงภายในบ้านหรือโฮมเอ็นเตอร์เทนเมนต์ทั้งหมด ส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนมาซื้อภาพยนตร์ทางอินเทอร์เน็ตอาจจะส่งผลกระทบต่อยอดขายแผ่นดีวีดีและบลูเรย์ ส่งผลทำให้ภาพยนตร์ใหม่ ๆ ส่วนใหญ่รายได้จากการจำหน่ายในรูปแบบดิจิทัลหรือผ่านทางอินเทอร์เน็ต (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2557)

2.2.2.5.2 สื่อดิจิทัลที่มีการสร้างเป็นสื่อมวลชนในรูปแบบใหม่ เนื่องจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีศักยภาพในการสร้าง จัดเก็บ บันทึก และประมวลผลและแสดงผลในรูปแบบดิจิทัล จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารมวลชนในรูปแบบใหม่ คือ เว็บไซต์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสารสนเทศ เนื้อหา สาร โดยมีคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ที่เชื่อมต่อกันบนอินเทอร์เน็ต มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรวบรวม นำเสนอ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่อยู่ในรูปแบบของข้อความภาพและเสียง มีการนำเสนอข่าวสารเป็นหน้า ๆ โดยมีหน้าแรกเป็นจุดเริ่มต้นเรียกว่า หน้าโฮมเพจและมีการเชื่อมโยงหน้าต่าง ๆ หรือเว็บเพจเข้าด้วยกัน โดยทั่วไปแล้วเว็บไซต์มีหลายประเภท โดยขอยกตัวอย่างเพียง 7 ประเภท ดังนี้ (สันทัด, 2548)

ก) เว็บท่า (Portal Site) เป็นเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวม เว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่ เช่น หมวดการศึกษา หน่วยงานราชการ สุขภาพอนามัย กีฬา ธุรกิจ เสื้อผ้า เครื่องใช้ รถยนต์ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้เกิดความสะดวก สามารถเลือกเว็บไซต์ที่ต้องการและเชื่อมโยงไปได้อย่างรวดเร็ว เช่น www.sanook.com, www.yahoo.com เป็นต้น

ข) เว็บไซต์ธุรกิจหรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Business/e-Commerce) เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลสารสนเทศขององค์การทางธุรกิจ ถ้าหากมีการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าหรือทำธุรกรรมกันผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยก็จัดเป็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำแนกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ (1) การทำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์การธุรกิจกับลูกค้า (Business-to-Business: B2B) โดยการติดต่อสื่อสารทางการตลาดและซื้อขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ระหว่างองค์การธุรกิจด้วยกัน ซึ่งมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ค้าในลักษณะของผู้ผลิตและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นลูกค้าที่ต้องการสินค้าในจำนวนมากเพื่อนำไปผลิตต่อ ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็ว เช่น เว็บไซต์ของบริษัทสื่อกลางโฆษณา (www.advertising.com) (2) การทำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์การธุรกิจกับลูกค้า (Business-to-Consumer: B2C) เป็นการซื้อขายสินค้าระหว่างองค์การกับลูกค้ารายบุคคล เช่น การซื้อสินค้าผ่านเว็บหรือระบบออนไลน์ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วสำหรับ ผู้ซื้อ ลดต้นทุนในการจัดแสดงสินค้าสำหรับผู้ขาย เป็นต้น เช่น เว็บไซต์ของร้านขายหนังสืออะเมซอน (www.amazon.com) ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (www.chulabook.com) และ (3) การทำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างลูกค้ากับลูกค้า (Consumer-to-Consumer: C2C) เป็นการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าโดยตรงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายรายย่อยหรือธุรกิจขนาดเล็กโดยใช้เว็บไซต์เป็นแหล่งกลางในการประกาศซื้อขาย เช่น เว็บไซต์ของบริษัทยูสโปรดักส์ (www.usedproduct.com) เป็นต้น

ค) เว็บเพื่อการบริการ/การศึกษา/วิชาการ (Service/ Education/ Academic) เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการ การศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และบริการสาธารณะ เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (www.stou.ac.th) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (www.chula.ac.th) เป็นต้น

ง) เว็บไซต์เพื่อความบันเทิง (Entertainment) เป็นเว็บไซต์ที่มุ่งให้ความบันเทิง ความเพลิดเพลิน เช่นเดียวกับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ แต่เป็นสร้างขึ้นใหม่และนำเสนอเฉพาะบนเว็บเท่านั้น โดยอยู่ในรูปแบบของออนไลน์แมกกาซีน (Online Magazine) เช่น อยู่ในรูปของเว็บเรดิโอ (Web Radio) ที่นำเสนอเนื้อหาสาระ ข้อมูลข่าวสารความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะรายการเพลงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อาทิ การโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ตหรือเว็บทีวี

(Web TV) ยังคงมีลักษณะคล้ายกับรายการโทรทัศน์ของสถานีทั่วไป แต่สามารถดูรายการย้อนหลังได้มากกว่า เช่น เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์ไอพีทีวี (www.iptv.com) จะเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ในประเทศไทยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้จะเข้าไปชมจะต้องสมัครเป็นสมาชิกและจ่ายค่าธรรมเนียมในการชมรายการ

จ) เว็บไซต์สังคมหรือชุมชน (Community Site) เป็นเว็บไซต์ที่รวมกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันเข้ามาพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual Social) และอาจมีการนัดหมายในการกิจกรรมร่วมกัน จะทำการให้ข้อมูลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ที่สนใจในเรื่องดังกล่าวทั่วโลก

ฉ) เว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยว เดินทางและพักผ่อน (Tourism) เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การกีฬา การพักผ่อน รวมถึงการให้ข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก อาหาร บริการจองตั๋วและที่พักแก่ผู้ที่สนใจ จัดทำโดยทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (www.tat.or.th) บริษัททัวร์ไทย (www.tourthai.com)

ช) เว็บไซต์เพื่อการสืบค้นข้อมูล (Search engine) เป็นเว็บไซต์ให้บริการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพียงแต่ผู้ใช้ต้องการสืบค้นเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการแล้วพิมพ์คำสั่งที่ต้องการสืบค้นเข้าไป เพื่อให้สืบค้นเว็บไซต์ รูปภาพหรือกลุ่มข่าวต่าง ๆ ก็สามารถทำได้ จากนั้นจะมีการแสดงผลตามที่ต้องการโดยแสดงในรูปของสารบัญเรื่องนั้น ๆ ผู้ใช้ก็สามารถเลือกคลิกเพื่อเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ ภาพหรือกลุ่มข่าวที่ต้องการได้ทันที เช่น www.yahoo.com, www.google.com

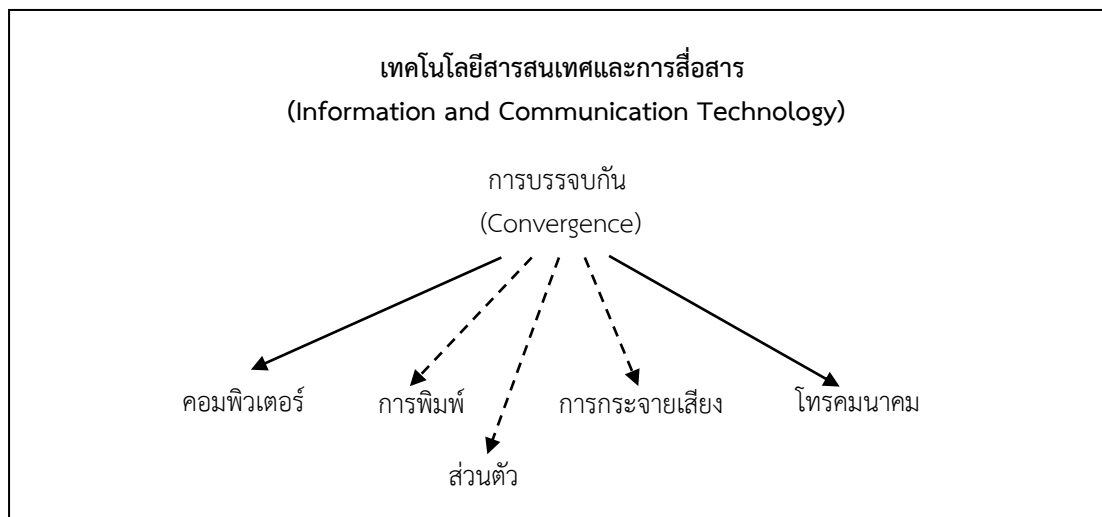
เนื่องจากสื่อดิจิทัลเป็นรูปแบบที่เป็นสื่อมวลชนแบบใหม่ เป็นสื่อที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุผลการผลิตสื่อดังกล่าวมีความง่าย สะดวกและสามารถเป็นเจ้าของได้ง่าย ดังนั้นในอนาคตอาจมีการพัฒนาและจำแนกประเภทได้อีกจำนวนมาก ทั้งนี้อาจมีการจำแนกได้ในหลายมุมมองเช่นกัน

2.2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อมวลชนกับอินเทอร์เน็ต

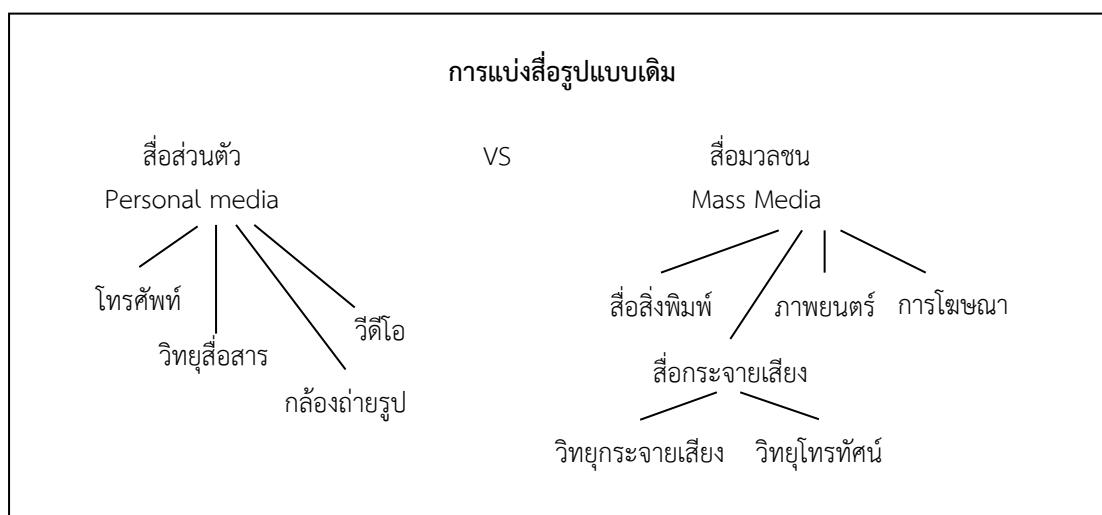
จากการบรรจบกันระหว่างเทคโนโลยีสองกลุ่ม ได้แก่ 1) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีรากฐานอยู่บนการเก็บและประมวลผลข้อมูลโดยใช้ไมโครอิเล็กทรอนิกส์หรือชิป (Chip) หรือแผงวงจร (Integrated Circuit: IC) และ 2) เทคโนโลยีโทรคมนาคมที่รู้จักกันดีมีทั้งโทรศัพท์ (โทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์ไร้สายหรือมือถือ) โทรพิมพ์ (Telex) โทรสาร (Facsimile) วิทยุสื่อสารวิทยุติดตามตัว (Pager) ดาวเทียม (Satellite) และการสื่อสารข้อมูล (Data Communication) และยักรวมถึงเทคโนโลยีการกระจายเสียง (Broadcast Technology) เช่น วิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (Electromagnetic Wave) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “คลื่นวิทยุ” ในรูปแบบเดียวกับเทคโนโลยีโทรคมนาคมแบบไร้สายทั้งหมด (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.2.3.1 อินเทอร์เน็ตและการแบ่งประเภทเทคโนโลยี การบรรจบของเทคโนโลยีสองกลุ่มหลักทำให้รูปแบบเดิมของการแบ่งขอบเขตของเทคโนโลยีสื่อสารต้องระส่ำระสายไปหมด เนื่องจากสื่อส่วนตัว (Personal Media) อย่างกล้องถ่ายรูป เครื่องเล่นวีดิทัศน์ สามารถจะนำมาต่อเข้ากับเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมกับโครงข่ายโทรคมนาคมและสามารถส่งสัญญาณข้อมูลออกไปในวงกว้างได้ด้วยเหตุนี้เส้นแบ่งที่จะบอกว่าสื่อใดเป็นส่วนตัวหรือสื่อสาธารณะ (Mass Media) อาจจะต้องถูกกำหนดขึ้นใหม่ให้เข้ากับภาวะที่เปลี่ยนไป นักวิชาการหลายคนได้ตีกรอบแบ่งกลุ่มเทคโนโลยีการสื่อสารเสียใหม่

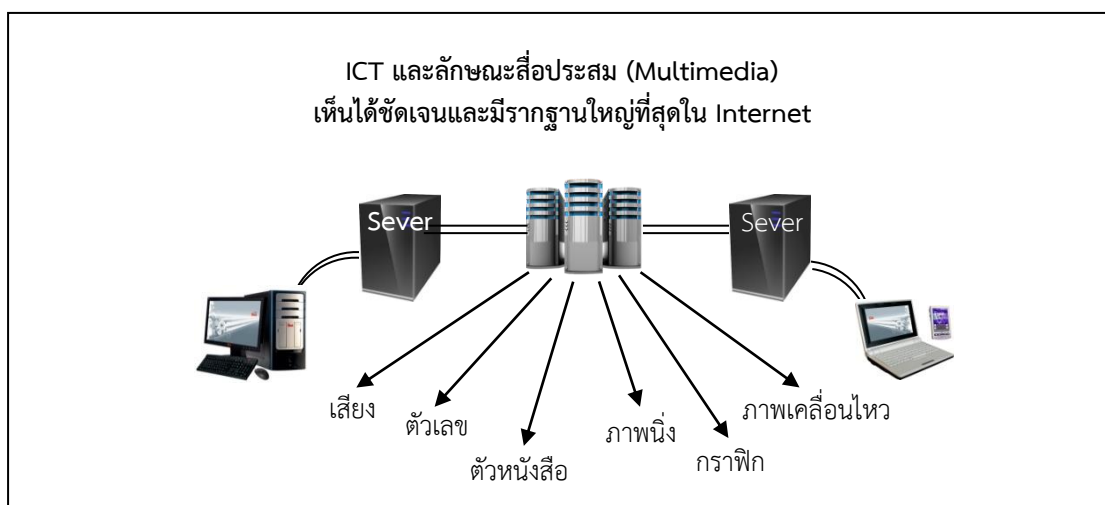
เป็น สื่อเก่า (Conventional Media) ซึ่งหมายถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายโทรคมนาคมและสื่อใหม่ (New Media) หมายถึงเทคโนโลยีการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นสื่อเสียง ดั้งหนังสือหรือตัวเลข ภาพกราฟิกหรือวีดิทัศน์ ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีเครือข่ายอันมีคอมพิวเตอร์และ/หรือโทรคมนาคมมาเป็นองค์ประกอบหลักซึ่งสามารถนำเสนอแผนภาพของการบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภทได้ดังนี้ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ภาพที่ 2-9 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ภาพที่ 2-10 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ภาพที่ 2-11 การบรรจบกันของสื่อแต่ละประเภท (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ลักษณะการปฏิสัมพันธ์อันยืดหยุ่นของไอซีทีที่มีความยืดหยุ่นสูงในแง่ของการจัดเก็บ การประมวลผล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เนื่องจากใช้เทคโนโลยีแบบดิจิทัลทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ในปริมาณมาก สามารถอัดสัญญาณส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่สูญเสียความคมชัดและคุณภาพของข้อมูล แล้วจะมีการทำซ้ำหรือส่งต่อในระยะไกลก็ตาม นอกจากนี้ยังสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เสียง ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและยังสามารถประมวลเก็บไว้ในวัสดุที่ช่วยจัดเก็บ เช่น ดิสเกต ซีดี ออฟติคัลดิสก์ เพื่อการใช้ประโยชน์ครั้งต่อไปด้วย

2.2.3.2 สื่อมวลชนกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งในอินเทอร์เน็ตมีเนื้อหาต่าง ๆ มากมายที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างออกไป จากมุมมองของนักนิเทศศาสตร์ สื่อมวลชนก็เป็นธุรกิจหรือสถาบันอีกแขนงหนึ่งที่น่าเสนอเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนี้ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.2.3.2.1 หนังสือพิมพ์ออนไลน์และนิตยสารออนไลน์ เป็นสื่อมวลชนประเภทแรกที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ตในรูปแบบเว็บไซต์เว็บและรู้จักกันดีในนามหนังสือพิมพ์ออนไลน์ การจัดทำเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์เป็นไปเนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่ (1) การสร้างเสริมจากสื่อเดิมเพื่อเป็นแนวทางให้เข้าถึงผู้อ่านกลุ่มอื่นหรือเพื่ออำนวยความสะดวกให้กลุ่มผู้อ่านเดิม ทั้งนี้โดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มในเรื่องการจัดพิมพ์ การขนส่งและการจัดจำหน่ายเหมือนหนังสือพิมพ์ฉบับเดิม (2) การสร้างภาพลักษณ์องค์กรให้ทันสมัย มีวิวัฒนาการเข้ากับยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ต (3) การขยายช่องทางการตลาดให้องค์กร โดยผ่านการลงโฆษณาใน Banners ของเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์และ (4) การสร้างช่องทางใหม่ในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับตัวหนังสือพิมพ์โดยผ่าน e-Mail หรือ Webboard ส่วนนิตยสารออนไลน์ โดยเนื้อหาที่น่าเสนอจะแตกต่างกันไปตามแนวทางของนิตยสารแต่ละเล่ม ซึ่งนิตยสารออนไลน์บางเว็บไซต์จะนำเสนอเพียงภาพปก รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนิตยสาร และเรื่องในฉบับที่คัดมาเฉพาะอีกเพียงเล็กน้อย การนำเสนอในลักษณะนี้เป็นไปเพื่อการประชาสัมพันธ์ตัวนิตยสารฉบับเล่มมากกว่าจะเป็นช่องทางเพิ่มเติมในการขยายฐานผู้อ่านผ่านสื่อใหม่ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.2.3.2.2 วิทยุออนไลน์ (เว็บเรดิโอ) มักจะไม่แยกตัวเป็นเว็บเดี่ยว ๆ ที่มีแต่การให้บริการรับฟังเสียงเพียงอย่างเดียว แต่มักจะรวมอยู่กับเว็บที่มีเนื้อหาข่าวสาร (Newspaper Online) การให้บริการภาพข่าว (TV Online) และยังมีเนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข่าว (Magazine Online) เช่น BBC Online และ CNN Online เป็นต้น แต่ยังมีเว็บไซต์ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น atimemedia.com ที่เป็นหน้าเว็บที่ผลิตขึ้นโดยบริษัทสื่อวิทยุโดยเฉพาะซึ่งมีคลื่นวิทยุอยู่ถึง 6 คลื่นและใช้เว็บเป็นการโปรโมท (Promote) ศิลปินของสังกัดตนและเสนอเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของศิลปินและบริษัท ซึ่งจากการสำรวจเว็บเรดิโอในประเทศไทยมี 2 รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ก) Real Time Radio คือผู้ฟังวิทยุทางอินเทอร์เน็ตสามารถรับฟังเนื้อหาที่เหมือนกันและรับฟังได้ในขณะเดียวกันกับผู้ฟังที่รับฟังทางวิทยุ โดยใช้โปรแกรม Real Time Player ในการรับฟังซึ่งมีข้อดีในด้านความสดของเนื้อหา โปรแกรมใช้เวลาไม่นานในการ Connect กับ Server เพื่อรับฟังเสียง คุณภาพเสียงดี เพราะไม่มี Noise รบกวนแบบวิทยุ

ข) Radio on Demand หมายถึง เว็บเรดิโอที่ผู้ฟังสามารถเลือกประเภทรายการที่ต้องการฟังได้เองและยังสามารถดาวน์โหลดเก็บไว้ฟังได้อีกด้วย เช่น www.ifd.or.th/netradio/ มีรายการให้เลือก เช่น รายการดนตรี รายการท่องเที่ยว เป็นต้น ลักษณะของรายการเหล่านี้เป็นการบันทึกไว้ล่วงหน้า โดยในเว็บดังกล่าวได้มีการแจ้งไว้ว่าจะมีการปรับปรุง (Update) เนื้อหาประมาณอาทิตย์ละ 2 ครั้ง ความยาวของรายการมีตั้งแต่ 15-25 นาที รับฟังโดยใช้โปรแกรม Windows Media Player รูปแบบนี้คล้ายคลึงกับเว็บของ www.bbc.co.uk และ www.cnn.com ที่มีข่าวเสนอในรูปแบบ File เสียง โดยผู้ฟังจะมีอิสระในการเลือกที่จะฟังรายการใดหรือไม่ฟังรายการใดก็ได้ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา เช่น รายการนี้ต้องฟังเวลานี้เท่านั้น กล่าวคือ Radio on Demand จะมีข้อดีด้านอิสระในการเลือกฟังและลบข้อจำกัดด้านเวลา แต่ความใหม่สดจะด้อยกว่า Real time radio เพราะการ Update ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตเนื้อหามากกว่าจะ Update บ่อยแค่ไหน สำหรับ www.ifd.or.th/netradio/ นี้ ถือว่ามีความถี่น้อยมาก ดังนั้นผู้ฟังที่ต้องการฟังทุกวันก็จะไม่เลือกฟังเว็บนี้และหันไปฟัง Real Time Radio ที่มีการนำเสนอตลอดเวลาเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่น ๆ

2.2.3.2.3 โทรทัศน์ออนไลน์หรือเว็บทีวี ในทำนองเดียวกันหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ก็ได้มีการขยายช่องทางการสื่อสารไปสู่อินเทอร์เน็ต สถานี ABC, NBC, CBS และ CNN ซึ่งเป็นเครือข่ายชั้นนำของโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา ต่างก็มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง ในประเทศไทย สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นสถานีแรกที่ได้มีการขยายเข้าสู่ระบบออนไลน์โดยเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเครือข่ายทั่วโลกของทางสถานี เว็บไซต์ของสถานี ททบ. 5 มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดจากเว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์อื่น ๆ ในส่วนของการนำเสนอข่าวแบบเกาะติดสถานการณ์และข่าวตามเวลาจริง โดยภาพรวมเว็บไซต์ของ ททบ.5 ค่อนข้างจะมุ่งเน้นการนำเสนอข่าวมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ส่วนเว็บไซต์ของสถานีอื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ของไทยทีวีช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ค่อนข้างจะเน้นไปในทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ละครและเนื้อหาในแนวทางบันเทิงมากกว่า

2.2.4 บทสรุปเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า “สื่อสารมวลชนดิจิทัล” หมายถึง เครื่องมือหรือผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่

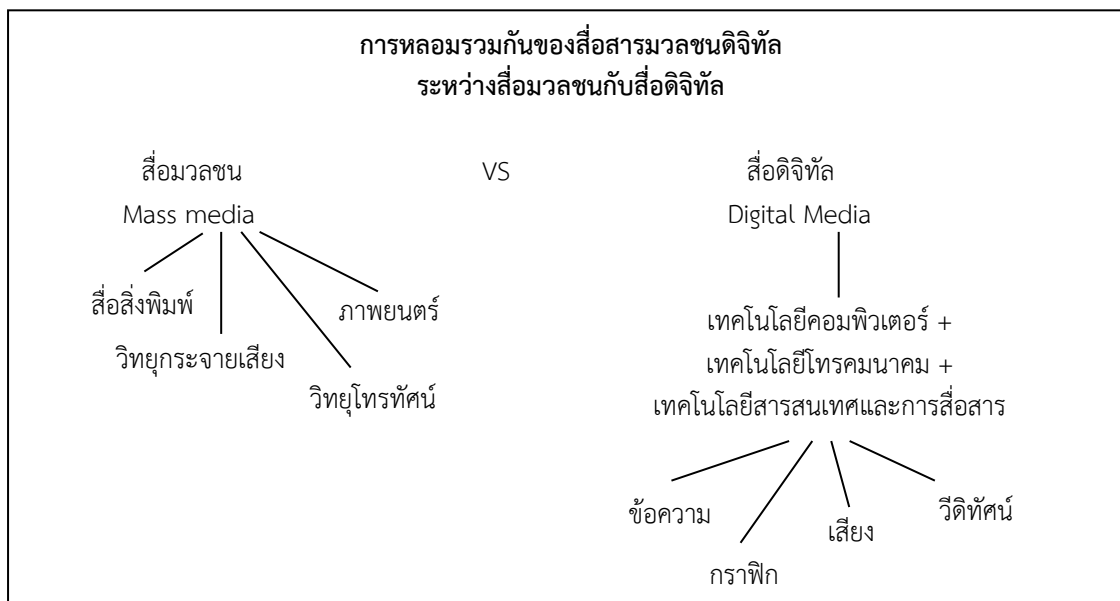
ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่ครอบคลุมโทรศัพท์ไร้สายหรือมือถือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ กราฟิก เสียง วิดีทัศน์และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ต ไปยังกลุ่มเป้าหมาย (สมควร, 2536; มาลี, 2556; สันตติ, 2548; สุชาติ, 2556; อุบลรัตน์ และคณะ, 2550) โดยมุ่งศึกษาที่ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสารเพื่อกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนานักศึกษาด้านสื่อสารมวลชนและเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนเมื่อสำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 2-2 ตารางวิเคราะห์ประเภทสื่อมวลชนตามแนวคิดของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนในประเทศไทย

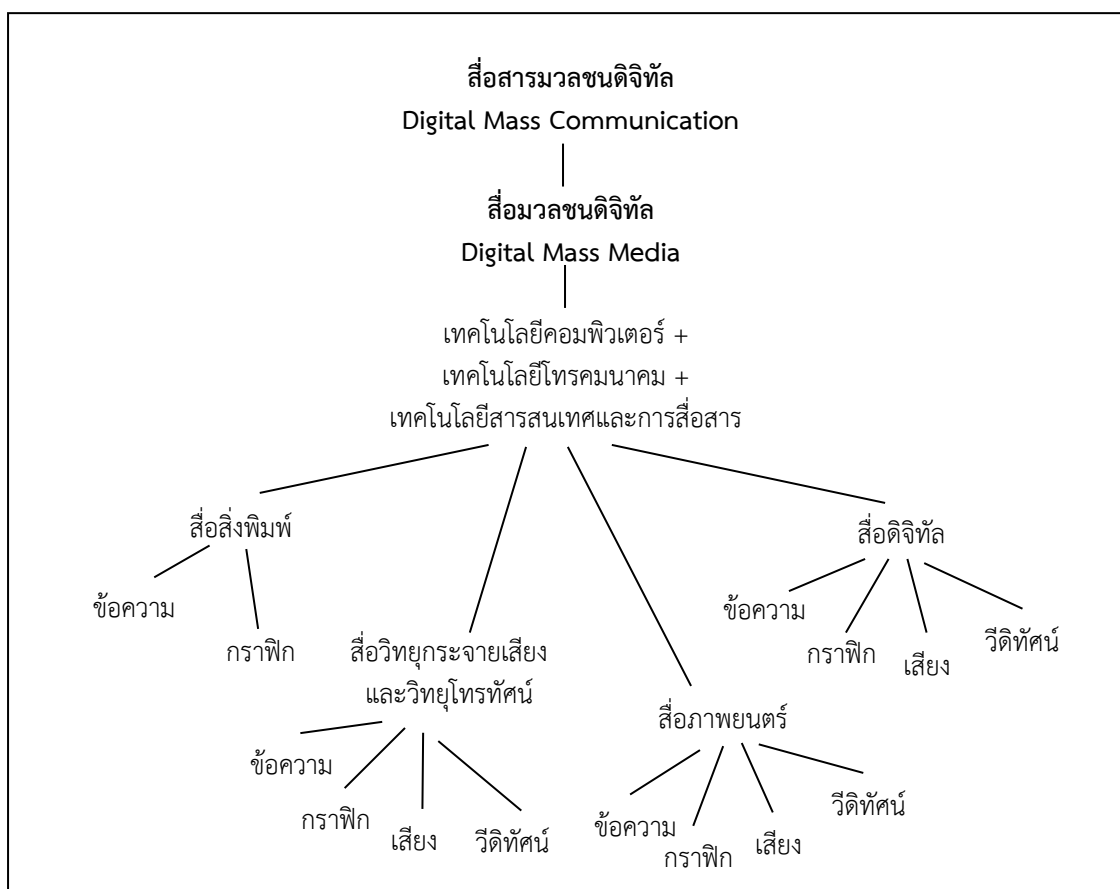
ประม (2541)	ราชบัณฑิตย- สถาน (2546)	อุบลรัตน์ และ คณะ (2550)	นงนุช (2552)	มาลี (2556)	สื่อสารมวลชน ที่ศึกษา
หนังสือพิมพ์ (1)	หนังสือพิมพ์ (1)	สิ่งพิมพ์ (1)	สื่อสิ่งพิมพ์ (1) - หนังสือ - นิตยสาร - หนังสือพิมพ์	สื่อสิ่งพิมพ์ (1) - หนังสือพิมพ์ - นิตยสาร - วารสาร - หนังสือพิมพ์	(1) สื่อสิ่งพิมพ์
นิตยสาร (1)	วิทยุ (2)	วิทยุกระจายเสียง (2)	สื่อการกระจายเสียง - วิทยุกระจายเสียง (2) - วิทยุโทรทัศน์ (2)	สื่ออิเล็กทรอนิกส์ - วิทยุกระจายเสียง (2) - โทรทัศน์ (2) - ภาพยนตร์ (3)	(2) สื่อวิทยุ กระจายเสียง และวิทยุ โทรทัศน์
วิทยุกระจายเสียง (2)	โทรทัศน์ (2)	วิทยุโทรทัศน์ (2)	ภาพยนตร์ (3) - ภาพยนตร์โฆษณา		(3) สื่อภาพยนตร์
วิทยุโทรทัศน์ (2)	ภาพยนตร์ (3)	ภาพยนตร์ (3)	สื่อสังคมออนไลน์ (4)		(4) สื่อดิจิทัล
ภาพยนตร์ (3)		โฆษณา (3)			

หมายเหตุ (ตัวเลข) หมายถึง สัญลักษณ์การวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยจัดเป็นสื่อประเภทเดียวกัน

จากตารางแสดงการจำแนกประเภทสื่อมวลชนตามแนวคิดของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนในประเทศไทย ซึ่งมีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันตามลักษณะการจำแนกประเภท จากการวิเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยขอจำแนกประเภทของนักสื่อสารมวลชนตามประเภทสื่อมวลชนโดยแบ่งออกเป็น 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล ซึ่ง 3 สื่อแรกพัฒนามาจากสื่อกระแสหลัก 4 ประเภท ส่วนสื่อดิจิทัลมีลักษณะเป็นสื่อที่พัฒนาจากการหลอมรวมสื่อในยุคดิจิทัล ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีเครือข่าย โดยสื่อทั้ง 4 ประเภทมีลักษณะเป็นสื่อมวลชนดิจิทัลที่เกิดจากการหลอมรวมกันระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหาสาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

ภาพที่ 2-12 การหลอมรวมกันของสื่อสารมวลชนดิจิทัล

ภาพที่ 2-13 สื่อสารมวลชนดิจิทัล

จากตารางที่ 2-2 วิเคราะห์ประเภทสื่อสารมวลชนตามแนวคิดของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และภาพที่ 2-13 การหลอมรวมระหว่างสื่อมวลชนกับสื่อดิจิทัลจนกลายเป็นสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อมวลชนที่ผลิตขึ้นเพื่อการบันทึกและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ข่าวสาร ความบันเทิงและผลงานที่เกิดจากการพัฒนาทางวิชาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเป็นสื่อที่ใช้กระบวนการพิมพ์บนแผ่นกระดาษและนำเสนอผ่านสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์หรือสิ่งพิมพ์ดิจิทัล

2.5.1.2 สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หมายถึง สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เผยแพร่ ภาพและกระจายเสียง โดยรวม 2 สื่อเข้าด้วยกัน ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ มีบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร การศึกษา การแสดงความคิดเห็นและความบันเทิง โดยนำเสนอผ่านสัญญาณดิจิทัลและนำเสนอผ่านสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมในรูปแบบของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ออนไลน์หรือวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ดิจิทัล

2.5.1.3 สื่อภาพยนตร์ หมายถึง เป็นสื่อมวลชนที่เน้นการสื่อสารเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวจบ ภายในเวลากำหนด มักใช้เพื่อบันเทิงมากกว่าข่าวสารโดยตรง โดยครอบคลุมถึงการถ่ายทำด้วย ระบบดิจิทัล การนำเสนอผ่านสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมในรูปแบบของภาพยนตร์ออนไลน์ต่างๆ

2.5.1.4 สื่อดิจิทัล หมายถึง การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร ทางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารออนไลน์ เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการ นำเสนอหรือส่งผ่านสารไปยังผู้รับสารโดยต้องมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสาร คุณสมบัติ พิเศษของสื่อใหม่ คือเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายไปยังผู้รับสารที่ไม่จำกัดสถานที่และผู้รับสาร สามารถร่วมสื่อสารในกระบวนการสื่อสารเดียวกันได้พร้อม ๆ กัน

2.3 เศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.1 ความหมายเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Creative Economy, Creative Industries และ Cultural Industries โดยแต่ละคำในภาษาอังกฤษก็ถูกบัญญัติขึ้นโดยหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงานและมีความแพร่หลายในหลาย ๆ มิติ (Srisangnam, 2009) ซึ่ง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือระบบเศรษฐกิจที่สะท้อน ถึงกระบวนการซึ่งรวมเอาวัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าไว้ด้วยกัน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ในปัจจุบัน จึงทำให้ Creative Economy โดดเด่นขึ้นมาท่ามกลางระบบการผลิตอุตสาหกรรมแบบ ดั้งเดิมและภาคการเกษตร ส่วน Creative Industry หรืออุตสาหกรรมที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง วงจรการสร้างสรรค การผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการที่ใช้ทุนทางปัญญาเป็นปัจจัย การผลิตพื้นฐาน ซึ่งก็คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้อันประกอบด้วยศิลปะ การสร้าง รายได้จากการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งลิขสิทธิ์) อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้สามารถ ผลิตได้ทั้งสินค้าที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้อันมีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ มีมูลค่าทาง เศรษฐกิจและมีเป้าหมายทางการตลาด นอกจากนี้ สินค้าที่มีความคิดสร้างสรรค์ยังสามารถเป็นสินค้า ที่ผลิตขึ้นเป็นพิเศษหรือผลิตครั้งละจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการเชื่อมต่อกันระหว่างช่างฝีมือหรือ หัตถกรรมและภาคอุตสาหกรรมได้ กลุ่มอุตสาหกรรมที่อยู่ภายใต้คำจำกัดความดังกล่าวหรือกลุ่ม

อุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันจะประกอบไปด้วย กลุ่มองค์ความรู้ดั้งเดิม เช่น ศิลปหัตถกรรมกลุ่มการแสดงศิลปะ เช่น การละคร, กลุ่มสิ่งพิมพ์และวรรณกรรม เช่น หนังสือกลุ่มดนตรี เช่น คอนเสิร์ต และ CD กลุ่ม Visual Arts เช่น ภาพเขียนกลุ่ม Audio-Visuals เช่น ภาพยนตร์และโทรทัศน์กลุ่มงานออกแบบ เช่น สถาปัตยกรรมและกลุ่มดิจิทัลและมัลติมีเดีย เช่น ซอฟต์แวร์และเกม เป็นต้น (วรารณ, 2552)

ศูนย์พัฒนาปัญญาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2553) เศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือ Creative Economy (CE) มีความหมายที่หลากหลายแนว เช่น การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ หรือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พ.ศ. 2554 (ราชกิจจานุเบกษา, 2554) ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” หมายความว่า แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการส่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ส่วน “ธุรกิจสร้างสรรค์” หมายความว่า การดำเนินธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ จำนวน 15 กลุ่ม ได้แก่ งานฝีมือหรือหัตถกรรม การแพทย์แผนไทย อาหารไทย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปะการแสดง ทัศนศิลป์ (จิตรกรรมและประติมากรรม) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การพิมพ์ การกระจายเสียง ดนตรี การออกแบบ แฟชั่น สถาปัตยกรรม การโฆษณาและซอฟต์แวร์

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้สรุปความหมายที่องค์กรต่าง ๆ ได้นำเสนอไว้ดังนี้

ความหมายที่กำหนดโดยประเทศที่เป็นผู้นำการพัฒนาสหราชอาณาจักรเป็นประเทศแรก ๆ ที่ให้ความสำคัญต่อแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นประเทศต้นแบบที่มีความสำเร็จในการพัฒนาได้รับการยอมรับให้เป็น “ศูนย์กลางความสร้างสรรค์ของโลก” (World Creative Hub) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ดังนี้ “เศรษฐกิจที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่มีรากฐานมาจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ทักษะความชำนาญและความสามารถพิเศษ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความมั่งคั่งและสร้างงานให้เกิดขึ้นได้โดยที่สามารถส่งสมและส่งผ่านจากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา”

องค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ในบริบทของการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจไว้ว่า “เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์”

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของอุตสาหกรรมในเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นบริบทของทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights) ว่า “ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและศิลปะทั้งหมดทั้งในรูปแบบสินค้าและบริการที่ต้องอาศัยความพยายามในการสร้างสรรค์งาน ไม่ว่าจะเป็นการทำขึ้นมาโดยทันทีในขณะนั้นหรือผ่านกระบวนการผลิตมาก่อน”

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ยึดนิยามที่นำเสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม สื่อและการกีฬาของสหราชอาณาจักร (UK DCMS) ว่า คือ “อุตสาหกรรมที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ความชำนาญและความสามารถที่มีศักยภาพในการสร้างงานและความมั่งคั่งโดยการผลิตและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา”

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้สรุปไว้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบร่วมของแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม (Culture) การส่งสมความรู้ของสังคม (Wisdom) และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ (Technology and Innovation)

โดยสรุปความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” สรุปได้ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พ.ศ. 2554 (ราชกิจจานุเบกษา, 2554) หมายถึง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการส่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

2.3.2 ประเภทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.2.1 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในต่างประเทศ องค์ประกอบของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดกลุ่มและแยกประเภทบนพื้นฐานของแนวคิดหลัก 2 แนวคิดกว้าง ๆ คือกลุ่มที่แยกประเภทตามชนิดสินค้า/บริการและกลุ่มที่แยกประเภทตามกิจกรรมการผลิตและห่วงโซ่การผลิต โดยมีตัวอย่างรูปแบบการแบ่งประเภทที่เป็นที่รู้จักในปัจจุบันทั้งหมด 6 รูปแบบดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

2.3.2.1.1 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศสหราชอาณาจักร (UK DCMS Model) โดยเป็นผู้เริ่มการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์เป็นครั้งแรกในปี 2541 ซึ่งแบ่งออกเป็น 13 กลุ่ม แยกตามสินค้าและบริการคือโฆษณา สถาปัตยกรรม งานศิลปะและวัตถุโบราณ งานฝีมือ แฟชั่น งานออกแบบ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ดนตรีศิลปะการแสดง สื่อสิ่งพิมพ์ ซอฟต์แวร์โทรทัศน์และวิทยุและวีดิทัศน์ และคอมพิวเตอร์เกมส์

2.3.2.1.2 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้วัฒนธรรมเป็นหลัก (Symbolic Texts Model) แบ่งออกเป็น 11 กลุ่ม ได้แก่โฆษณา ภาพยนตร์อินเทอร์เน็ต ดนตรี สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์และวีดิทัศน์ ศิลปะสร้างสรรค์เครื่องใช้ไฟฟ้าแฟชั่น ซอฟต์แวร์และกีฬา

2.3.2.1.3 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะเป็นหลัก (Concentric Circle Model) แบ่งออกเป็น 14 กลุ่ม ได้แก่วรรณกรรม ดนตรีศิลปะการแสดง งานศิลปะ ภาพยนตร์ พิพิธภัณฑสถานและห้องสมุด การดูแลศิลปวัตถุ/โบราณสถาน สื่อสิ่งพิมพ์ การบันทึกเสียง วีดิทัศน์และคอมพิวเตอร์เกมส์ โฆษณาสถาปัตยกรรม งานออกแบบและแฟชั่น

2.3.2.1.4 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Model) ใช้ประเด็นด้านลิขสิทธิ์เป็นตัวกำหนด แบ่งออกเป็น 20 กลุ่ม ได้แก่โฆษณา งานสะสม ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ดนตรี ศิลปะการแสดง สื่อสิ่งพิมพ์ ซอฟต์แวร์ โทรทัศน์และวิทยุ งานศิลปะและกราฟิก สื่อสำหรับบันทึกเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องดนตรีกระดาด เครื่องถ่าย

เอกสารและอุปกรณ์ถ่ายภาพ สถาปัตยกรรม เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า งานออกแบบ แฟชั่นสินค้า ตกแต่งบ้านและของเล่น

2.3.2.1.5 การจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดย UNCTAD ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) ศิลปะ (Arts) สื่อ (Media) งานสร้างสรรค์ ตามลักษณะงาน (Functional Creation)

2.3.2.1.6 การจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดย UNESCO ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นเฉพาะด้านวัฒนธรรมออกเป็น 5 กลุ่มหลัก (Core Cultural Domains) ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ (Cultural and Natural Heritage) การแสดง (Performance and Celebration) ทัศนศิลป์ งานฝีมือและการออกแบบ (Visual arts, Crafts and Design) หนังสือและสิ่งพิมพ์ (Books and Press) และสื่อทัศนและสื่อดิจิทัล (Audio Visual and Digital Media) นอกจากนั้นยังได้เพิ่มกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้อง (Related Domains) เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดประเภทให้เหมาะสมกับลักษณะวัฒนธรรมของแต่ละประเภท

ตารางที่ 2-3 รูปแบบการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

UK DCMS Model	Symbolic text Model	Concentric circle Model	WIPO Copyright Model	UNCTAD Model	UNESCO revised framework for cultural statistics
1. Advertising 2. Architecture 3. Art and antique market 4. Crafts 5. Fashion 6. Design 7. Film and Video 8. Music 9. Performing Arts 10. Publishing 11. Software 12. Television and Radio 13. Video and Computer Games	Core Cultural Industries 1. Advertising 2. Internet 3. Music 4. Publishing 5. Television and Video Puerperal Cultural 6. Industries 7. Creative Art Borderline Cultural Industries 8. Consumer Electronics 9. Fashion 10. Software 11. Sport	Core Creative Arts 1. Literature 2. Music 3. Performing Art 4. Visual Art Other core cultural 5. Film 6. Museums and Libraries Wider cultural Industries 7. Heritage Services 8. Publishing 9. Sound Recording 10. Television and Radio 11. Video and Computer Games	Core Copyright Industries 1. Advertising 2. Collection Societies 3. Film and Video 4. Music 5. Performing Art 6. Publishing 7. Software 8. Television and Radio 9. Visual and Graphic Art Interdependent Copyright Industries 10. Blank Recording material 11. Consumer Electronics 12. Musical Instruments 13. Paper 14. Photocopiers, Photographic qeu.	Heritage or Cultural Heritage 1. Traditional Cultural 2. Cultural Sites Arts 1. Visual Arts 2. Performing Art Media 1. Publishing and Printed media 2. Audiovisual Function Creation 1. Design 2. New Media Creative Service	Core Cultural Domains 1. Cultural & Natural Heritage 2. Performance & Celebration 3. Visual arts, Crafts & Design 4. Book & Press 5. Audio-Visual & Digital Media Related Domain Example: Tourism, Sport Expended Domains - Musical Instruments - Software - Radio & Television - Advertising - Architecture

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

UK DCMS Model	Symbolic text Model	Concentric circle Model	WIPO Copyright Model	UNCTAD Model	UNESCO revised framework for cultural statistics
		Related Industries 12. Advertising 13. Architecture 14. Design Fashion	Partial Copyright Industries 15. Architecture 16. Clothing, Footwear 17. Design 18. Fashion 19. Household goods 20. Toys		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552)

นอกจากนี้ The Creative Nova Scotia Leadership Council (CNSLC, 2012) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ นอกเหนือจากที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2-4

รูปแบบของจอห์น ฮาวกินส์ (Howkins, 2001) ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 14 กลุ่ม ได้แก่ โฆษณา สถาปัตยกรรม งานศิลปะงานฝีมือ งานออกแบบ แฟชั่น งานออกแบบ ภาพยนตร์ ดนตรี ศิลปะการแสดง สื่อสิ่งพิมพ์ซอฟต์แวร์ เกมและของเล่น โทรศัพท์และวิทยุและวิดีโอเกม

รูปแบบของ NESTA (2007) ที่ปรับปรุงมาจาก DCMS model ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มสร้างสรรค์หลัก (Core creative fields) ได้แก่ (1) การส่งออกเชิงพาณิชย์ (Commercial Outputs) ที่มีการส่งออกในระดับสูง มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง (2) อุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industries) (3) อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรม (Creative Industries and Activities) และ (4) เศรษฐกิจกลุ่มอื่น (The rest of the economy) การผลิตและบริการที่ได้รับประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่เกิดจากอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบของ CBC & SC (The Conference Board of Canada & Stats Canada, 2008) ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 15 กลุ่ม ได้แก่ โฆษณาหอจดหมายเหตุและหอสมุด สถาปัตยกรรม การกระจายเสียง งานฝีมือ การศึกษาวัฒนธรรม การออกแบบ อุตสาหกรรม ภาพยนตร์ สื่อ พิพิธภัณฑ์และแกลลอรี ดนตรีและสิ่งพิมพ์ ศิลปะการแสดง ภาพถ่าย การบันทึกเสียง ศิลปะเสมือนและการเขียน

ส่วนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในขณะที่สิงคโปร์ได้กำหนดรูปแบบของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดยกำหนดออกเป็น 3 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 2-5 มีรายละเอียดดังนี้ (BOP Consulting, 2010)

1. กลุ่มศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ ภาพถ่าย ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง งานฝีมือ ศิลปะและโบราณวัตถุ
2. กลุ่มการออกแบบ ประกอบด้วย 7 กลุ่มย่อย ได้แก่ ซอฟต์แวร์ การโฆษณา สถาปัตยกรรม การออกแบบภายใน การออกแบบกราฟิก การออกแบบอุตสาหกรรมและแฟชั่น

3. กลุ่มสื่อ ประกอบด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง สื่อดิจิทัลและภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ตารางที่ 2-4 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ

John Howkins, 2001	UK DCMS model, 2001	Concentric Circles Model, 2001	WIPO Copyright Model, 2003	UNCTAD, 2004	NESTA, 2007 (Refined DCMS model)	Conference Board of Canada & Stats Canada, 2008
1. Advertising 2. Architecture 3. Art 4. Crafts 5. Design 6. Fashion 7. Film 8. Music 9. Performing arts 10. Publishing 11. Software 12. Toys and games 13. Television and radio 14. Video 15. games	1. Advertising 2. Architecture 3. Art and antiques market 4. Crafts 5. Design 6. Fashion 7. Film and video 8. Music 9. Performing arts 10. Publishing 11. Software 12. Television and radio 13. Video and computer games	Core creative arts 1. Literature 2. Music 3. Performing arts 4. Visual arts Other core cultural industries 5. Film 6. Museums and libraries Wider cultural industries 7. Heritage services 8. Publishing 9. Sound recording 10. Television & radio 11. Video & computer games Related industries 12. Advertising 13. Architecture 14. Design 15. Fashion	Core copyright industries 1. Advertising 2. Collection societies 3. Film and video 4. Music 5. Performing arts 6. Publishing 7. Software 8. Television and radio 9. Visual and graphic art Interdependent copyright industries 10. Blank recording 11. material 12. Consumer electronics 13. Musical instruments 14. Paper 15. Photocopiers 16. Photographic 17. equipment Partial copyright industries 18. Architecture 19. Clothing, footwear 20. Design 21. Fashion 22. Household goods Toys	Heritage Traditional cultural expressions (e.g. art crafts, festivals and celebrations) Cultural sites (e.g. archaeological sites, useums, libraries) Arts Visual arts Performing arts Media Publishing and print Audiovisual Functional creations Design (e.g. fashion, graphic) New media (e.g. video games, software) Creative Services (e.g. architecture, advertising, creative R&D)	Core creative fields Commercial outputs that possess a high degree of expressive value and invoke copyright protection. Cultural industries Activities involving mass reproduction of expressive outputs (based on copyright). Creative industries and activities The use of expressive value is essential to the performance of these sectors. The rest of the economy Manufacturing and service sectors benefit from and exploit the expressive outputs generated by the creative industries	1. Advertising 2. Archives & libraries 3. Architecture 4. Broadcasting 5. Crafts 6. Culture education 7. Design 8. Film industry 9. Media 10. Museums & art galleries 11. Music 12. publishing 13. Performing arts 14. Photography 15. Sound recording 16. Visual arts 17. Written

ที่มา : The Creative Nova Scotia Leadership Council (2012)

ตารางที่ 2-5 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของสิงคโปร์

Arts and culture	Design	Media
• photography • visual arts • performing arts • arts and antiques trade, Crafts	• software • advertising • architecture • interior design • graphic design • industrial design • Fashion	• publishing • tv & radio • digital media • Film and video

ที่มา : BOP Consulting (2010)

2.3.2.2 การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยโดย สศช. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า องค์ประกอบของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” จะมีพื้นฐานแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน โดยที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีพื้นฐานแนวคิดที่คล้ายคลึงกันแต่ก็มีความแตกต่างของการจัดประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งนี้ในระดับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดขอบเขตเพื่อเป็นมาตรฐานอ้างอิงนั้น มีจุดเน้นและการให้น้ำหนักความสำคัญที่แตกต่างกัน สำหรับในระดับประเทศนั้นเป็นผลมาจากอัตลักษณ์ตลอดจนการเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมบนพื้นฐานของความสามารถได้เปรียบ ทั้งความได้เปรียบเชิงสัมบูรณ์และเชิงเปรียบเทียบการจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยโดย สศช. จะใช้การจัดประเภทโดยยึดรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลักและ 15 กลุ่มย่อย (ตารางที่ 2-6) ทั้งนี้การจัดประเภทนี้เป็นเพียงข้อเสนอเบื้องต้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการวัดขนาดทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อชี้ถึงความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย

ตารางที่ 2-6 การเปรียบเทียบการจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

ประเภท	DCMS	Symbolic text	Concentric circle	WIPO	UNCTAD	UNESCO/UIS	NESEB
1. การโฆษณา	×	×	×	×	×	×	×
2. สถาปัตยกรรม	×		×	×	×	×	×
3. การออกแบบ	×		×	×	×	×	×
4. แฟชั่น	×	×	×			×	×
5. फिल्मेंและวิดีโอ	×	×	×	×	×	×	×
6. ฮาร์ดแวร์ (อุปกรณ์)	×	×		×		×	
7. บริการท่องเที่ยว			×		×	×	×
8. วรรณกรรม		×	×	×	×	×	×
9. ดนตรี	×	×	×	×	×	×	×
10. พิพิธภัณฑ์ ห้องแสดงห้องสมุด			×	×		×	
11. การพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์	×	×	×	×	×	×	×

ตารางที่ 2-6 (ต่อ)

ประเภท	DCMS	Symbolic text	Concentric circle	WIPO	UNCTAD	UNESCO/UIS	NESEB
12. ซอฟต์แวร์	×	×		×	×		×
13. กีฬา		×					
14. ศิลปะการแสดง (ละครเวทีและเต้นรำ)	×	×	×	×	×	×	×
15. การกระจายเสียง		×	×	×	×	×	×
16. วิดีโอเกม	×	×	×	×	×	×	×
17. ทักษะศิลป์การถ่ายภาพและงานฝีมือ	×	×	×	×	×	×	×
18. อาหารไทย							×
19. การแพทย์แผนไทย							×

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552)

โดยสรุปกรอบแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่าองค์ประกอบของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” มีพื้นฐานแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้ องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทาง วัฒนธรรม การส่งเสริมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตาม แม้จะมี พื้นฐานแนวคิดที่คล้ายคลึงกันแต่ก็มีความแตกต่างของการจัดประเภทของ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยการ จัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ใช้การจัดประเภทโดยยึดรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลักและ 15 กลุ่มย่อย ดังนี้ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2552)

ตารางที่ 2-7 การจัดแบ่งประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย

1. มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage)	2. ศิลปะ (Arts)	3. สื่อ (Media)	4. งานสร้างสรรค์ ตามลักษณะงาน (Functional Creation)
1.1 งานฝีมือและ หัตถกรรม (Crafts)	2.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)	3.1 การพิมพ์และสื่อการ พิมพ์ (Publishing)	4.1 งานออกแบบ (Design)
1.2 การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism)	2.2 ทักษะศิลป์ (Visual Arts)	3.2 การกระจายเสียง (Broadcasting)	4.2 แฟชั่น (Fashion)
1.3 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)		3.3 ภาพยนตร์และ วีดิทัศน์ (Film & Video)	4.3 งานโฆษณา (Advertising)
1.4 อาหารไทย (Thai Food)		3.4 ดนตรี (Music)	4.4 สถาปัตยกรรม (Architecture)
			4.5 ซอฟต์แวร์ (Software)

ที่มา : สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) (2552)

2.3.3 หลักการและขอบเขตเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมากทั่วโลก ส่งผลให้รัฐบาลและแต่ละประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553)

2.3.3.1 ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงค่อนข้างมาก มีการตกลงเป็นนโยบายในระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในประเด็นของการคุ้มครองทางด้านลิขสิทธิ์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าหลายประเทศยังไม่พร้อมในการให้ความคุ้มครองทางด้านลิขสิทธิ์แก่เจ้าของผลงาน จึงจำเป็นต้องหารูปแบบในการพัฒนาและส่งเสริมทั้งสิทธิของรัฐบาล สิทธิของผู้บริโภคและสิทธิของผู้ถือสิทธิ เพื่อหาทางออกร่วมกันที่เหมาะสม

2.3.3.2 ด้านกฎหมาย เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้กลายเป็นตลาดเพียงตลาดเดียว พรมแดนของแต่ละประเทศหายไป แต่ในขณะที่ระบบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ยังมีขอบเขตของอำนาจโดยแบ่งประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ใช้ได้ทั่วโลกและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก

2.3.3.3 ด้านเทคโนโลยี ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาทางด้านรูปแบบของเทคโนโลยี ส่งผลให้กระบวนการผลิตและพัฒนาสินค้าในห่วงโซ่คุณค่าเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการสร้างมูลค่าในรูปแบบใหม่ ๆ มากขึ้น ในขณะที่รูปแบบลิขสิทธิ์ยังคงเหมือนเดิม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับกฎระเบียบนี้ เพื่อให้ทั้งรัฐบาลและผู้ถือสิทธิมีสิทธิอย่างเท่าเทียมกันและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (2552) ได้กำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทของกลุ่มย่อย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-8 ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทของกลุ่มย่อย

ประเภท	กลุ่มย่อย	รายละเอียดของขอบเขต
1. มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage)	1.1 งานฝีมือและหัตถกรรม (Crafts)	ผลิตภัณฑ์งานจักสาน ถักทอ เครื่องใช้ในการเดินทางจากหนัง ผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากไม้ ดอกไม้ใบไม้ประดิษฐ์ เซรามิกที่ใช้วิธีผลิตด้วยมือ เครื่องประดับ โลหะมีค่า เพชร พลอยเจียระไนหรือเพชรร่วง
	1.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural & Heritage Tourism)	การท่องเที่ยวที่มุ่งเรียนรู้จากวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ ที่กว้างไกล จากการมีประสบการณ์ในแหล่งวัฒนธรรมที่คงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
	1.3 การแพทย์แผนไทย (Thai Traditional Medicine)	ยาไทย ยาสมุนไพร นวดแผนไทย การผดุงครรภ์ อุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ไทย โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา
	1.4 อาหารไทย (Thai Food)	อาหารที่มีการผสมผสานกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนไทยในแต่ละท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นเมือง ขนมไทย อาหารในงานเทศกาล เป็นต้น

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ประเภท	กลุ่มย่อย	รายละเอียดของขอบเขต
2. ศิลปะ (Arts)	2.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)	การจัดกิจกรรม บริการ ทางศิลปะการแสดงและบริการทางด้านมหรสพ เช่น ละคร เวทีต่างๆ
	2.2 ทัศนศิลป์ (Visual Arts)	งานจิตรกรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่ายและงานประติมากรรม
3. สื่อ (Media)	3.1 การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (Publishing)	การทำสำเนาสิ่งพิมพ์ สำเนาสื่อบันทึกข้อมูลรวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น การเรียงพิมพ์ การแกะแม่พิมพ์และการเข้าเล่ม การพิมพ์หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผนพับ ใบปลิว ปฏิทิน สื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และการบริการทางการพิมพ์อื่นๆ
	3.2 การกระจายเสียง (Broadcasting)	การกระจายเสียงทางโทรศัพท์ การกระจายเสียงวิทยุและการบริการทางการกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์และห้องส่ง ซึ่งดำเนินการหลักเกี่ยวกับผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท เช่น รายการบันเทิง รายการเพื่อส่งเสริมการศึกษา รายการข่าว กีฬา พยากรณ์อากาศ สัมภาษณ์บุคคล ฯลฯ โดยเป็นรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่และกระจายเสียงรวมถึง การขายให้เช่า เก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียงหรือแพร่ภาพและการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ
	3.3 ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film & Video)	การบริการ การผลิตหรือจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์ รวมทั้งการจำหน่ายหรือเช่าฟิล์มและแถบวีดิทัศน์ สถานประกอบการที่ดำเนินการหลักเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์หรือแถบวีดิทัศน์แก่อุตสาหกรรมอื่น ซึ่งมีใช่เป็นการจำหน่ายให้แก่สาธารณชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
	3.4 ดนตรี (Music)	การบันทึกเสียง การทำซ้ำและเครื่องดนตรี
4. งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation)	4.1 งานออกแบบ (Design)	การผลิตและขายเฟอร์นิเจอร์ การตกแต่งภายใน เครื่องครัว เครื่องแก้ว ของเล่นต่าง ๆ การออกแบบกราฟิก การออกแบบบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งบริการออกแบบต่าง ๆ ยกเว้น การผลิตและขายเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าจากการถักที่ผลิตขึ้นเองและเครื่องสวมสำหรับกีฬา
	4.2 แฟชั่น (Fashion)	การผลิตเครื่องแต่งกาย การออกแบบ การจัดทำตัวอย่าง จัดเตรียมการผลิต การขายเครื่องแต่งกายสำเร็จรูปและการรับจ้างตัดเสื้อให้ลูกค้า ยกเว้น การผลิตเสื้อผ้าจากผ้าถักขึ้นเองและเครื่องสวมสำหรับกีฬา
	4.3 งานโฆษณา (Advertising)	การดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการโฆษณา ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบันทึกเสียงอื่น ๆ และงานออกแบบงานโฆษณา งานบริการทางด้านการโฆษณาและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ประเภท	กลุ่มย่อย	รายละเอียดของขอบเขต
	4.4 สถาปัตยกรรม (Architecture)	การดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้างทั่วไป การก่อสร้างเฉพาะงานและงานวิศวกรรมโยธา การต่อเติมดัดแปลง การก่อสร้างลักษณะชั่วคราวการซ่อมแซม งานวิศวกรรมโยธา ซึ่งงานดังกล่าวสามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยได้รับค่าธรรมเนียม ตอบแทนหรือโดยการทำสัญญาจ้างงานบางส่วน ทั้งหมดหรือทำสัญญารับช่วงกิจกรรมด้านสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม รวมถึงการบริหารโครงการ งานก่อสร้าง ออกแบบก่อสร้างจัดประเภทบริการทางสถาปัตยกรรม วิศวกรรมและการให้คำปรึกษาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง
	4.5 ซอฟต์แวร์ (Software)	ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ทั้งการใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อื่น เช่น โทรศัพท์มือถือและเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ โดยไม่รวมถึงงานแอนิเมชันและเกมส์

ที่มา : สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (2552)

2.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.3.4.1 ความเป็นมาของสถาบันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการสร้างองค์ความรู้เพื่อต่ออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Academy) เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2553 และวันที่ 11 เมษายน 2554 ซึ่งมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน โดยมีหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนและผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคการศึกษาและภาคธุรกิจ โดยใช้องค์ความรู้ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยหลักเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้ง ต่อยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของไทยให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีศักยภาพ ดังนั้นคณะกรรมการโครงการสร้างองค์ความรู้ฯ จึงกำหนดให้มีการคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีศักยภาพและความพร้อมสูงในสาขาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่สถาบันมีความถนัดและความพร้อม เพื่อเป็น“สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์” หรือ “Center of Excellence” จำนวน 15 สาขา ประกอบด้วย งานฝีมือ การท่องเที่ยวสถานที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ธุรกิจอาหาร การแพทย์แผนไทย ศิลปกรรม ทัศนศิลป์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ เพลง การแพร่ภาพและกระจายเสียง การออกแบบ แฟชั่น สถาปัตยกรรม โฆษณาและซอฟต์แวร์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553)

2.3.4.2 ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร (นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน) มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2553)

ข้อ 3 นโยบายเศรษฐกิจ

3.3.2 (2) ยกย่องภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้ปัญญา ใช้เทคโนโลยีและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทดแทนอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก โดยส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมจาก

วัฒนธรรมของชาติเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ เช่น อุตสาหกรรมถ่ายทำภาพยนตร์ อุตสาหกรรมอาหารไทย อุตสาหกรรมการกีฬา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการออกแบบ เป็นต้น

3.3.2 (3) พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพ มีความปลอดภัยตามมาตรฐานสากลและมีโอกาสในการขยายตลาด

3.3.4 (4) ปรับปรุงมาตรการการส่งเสริมการลงทุนให้ครอบคลุมการให้สิทธิประโยชน์แก่ธุรกิจ ในภาคเกษตรอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การกีฬาและบริการ โดยเน้นกิจการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์

3.3.4 (6) พัฒนาสินค้าและบริการที่สร้างโอกาสใหม่ในการหารายได้ การผลิตสินค้าและบริการ อันเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลก ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดระบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้ นวัตกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะขยายโอกาสในการส่งออก

ข้อ 4

4.1.6 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่ การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อ สร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี เพื่อไปสู่การ สร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่ จำเป็น พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติ โดยเน้นความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

2.3.5 บทสรุปกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากการศึกษากรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งได้มีการจัดประเภทการดำเนินงานเพื่อ ขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยที่ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 2545 โดยเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและ เทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งประเทศไทยได้มีการกำหนดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) ได้ใช้การจัดประเภทโดยยึดรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม หลักและ 15 กลุ่มย่อย (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), 2552) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้ประกอบการวิจัย โดยเน้นที่กลุ่มของสื่อ (Media) ประกอบด้วย 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ การกระจายเสียง ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และดนตรี และเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาที่มุ่งศึกษาไปที่สื่อมวลชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการ วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประเภทสื่อกับประเภทของ สื่อมวลชน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-9 การวิเคราะห์ประเภทสื่อมวลชนตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประเภทสื่อ (Media)	สื่อสารมวลชน (Mass communication)	สื่อมวลชนตามกรอบแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์
1. การพิมพ์และสื่อการพิมพ์ (1) (Publishing)	1. สื่อสิ่งพิมพ์ (1) (Printed Media)	(1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing Media)
2. การกระจายเสียง (2) (Broadcasting)	2. สื่อวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์ (2) (Radio and Television Broadcasting Media)	(2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์ (Radio and Television Broadcasting)
3. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (3) (Film & Video)	3. สื่อภาพยนตร์ (3) (Film Media)	(3) สื่อภาพยนตร์ดิจิทัล (Film Media)
4. ดนตรี (✕) (Music)	4. สื่อดิจิทัล (Digital Media)	(4) สื่อดิจิทัล (Digital Media)
หมายเหตุ (ตัวเลข) หมายถึง (✕) หมายถึง	สัญลักษณ์การวิเคราะห์ความสอดคล้องการจัดประเภทและใช้ในการศึกษา สัญลักษณ์การวิเคราะห์ที่ไม่เลือกในการศึกษา	

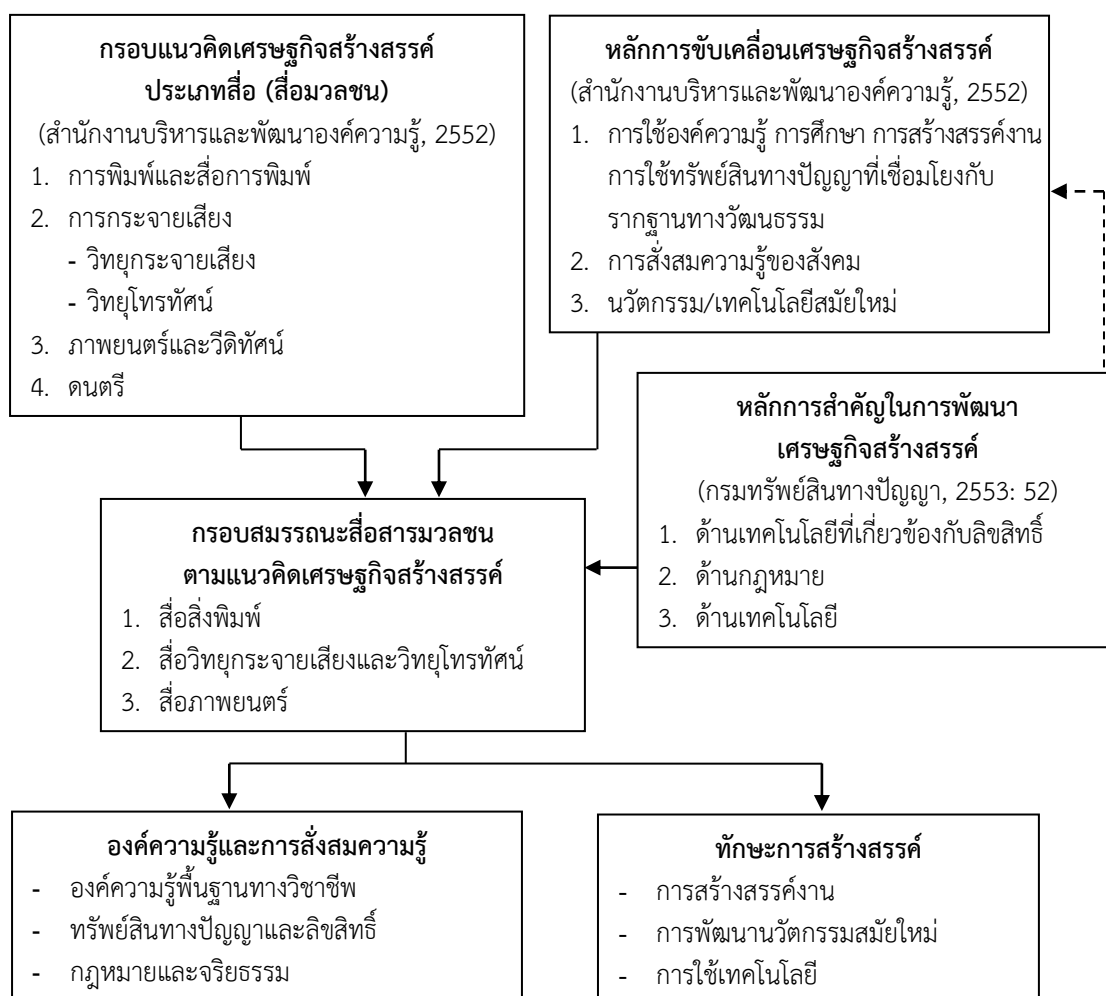
การกำหนดขอบเขตในการกำหนดตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจะนำขอบเขตของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (2552) ที่ได้กำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทของกลุ่มย่อย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อภาพยนตร์ มาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2-10 รายละเอียดขอบเขตการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประเภทสื่อมวลชนตามกรอบ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	รายละเอียดของขอบเขต
1. สื่อสิ่งพิมพ์	การทำสำเนาสิ่งพิมพ์ สำเนาสื่อบันทึกข้อมูลรวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น การเรียงพิมพ์ การแกะแม่พิมพ์และการเข้าเล่ม การพิมพ์หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ปฏิทิน สื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และการบริการทางการพิมพ์อื่นๆ
2. สื่อการกระจายเสียง - วิทยุกระจายเสียง - วิทยุโทรทัศน์	การกระจายเสียงทางโทรศัพท์ การกระจายเสียงวิทยุและการบริการทางการกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์และห้องส่ง ซึ่งดำเนินการหลักเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ทุกประเภท เช่น รายการบันเทิง รายการเพื่อส่งเสริมการศึกษา รายการข่าว กีฬา พยากรณ์อากาศ สัมภาษณ์บุคคล ฯลฯ โดยเป็นรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่และกระจายเสียง รวมถึงการขายให้เช่า เก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียงหรือแพร่ภาพและการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ
3. สื่อภาพยนตร์	การบริการ การผลิตหรือจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์ รวมทั้งการจำหน่ายหรือเช่าฟิล์มและแถบวีดิทัศน์ สถานประกอบการที่ดำเนินการหลักเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์หรือแถบวีดิทัศน์แก่อุตสาหกรรมอื่น ซึ่งมีใช่เป็นการจำหน่ายให้แก่สาธารณชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากรายละเอียดของขอบเขตการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของแต่ละประเภทแล้ว ยังต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา (2553) ได้กำหนดจุดและกรอบการดำเนินงานไว้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ (2) ด้านกฎหมายและ (3) ด้านเทคโนโลยี

โดยสรุปจากการนำแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประเภทสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อสารมวลชนและหลักการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (2552) โดยมีหลักการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา (2553) ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ สามารถนำเสนอในลักษณะแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2-14 แนวคิดเพื่อกำหนดกรอบสมรรถนะสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.4.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตว่า "บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลเมืองโลก" (ชูชาติ, 2552) ซึ่ง Bellanca และ Brandt (2010) ได้กล่าวการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า นักเรียนต้องมีความรู้ในเนื้อหาและทักษะที่จะประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานที่เปลี่ยนแปลงไป (วรพจน์และอชิป, 2554) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1.1 มาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549) ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษาและระดับหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษา โดยประการมาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

2.4.1.1.1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลเมืองโลก ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ก) บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

ข) บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยึดหลักคุณธรรม

ค) บัณฑิตมีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

2.4.1.1.2 มาตรฐานด้านการบริหารการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ก) มีหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริงใช้การวิจัยเป็นฐาน มีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

ข) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็น การขยายพรมแดนความรู้และทรัพยากรทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมประเทศชาติ

ค) มีการให้บริการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

ง) มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ ศิลปะวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

2.4.1.1.3 มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ การแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการ อันนำไปสู่สังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ก) มีการแสวงหา การสร้างและการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

ข) มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่ายและหลักการประสานความร่วมมือรวมพลัง อันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2.4.1.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF) ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

2.4.1.2.1 มีความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้องและเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษา ตลอดจนถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

2.4.1.2.2 ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

2.4.1.2.3 ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสาร ผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่างๆ

2.4.1.2.4 ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้นๆ

2.4.1.2.5 ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ความสามารถ

ในการแปลความหมาย การวิเคราะห์และการประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

2.4.1.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นลักษณะที่คาดหวังในตัวผู้จบการศึกษาที่หล่อหลอมจากการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชา จึงต้องครอบคลุมลักษณะที่คาดหวังจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านเป็นอย่างน้อย ดังนี้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

2.4.1.3.1 มีความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาและหาข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้

2.4.1.3.2 สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆ

2.4.1.3.3 สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อกำหนดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน

2.4.1.3.4 มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ

2.4.1.3.5 มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการ วิชาชีพ และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.4.1.4 การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ซึ่ง การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ ได้รับระหว่างการศึกษากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

2.4.1.4.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2.4.1.4.2 ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

2.4.1.4.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

2.4.1.4.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มการแสดงถึงภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

2.4.1.4.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้ บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น การเดินร่า คนตรี การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

2.4.1.5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้น เมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น ทักษะและความรู้จะเป็นการสะสมจากระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าสู่ระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิใดคุณวุฒิหนึ่งจะรวมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในสาขา/สาขาวิชาเดียวกันของระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าด้วย ซึ่งมาตรฐานระดับปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

2.4.1.5.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมและวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

2.4.1.5.2 ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนัก รู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาและตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

2.4.1.5.3 ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติและผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.4.1.5.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

2.4.1.5.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูล

สารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

2.4.2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน

2.4.2.1 ลักษณะของสาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ซึ่งสมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (2556) ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.1) สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน มีลักษณะดังนี้

2.4.2.1.1 สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในการสื่อสารทุกประเภท ทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการสื่อสาร จากองค์ประกอบของการสื่อสาร กล่าวคือผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร การที่จะทำให้การสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอนเพื่อส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารได้ ดังนั้นนิเทศศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้รับสารกับผู้ส่งสารได้

2.4.2.1.2 สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนจึงมีขอบข่ายหลายแนวทางซึ่งแต่ละแนวทางสามารถทำการศึกษาได้ทั้งด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติหรือการนำไปประยุกต์ใช้ การศึกษาด้านวิชาการเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ในงานด้านการสื่อสาร ส่วนการศึกษาด้านการปฏิบัติหรือการประยุกต์ใช้จะเป็นการศึกษาเพื่อนำความรู้ด้านการสื่อสารหรือด้านนิเทศศาสตร์

2.4.2.1.3 ขอบข่ายของสาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนจึงหมายรวมถึงการศึกษาด้านการสื่อสาร เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ วารสารศาสตร์ ภาพยนตร์ ภาพเคลื่อนไหวและสื่อผสม ศิลปะการแสดง วาทยิทยา งานการผลิตสื่อต่าง ๆ รวมถึงการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารการตลาด การสื่อสารองค์กร การสื่อสารธุรกิจ เทคโนโลยีการสื่อสาร การสื่อสารผ่านสื่อใหม่ การจัดการการสื่อสารและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

2.4.2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.1) สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน (ฉบับร่าง) ได้กำหนดให้บัณฑิตนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ (สมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2556)

2.4.2.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.4.2.2.2 มีความรอบรู้ในศาสตร์ด้านนิเทศศาสตร์และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ดังกล่าวให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อการประกอบวิชาชีพของตนและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้

2.4.2.2.3 มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์วิชาชีพทางนิเทศศาสตร์และสามารถประยุกต์รวมกับศาสตร์อื่นได้

2.4.2.2.4 มีมนุษยสัมพันธ์ ทักษะที่ดี เคารพความคิดเห็นผู้อื่น ยอมรับในความหลากหลาย มีวินัย มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2.2.5 มีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและศัพท์ทางวิชาชีพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการค้นคว้าข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้

2.4.2.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้ ควรสะท้อนคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย (สมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2556)

2.4.2.3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ก) ตระหนักในคุณค่า คุณธรรม จริยธรรม เสียสละและซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและสังคม

ข) เคารพกฎระเบียบ มีวินัย ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ค) มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพทางด้านนิเทศศาสตร์

2.4.2.3.2 ด้านความรู้

ก) มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ทางด้านนิเทศและสามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ข) สามารถติดตามวิวัฒนาการ ความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนอย่างต่อเนื่อง

ค) มีความรู้ในการวิจัยและสามารถประยุกต์ใช้ในงานด้าน นิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน

ง) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติการ การควบคุมและการประเมินผลดำเนินงานรวมทั้งการปรับปรุงแผน

2.4.2.3.3 ด้านทักษะทางปัญญา

ก) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ

ข) สามารถสืบค้น คัดกรอง วิเคราะห์และประมวลผล ข้อมูลแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

ค) สามารถรวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็นและวิพากษ์ปัญหาต่าง ๆ ได้

ง) สามารถบูรณาการความคิด ทักษะด้านนิเทศศาสตร์และด้านอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กันในการแก้ไขปัญหา

จ) สามารถใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทันสมัย ประยุกต์กับงานนิเทศศาสตร์

ฉ) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ

2.4.2.3.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ก) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี

ข) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

ค) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาสังคมตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม

ง) สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม

จ) มีความรับผิดชอบต่อเนื้อหาของงานที่ได้สร้างสรรค์ให้มีคุณภาพในฐานะสื่อกลางของสังคมโดยยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.4.2.3.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ก) สามารถนำทักษะการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาใช้ในการงานนิเทศศาสตร์

ข) สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติ คณิตศาสตร์และหลักการให้เหตุผลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

ค) มีทักษะการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การนำเสนอและการสื่อสารความหมายด้วยภาพและเสียง ให้สอดคล้องต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

ง) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการค้นคว้าข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล การแปลความหมายและการนำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างสรรค์งานทางด้านนิเทศศาสตร์

จ) มีทักษะการสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลาย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

ฉ) มีทักษะใช้ภาษาที่ 2 เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2.4.3 คุณสมบัติของนักสื่อสารมวลชน

นักสื่อสารมวลชน คือผู้ที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชนหรือผู้ที่ทำงานร่วมกับองค์การสื่อสารมวลชนในการผลิตสารขององค์การสื่อสารมวลชนเพื่อส่งผ่านสื่อมวลชน (ปรเม, 2541) ดังนั้น นักสื่อสารมวลชนประกอบด้วยคุณสมบัติ 2 ด้าน คือคุณสมบัติด้านการศึกษา ซึ่งเป็นคุณสมบัติ ด้านความรู้และคุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นคุณสมบัติส่วนตัว ดังนี้ (ปรเม, 2541)

2.4.3.1 คุณสมบัติด้านการศึกษา ในสหรัฐอเมริกาที่ต้องการเตรียมตัวเองสำหรับอาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน มีทางเลือกที่สำคัญ ๆ อยู่ 2 ทาง คือ (1) การเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตร 4 ปี ในระดับปริญญาตรี ทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ไม่เกิน 25% ของหลักสูตรดังกล่าวนี้จะเป็นวิชาทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ส่วนอีกที่เหลืออีก 75% จะเป็นวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา ธุรกิจ พลศึกษาและอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่ต้องการทั้งด้านกว้างและด้านลึกในหลาย ๆ สาขาส่วนและ (2) เรียนทางด้านศิลปศาสตร์ แล้วมาฝึกงานด้านการสื่อสารมวลชนจากการทำงาน อย่างไรก็ตามน่าจะมีเหตุผลกว่าถ้าจะเรียนด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนโดยตรง เพราะมีความพร้อมทางด้านวิชาชีพที่จะสามารถทำงานได้ทันทีนอกจากการเรียนเป็นวิชาแล้ว อีกทั้งสิ่งหนึ่งเป็นจำเป็นก็คือการฝึกงานวิชาชีพซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ด้านวิชาชีพให้แก่

นักเรียนเพื่อจะได้มีความคุ้นเคยงานและมีความพร้อมในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยซึ่งในประเทศไทยมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ได้เปิดสอนทางด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมากมายหลายแห่ง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้า มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาลัยโยนก ฯลฯ นอกจากนั้น วิทยาลัยครูหลายแห่งก็เปิดสอนด้วย เช่น สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นต้น

2.4.3.2 คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ การทำงานด้านสื่อสารมวลชนเป็นงานที่ท้าทายความสามารถ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาผู้ที่ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน จึงควรมีบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับลักษณะของงาน คุณสมบัติทางด้านบุคลิกภาพของนักสื่อสารมวลชน ได้แก่

2.4.3.2.1 ความกระตือรือร้น บุคลิกดังกล่าว ได้แก่ ลักษณะอยากรู้อยากเห็น แสวงหา ช่างสงสัย ต้องการพิสูจน์ความจริง ช่างซักถาม “ทำไม? อย่างไร? ใคร? อะไร? เมื่อไหร่?”

2.4.3.2.2 มีจินตนาการ คือความสามารถในการนำเอาข้อเท็จจริงต่าง ๆ มารวมกัน มาสร้างสรรค์ เพื่อถ่ายทอดไปสู่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจหรือเกิดความพอใจได้

2.4.3.2.3 มีความรู้ หมายความว่ามีการศึกษาและความสามารถในการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่น่าพอใจและเพื่อการใช้วิจารณ์ญาณในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่และสถานการณ์

2.4.3.2.4 มีความไวต่อข่าว บุคลิกนี้เป็นลักษณะของความสนใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมรอบตัวและมีความตื่นตัวที่จะใช้วิจารณ์ญาณที่จะนำเหตุการณ์ที่มีคุณค่าของข่าว นำมาเสนอเป็นข่าวโดยฉับพลันทันที

บุคลิกภาพทั้ง 4 เป็นคุณสมบัติทั่วไปของนักสื่อสารมวลชน แต่สำหรับนักสื่อสารมวลชนทางด้านความบันเทิงหรือการแสดงแล้ว บุคลิกภาพที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่นักสื่อสารมวลชนด้านนี้ต้องมี คือการกล้าแสดงออกเป็นบุคลิกภาพที่แสดงถึงความมั่นใจ ความไม่ประหม่า ความไม่ตื่นเวทีในการแสดงออกต่อสาธารณะ

2.4.4 คุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ และสรุปคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพด้านสื่อสารมวลชน ไว้ดังนี้

2.4.4.1 นักวิชาชีพหนังสือ ได้แก่ นักเขียน นักวรรณคดี นักวิจารณ์ ดังนี้

2.4.4.1.1 นักเขียน จากงานวิจัยของวิทยากร และคณะเมื่อปี 2543 นั้น อุบลรัตน์ และคณะ (2550) ได้นำมาสรุปไว้ว่า นักเขียนระดับนำหรือนักเขียนเด่น ๆ มีคุณสมบัติที่คล้าย ๆ กัน 3 ข้อ คือ

ก) เป็นผู้อ่านผู้ใส่ใจการเรียนรู้ การแสวงหาความหมายของความจริง

ข) เป็นผู้คิดถึงการพัฒนาชาติ การสร้างสังคมที่ดี พยายามที่จะวาดภาพสังคมไทยที่ดีอย่างละเอียดถี่ถ้วนโดยอิงรากเหง้าของวัฒนธรรมไทย โดยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดตะวันตกด้วย แม้ว่าแนวคิดเรื่องชาติและสังคมที่ดีของนักเขียนต่างสำนัก ความคิดอาจแตกต่างกัน

แต่ต่างก็แสวงหาและอธิบายความหมายของชีวิตและของสังคมไทย ในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมเป็นสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมและการแพร่อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ

ค) เป็นผู้ที่ค้นคว้าหรือรู้เรื่องที่ตนเขียนดี ประณีต ใช้ภาษาได้ดีและเขียนหนังสืออย่างมีพลังหรือมีลักษณะเฉพาะของตนเอง

2.4.4.1.2 นักวรรณคดี ซึ่งกระแสนักวรรณคดีเคลื่อนที่ไปอย่างสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแหล่งในวงวิชาการ ภารกิจของนักวรรณคดีหรือนักวรรณกรรมที่ก้าวหน้าสังคมจึงต้องตระหนักในเสรีภาพทางความคิด พลวัตในการแสวงหาในฐานะนักวิชาการนักคิด ที่มีใช้เพียงนักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น (อุบลรัตน์และคณะ, 2550)

2.4.4.1.3 นักวิจารณ์ ซึ่งนักวิจารณ์ที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อยดังนี้ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ก) เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะในการ “อ่าน” กล่าวคือ รักการอ่าน อ่านได้หลายประเภทและอ่านจนสามารถจำแนกได้ว่าหนังสือเล่มใดเป็นหนังสือดี ในประเภทใด ซึ่งก็คือมีความรู้ความเข้าใจในกลวิธีการสร้างสรรค์เนื้อหาและรูปแบบของหนังสือเป็นอย่างดี

ข) เป็นผู้มีความสามารถในการเชิงเปรียบเทียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวรรณกรรมด้วยกันเองและวิชาความรู้ในสาขาอื่น ตลอดจนบริบทสังคมและควรขยายขอบเขตไปสู่สื่อจินตคดีอื่น ๆ ได้แก่ สื่อเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ก็จะทำให้โลกทัศน์ในการวิจารณ์ละเอียดคมยิ่งขึ้น การเปรียบเทียบนี้หมายถึงการเปรียบเทียบแนวระนาบคือวรรณกรรมในยุคเดียวกันหรือเปรียบเทียบในเชิงแนวดิ่งหรือในเชิงประวัติศาสตร์หรือพัฒนาการ

ค) มีความสามารถในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเขียนวิจารณ์ นักวิจารณ์ ก็ต้องสามารถเขียนวิจารณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจน มีศิลปะในการเขียน ไม่เขียนในลักษณะที่ทำให้เรื่องง่ายกลายเป็นยาก ที่ยากอยู่แล้วยากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ นักวิจารณ์ต้องชัดเจนในความคิดของตนเป็นเบื้องต้นก่อนและที่สำคัญต้องตระหนักว่ากำลังวิจารณ์ “ผลงาน” ไม่ใช่วิจารณ์ “นักเขียน”

2.4.4.2 นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สามารถจำแนกตามลักษณะงานของนักหนังสือพิมพ์ออกตามประเภทการผลิตที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ ดังนี้

2.4.4.2.1 นักข่าว (Reporter) คือผู้ที่ออกไปรวบรวมและแสวงหาข่าวจากเหตุการณ์ต่าง ๆ และรายงานข่าวมายังกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผลผลิตคือรายงานข่าว (news report) นักข่าวของหนังสือพิมพ์มักแบ่งแยกการทำงานตามสายงานของข่าวหรือบางแห่งเรียกว่าโต๊ะข่าว เช่น นักข่าวสายการเมืองหรือโต๊ะข่าวสายการเมือง นักข่าวสายการศึกษาหรือโต๊ะข่าวสายการศึกษา เป็นต้น โดยทั่วไปแล้ว นักข่าวต้องเขียนรายงานข่าวส่งกองบรรณาธิการเป็นรายวัน โดยนำเสนอในรูปแบบของข่าว ซึ่งบรรณาธิการจะเป็นผู้พิจารณาแก้ไขหรือตัดทอนรายงานข่าวนั้นอีกทีหนึ่ง หนังสือพิมพ์บางฉบับอาจกำหนดจำนวนข่าวเฉลี่ยต่อวันสำหรับนักข่าวแต่ละคน ในขณะที่บางฉบับสนับสนุนให้นักข่าวใช้เวลารวบรวมและเสาะหาข้อมูลข่าวให้ลึกซึ้งเพียงพอก่อนที่จะส่งข่าว (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.2.2 คอลัมนิสต์/นักเขียนคอลัมน์ (Columnist) คือผู้นำเสนอข้อคิดเห็นทัศนะ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่าง ๆ จากมุมมองของตนเอง ผลผลิตคือคอลัมน์หรือบทความแสดงความคิดเห็น โดยทั่วไปแล้วถือว่าความคิดเห็นที่ปรากฏในคอลัมน์ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีความจำเป็นต้องสอดคล้องกับจุดยืนของนักหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ก็ได้ คอลัมน์จึงเป็นเสมือนพื้นที่ที่ความคิดเห็นอันหลากหลายปรากฏสู่สายตาผู้อ่าน นอกจากนี้คอลัมน์ยังเป็นเสมือนจุดขายของหนังสือพิมพ์ เพราะคอลัมนิสต์ที่มีชื่อเสียงมักเป็นที่ชื่นชอบหรือเป็นที่จดจำได้ง่ายของผู้อ่าน ซึ่งก็มีผลให้ยอดขายของหนังสือพิมพ์สูงขึ้นด้วย (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.2.3 นักเขียนสารคดี (Feature Writer) คือผู้ที่นำเสนองานเขียนในลักษณะของสารคดีหรือกึ่งสารคดี (Feature Article) มักปรากฏในหน้าในหรือฉบับสารคดี (Feature Section) ของหนังสือพิมพ์ ซึ่งนักเขียนสารคดีประจำกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มักเป็นผู้ที่มีความสนใจในแง่มุมเชิงสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเรื่องที่ต้องอาศัยการติดตามศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาและอาจจะรวมไปถึงการถ่ายภาพประกอบด้วย (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.2.4 นักเขียนรายงานพิเศษ/สก็๊ป (Scoop Writer) คือผู้ที่นำเสนองานเขียนเชิงวิเคราะห์เบื้องลึกเบื้องหลังของข่าวที่อาจจะเป็นข่าวใหญ่ของหนังสือพิมพ์ฉบับวันนั้นหรือเป็นการวิเคราะห์และรายงานกรณีที่เป็นเรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่สามารถสร้างความสนใจให้กับสังคมได้ โดยส่วนใหญ่แล้วหนังสือพิมพ์จะมีผู้รับผิดชอบเขียนสก็๊ปโดยเฉพาะ แต่บางฉบับอาจมอบหมายให้นักข่าวที่ติดตามกรณีนั้น ๆ หรือบรรณาธิการข่าวเป็นผู้เขียน (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.2.5 บรรณาธิการ (Editor) คือผู้ที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบงานของกองบรรณาธิการทั้งหมดประสานงานและรับผิดชอบให้การผลิตเนื้อหาข่าว ตลอดจนการผลิตอื่น ๆ เป็นไปตามกระบวนการแผนงานและนโยบายของหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการประสานงานกับฝ่ายการตลาดและจัดจำหน่ายด้วย โดยทั่วไปแล้วตำแหน่งบรรณาธิการยังแยกย่อยออกไปอีก ขึ้นอยู่กับขนาดองค์กรหนังสือพิมพ์ คือหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่มักจะมีตำแหน่งบรรณาธิการที่รับผิดชอบหน้าที่จำนวนมากขึ้น เช่น ตำแหน่งบรรณาธิการอำนวยการ บรรณาธิการบริหาร ดูแลควบคุมการทำงานของกองบรรณาธิการ ส่วนหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก อาจมีบรรณาธิการเพียงคนเดียวดูแลรับผิดชอบประสานงานของกองบรรณาธิการและแผนอื่น ๆ ทั้งหมดในสำนักงาน (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.3 นักวิชาชีพภาพยนตร์ ซึ่งกระบวนการผลิตภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนก่อนถ่ายทำ (Pre-production or Planning Stage) (2) ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production or Shooting Stage) และ (3) ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post-production or Assembling Stage) ในแต่ละขั้นตอนจะมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากและหลายอาชีพ ดังนี้ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.3.1 ขั้นตอนก่อนถ่ายทำ (Pre-production or Planning Stage) (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ก) ผู้อำนวยการสร้าง (Producer) เป็นบุคคลที่รับผิดชอบภาพยนตร์ทั้งเรื่อง คอยควบคุมทุกขั้นตอนของการทำงาน ตั้งแต่การเลือกเรื่องที่จะถ่ายทำ จ้างคนเขียนบทและคัดเลือกทีมงานตำแหน่งต่าง ๆ หาสถานที่ถ่ายทำ จัดหางบประมาณ เป็นผู้ตัดสินใจในด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง ควบคุมการเงิน การจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จที่ล้มเหลวของภาพยนตร์

ข) ผู้เขียนบทภาพยนตร์ (Scriptwriter) เป็นผู้แปลงความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างออกมาเป็นบทภาพยนตร์ อาจเป็นเรื่องแต่งขึ้นมาใหม่เรียกว่าบทภาพยนตร์ดั้งเดิม (Original Screen Play) หรือดัดแปลงมาจากบทประพันธ์ นิยายที่มีอยู่แล้วก็ได้ เรียกว่าบทภาพยนตร์ดัดแปลง (Adaptation) ทำงานใกล้ชิดกับผู้กำกับการสร้างและผู้ผลิตภาพยนตร์ ในบางครั้งบางคราวอาจต้องปรับบทภาพยนตร์เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สถานที่ ตัวแสดง ดังนั้นงานของผู้เขียนบทภาพยนตร์จะต้องเริ่มจากขั้นตอนก่อนการถ่ายทำและต่อเนื่องไปถึงขั้นตอนการถ่ายทำด้วย

ค) ผู้คัดเลือกนักแสดง (Casting Director) มีหน้าที่คัดเลือกนักแสดงให้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับในภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ทั้งรูปร่าง หน้าตา บุคลิก ภาษาพูด รวมถึงลีลาการแสดงด้วย บางครั้งอาจต้องรับผิดชอบการทดสอบหน้ากล้องและการทำสัญญาว่าจ้างนักแสดง ซึ่งมีตั้งแต่นักแสดงหลัก (Main Cast) นักแสดงสมทบ (Supporting Character) นักแสดงประกอบที่มีบทพูดและบทแสดงเล็กน้อย (Bits Player) ตลอดจนนักแสดงประกอบที่ไม่มีบทพูด (Extra) เพียงแค่เดินผ่านกล้องเท่านั้น

2.4.4.3.2 ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production or Shooting stage) (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ก) ผู้กำกับภาพยนตร์ (Director) หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์ คือ การตีความบทภาพยนตร์ออกมาเป็นภาพที่สมบูรณ์ เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการสร้างภาพยนตร์แต่ละเรื่อง เพราะเป็นผู้ควบคุมคุณภาพของภาพยนตร์ทั้งด้านภาพและเสียง งานของผู้กำกับภาพยนตร์ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนการถ่ายทำไปจนภาพยนตร์เสร็จสมบูรณ์ แต่งานหลักจะอยู่ในขั้นตอนการถ่ายทำ

ข) ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ (Assistant Director) อาจมีได้หลายคน ผู้ช่วยคนที่ 1 เป็นมือขวาของผู้กำกับภาพยนตร์ คอยรับคำสั่งของผู้กำกับฯ มาอีกต่อหนึ่ง เป็นผู้ที่ยู้งานและทำงานเข้ากันได้เป็นอย่างดีกับผู้กำกับฯ คอยรักษาตารางการถ่ายทำและช่วยเหลืองานด้านต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้ช่วยผู้กำกับคนที่ 2 ทำหน้าที่กำกับนักแสดงประกอบ หากเป็นภาพยนตร์ประเภทมหากาพย์ ที่มีตัวประกอบจำนวนมาก อาจเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยผู้กำกับคนที่ 3, 4, 5 ตามความจำเป็น

ค) ผู้จัดการกองถ่าย 2 (Second-unit Director) เป็นผู้รับผิดชอบการถ่ายทำนอกสถานที่ที่ใช้ผู้แสดงประกอบ ผู้แสดงแทน ผู้แสดงบทบาทพิเศษ มักจะไม่มีผู้แสดงหลักอยู่ในฉากนั้น ๆ บางครั้งงานของกองถ่าย 2 อาจเป็นการเก็บภาพวิวทิวทัศน์เพื่อใช้เป็น Stock Shot ของภาพยนตร์เรื่องนั้น

ง) ผู้จัดการกองถ่าย (Production Manager) เป็นบุคคลที่รับผิดชอบการบริหารงานภายในกองถ่าย ต้องรอบรู้บทภาพยนตร์และกำหนดการถ่ายทำ สามารถแก้ปัญหาทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำเรื่องทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาด้านกฎหมาย

จ) ผู้จัดการฝ่ายสถานที่ (Location Manager) เป็นผู้ติดต่อด้านสถานที่ กรณีที่มีกรยกกองถ่ายไปถ่ายทำนอกสถานที่ มักเป็นคนที่คุ้นเคยกับสถานที่เป็นอย่างดี สามารถพูดภาษาพื้นเมืองหรือภาษาท้องถิ่นแถบนั้นได้ คอยอำนวยความสะดวกและให้บริการด้าน

ต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขลุกขลักระหว่างการถ่ายทำ รวมทั้งเป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับสถานที่นั้น ๆ ด้วย

ฉ) ผู้กำกับภาพ (Director of Photography) เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านภาพทั้งหมดที่จะปรากฏในภาพยนตร์ เขาจะเป็นผู้วางแผนการถ่ายภาพแต่ละช็อต ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมุมกล้อง การจัดไฟและการให้แสงในแต่ละฉาก ทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้กำกับภาพยนตร์ เพื่อจะได้ทราบความต้องการว่าจะให้ภาพปรากฏออกมาอย่างไร แล้วจึงสั่งงานต่อไปยังช่างกล้องและฝ่ายจัดแสง

ช) ช่างกล้อง (Camera Man) มีหน้าที่ถ่ายภาพตามความต้องการของผู้กำกับภาพ ถ้าเป็นทีมงานขนาดย่อม ช่างกล้องอาจทำหน้าที่จัดแสงด้วย ในบางกรณีแล้วแต่ผู้กำกับช่างกล้องอาจเป็นคน ๆ เดียวกันและช่างกล้องที่มีความสามารถอาจเลื่อนขึ้นเป็นผู้กำกับภาพได้ ทีมงานของช่างกล้องประกอบด้วย คนบรรจุฟิล์ม (Loader) คนปรับโฟกัส (Focus Puller) คนเข็นดอลลี (Dolly Man) และคนตีเสลส (Slate Boy)

ซ) หัวหน้าช่างไฟ (Gaffer) มีหน้าที่ดูแลการจัดแสงสำหรับฉากต่าง ๆ ตามคำสั่งของผู้กำกับภาพ

ณ) ผู้ควบคุมความต่อเนื่อง (Continuity Girl) ทำหน้าที่บันทึกรายละเอียดของการถ่ายแต่ละช็อต เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของภาพ บางครั้งอาจใช้วิธีถ่ายภาพนิ่ง (ด้วยกล้องโพลาไรซ์) ด้วย ตำแหน่งนี้จะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ แต่ต้องเป็นคนละเอียด ช่างสังเกต และต้องทำหน้าที่สัมพันธ์กับผู้กำกับบท (Script Supervisor) ในบางกรณีอาจเป็นคน ๆ เดียวกัน

ญ) ผู้กำกับศิลป์ (Art Director) รับผิดชอบงานด้านศิลปกรรมทั้งหมดคอยควบคุมดูแลองค์ประกอบทางด้านศิลปะที่ปรากฏในฉากต่าง ๆ ของภาพยนตร์ให้สอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้ภาพยนตร์ออกมาสมจริงตามท้องเรื่อง หากมีการถ่ายทำนอกสถานที่ ผู้กำกับศิลป์ยังมีหน้าที่ดัดแปลงฉากธรรมชาติเพื่อผสมผสานให้กับฉากในโรงถ่ายอีกด้วย

ฎ) ผู้ออกแบบงานสร้าง (Production Designer) เป็นคนควบคุมการแสดงแบบงานสร้างของภาพยนตร์ทั้งเรื่อง (ซึ่งส่วนใหญ่หมายถึงฉาก) รวมทั้งกำหนดอารมณ์บรรยากาศ ตลอดจนโทนสีของแต่ละฉากให้สอดคล้องกับบทภาพยนตร์

ฏ) ช่างตกแต่งฉาก (Set Decorator; Set Dresser) รับหน้าที่ตกแต่งฉากตามคำสั่งของผู้กำกับศิลป์ ทำงานร่วมกับฝ่ายอุปกรณ์ประกอบฉาก (Prop Master) ซึ่งเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์สำหรับตกแต่งฉาก เช่น เฟอร์นิเจอร์ ฝ้าม่านและของประกอบฉากอื่นๆ

ฐ) ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย (Custer Designer) เป็นผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายของผู้แสดงทั้งเรื่อง โดยเลือกสีและเนื้อผ้าให้เหมาะสมกับบทบาทของแต่ละคน

ฑ) ผู้ดูแลด้านเสื้อผ้า (Wardrobe Master) เป็นผู้คัดเลือกเสื้อผ้าสำหรับผู้แสดงนำฝ่ายหญิงและฝ่ายชายโดยเฉพาะ รวมทั้งเครื่องประดับ (ถ้ามี) ด้วย

ฒ) ช่างแต่งหน้า (Make-up Artist) ทำหน้าที่แต่งหน้านักแสดงให้เข้ากับบทบาทที่ได้รับ อาจรวมถึงการแต่งหน้าแบบพิเศษด้วย เช่น หน้าคนแก่ หน้าผี หน้ามีบาดแผล เป็นต้น

ณ) ช่างแต่งผม (Hair Stylist) รับผิดชอบเรื่องทรงผมของผู้แสดงและการจัดแต่งผมให้เข้ากับบทบาทหรือให้เกิดความต่อเนื่องในแต่ละฉาก

2.4.4.3.3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post-production or Assembling Stage) เป็นขั้นตอนของการนำภาพและเสียงที่บันทึกไว้มารวมกัน ซึ่งต้องใช้บริการของห้องแล็บเป็นส่วนใหญ่ นักวิชาชีพภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในขั้นตอนนี้ ได้แก่ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

ก) ผู้ตัดต่อ/ลำดับภาพ (Editor) รับผิดชอบในขั้นตอนหลังการถ่ายทำ มีหน้าที่ตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์ที่ถ่ายมาแล้วให้เชื่อมต่อกันเป็นเรื่องราวตามลำดับก่อนหลังอย่างสมบูรณ์ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของภาพยนตร์ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับฝีมือของผู้ตัดต่อ/ลำดับภาพในการคัดเลือกข้อดี กำหนดความยาวตลอดจนควบคุมจังหวะของภาพยนตร์

ข) ผู้ควบคุมเสียง (Sound Mixer) มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบเกี่ยวกับระบบเสียงทั้งหมดของภาพยนตร์ เป็นผู้ทำการผสมเสียงจากร่องเสียงต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ขณะถ่ายทำภาพยนตร์เข้าด้วยกัน ได้แก่ เสียงพูด เสียงดนตรี เสียงประกอบต่าง ๆ ทำงานร่วมกับทีมงานด้านสื่อเสียงในขั้นตอนการถ่ายทำ ได้แก่ ผู้บันทึกเสียง (Recordist) และคนถือบูม (Boom Operator หรือ Mike Person)

ค) ผู้แต่งเพลง (Composer) รับผิดชอบในการแต่งเพลงให้เข้ากับอารมณ์และเนื้อหาของภาพยนตร์ อาจเป็นการแต่งขึ้นมาใหม่หรือดัดแปลงจากเพลงเก่าที่มีอยู่แล้วก็ได้ แต่ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

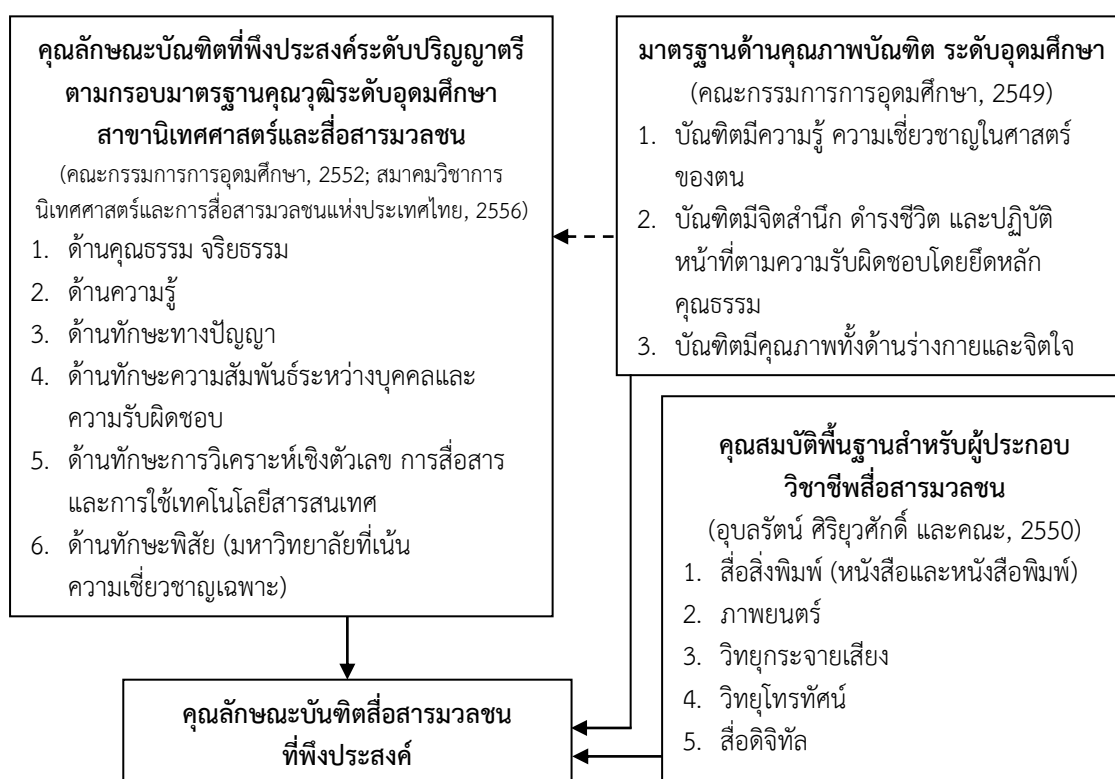
2.4.4.4 นักวิชาชีพวิทยุ นักการละคร นักข่าววิทยุ ซึ่งนักวิชาชีพด้านวิทยุ มีคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญ คือมีเสียงดีและมีการใช้ภาษาดี หมายถึงสามารถอ่านหรือพูดได้ถูกต้อง ชัดถ้อย ชัดคำ มีจังหวะจะโคนและลีลาเหมาะสมกับเรื่องราวของรายการที่นำเสนอ นอกจากนี้ นักวิชาชีพวิทยุ ยังต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและศิลปะในการถ่ายทอดเรื่องราวในแบบที่สร้างสรรค์ สื่อได้ครบถ้วน ทั้งสาระและอารมณ์ของเรื่อง นักวิชาชีพวิทยุส่วนใหญ่มีความสามารถหลายด้านจึงมักทำหน้าที่หลายอย่างพร้อม ๆ กันในการผลิตงานวิทยุ (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.4.5 นักวิชาชีพโทรทัศน์ คือผู้ที่ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองต่อผู้ชม และสังคม ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์คือสื่อที่ได้ให้ทั้งภาพและเสียง จึงสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง (อุบลรัตน์ และคณะ, 2550)

2.4.5 บทสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

จากการศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ซึ่งพัฒนามาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ด้านคุณภาพบัณฑิต (2549) และตามที่สมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (2556) ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.1) สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ จะต้องได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านเป็นอย่างน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและจะต้องเรียนรู้เพิ่มเติมด้านทักษะพิสัย สำหรับมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่เน้นทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน โดยนำแนวคิดของอุบลรัตน์ และคณะ (2550) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย นักวิชาชีพหนังสือ นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ นักวิชาชีพภาพยนตร์ นักวิชาชีพวิทยุและนักวิชาชีพโทรทัศน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการจัดกลุ่มใหม่โดยกำหนดให้นักวิชาชีพหนังสือและนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เป็นนักวิชาชีพสิ่งพิมพ์ เนื่องจากในการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาควบคู่กัน ดังนั้นจึงได้กรอบวิชาชีพที่จะกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ที่ประกอบด้วย หนังสือและหนังสือพิมพ์ (2) สื่อภาพยนตร์ (3) สื่อวิทยุกระจายเสียง (4) สื่อวิทยุโทรทัศน์ และ (5) สื่อดิจิทัล สามารถนำเสนอในลักษณะแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2-15 แนวคิดเพื่อกำหนดกรอบคุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

Munir, Ahmad & Nasreddin (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดตัวบ่งชี้ในธุรกิจผู้ผลิต พบว่า ความสำคัญและการนำตัวบ่งชี้ไปใช้เพื่อพัฒนานั้นจะกำหนดโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการผลิต วิธีการใหม่ในการกำหนดตัวบ่งชี้ ซึ่งวิธีการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อให้ประเมินประสิทธิภาพการทำงาน จากทฤษฎี แนวคิดในการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์ โดยงานวิจัยนี้จะนำเสนอวิธีการการประเมินที่สำคัญและตัวอย่างในการนำไปใช้ ข้อเสนอสำคัญของงานวิจัยนี้คือ ตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้ประเมินประสิทธิภาพการทำงานในเชิงปริมาณ

Zaščerinska (2010) ได้นำเสนอเกี่ยวกับเงื่อนไข เกณฑ์ ตัวบ่งชี้และระดับของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า บุคคลต้องการความสามารถในการสื่อสารสำหรับการปฏิบัติงานและการพัฒนาความเป็นพลเมืองร่วมกับการทำงาน การเข้าสังคมและการจ้างงาน ซึ่งความสำเร็จของการสื่อสารในภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมต้องมีระบบของเกณฑ์ตัวบ่งชี้และระดับของการสร้างมาตรฐานการสื่อสารที่ครอบคลุมกรอบสมรรถนะบุคคล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ โดยมีเกณฑ์ 3 ด้าน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านประสบการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั่วไปส่วนบุคคล มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) ประสบการณ์ทางสังคมการสื่อสารการใช้ภาษาอังกฤษทั่วไป 1.2) ประสบการณ์การรับรู้ 2) ประสบการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญทางภาษาส่วนบุคคล มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1) ประสบการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษ 2.2) ประสบการณ์การรับรู้และ 3) ประสบการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1) ประสบการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการและ 3.2) ประสบการณ์การรับรู้

Shahhosseini (2011) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะที่เลือกใช้และการกำหนดทรัพยากรมนุษย์ให้กับโครงการก่อสร้าง พบว่า การกำหนดสมรรถนะจะเป็นทางเลือกที่สะดวกในการเลือกบุคลากรที่แตกต่างกัน เช่น ผู้จัดการโครงการ วิศวกร ช่างเทคนิคหรือพนักงาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่เป็นที่น่าสนใจเนื่องจากวิธีการที่กำหนดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถคัดเลือกพนักงานโดยอยู่บนพื้นฐานของสมรรถนะ

Mozhgan, & others (2011) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาให้เป็นผู้รู้ พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา เช่น 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง ความมั่นใจในตนเอง 2) ประสบการณ์ของนักศึกษาและการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางวิชาการ ความสัมพันธ์ของนักศึกษาต่ออาจารย์ ความสัมพันธ์ของตำแหน่งในชั้นเรียนและในองค์การนักศึกษาและ 3) สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยในการมีข้อมูลและเตรียมผู้นำที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

Fedorov (2011) ได้นำเสนอเกี่ยวกับ ระดับสมรรถนะของสื่อในรัสเซีย ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะความรู้เท่าทันสื่อ สมรรถนะบุคคลที่เป็นแรงจูงใจของแต่ละบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถ (ตัวบ่งชี้: แรงจูงใจ การติดต่อ เนื้อหา การรับรู้ การตีความ/ประเมินผล กิจกรรมและการสร้างสรรค์) ในการเลือกใช้ การสร้าง การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ การประเมินผลและการถ่ายโอนในรูปแบบต่าง ๆ ของแต่ละสื่อและการวิเคราะห์กระบวนการที่ซับซ้อนของการทำงานของสื่อ

Azenvedo, Apfelthaler, & Hurst (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการศึกษา ธุรกิจอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนแนวทางสำหรับการตรวจสอบการจัดตำแหน่งของธุรกิจในการศึกษา ระดับปริญญาตรีกับความต้องการของอุตสาหกรรม พบว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยการวัดสมรรถนะที่จำเป็นของผู้สำเร็จการศึกษา ได้ออกแบบผ่านการทดสอบภายใต้โครงการดำเนินการของนายจ้างใน 4 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย อังกฤษ สโลวีเนียและโรมาเนีย ซึ่งเป็นไปได้ในการตรวจสอบความต้องการสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 8 สมรรถนะ คือความสามารถในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีมและการสร้างความสัมพันธ์ ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ ความสามารถในการบริหารเวลา ความรับผิดชอบในงาน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการนำเสนอและความสามารถในการสื่อสาร

Pérez & Delgado (2012) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะไอทีทัศนศึกษาและดิจิทัลเพื่อสมรรถนะสื่อ: ขอบข่ายและตัวบ่งชี้ ผลการศึกษาพบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดขอบเขตความสามารถของสื่อจากแนวคิดต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงความสามารถแบบดิจิทัลและทางเทคนิค สำหรับเป็นแนวทาง การประมวลข้อมูลและอ้างอิง โดยหลักสูตรแห่งชาติของประเทศสเปน ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยนำ ภาพของการสื่อสารแบบดิจิทัล มากำหนดความรู้ ทักษะและทัศนคติ ที่จำเป็นสำหรับคน โดยคำนึงถึง พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้และงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึง ความจำเป็นของการหลอมรวมสื่อและตัวบ่งชี้ด้านทรัพยากรที่จำเป็น ความหลากหลายของพื้นที่ การรู้เท่าทันสื่อ วิธีการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและการทำงานได้ในหลายมิติ เพื่อให้การจัดการศึกษา สามารถสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

Kamarudin (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำคัญของธุรกิจในอนาคต การสร้างสรรค์ กรณศึกษา การลงทุนด้านแอนิเมชัน ผลการวิจัยพบว่า (1) รัฐบาล คือปัจจัยความสำเร็จ ของอุตสาหกรรมประเภทสื่อแอนิเมชัน โดยการสนับสนุนบริษัทด้านแอนิเมชันให้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมา ได้รับการสนับสนุนค่อนข้างน้อย พร้อมทั้งยังขาดความร่วมมือจากบริษัทต่าง ๆ ดังนั้นปัจจัยที่จะ นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจคือการเพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การสนับสนุน ความคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมการขายและการตลาด ตลอดจนเครือข่ายและความร่วมมือ รวมถึง คุณภาพของเนื้อหา เทคโนโลยี ความหลากหลาย ทักษะของผู้ประกอบการและสถานที่ตั้งของธุรกิจ

Stelk (2013) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการวางแผนพัฒนาและ การพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการวางแผนพัฒนาและใช้แนวคิด สู่การปฏิบัติ จากการวิเคราะห์บทความในสื่อสิ่งพิมพ์กว่า 40 บทความ สรุปได้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์เป็นแนวคิดสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เปรียบเสมือนบทบาทของศิลปิน ผู้ประกอบการ เมืองและ วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งประโยชน์ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นแค่นโยบายเชิงพาณิชย์ แต่ยัง หมายถึงการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเมือง บรรยากาศ ความงาม การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการลงทุนของชุมชนเพื่อสร้างความสมดุล โดยเน้นไปที่การพัฒนาเพื่อสร้างประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและผลักดันมาตรฐานของ GDP ของรัฐ

Kwofie, & others (2014) ได้ศึกษาเรื่อง กรอบแนวคิดสำหรับการประเมินการดำเนินงานของ สมรรถนะการสื่อสารของทีมงานบ้านจัดสรร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพและการประเมินผล เป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการและประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างทีมงานของ โครงการ ซึ่งมาตรการด้านประสิทธิภาพการสื่อสารจะต้องใช้เกณฑ์ที่มีความเหมาะสมร่วมกับทักษะ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพการสื่อสารสามารถตรวจสอบและประเมินได้ ดังนั้นทฤษฎีที่จะนำมาใช้ประเมินความสามารถของการสื่อสารคือตัวชี้วัดประสิทธิภาพการสื่อสาร (KPI) ซึ่งเป็นรูปแบบความคิดที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการวัดและประเมินผลการดำเนินการสื่อสาร ระหว่างทีมงานของโครงการต่าง ๆ ในประเทศที่กำลังพัฒนา

2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

ธารธิพย์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคต น่าจะมีเพิ่มขึ้น คือ (1) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ต่อสังคม อดทนเข้มแข็ง มีเหตุผล (2) มีจรรยาบรรณ

ยึดมั่นคุณธรรม มีมารยาท (3) รู้เท่าทันสถานการณ์มีความรอบรู้ไม่หยุดนิ่ง (4) เชื่อมั่นตนเองกล้าตั้งคำถาม เป็นนักคิดและช่างสังเกต (5) บุคลิกภาพดีมีมนุษยสัมพันธ์กระตือรือร้น (6) ทักษะการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และ (7) ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ สำหรับภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักการศาสตรในอนาคต คือ (1) นำเสนอด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ละเอียดขึ้น รวดเร็วขึ้น (2) เป็นปากเป็นเสียง เป็นผู้นำความคิดของประชาชน (3) เป็นแหล่งข้อมูลของประชาชนและ (4) ทำการสำรวจและวิจัย

สมถวิล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (2) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (3) พัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามหลักการแนวคิดทฤษฎีคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (2) การวิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและ (3) การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 228 คน และครูในโรงเรียนด้วยกัน จำนวน 228 คน รวมทั้งสิ้น 456 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์องค์ประกอบผลการศึกษาพบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 17 คุณลักษณะ คือ (1) คุณลักษณะทางกายภาพ (2) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ (3) คุณลักษณะทางสังคม (4) คุณลักษณะส่วนบุคคล (5) คุณลักษณะด้านความรู้ (6) คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน (7) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ (8) คุณลักษณะทางแรงจูงใจ (9) คุณลักษณะทางทักษะ (10) คุณลักษณะด้านการบริหาร (11) คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม (12) คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ (13) คุณลักษณะด้านความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น (14) คุณลักษณะด้านความสามารถในการวางแผนการทำงาน (15) คุณลักษณะด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับชุมชน (16) คุณลักษณะด้านความสามารถในฐานะผู้นำด้านศาสนา วัฒนธรรม จริยธรรม และ (17) คุณลักษณะด้านทัศนคติ

2. ตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด 171 ตัวบ่งชี้คือตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะด้านทักษะในการบริหาร ประกอบด้วย 68 ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะด้านความสามารถในฐานะผู้นำด้านศาสนา วัฒนธรรม จริยธรรมและความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย 25 ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัดที่ 3 คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 25 ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัดที่ 4 คุณลักษณะด้านความรู้ ประกอบด้วย 17 ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัดที่ 5 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 21 ตัวบ่งชี้ ตัวชี้วัดที่ 6 คุณลักษณะด้านทัศนคติ ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้และตัวชี้วัดที่ 7 คุณลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้

3. การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในภาพรวมตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหมด 7 ตัวชี้วัด 171 ตัวบ่งชี้มีความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9937 ตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะด้านทักษะในการบริหาร

ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9891 ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะด้านความสามารถในฐานะผู้นำด้านศาสนา วัฒนธรรม จริยธรรมและความสัมพันธ์กับชุมชน ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9726 ตัวชี้วัดที่ 3 คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9590 ตัวชี้วัดที่ 4 คุณลักษณะด้านความรู้ ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9571 ตัวชี้วัดที่ 5 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9644 ตัวชี้วัดที่ 6 คุณลักษณะด้านทัศนคติ ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .9475 และตัวชี้วัดที่ 7 คุณลักษณะทางกายภาพ ค่าความเชื่อมั่นชนิดความคงที่ภายในเท่ากับ .7563

พรศักดิ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียน มีองค์ประกอบหลัก 1 ด้าน 28 องค์ประกอบย่อย 151 ตัวบ่งชี้ คือ (1) ด้านการบริหารวิชาการ มี 11 องค์ประกอบย่อย 84 ตัวบ่งชี้ ซึ่งองค์ประกอบย่อยได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ครอบครัวและชุมชน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การแนะแนว การวัดประเมินผลและการเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (2) การบริหารงบประมาณ มี 6 องค์ประกอบย่อย 17 ตัวบ่งชี้ ซึ่งองค์ประกอบย่อยได้แก่ การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การจัดตั้งและเสนองบประมาณเพื่อส่งเสริมการคิด การบริหารการเงินเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การบริหารพัสดุและทรัพย์สินเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การตรวจสอบติดตามประเมินผลรายงานผล การใช้เงินและผลการดำเนินงานและการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด (3) ด้านการบริหารงานบุคคล มี 3 องค์ประกอบย่อย 16 ตัวบ่งชี้ ซึ่งองค์ประกอบย่อยได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การสร้างสรรค์ในการปฏิบัติราชการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและ (4) ด้านการบริหารทั่วไป มี 8 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยได้แก่ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรที่ส่งเสริมทักษะการคิด การวางแผนการบริหารการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบย่อยการพัฒนาระบบและเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์การศึกษา การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

ฐณิกานต์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกันที่มีต่อความเหมาะสมของสมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตัวแปรที่วิจัยและมีลักษณะเป็นตัวแปรหลายมิติหรือตัวแปรผสม โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นที่ 3 และ 4 ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 821 คน จากสถานศึกษา 13 แห่งในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา

พบว่า สมรรถนะและตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 14 สมรรถนะ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสื่อสารและจูงใจ การมีวิสัยทัศน์ การมีจริยธรรม การมีภาวะผู้นำ การบริหารการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่จะใช้ประเมินสมรรถนะด้านการบริหารวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมากและมีความแปรผันจากค่าเฉลี่ยของความเห็นในการประเมินประมาณร้อยละ 20

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะที่ตัวบ่งชี้นั้นมุ่งประเมินในระดับสูงมากไม่ว่าจะใช้ผลรวมของตัวบ่งชี้ในแต่ละสมรรถนะหรือค่าการประเมินแต่ละสมรรถนะของตัวอย่างเป็นหน่วยการวิเคราะห์ทั้ง 14 สมรรถนะ 70 ตัวบ่งชี้ มีค่าสหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .80 ขึ้นไปทุกตัว ซึ่งสามารถนำเสนอสมรรถนะที่เป็นสมรรถนะ (ตัวบ่งชี้เชิงเดียว) ไปประเมินโดยไม่ต้องใช้ตัวบ่งชี้อย่างน้อยของแต่ละสมรรถนะนั้น ๆ หรืออาจใช้ตัวบ่งชี้ตัวใดตัวหนึ่งของแต่ละสมรรถนะเป็นค่าการวัดหรือประเมินแทนสมรรถนะนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของแต่ละสมรรถนะพบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันอยู่ในระดับสูงมาก แสดงว่าตัวบ่งชี้ในแต่ละสมรรถนะมีลักษณะเป็นมิติเดียว ซึ่งตัวบ่งชี้สมรรถนะแต่ละด้านมีค่าสหสัมพันธ์สูงสุดประกอบด้วย

1. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการมีจริยธรรม ได้แก่ ประพฤติตนที่มีจิตคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างแก่ครูและนักเรียน
2. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ กระตุ้นครูให้ช่วยกันพิจารณาและสร้างหลักสูตรที่ต้องการในอนาคต
3. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการมีภาวะผู้นำ ได้แก่ ครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ สามารถปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมครูใช้หลักการสอนในมิติต่าง ๆ เช่น พหุปัญญา เป็นต้น
6. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานวิชาการ
7. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ร่วมมือกับครูในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
8. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์ ได้แก่ สามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นแผนกลยุทธ์ได้
9. ตัวบ่งชี้ด้านสมรรถนะด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ได้แก่ ส่งเสริมครูให้พัฒนางานวิชาการของตนเองอย่างต่อเนื่อง
10. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ชี้แนะครูให้มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน
11. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ติดตามประเมินทีมงานวิชาการร่วมกันเป็นทีม

12. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ได้แก่ คิดสร้างสรรค์ทางเลือกต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาวิชาการ

13. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริการที่ดี ได้แก่ ประสานงานด้านวิชาการภายในหน่วยงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

14. ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการสื่อสารและจิตใจ ได้แก่ ประยุกต์ใช้เทคนิควิธีการสื่อสารและจิตใจที่ทำให้ครูและนักเรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงโดยการตรวจสอบความคงที่ภายในและความสัมพันธ์เอกพันธ์ของตัวบ่งชี้ย่อยในแต่ละสมรรถนะโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์มากกว่า .90 ทุกสมรรถนะ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบมิติของตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principle Component Extraction พบว่า มีจำนวนองค์ประกอบเพียง 1 องค์ประกอบที่เป็นสมรรถนะ (ค่าวัดเชิงเดียว) และตัวบ่งชี้ (ค่าวัดเชิงผสม) และอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 68.254 และ 79.834 ตามลำดับและมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวบ่งชี้สูงในทุกตัวบ่งชี้

การเปรียบเทียบผลประเมินสมรรถนะด้านการบริหารวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละสมรรถนะของตัวผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการทำงานที่ต่างกัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศและวุฒิการศึกษาและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างตำแหน่งงานและระยะเวลาในการทำงาน

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถนะแต่ละด้าน พบว่า (1) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ (2) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างวุฒิการศึกษาในสมรรถนะด้านการบริการที่ดี เฉพาะสมรรถนะ (ค่าประเมินเชิงเดียว) (3) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างตำแหน่งงานในสมรรถนะเกือบทุกด้าน ยกเว้นสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง สมรรถนะด้านการสื่อสารและจิตใจ สมรรถนะด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เฉพาะสมรรถนะ (ค่าประเมินเชิงเดียว) และ (4) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างระยะเวลาในการทำงานในสมรรถนะเกือบทุกด้าน ยกเว้นสมรรถนะด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้านการมีวิสัยทัศน์ เฉพาะตัวบ่งชี้ (ค่าประเมินเชิงผสม) และด้านการมีจริยธรรม ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการส่งเสริมวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนรู้ทั้งสมรรถนะและตัวบ่งชี้ (ค่าประเมินเชิงเดียวและเชิงผสม) ซึ่งในความแตกต่างของการประเมินนี้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงานและระยะเวลาในการทำงานสูงกว่าหรือมากกว่า จะประเมินความเหมาะสมสูงกว่า

วุฒิชัย, เอกธิปและกัลยา (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตามการจัดการอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาและกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สำคัญในการกำกับติดตามผลการดำเนินการจัด

การศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาและกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) โดยมีการวิเคราะห์ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ดำเนินการในปัจจุบันจากสามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มสถาบัน 4 กลุ่มดังนี้ กลุ่ม ก. วิทยาลัยชุมชน กลุ่ม ข. สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ค. สถาบันเฉพาะทางและกลุ่ม ง. สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก ผลการศึกษาวิจัยได้ตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษากรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จำนวน 18 ตัวบ่งชี้และตารางข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ประกอบตัวบ่งชี้โดยกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล 3 ครั้งในปี พ.ศ. 2555 ปี พ.ศ. 2560 และปี พ.ศ. 2565 เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของทิศทางและแนวโน้มของคุณภาพอุดมศึกษาไทย

อรุณี, จุริรัตน์และวันดี (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์องค์ประกอบของความถนัดวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ความถนัดในวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การค้นหาความรู้ (2) การสังเคราะห์ข่าว-เหตุการณ์ปัจจุบัน (3) การใช้เทคโนโลยี (4) ความรู้ในสิทธิมนุษยชน (5) ภาษาไทย-อังกฤษ (6) การสื่อสารและการนำเสนอ (7) ตัวเลข (8) มิติสัมพันธ์ (9) ความคิดสร้างสรรค์ (10) ความรอบรู้เกี่ยวกับสื่อ (11) ทักษะการสืบสวนสอบสวนและ 12 ศิลปะภาพเคลื่อนไหว

อนันต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) เพื่อทดลองใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (4) เพื่อประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิจัยนี้มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้เก็บข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสถานศึกษา จำนวน 380 แห่งและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม LISREL Version 8.30 (3) การทดลองใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา จำนวน 24 แห่งและ (4) การประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย 92 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน มี 4 องค์ประกอบย่อย มีตัวบ่งชี้ 27 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการดำเนินการตามแผน มี 4 องค์ประกอบย่อย มีตัวบ่งชี้ 23 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการตรวจสอบประเมินผลมี 4 องค์ประกอบย่อยมี 21 ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบหลักด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมี 4 องค์ประกอบย่อย มีตัวบ่งชี้ 21 ตัวบ่งชี้

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย 96 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าพิสัย 0.21-0.84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการทดลองใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า (1) การทดลองของโรงเรียน 2 ลักษณะ (2:12) โรงเรียนลักษณะที่ 1 มีผลการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและโรงเรียนลักษณะที่ 2 มีผลการทดลองโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้และ (2) การเปรียบเทียบโรงเรียน 2 ลักษณะ (12:12) โดยภาพรวมโรงเรียนมีลักษณะและสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย 96 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

นันทวัฒน์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ และเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเชิงคุณภาพ (Qualitative Action Research) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 17 คน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมินระดับความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ จำนวน 14 คน โดยแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรฯ ให้ข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรฯ ในการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 19 คน บุคลากรในการผลิตเหล็กกล้าเข้ารับการอบรม จำนวน 5 คน ใช้บทเรียนโมดูลเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบที (t-test) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า

1. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตเหล็กกล้า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถแสดงผลเป็นแผนผังหน้าที่งาน (Functional Map) ประกอบด้วย หนึ่ง (1) ความมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) สาม (3) บทบาทหลัก (Key Role) และสิบเอ็ด (11) หน้าที่หลัก (Key Function) และจากการศึกษาต่อเนื่องทำให้ พบว่า สมรรถนะอื่น ๆ ที่ภาคอุตสาหกรรมฯ ต้องการมีผลไปในทาง

เดียวกัน ประกอบด้วย หนึ่ง (1) ความมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) สาม (3) บทบาทหลัก (Key Role) สิบเอ็ด (11) หน้าที่หลัก (Key Function) ยี่สิบสี่ (24) หน่วยสมรรถนะ (Units of Competence) และหนึ่งร้อยยี่สิบเอ็ด (121) สมรรถนะย่อย (Elements of Competence)

2. วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ จากการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่มีผลความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุด ในสายงานหลอมเหล็ก จำนวน 10 สมรรถนะย่อย (Elements of Competence) ในสายงานหล่อเหล็กจำนวน 8 สมรรถนะย่อย (Elements of Competence) และในสายงานรีดเหล็กจำนวน 8 สมรรถนะย่อย (Elements of Competence)

3. รูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตเหล็กกล้า ผู้วิจัย พบว่า ขั้นตอนที่จะพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 เลือกสมรรถนะย่อยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรจากข้อ 1 เป็นหัวข้อในการพัฒนาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกสมรรถนะย่อยในสายงานหลอมเหล็ก A125 เรื่องการควบคุมส่วนผสมทางเคมีในน้ำเหล็กเตา EAF มาทดลองปฏิบัติ

3.2 เชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสายงานอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กกล้าและการพัฒนาบุคลากรฯ เช่น ผู้ฝึกสอน ผู้เชี่ยวชาญและหัวหน้างานร่วมวิเคราะห์หาความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่จำเป็นเพื่อทำแผนการฝึกอบรม

3.3 สร้างเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)

3.4 สร้างชุดโมดูลการเรียนรู้สำหรับการฝึกอบรมและสรุปเป็นแผนผังโมดูล (Module Chart) ที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน คือความรู้ ทักษะและเจตคติ และสร้างเกณฑ์การประเมิน

3.5 นำชุดโมดูลการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรมไปทดลองและปฏิบัติจริง

3.6 การประเมินผล ซึ่งได้ผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติ งานของบุคลากร ดังนี้

3.6.1 ผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบความรู้ พบว่าภายหลังการอบรมพนักงานระดับสมรรถนะที่ 1 มีความรู้เพิ่มขึ้นจาก 75.00 % เป็น 88.35% และพนักงานระดับสมรรถนะที่ 2 มีความรู้เพิ่มขึ้นจาก 82.50% เป็น 87.50%

3.6.2 ผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทักษะความสามารถโดยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรม พบว่า พนักงานระดับสมรรถนะที่ 1 มีทักษะความสามารถเพิ่มขึ้นจาก 40.30% เป็น 73.00% และพนักงาน ระดับสมรรถนะที่ 2 มีทักษะความสามารถ เพิ่มขึ้นจาก 50.50% เป็น 78.50%

3.6.3 ผลการประเมินด้านผลิตภาพ ผลการควบคุมส่วนผสมทางเคมีในน้ำเหล็กเตา EAF โดยควบคุมปริมาณธาตุหลัก 5 ธาตุ พบว่าคาร์บอนมี ค่าอยู่ในมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด 96.97% จากเดิม 78.79% แมงกานีสมีค่าอยู่ในมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด 100% จากเดิม 96.97% ซิลิกอนมีค่าอยู่ในมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด 100% จากเดิม 72.73% ฟอสฟอรัสมีค่าอยู่ในมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด 100% จากเดิม 100% และซัลเฟอร์มีค่าอยู่ในมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด 96.97% จากเดิม 90.91% ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังการฝึกอบรมของส่วนผสมทางเคมีทั้ง 5 ธาตุ โดยการทดสอบที (t-test) พบว่า คาร์บอน (C) ซิลิกอน (Si)

และฟอสฟอรัส (P) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน แมงกานีส (Mn) และซัลเฟอร์ (S) ไม่มีความแตกต่างกัน

3.7 การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ นอกจากนี้พบว่าผู้เข้ารับการพัฒนามีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาในระดับมาก

จากกระบวนการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาซีพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย คือศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ และดำเนินขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ ซึ่งได้รูปแบบที่เป็นประโยชน์นำไปประยุกต์ เพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

กฤษฎา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบบองค์รวมวิจัยขึ้นนี้เป็นความพยายามในการนำเสนอนโยบายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ในประเทศไทยอย่างรอบด้าน ซึ่งมีผลในการลดความสับสนเชิงนโยบายที่อาจ มีอยู่จากการที่รัฐบาลให้คำจำกัดความของคำว่า ‘เศรษฐกิจสร้างสรรค์’ ที่เน้นเพียง ‘การสร้างความคิดสร้างสรรค์’ และการผูกติดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้กับอุตสาหกรรมเพียง 15 กลุ่ม ทั้งนี้งานวิจัยได้เสนอคำจำกัดความของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแบบจำลอง กระบวนการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบบองค์รวมที่สะท้อนถึงและวัดความเป็นไปของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันเกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมให้ได้มากที่สุด โดยแบบจำลองนี้ผนวกกระบวนการย่อย 2 กระบวนการที่ขาดไม่ได้ในการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น คือ กระบวนการสร้างความรู้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีและกระบวนการใช้ประโยชน์จากความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เข้าไว้ในกระบวนการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยรวม โดยมีนวัตกรรม (Entrepreneur) เป็นศูนย์กลางในการนำเอา ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ถูกสร้างขึ้นในกระบวนการแรก มาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในรูปนวัตกรรมในกระบวนการที่สอง และรัฐบาลสถาบันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ สามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการย่อยทั้งสองกระบวนการได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นนัยยะเชิงนโยบายที่ตามมาได้แก่ การกำหนดกรอบนโยบายเพื่อการกระตุ้นสร้างสรรค์ แบบรอบด้านที่ไม่เน้นเพียงการสร้างความคิดสร้างสรรค์หรือกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายเพียง 15 กลุ่ม อีกทั้งยังเปิดกว้างสำหรับพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีทั้งที่เป็นเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์และทางสังคมที่จะถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตลอดจนถึงนัยยะของการ ปรับปรุงนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของรัฐบาลในปัจจุบันและสถาบันเกี่ยวเนื่องที่จะถูกตั้งขึ้น เพื่อให้มีบูรณาการกันอย่างดีกับนโยบายและสถาบันภายใต้ระบบนวัตกรรมดั้งเดิมที่มีอยู่แล้วและเป็นไปในทางที่จะกระตุ้นให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ขยายตัวในประเทศไทยอย่างรวดเร็วและเป็นไปในวงกว้างที่สุด

ศักดิ์สิทธิ์ และโสมสกา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง สถานะและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย: กรณีศึกษากลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะ โดยสรุปไว้ว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือ Creative Economy: CE เป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายซึ่งตามความหมายแล้วจะหมายถึง การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ โดยสาขาการผลิตที่พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งนี้จะถูกเรียกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries:

C) ซึ่งจะหมายถึงกลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นวัตถุดิบสำคัญและต่อมาองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มากขึ้นเป็นลำดับประเทศไทยมีวัตถุดิบที่สามารถพัฒนาขึ้นเป็นสินทรัพย์สร้างสรรค์ (Creative Assets) อยู่จำนวนมาก แต่ประเทศไทยยังไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์อย่างชัดเจน จึงเป็นที่มาของความต้องการศึกษาสถานะและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ (1) เพื่อศึกษาและประเมินสถานะของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะของไทย (2) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะของไทย (3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะของไทยการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสำรวจสถานประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะ จำนวนทั้งสิ้น 35 รายที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้ข้อมูลทุติยภูมิช่วงปี พ.ศ. 2545-2551 ซึ่งประกอบด้วยที่สำคัญเช่น (1) ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทุนทางกายภาพ ข้อมูลจากตารางปัจจัย-ผลผลิต ซึ่งรวบรวมจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2) ข้อมูลแรงงาน จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างสถานประกอบการทั่วประเทศในแต่ละปี (3) ข้อมูลระบบพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ จากกรมศุลกากรกระทรวงการคลัง (4) ข้อมูลประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) หรือ TSIC 4 หลัก จากกระทรวงพาณิชย์ (5) ข้อมูลรหัส ISIC รวบรวมจากเว็บไซต์ www.dbd.go.th/mainsite/ (6) ข้อมูลรหัสอาชีพรวบรวมจากกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงานผลการศึกษาพบว่า

สถานะของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะของไทย อุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต้นน้ำมากกว่าอุตสาหกรรมปลายน้ำ กล่าวคือมีสัดส่วนมูลค่าปัจจัยการผลิตขั้นกลางต่อมูลค่าปัจจัยการผลิตรวมซึ่งแสดงถึงความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต้นน้ำเฉลี่ยร้อยละ 65.46 และมีสัดส่วนมูลค่าอุปสงค์ขั้นกลางต่อมูลค่าอุปสงค์รวมในประเทศซึ่งแสดงถึงความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำเฉลี่ยร้อยละ 40.26 เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำ พบว่าสาขาทัศนศิลป์ สาขาคันตารี สาขาอาหารไทยและสาขาการท่องเที่ยววัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต้นน้ำมากกว่าอุตสาหกรรมปลายน้ำ แต่สาขาการแพทย์แผนไทยมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมปลายน้ำมากกว่าอุตสาหกรรมต้นน้ำ และประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะพบว่าปัจจัยทุนทางกายภาพและแรงงานมีผลในทางบวกต่อมูลค่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะโดยมูลค่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ฯ กลุ่มนี้มีการตอบสนองต่อแรงงานทั่วไปมากกว่าแรงงานสร้างสรรค์ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะของไทยจากการสำรวจ พบว่าสถานประกอบการโดยส่วนใหญ่มีการใช้แรงงานน้อยกว่า 21 คนต่อสถานประกอบการ มีการใช้แรงงานสร้างสรรค์ประเภทนักร้องแบบมากที่สุด รองลงมาคือนักวิชาการ/วิจัยด้านตลาด นักพัฒนาผลิตภัณฑ์ นักเทคโนโลยีสารสนเทศและนักวิชาการด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้ประเด็นสำคัญในด้านปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างสถาน

ประกอบการ พบว่าประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านเทคโนโลยีและปัญหาในการติดต่อหน่วยงานราชการ

เกียรติศักดิ์ และสุกัญญา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านองค์ประกอบ ประกอบด้วย ความรู้ภายในบุคคล ความรู้ภายนอกบุคคล ความรู้เชิงสร้างสรรค์ สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การกำหนด การสร้างสรรค์ การแบ่งปันและการประเมิน ในแต่ละกระบวนการ ประกอบด้วย การกำหนดความรู้ ประกอบด้วย 2ก ได้แก่ ก่อตั้งชุมชนและก่อให้เกิดความรู้ การสร้างสรรค์ความรู้ ประกอบด้วย 3ส ได้แก่ แสวงหา สร้างสรรค์และเสริมแต่งการแบ่งปันความรู้ ประกอบด้วย 3บ ได้แก่ บอกเล่า แบ่งปัน บันทึกและการประเมินผลความรู้ประกอบด้วย 3ป 1ก ได้แก่ เป็นไปได้ ประสบผลสำเร็จ ประดิษฐ์ผลงานและการจัดการ

ผลการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี พบว่า (1) การประเมินตนเองในการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี โดยนักศึกษาที่ดำเนินการจัดการความรู้ (นักศึกษาระดับปริญญาตรี) พบว่า ผลการประเมินตนเองในการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการจัดการความรู้ ทั้ง 3 กลุ่ม มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) การประเมินความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผลการประเมินความรู้เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดีมากและมีผลการประเมินในแต่ละด้านและทุกหัวข้ออยู่ในระดับดีมาก (3) ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรีของกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (รวม 3 ชั้นปี) ที่มีต่อความรู้เชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากการจัดการความรู้ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านสร้างความเป็นไปได้และด้านประดิษฐ์/ออกแบบผลงาน มีความคิดเห็นโดยรวมแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านประสบผลสำเร็จด้วยการวางแผน มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก (4) ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรีของกลุ่มเป้าหมายบุคคลทั่วไปพบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบุคคลทั่วไปที่มีต่อความรู้เชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากการจัดการความรู้ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสร้างความเป็นไปได้ พบว่าบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนด้านประสบผลสำเร็จด้านการวางแผนและด้านประดิษฐ์/ออกแบบผลงานพบว่า บุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นโดยรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และ (5) การรับรองรูปแบบการจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทำการรับรองรูปแบบในองค์ประกอบกระบวนการและขั้นตอนในทุกประเด็นของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเป็นรูปแบบที่สำคัญต่อการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

อาภารัตน์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมี วัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) ศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูเพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด (3) ตรวจสอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ ที่กำหนดเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อถือ .967 จากกลุ่มตัวอย่างครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 642 คน ที่ได้ มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิงโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมลิสเรล โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครู มีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเพื่อคัดสรรไว้ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20%

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 34.59 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 31 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ .300 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.013

3. องค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ .70 ทุกองค์ประกอบส่วนองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ .30 ทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้

จอย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทาง ลักษณะ ขอบข่ายและพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล ดำเนินการวิจัย 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สัมภาษณ์และจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดกรอบแนวทาง ลักษณะและขอบข่าย ระยะที่ 2 พัฒนาตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายกลุ่มตัวอย่าง คือสถาบันอุดมศึกษา 23 แห่งคณาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา 322 คน ใช้แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพแบบอุปนัย และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือชุมชน พันธกิจ สังคมและธรรมาภิบาล ลักษณะและขอบข่ายตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ Input-Process-Output, วัตถุประสงค์การก่อตั้งสถาบัน พันธกิจและความต้องการของสังคม ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 63 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) การดูแล แก้ปัญหาชุมชนและสังคม 6 ตัวบ่งชี้ (2) การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 7 ตัวบ่งชี้ (3) การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 6 ตัวบ่งชี้ (4) การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาสังคม 9 ตัวบ่งชี้ (5) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 13 ตัวบ่งชี้ (6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 10 ตัวบ่งชี้และ (7) จริยธรรมทางวิชาการ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ โดยสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้สำหรับการวางแผนเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบัน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษา พัฒนาร่างยุทธศาสตร์การดำเนินการบนพื้นฐาน 7 องค์ประกอบ 63 ตัวบ่งชี้กำหนด

ค่าน้ำหนักตามความเหมาะสม ตรวจสอบติดตามภายในและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ขวัญใจ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้สมรรถนะของครูคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 540 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย องค์ประกอบหลักด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วม คุณลักษณะส่วนบุคคล วินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณและการพัฒนาตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามตัวแปรแฝงที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ทั้ง 19 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้เดี่ยวทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวนทั้งหมด 49 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 9 ด้านและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดล ตัวบ่งชี้รวม สมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ น้ำหนักองค์ประกอบย่อยทั้ง 49 ตัว มีขนาดตั้งแต่ .331-.631 โดยองค์ประกอบย่อยที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือครูสามารถใช้เทคโนโลยีจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักสมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้ง 9 ด้าน มีค่าเป็นบวกและมีขนาดตั้งแต่ .796-.990

ลัดดาวัลย์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 600 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.78-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จำนวน 53 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์ประกอบหลักด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 20 ตัวบ่งชี้ (2) องค์ประกอบหลักด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้และ (3) องค์ประกอบหลักด้านประสิทธิผลส่วนบุคคล จำนวน 12 ตัวบ่งชี้

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=73.58, ค่า df=39, ค่า p=.07, ค่า GFI=.98, ค่า AGFI=.96, ค่า RMSEA=.04)

ฉันทนา และณมน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ความรู้เนื้อหา การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การร่วมมือกัน ทักษะการคิด ทักษะวิชาชีพและการฝึกปฏิบัติและคุณธรรม จริยธรรม (2) การประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดทฤษฎีที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความจำเป็น ด้านองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาและด้านความเหมาะสมของการออกแบบและการนำไปใช้

ฉันทนา ปรัชญนันท์ และณมน (2558) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักสื่อสารมวลชนในยุคหลอมรวมสื่อ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล มี 10 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรอบรู้เชิงสหวิทยาการ การคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ รู้เท่าทันสื่อ มีความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ จิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบและการทำงานได้หลากหลาย ส่วนองค์ประกอบการจัดการศึกษาในยุคหลอมรวมสื่อเพื่อพัฒนานักสื่อสารมวลชนดิจิทัล มี 3 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านหลักสูตร ได้แก่ (1) ความรู้พื้นฐาน (2) ความรู้และทักษะวิชาชีพและ (3) ความรู้เชิงสหวิทยาการ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ (1) การพัฒนากระบวนการคิด (2) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง (3) การเรียนรู้ทางสังคม (4) การเรียนรู้ต้องยืดหยุ่น (5) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (6) การเรียนรู้ประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ (7) พหุปัญญาและ (8) ทักษะอาชีพและการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (1) ในชั้นเรียนและ (2) นอกชั้นเรียน

กฤษฎา, ปณิตาและปรัชญนันท์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างกรอบเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า กรอบเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน 9 องค์ประกอบ เกณฑ์มาตรฐานทั้งหมดได้สะท้อนถึงส่วนสำคัญของกระบวนการปฏิบัติงานของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ซึ่ง 4 มาตรฐาน ได้แก่ (1) มาตรฐานการนำเข้า จำนวน 3 องค์ประกอบ (2) มาตรฐานกระบวนการ จำนวน 2 องค์ประกอบ (3) มาตรฐานการนำส่ง จำนวน 2 องค์ประกอบและ (4) มาตรฐานการตอบรับ จำนวน 2 องค์ประกอบ สรุปได้ว่า 4 มาตรฐานและ 9 องค์ประกอบ ที่ค้นพบได้ผ่านการเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญในองค์กรสื่อสารมวลชนดิจิทัลในประเทศไทย มีค่าสถิติอยู่ระหว่างร้อยละ 80-100

2.5.3 บทสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ดังนี้

ตารางที่ 2-11 การสังเคราะห์ความสอดคล้องของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัย	ความสอดคล้องของงานวิจัย	ตัวบ่งชี้	สมรรถนะ	สื่อและ สื่อมวลชน	เศรษฐกิจ สร้างสรรค์
1. Munir, Ahmad & Nasreddin (2002)		✓			
2. Zašcerinska (2010)		✓		✓	
3. Shahhosseini (2011)			✓		
4. Mozghan, & others (2011)			✓		
5. Fedorov (2011)			✓	✓	
6. Azenvedo, Apfelthaler, & Hurst (2012)			✓		
7. Pérez & Delgado (2012)			✓	✓	
8. Kamarudin (2013)				✓	✓
9. Stelk (2013).					✓
10. Kwofie, T.E. & others (2014)			✓	✓	
11. ธารทิพย์ (2548)			✓	✓	
12. สมถวิล (2550)		✓	✓		
13. พรศักดิ์ (2551)		✓			
14. ฐนิกันต์ (2551)		✓	✓		
15. วุฒิชัย, เอกธิปและกัลญา (2552)		✓	✓		
16. อรุณี, จุริรัตน์และวันดี (2552)			✓		
17. อนันต์ (2553)		✓	✓		
18. นันทวัฒน์ (2553)			✓		
19. กฤษดา (2554)					✓
20. ศักดิ์สิทธิ์และโสเมสกา (2554)			✓		✓
21. เกียรติศักดิ์และสุกัญญา (2554)					✓
22. อาภารัตน์ (2554)		✓	✓		
23. จอย (2555)		✓			
24. ขวัญใจ (2555)		✓	✓		
25. ลัดดาวัลย์ (2556)		✓	✓		
26. ฉันทนาและณมน (2557)				✓	
27. กฤษฎา, ปณิตาและปรัชญนันท์ (2558)				✓	
รวม		11	17	8	5

จากตารางที่ 2-11 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้องกับงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ การพัฒนาสมรรถนะ การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อมวลชนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประกอบการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งงานวิจัยที่มีความเชื่อมโยงกับการสื่อสารและเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืองานวิจัยของ Kamarudin (2013) ที่เกี่ยวข้องในประเด็นของปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจสื่อ ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

การสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ การส่งเสริมการขายและการตลาด การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ คุณภาพของเนื้อหา เทคโนโลยี และความหลากหลายของทักษะผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยของ Fedorov (2011); Pérez & Delgado (2012); Kwofie, T.E. & others (2014); และธารธิพย์ (2548) มาประกอบการพัฒนากรอบสมรรถนะสื่อมวลชน และนำงานวิจัยของ Munir, Ahmad & Nasreddin (2002); สมถวิล (2550); ฐณิกานต์ (2551); วุฒิชัย, เอกธิปและกัลญา (2552); อนันต์ (2553); อภารัตน์ (2554); ขวัญใจ (2555); และลัดดาวัลย์ (2556) มาเป็นแนวทางเพื่อกำหนดกระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ โดยผู้วิจัยวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

3.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.5 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการค้นหาคำตอบความรู้ที่เป็นคำตอบของการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (Maxwell, 2003; Creswell, 2003; Tashakkori and Teddlie, 2003; Creswell, 2007; Pole, 2007; รัตนะ, 2556) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ผู้วิจัยขอแนะนำขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 3-1 และนำเสนอรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนในหัวข้อต่อไป

ตารางที่ 3-1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน		
วัตถุประสงค์การวิจัย	ขั้นตอน/กระบวนการ	ผลลัพธ์
1. เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร	- กรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ - แบบสัมภาษณ์
	2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ 21 คน	- คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล
	3. ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคล โดยการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลจาก 1) กรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะบุคคล 2) คุณลักษณะสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล	- ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล
ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน		
วัตถุประสงค์การวิจัย	ขั้นตอน/กระบวนการ	ผลลัพธ์
2. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	- แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในเทคนิคเดลฟายรอบ 1
	5. พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะฯ ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 19 คน ได้แก่ รอบ 1 ประเมินความเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย รอบ 2 ประเมินระดับความเหมาะสม รอบ 3 ประเมินยืนยันความเหมาะสม	- ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลฯ ฉบับสมบูรณ์
ระยะที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน		
วัตถุประสงค์การวิจัย	ขั้นตอน/กระบวนการ	ผลลัพธ์
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความถูกต้องของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	6. การสร้างเครื่องมือวิจัยและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	- ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ .85 ขึ้นไป
	7. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 600 คน และบันทึกในโปรแกรมคอมพิวเตอร์	- ข้อมูล 600 ชุดตัวอย่าง
	8. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่พัฒนาด้วยโปรแกรมทางสถิติ	- ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล
ระยะที่ 4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน		
วัตถุประสงค์การวิจัย	ขั้นตอน/กระบวนการ	ผลลัพธ์
4. เพื่อประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	9. การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลฯ โดยส่งแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลฯ ที่พัฒนาขึ้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน	- ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล

3.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ในการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะและแบบสัมภาษณ์ โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อสารมวลชนดิจิทัล แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

3.2.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์การทำงานด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และด้านสื่อสารมวลชนทั้งในองค์การสื่อสารมวลชนและผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ และคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง (สุชาติ, 2555) จำนวน 21 คน ได้แก่

3.2.2.1 ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 2 คน

3.2.2.2 ผู้บริหารในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 10 คน

3.2.2.3 หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน

3.2.2.4 ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน

3.2.2.5 อาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน

3.2.3 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัย และขั้นตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้กรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะบุคคล ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะบุคคล

3.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.3.1 การสร้างแบบสอบถามจากร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ทำการตรวจสอบความตรง (Validity) โดยอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ในการพิจารณาข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อคำถามมีความถูกต้องเหมาะสม ตรงตามโครงสร้างและภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล (สมคิด, 2538)

3.3.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย มีรายละเอียดดังนี้ (บุญใจ, 2550)

3.3.2.1 ผู้เชี่ยวชาญทั้งในสถาบันการศึกษาและองค์กรสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ทำงานด้านสื่อสารมวลชน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มและเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง (สุชาติ, 2555) ดังนี้

3.3.2.1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 8 คน

3.3.2.1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนและนักสื่อสารมวลชน จำนวน 7 คน

3.3.2.1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ครอบคลุมสื่อสารมวลชน 4 ประเภท ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล จำนวน 4 คน

3.3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย

3.3.1.2.1 เดลฟายรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดโดยการประเมินเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย และปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3.1.2.2 เดลฟายรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาระดับความสำคัญหรือความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ เพื่อประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; กัลยา, 2557)

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

3.3.1.2.3 เดลฟายรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามเพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนเอง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิสามารถปรับเปลี่ยนคำตอบของตนให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหากเห็นต่าง หรือยืนยันคำตอบเดิมจากการประเมินเดลฟายรอบที่ 2 พร้อมให้เหตุผลประกอบในตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นต่าง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; กัลยา, 2557)

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

สัญลักษณ์ในแบบสอบถาม ดังนี้

- M คือ ค่ามัธยฐาน ซึ่งแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
- ☆ คือ ค่าคะแนนการตอบของท่านในรอบที่ 2
- ↔ คือ ขอบเขตค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ที่แสดงคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
- ✓ คือ คำตอบที่ท่านต้องการเปลี่ยนแปลง

3.3.2.3 เกณฑ์การแปลความหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้

3.3.2.3.1 ค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยกำหนดได้ดังนี้

- 4.50 ขึ้นไป หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.2.3.2 ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด โดยกำหนดดังนี้ (บุญใจ, 2550)

- ก) ตัวบ่งชี้สมรรถนะที่มีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในตัวบ่งชี้ดังกล่าว สอดคล้องกัน
- ข) ตัวบ่งชี้สมรรถนะที่มีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์มากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในตัวบ่งชี้ดังกล่าว ไม่สอดคล้องกัน

3.3.2.3.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา

- K หมายถึง ความรู้ (Knowledge)
- S หมายถึง ทักษะ (Skills)
- A หมายถึง คุณลักษณะ (Attributes)
- Mdn. หมายถึง ค่ามัธยฐาน (Median) จากการคำนวณ
- IQR. หมายถึง ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range)

3.3.2.4 ขั้นตอนดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ มีรายละเอียดดังนี้

3.3.2.4.1 เดลฟายรอบที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามที่ผู้วิจัยนำเสนอร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ในระยะที่ 1 โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม

ปลายปิดและปลายเปิด โดยพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานให้มี ความสมบูรณ์ที่สุดและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานกันหลายวิธีตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ (1) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เชี่ยวชาญแล้วสัมภาษณ์ทาง โทรศัพท์และ (2) สัมภาษณ์โดยการเผชิญหน้า

3.3.2.4.2 เดลฟายรอบที่ 2 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็น แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนน น้ำหนักของระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ซึ่งจะนำเสนอผลจากการประเมินรอบที่ 1 ที่มีการปรับแก้และพัฒนาตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒिरอบที่ 1 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานกันหลายวิธีตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ (1) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เชี่ยวชาญและ (2) การไปพบผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

3.3.2.4.3 เดลฟายรอบที่ 3 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยมีการปรับข้อความบางข้อตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยเพิ่ม ตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของคำถามแต่ละข้อและตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละ คนได้ตอบไว้ในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนเอง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถปรับเปลี่ยนคำตอบของตนให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหากเห็นต่างหรือยืนยันคำตอบ เดิมพร้อมให้เหตุผลประกอบในตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นต่างและยืนยันคำตอบทั้งหมด กลับมาอีกครั้งเพื่อนำไปหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ในรอบที่ 3 เพื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เหมาะสม ทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลแบบผสมผสานกันหลายวิธีตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ (1) ส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เชี่ยวชาญและ (2) การไปพบผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

3.3.2.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะนัก สื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยเทคนิคเดลฟาย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจายของข้อมูล ได้แก่ พิสัยระหว่างควอร์ไทล์

3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตาม แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.4.1 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมิน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; กัลยา, 2557)

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะ นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน (บุญชม, 2535)

คะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.4.1.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) วิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974; บุญใจ, 2550) โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าความเชื่อมั่นที่ .85 ขึ้นไป

ผลการทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .99 โดยจำแนกเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มีค่าความเชื่อมั่น .97 และตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล มีค่าความเชื่อมั่น .99 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะ นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

3.4.2.1 ประชากร คือ อาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนและนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชนที่ครอบคลุม 4 สื่อ ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (3) สื่อภาพยนตร์ และ (4) สื่อดิจิทัล

3.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์และนักสื่อสารมวลชน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้ (บุญใจ, 2550)

3.4.2.2.1 ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดตัวอย่างตามเงื่อนไขการใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (Gorsuch, 1983; Kim, 1991; Hair, 1995) และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขการวิเคราะห์ปัจจัย หากกลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (Homogeneous) และจำนวนตัวแปรที่ศึกษาไม่มากนัก ขนาดตัวอย่างไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ โดยสามารถศึกษาจากขนาดตัวอย่าง 100-200 คน (Tabachnick & Fidell, 1983) ดังนั้นจึงทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาตาม

องค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 4 สื่อ ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ 10 ตัวบ่งชี้ (2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวบ่งชี้ (3) สื่อภาพยนตร์ 10 ตัวบ่งชี้ และ (4) สื่อดิจิทัล 11 ตัวบ่งชี้

3.4.2.2 ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratify Random Sampling) โดยคำนวณตามสัดส่วนของแต่ละชั้น (Proportionate Stratified Random Sampling) ได้แก่ (1) อาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 300 คน และ (2) นักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่แตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพที่เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพ จำนวน 300 คน

3.4.2.2.3 ขั้นที่ 3 ใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (บุญใจ, 2550) จำแนกตาม 4 สื่อ ได้แก่ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 120 คน (2) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 230 คน (3) สื่อภาพยนตร์ จำนวน 120 คน และ (4) สื่อดิจิทัล จำนวน 130 คน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนซึ่งมีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกัน จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 2 และ 3 สามารถนำเสนอผลสรุปขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3-2 สรุปขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	อาจารย์	นักสื่อสารมวลชน	รวมทั้งสิ้น (คน)
- สื่อสิ่งพิมพ์	65	55	120
- สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	85	145	230
- สื่อภาพยนตร์	70	50	120
- สื่อดิจิทัล	80	50	130
รวมทั้งสิ้น	300	300	600
หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เก็บข้อมูลมากกว่าสื่อประเภทอื่น เนื่องจากเป็นการรวมระหว่างสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์			

จากตารางที่ 3-2 การคำนวณขนาดตัวอย่างตามเงื่อนไขการใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีจำนวนตัวแปรที่ศึกษาไม่มากนัก ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสำหรับสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน จำนวน 600 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างให้ได้ไม่ต่ำกว่า 10 เท่าของตัวบ่งชี้ที่ศึกษาของสื่อแต่ละประเภท โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดมีความครอบคลุมตามตัวแปรของสมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลทุกประเภท

3.4.2.2.4 ขั้นที่ 4 ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลให้ได้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันของสื่อแต่ละประเภทด้วยวิธีการจับฉลาก

3.4.3 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.4.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.4.3.2 วิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3.4.3.3 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสูงไปวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยจะต้องกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยมีหลักเกณฑ์การกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยพิจารณาตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่ Hair, et al. (2010) ได้นำเสนอไว้ดังนี้

ตารางที่ 3-3 การกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Factor Loading	Sample Size Needed for Significance
.30	350
.35	250
.40	200
.45	150
.50	120
.55	100
.60	85
.65	70
.70	60
.75	50

* Significance is based on a .05 significance level (α), a power level of 80 percent, and standard errors assumed to be twice those of conventional correlation coefficients.
Sources: Computations made with SOLO Power Analysis, BMDP Statistical Software, Inc., 1993

ที่มา : Hair, et al. (2010)

ดังนั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้กำหนดค่าน้ำหนักขององค์ประกอบต่ำสุดที่ .50 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามสื่อมีขนาดกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดคือ 120 คนตามตารางการกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair, et al. (2010) และมีขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงยืนยันทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ (ยุทธ, 2556; กัลยา, 2557)

ขั้นที่ 1 การระบุโครงสร้างของปัจจัยแฝง ผู้วิจัยจะต้องระบุโครงสร้างของตัวแปรแฝง แต่ละตัว โดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรือจากการทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การพัฒนาโมเดลการวัด จากขั้นที่ 1 เมื่อสามารถระบุจำนวนตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละปัจจัยแฝงแล้ว ผู้วิจัยจะต้องเขียนแผนภาพไดอะแกรมแสดงโมเดล เพื่อให้สามารถ

ทดสอบโดยการยืนยันว่าตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มเดียวกันมีความสัมพันธ์และสามารถวัดปัจจัยแฝงได้หรือไม่

ขั้นที่ 3 การออกแบบเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับการออกแบบเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บได้

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการตรวจสอบโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยคาดไว้จากขั้นที่ 1 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียว โดยมีเป้าหมายคือตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตได้สามารถวัดปัจจัยแฝงได้หรือไม่ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวบ่งชี้จะต้องมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ .50 ขึ้นไป ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลทั้งที่เป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะวิชาชีพ มีตัวบ่งชี้สมรรถนะที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากกว่า .50 ทุกตัวบ่งชี้

3.5 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ในการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3.5.1 การเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน และผู้นำด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน และโดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลผสมผสานกันหลายวิธีตามความสะดวกของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ (1) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้ผู้เชี่ยวชาญและ (2) การไปพบผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

3.5.2 การวิเคราะห์ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามกระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

4.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

4.4 ผลการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

จากดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสังเคราะห์กรอบแนวคิดและกรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในงานด้านสื่อสารมวลชนทั้งที่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ และนักสื่อสารมวลชนเพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ และขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 สามารถนำเสนอผลวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์หากรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ (1) แนวคิดคุณลักษณะของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (2) แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านสื่อ และ (3) แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้และนำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ได้ดังนี้

4.1.1.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถนำเสนอผลสรุปจากการวิเคราะห์ 2 ส่วน ได้แก่ สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนและสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตารางที่ 4-1 การสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน
	K	S	A	
1. การใช้งานคอมพิวเตอร์		●		มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชน
2. การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร		●		มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
3. การสื่อสาร		●		มีทักษะด้านการสื่อสาร
4. กระบวนการทำงาน/การสร้างสรรค์งาน		●		มีทักษะด้านการสร้างสรรค์งาน
5. ความยืดหยุ่น			●	มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
6. การมีปฏิสัมพันธ์			●	มีความสามารถในการประสานงาน
7. สื่อหลากหลายรูปแบบ		●		มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ
8. การหลอมรวมสื่อ	●			มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ
9. ความเสมือนจริงในการนำเสนอ	●			มีความรู้เรื่องการนำเสนอเสมือนจริง
10. กฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●			มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน
11. การเขียนข่าว		●		มีทักษะการเขียนข่าว
12. การเขียนเพื่อการสื่อสาร		●		มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร
13. การจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์		●		มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์
14. การใช้โซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ	●			มีความรู้เกี่ยวกับโซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ
15. การถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น		●		มีทักษะการถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น
16. การโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ	●			มีความรู้เกี่ยวกับการโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ
17. การวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน		●		มีทักษะการวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน
18. การสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม		●		มีทักษะการสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม
19. ธุรกิจเพื่อการสื่อสารมืออาชีพ	●			มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อสารมวลชน
20. พฤติกรรมผู้บริโภค	●			มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
21. หลักการขาย	●			มีความรู้เกี่ยวกับหลักการขาย
22. หลักการตลาด	●			มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาด
23. การออกแบบกราฟิก		●		มีทักษะการออกแบบกราฟิก
24. หลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●			มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์
25. ภาพเพื่อการสื่อสาร	●			มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร
26. ความคิดสร้างสรรค์		●		มีทักษะความคิดสร้างสรรค์
27. การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●			มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน
	K	S	A	
28. เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่		●		มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
29. การคิดสร้างสิ่งใหม่			●	มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่
30. การต่อยอดทางความคิด			●	มีความสามารถในการต่อยอดทางความคิด
31. การคิดแก้ไขปัญหา		●		มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
32. การแสดงออกทางความคิด		●		มีความกล้าแสดงออกทางความคิด
33. การประยุกต์ใช้ความรู้		●		มีความสามารถบูรณาการความรู้ในการทำงาน
34. การค้นพบและการยอมรับผลการค้นพบ			●	สามารถยอมรับผลจากการค้นพบ
35. นำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นแบบจำลอง			●	มีความสามารถในการพัฒนาชิ้นงาน
36. การหาแนวโน้มและคาดการณ์ ความเป็นไปได้			●	มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มและ สถานการณ์ปัจจุบัน
37. เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ	●			มีความรู้เชิงสหวิทยาการ
38. การทำงานร่วมกัน			●	มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน
39. การคิดอย่างเป็นระบบ		●		มีทักษะการคิดเชิงระบบ
40. การคิดเชิงวิพากษ์		●		มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
41. การฝึกปฏิบัติ		●		มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน
42. ความเป็นไทย			●	มีความเป็นไทย
43. มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา			●	มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
44. ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			●	มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
45. ความเป็นประชาธิปไตย			●	มีความเป็นประชาธิปไตย
46. ความกระตือรือร้น			●	มีความกระตือรือร้น
47. การคิดเชิงวิเคราะห์		●		มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์
48. รู้เท่าทันสื่อ	●			มีความรู้เท่าทันสื่อ
49. ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง			●	มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
50. มีทักษะหลากหลาย			●	มีความสามารถหลากหลาย
ภาพรวม	14	21	15	

จากตารางที่ 4-1 แสดงการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้กรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนมี 50 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามกรอบสมรรถนะบุคคลได้ดังนี้

ด้านความรู้ มี 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ (2) มีความรู้เรื่อง การนำเสนอเสมือนจริง (3) มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อมวลชน (4) มีความรู้เกี่ยวกับโซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ (5) มีความรู้เกี่ยวกับการโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ (6) มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อมวลชน (7) มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค (8) มีความรู้เกี่ยวกับ หลักการขาย (9) มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาด (10) มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณา

ประชาสัมพันธ์ (11) มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร (12) มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเส้นทางปัญญา (13) มีความรู้เชิงสหวิทยาการ และ (14) มีความรู้เท่าทันสื่อ

ด้านทักษะ มี 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชน (2) มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (3) มีทักษะด้านการสื่อสาร (4) มีทักษะด้านการสร้างสรรค์งาน (5) มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (6) มีทักษะการเขียนข่าว (7) มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร (8) มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์ (9) มีทักษะการถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น (10) มีทักษะการวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน (11) มีทักษะการสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม (12) มีทักษะการออกแบบกราฟิก (13) มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ (14) มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (15) มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา (16) มีความกล้าแสดงออกทางความคิด (17) มีความสามารถบูรณาการความรู้ในการทำงาน (18) มีทักษะการคิดเชิงระบบ (19) มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (20) มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน และ (21) มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์

ด้านคุณลักษณะ มี 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความยืดหยุ่นในการทำงาน (2) มีความสามารถในการประสานงาน (3) มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ (4) มีความสามารถในการต่อยอดทางความคิด (5) สามารถยอมรับผลจากการค้นพบ (6) มีความสามารถในการพัฒนาชิ้นงาน (7) มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ปัจจุบัน (8) มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน (9) มีความเป็นไทย (10) มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา (11) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (12) มีความเป็นประชาธิปไตย (13) มีความกระตือรือร้น (14) มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และ (15) มีความสามารถหลากหลาย

จากผลการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ทั้ง 50 ตัวบ่งชี้ และนำไปสังเคราะห์ร่วมกับคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ส่วนที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

1. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 4-2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและพัฒนาาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อสิ่งพิมพ์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์
	K	S	A	
1. การเขียนและรายงานข่าว		●		มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว
2. การแสดงความคิดเห็น			●	มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์
3. ความหลากหลายของเนื้อหา	●			มีความรู้เชิงสหวิทยาการ (หลากหลายสาขา)
4. ความต้องการของผู้บริโภค	●			มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
5. สารความรู้เฉพาะด้านเชิงลึก	●			มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ
6. กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์		●		มีทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล
7. การเขียนเชิงสร้างสรรค์		●		มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
8. ภาพเพื่องานวารสารศาสตร์	●			มีความรู้ด้านภาพดิจิทัลเพื่องานวารสารศาสตร์

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์
	K	S	A	
9. การจัดหน้าและการออกแบบเพื่อนงานวารสารศาสตร์		●		มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบด้วยสื่อดิจิทัลเพื่อนงานวารสารศาสตร์
10. การบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●			มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว
11. การสำเนาสื่อบันทึกข้อมูล		●		มีทักษะการสำเนาสื่อดิจิทัลเพื่อการบันทึกข้อมูล
12. การบริการทางการพิมพ์	●			มีความรู้ด้านการให้บริการวารสารดิจิทัล
ภาพรวม	6	5	1	

จากตารางที่ 4-2 แสดงการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยใช้กรอบสมรรถนะบุคคล และพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 12 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ด้านความรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความรู้เชิงสหวิทยาการ (หลากหลายสาขา) (2) มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย (3) มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ (4) มีความรู้ด้านภาพดิจิทัลเพื่อนงานวารสารศาสตร์ (5) มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว และ (6) มีความรู้ด้านการให้บริการวารสารดิจิทัล

ด้านทักษะ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว (2) มีทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล (3) มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (4) มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบด้วยสื่อดิจิทัลเพื่อนงานวารสารศาสตร์ และ (5) มีทักษะการสำเนาสื่อดิจิทัลเพื่อการบันทึกข้อมูล

ด้านคุณลักษณะ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์

จากผลการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้ง 12 ตัวบ่งชี้ และนำไปสังเคราะห์ร่วมกับคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

2. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตารางที่ 4-3 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
	K	S	A	
1. การเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ		●		มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ
2. การเข้าถึงกลุ่มผู้ชม	●			มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ดิจิทัล
3. การสื่อสารด้วยภาพและเสียง		●		มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
	K	S	A	
4. การเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์			●	มีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์
5. การรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง		●		มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่านโทรทัศน์ดิจิทัล
6. การเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●		มีทักษะการเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์
7. การผลิตภาพและเสียง		●		มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล
8. ดนตรีประยุกต์		●		มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์
9. การผลิตทางวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท		●		มีทักษะการผลิตรายการโทรทัศน์ดิจิทัล
10. การบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง	●			มีความรู้การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง
11. รายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●		มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง
12. การขายให้เช่า	●			มีความรู้เกี่ยวกับการให้เช่าเวลาของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล
13. เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพ และการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ	●			มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาเพื่อการเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงและการนำกลับมาแพร่ซ้ำ
ภาพรวม	4	8	1	

จากตารางที่ 4-3 แสดงการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยใช้กรอบสมรรถนะบุคคล และพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 13 ตัวบ่งชี้ โดยสามารถจำแนกตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ด้านความรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ดิจิทัล (2) มีความรู้การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง (3) มีความรู้เกี่ยวกับการให้เช่าเวลาของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล และ (4) มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาเพื่อการเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงและการนำกลับมาแพร่ซ้ำ

ด้านทักษะ มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ (2) มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง (3) มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่านโทรทัศน์ดิจิทัล (4) มีทักษะการเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (5) มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (6) มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์ (7) มีทักษะการผลิตรายการโทรทัศน์ดิจิทัล และ (8) มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง

ด้านคุณลักษณะ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์

จากผลการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้ง 13 ตัวบ่งชี้ และนำไปสังเคราะห์ร่วมกับคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

3. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

ตารางที่ 4-4 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์
	K	S	A	
1. การสร้างสรรค์เนื้อหา		●		มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์
2. การนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง			●	มีความสามารถในการนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง
3. การถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม		●		มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์มและสื่อดิจิทัล
4. การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ			●	มีความคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ
5. ความน่าเชื่อถือ			●	สามารถนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
6. การเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์		●		มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์
7. การผลิตเสียง		●		มีทักษะการผลิตเสียงด้วยสื่อดิจิทัล
8. ดนตรีประยุกต์	●			มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์
9. การเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์		●		มีทักษะการเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์
10. การถ่ายภาพยนตร์	●			มีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายทำภาพยนตร์
11. การผลิตภาคสนาม		●		มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ภาคสนาม
12. การผลิตวีดิทัศน์		●		มีทักษะการผลิตวีดีทัศน์
13. การผลิตภาพยนตร์		●		มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยระบบดิจิทัล
14. การผลิตภาพเพื่องานภาพยนตร์		●		มีทักษะการผลิตภาพดิจิทัลเพื่องานภาพยนตร์
15. ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์	●			มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภาพยนตร์
16. การจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์	●			มีความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์
ภาพรวม	4	9	3	

จากตารางที่ 4-4 แสดงการสังเคราะห์ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ โดยใช้กรอบสมรรถนะบุคคล และพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 16 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ด้านความรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์ (2) มีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายทำภาพยนตร์ (3) ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และ (4) มีความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์

ด้านทักษะ มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์ (2) มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์มและสื่อดิจิทัล (3) มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์ (4) มีทักษะการผลิตเสียงด้วยสื่อดิจิทัล (5) มีทักษะการเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (6) มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ภาคสนาม (7) มีทักษะการผลิตซีดี (8) มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยระบบดิจิทัล และ (9) มีทักษะการผลิตภาพดิจิทัลเพื่องานภาพยนตร์

ด้านคุณลักษณะ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความสามารถในการนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง (2) มีความคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และ (3) สามารถนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

จากผลการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ทั้ง 16 ตัวบ่งชี้ และนำไปสังเคราะห์ร่วมกับคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

4. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

ตารางที่ 4-5 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล
	K	S	A	
1. การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	●			1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร
2. การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ	●			2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ
3. การใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ	●			3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ
4. การผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์		●		4. มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์
5. การนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ เช่น การนำเสนอการทำธุรกรรม การแสดงสินค้าวัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น		●		5. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล
	K	S	A	
6. การหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อม ๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่น้อย บีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง		●		6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อม ๆ กัน
7. การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย		●		7. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย
8. การนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดียที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น		●		8. มีทักษะในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดียที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้
9. การสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●			9. มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิงด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์
10. การค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●	10. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ
ภาพรวม	4	5	1	

จากตารางที่ 4-5 แสดงการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้กรอบสมรรถนะบุคคล และพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 10 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ด้านความรู้ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและ การใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (2) มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภท ต่าง ๆ (3) มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และ การสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่ง ออนไลน์ต่าง ๆ และ (4) มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์

ด้านทักษะ มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ (2) มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพ ลักษณะ 3 มิติ (3) มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อม ๆ กัน (4) มีทักษะการสร้างและเผยแพร่ เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย และ (5) มีทักษะในการนำเสนอ ข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดียที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลาย รูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้

ด้านคุณลักษณะ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ (2) การกระจายข้อมูลข่าวสาร และ (3) เลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ

จากผลการพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ และนำไป สังเคราะห์ร่วมกับคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิใน ขั้นตอนที่ 2 เพื่อดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

4.1.2 ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์คุณลักษณะของนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล จากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 21 คน ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ (1) ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 2 คน (2) ผู้บริหารในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 10 คน (3) หัวหน้าระดับปฏิบัติการใน องค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน (4) ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน และ (5) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำ การวิเคราะห์เพื่อหาคุณลักษณะของนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และสังเคราะห์คุณลักษณะของนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ เพื่อนำไปประกอบการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลในขั้นตอนต่อไป ดังนั้นจึงสามารถนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตารางที่ 4-6 การวิเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 21 คน																					รวม	คุณลักษณะ นักสื่อสารมวลชน
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
1. ความรู้เชิงสหวิทยาการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
2. มีความกระตือรือร้น	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	20	✓
3. ทักษะการสื่อสาร	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
4. ทักษะการเขียน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	9	✗
5. การคิดเชิงระบบ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	12	✓
6. การคิดเชิงสร้างสรรค์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
7. การคิดเชิงวิเคราะห์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11	✓
8. การคิดเชิงสังเคราะห์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	7	✗
9. การคิดเชิงวิพากษ์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	13	✓
10. รู้เท่าทันสื่อ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11	✓
11. ความยืดหยุ่นในการทำงาน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	18	✓
12. มีความใฝ่เรียนรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
13. จรรยาบรรณสื่อมวลชน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
14. จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	17	✓
15. มีทักษะทางวิชาชีพหลากหลาย	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓
16. ความตระหนักและทัศนคติต่อการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	8	✗
17. การบูรณาการและนำไปใช้	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	21	✓

จากตารางที่ 4-6 แสดงการวิเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน พบว่า คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 14 องค์ประกอบที่นักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้เชิงสหวิทยาการ คือความรู้ในหลากหลายสาขาวิชา เนื่องจากนักสื่อสารมวลชนเป็นเหมือนกระบอกเสียงของสังคม ทำหน้าที่ติดตามความเคลื่อนไหวของสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นเมื่อได้รับมอบหมายในหน้าที่และบทบาทใด นักสื่อสารมวลชนจะต้องมีการศึกษาหาความรู้เพื่อเข้าใจเหตุการณ์ และสามารถอธิบายสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการในหลายวิชามาวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อรายงานให้ผู้รับสารเห็นความเชื่อมโยงกันของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้นนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลจะต้องพร้อมในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะความรู้เชิงสหวิทยาการไว้ว่า ผู้ศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนควรมีความรู้ในหลายแขนงวิชา ซึ่งจะทำให้การทำงานในวิชาชีพมีความลุ่มลึก และผลงานที่น่าเสนอออกมามีคุณค่ามากขึ้น

“...พื้นฐานหนึ่งที่ต้องมีคือความรู้รอบตัว มีการสังสมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในตัวบุคคลต้องเกิดจากการอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ ซึ่งคนที่เรียนทางนิเทศศาสตร์ควรมีความรู้ที่หลากหลาย เช่น รัฐศาสตร์ ความรู้เบื้องต้นทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งหลักสูตรควรจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาสร้างสหวิทยาการให้กับคนที่เรียนด้านนี้...” (ฐาณูร, 2557)

“...การผลิตบัณฑิตนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนนั้น คนหนึ่งคนจะต้องทำได้ทั้งหมด มหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ในภาพรวม ต้องเรียนรู้การข้ามสาขาให้ได้ อย่าเรียนรู้เฉพาะในช่วงการผลิต (Production) จะต้องเป็นคนที่ได้เนื้อหา (Content) เช่น เศรษฐศาสตร์ ก็ต้องได้ จะต้องเป็นผู้ทรงความรู้ลึกจริง...” (ทัศนทากนธ์, 2557)

“...คุณสมบัติที่นักสื่อสารมวลชนต้องมีที่สำคัญประเด็นหนึ่งคือ ต้องรอบรู้ คือ ไม่ว่าคุณจะมาจากรีพอร์ตไหนสาขาไหนก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจก็ได้หรือเรียนมาทางด้านวิทยาศาสตร์ (Science) ก็ได้ ด้านสังคม (Social) หรือด้านอื่น ๆ ได้ทั้งหมด แล้วคุณเพิ่มความรู้ที่หลากหลายที่เป็นศาสตร์เชิงสหวิทยาการให้กับตัวคุณเองตลอดเวลา โดยเฉพาะช่วงแรก ๆ ของการทำงาน 4-5 ปีแรกสำคัญมากที่คุณจะเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ซึ่งคนที่มีความรู้แบบนี้จะทำงานสายอาชีพได้ดี...” (พิชัย, 2557)

นอกจากนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิที่นำเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้เชิงสหวิทยาการไว้ว่า ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษาทุกสาขาวิชาเกิดจากข้อจำกัดของหลักสูตรที่มุ่งเน้นจัดการศึกษาเฉพาะศาสตร์ จึงทำให้บัณฑิตที่จบมาไม่สามารถทำงานได้ทันที

“...ปัญหาของนักศึกษาทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ เคมี รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สังคมศาสตร์ อักษรศาสตร์ทั้งหลาย ทั้งหมดเป็นระบบสังคมที่ถูกสะท้อนมาในการเรียนการสอนทำให้เด็กไทยจบปริญญาตรีมาแล้วไม่สามารถทำงานได้ทันที ถึงแม้จะเป็นคนที่เรียนนิเทศศาสตร์มาก็ตาม พอมาทำงานก็ต้องเริ่มสอนกันใหม่หมด ไม่ว่าจะเป็นการเขียนข่าว การมองมุมมองข่าว เป็นไปได้ไหมเรียนนิเทศฯ มา 4 ปีเต็ม ๆ แต่ไม่มีความรู้เรื่องการเมืองเลย เพราะฉะนั้นคนที่เป็่นนักสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้หลากหลายสาขา ไม่ใช่รู้เฉพาะในสาขาที่ตนศึกษามาเท่านั้น...” (เทพชัย, 2557)

2. ความกระตือรือร้น คือความพร้อมในการทำงาน มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากวิชาชีพสื่อสารมวลชน จะต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชน ทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางสังคมให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมุมมองเกี่ยวกับความกระตือรือร้นไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้ที่ตื่นตัวพร้อมเรียนรู้ และพัฒนาตัวเองตลอดเวลา มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าพูด กล้าถามเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร ขวนขวายและไม่หยุดนิ่ง

“...การจัดการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ทั้งหลาย จะต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกรู้ว่า เขาต้องตื่นตัว กระตือรือร้น และพัฒนาตัวเองตลอดเวลา...” (เทพชัย, 2557)

“...คนที่ทำงานในอาชีพสื่อ เบื้องต้นคุณต้องมีความรู้รอบตัวเป็นพื้นฐาน ถึงแม้วิทยากรมันเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เป็นเรื่องที่คนทำอาชีพสื่อต้องติดตามให้ทัน ตื่นตัวตลอดเวลา ต้องปรับคุณภาพของตัวเองให้ทันกับแหล่งข้อมูล โดยเฉพาะนักข่าวจะต้องมีมากกว่าส่วนอื่น ๆ เช่น ต้องมีบุคลิกที่กล้าพูด กล้าถาม กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้น ความขวนขวาย การไม่หยุดนิ่ง...” (ฐากร, 2557)

3. ทักษะการสื่อสาร คือทักษะเบื้องต้นของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน ดังนั้นผู้ที่ประกอบวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนหรือทำงานในวงการสื่อสารมวลชน จะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสารที่ดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานเพื่อให้สามารถสื่อสารไปยังผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมุมมองเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีทักษะการสื่อสาร ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับนักสื่อสารมวลชน และนักสื่อสารมวลชนต้องไม่ลืมหลักการสื่อสาร เข้าใจระบบการสื่อสาร อันเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อประสิทธิภาพการใช้ชีวิตและการทำงาน

“...จริง ๆ แล้ว ทักษะการสื่อสาร หรือ Communication เป็นพื้นฐานหลัก ซึ่งจะอยู่ในตัวคนทุกคนถือว่าเป็น General แต่ถ้าเข้ามาในอาชีพสื่อสารมวลชน พื้นฐานที่สำคัญสุดก็คงต้องเป็น Communication...” (ยุบล, 2557)

“...ประเด็นสำคัญคือคุณเป็นนักสื่อสารมวลชน คุณต้องสื่อสารให้ดี รู้เรื่อง ให้ดีด้วย คนฟังแล้วรู้สึกว่าคุณฉลาด คุณรู้เรื่องนี้จริงๆ...” (เทพชัย, 2557)

“...สิ่งสำคัญที่นักสื่อสารมวลชนต้องมีคือ ต้องไม่ลืมหลักการว่าการสื่อสาร จะต้องสื่อสารด้วยอะไรบ้าง นั่นคือสื่อสารด้วยตา สื่อสารด้วยหู สื่อสารด้วยประสาทสัมผัส คุณทำได้ครบหรือยัง และสังคมทุกวันนี้สังเกตไหมว่าคนอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น ต้องมีการสื่อสารกันสูงกว่าแต่ก่อน สมัยก่อนคนไม่ค่อยสื่อสารกันเท่าไร แต่ยุคสมัยนี้ คนต้องการการสื่อสารกับคนเยอะขึ้น เขาเรียกยุคนี้ว่า Communication Age เป็นยุคที่มีการสนทนา มีการสื่อสารไปมา เอาตัวเองไปสื่อสารกันทุกรูปแบบ มีทั้งในระบบแบบเฉพาะเจาะจง กับเป็นแบบไม่สนใจใครดู อ่านของฉันทักอ่านไป คุณมีทวิตเตอร์ มีเครื่องมืออะไร ก็เลือกติดตามไป มีอะไรต่าง ๆ มากมายเหมือนกัน ซึ่งนั่นก็คือระบบคิดทางการสื่อสาร...” (จุมพล, 2557)

4. การคิดเชิงระบบ คือทักษะทางกระบวนการคิดที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีองค์ประกอบรวมอย่างเป็นระบบ มีส่วนประกอบย่อย ๆ โดยอาศัยการคิดที่คำนึงถึงองค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์และมีหน้าที่เชื่อมโยงกัน โดยนักสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดในภาพรวมอย่างเป็นระบบ มีการคิด

เป็นขั้นเป็นตอน รู้จักวิธีการวางแผนการทำงานที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับการคิดเชิงระบบไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้ที่มีกระบวนการคิดที่เป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งเป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดในระดับอื่น ๆ

“...กระบวนการคิดมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ล้วนเป็นพื้นฐานหมดเลย การคิดคือทักษะที่ทุกคนต้องมีเป็นพื้นฐานและทุกคนต้องศึกษาวิธีคิด โดยเริ่มจากการฝึกคิดให้เป็นระบบ..” (ไพฑูรย์, 2557)

ในขณะเดียวกันได้มีผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคิดเป็นระบบไว้ว่า ผู้ศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีการฝึกกระบวนการคิดเป็นระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การประกอบอาชีพ เพราะการคิดเป็นระบบเป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดอื่นๆ

“...การฝึกกระบวนการคิดต้องฝึกทั้งกระบวนการคิดที่เป็นระบบ และทำออกมาให้ได้ เพราะไม่ใช่ฝึกแค่ Creativity เพราะ Creative มันไม่ใช่วิธีคิดอย่างเดียว...” (ยุบล, 2557)

“...การทำงานด้านสื่อสารมวลชน ผมให้ความสำคัญกับในด้าน Content เนื้อหาสาระมากกว่า ตัว Channel หรือกลไกทางนั้นเป็นช่องทางเครื่องมือที่เราไปใช้ แต่ถ้าไม่มีเนื้อหาสาระ ไม่มีทักษะในการคิดที่เป็นระบบ ไม่มีทักษะในการเก็บข้อมูลแยกย่อยข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และจัดระบบข้อมูลแล้วนี้ โอทีก็เป็น เครื่องเล่นธรรมดาเท่านั้นเอง” (สมหมาย, 2557)

5. การคิดเชิงสร้างสรรค์ คือทักษะทางกระบวนการคิดได้หลายทิศทาง คิดสิ่งใหม่ คิดต่อยอด คิดนอกกรอบที่สามารถนำไปใช้ได้และมีความเหมาะสม และเป็นการคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่ทำงานในวงการสื่อสารมวลชน เนื่องจากการคิดสร้างสรรค์เป็นการสร้างโอกาสด้านหน้าที่การงาน ไม่ว่าจะเป็นนักสื่อสารมวลชนประเภทใดก็ตาม ล้วนแล้วแต่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ความแปลกใหม่ให้กับงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับการคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม หรือวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ การหามุมมองใหม่ ๆ เพื่อหาความแตกต่างให้เกิดขึ้น

“...ต้องเป็นเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นแบบศิลปิน (Artist) เสมอไป แต่ว่าต้องมีวิธีคิดแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือเป็นวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ หรือว่าเขาสามารถที่จะสังเคราะห์แล้วพิจารณาจนกระทั่งหามุมใหม่ ๆ ได้ คืออะไรก็แล้วแต่ที่จะเป็นนวัตกรรม อาจจะเป็นนวัตกรรมทางความคิด แต่ถ้าใครที่สามารถมีกระบวนการในการสร้างสรรค์ได้ด้วย ก็จะสามารถนำผนวกกัน ก็จะทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะว่าในฟิลด้อย่างเราต้องการมุมมองใหม่ ๆ เพื่อที่จะทำให้เกิดความแตกต่างเกิดขึ้นในวงการสื่อสารมวลชน...” (พรทิพย์, 2557)

“...ถ้าเราจะแข่งแรงเรื่อง Creative สำคัญจริง ๆ สำคัญมาก ๆ ด้วย ถ้าไม่คิดให้ทะลุ ถ้าไม่คิดให้แตกต่าง มันจะตันหมดในทุกวิชา การจะพัฒนาศักยภาพมาต่อยอดก็ทำได้ยาก แต่ถ้ามี Creative ต่อให้เป็นวิชาจำก็จะดีขึ้น วิชาที่ใช้ทักษะก็จะดีขึ้น วิชาที่จะต้องใช้ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ก็จะยิ่งดีขึ้น มันจะได้มาหมดทุกอย่าง ถ้าเราปลูกฝังพวกนี้ได้จะดีมาก...” (ฉัตรชัย, 2557)

ในขณะเดียวกันได้มีผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคิดเป็นระบบไว้ว่า ผู้ศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีการฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่จำเป็นต่อ

การทำงานในวิชาชีพนี้ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดต่อยอด คิดขยายเพื่อสร้างมูลค่าให้เกิดขึ้นกับการทำงานกับบริการใหม่ ๆ เกิดความรู้ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอย่างเต็มศักยภาพ

“...ความคิดสร้างสรรค์มีความจำเป็นต่อการทำงาน เพราะความคิดสร้างสรรค์คือความคิดต่อยอด และความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำซ้ำ แต่เป็นการเอามาต่อยอด แต่ไม่ใช่ว่าการทำซ้ำจะใช้ประโยชน์ไม่ได้ แต่ด้วยเวลาที่โลกเปลี่ยนไป เราจะต้องคิดอะไรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และความคิดสร้างสรรค์สามารถปลูกฝังได้มาตั้งแต่เด็ก เราต้องฝึกให้เขาเป็นคนกล้าหรือว่ามองเห็นหลักคิดก่อน ซึ่งถ้าถามว่าความคิดสร้างสรรค์สำคัญไหม ก็ต้องตอบว่า สำคัญมาก...” (โดม, 2557)

“...การจะทำให้สื่อกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปด้วยกันได้ จะต้องสามารถเชื่อมระหว่างความรู้ของสื่อสารมวลชนกับใช้เทคโนโลยีมาทำให้เกิด Value หรือมูลค่าของสื่อขยายใหญ่มากขึ้น หรือเกิดบริการใหม่ ๆ มากขึ้น หรือเกิดความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยอาศัยความรู้เรื่องเดิม ความรู้ในเรื่องโลกอนาคต และความรู้ที่เราคิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งเศรษฐกิจสร้างสรรค์มี 2 เรื่องที่อยู่ตรงกันข้ามคือ (1) ใช้ศาสตร์ก่อนใช้ตรรกะในการทำงาน คือต้องมีเหตุและผลคือการแปรความรู้มาเป็นของใช้และ (2) ความรู้ที่ใช้กระบวนการตามความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งตรรกะกับศาสตร์ความรู้นั้น เมื่อเกิดการนำไปใช้ก็จะเกิดมูลค่ามาจากความคิดสร้างสรรค์ และยังมีวิธีคิดบนฐานความรู้ซึ่งมีฐานมาจาก Creative Process ถึงแม้จะอยู่คนละฝั่งกัน แต่ทั้ง 2 อย่างนี้มีความสำคัญถ้าเด็กสามารถทำได้จะดีมาก...” (อภิสิทธิ์, 2557)

6. การคิดเชิงวิเคราะห์ คือความสามารถในการพิจารณาแยกแยะ การจำแนกแจกแจง เหตุการณ์ องค์ประกอบหรือบริบทต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อหาสาเหตุหรือความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งทักษะทางกระบวนการคิดที่นักสื่อสารมวลชนจะต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ของการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว และสามารถคิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำหน้าที่

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์เพื่อใช้ในการทำงานในวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่ต้องทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ต้องวิเคราะห์ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

“...กระบวนการคิดเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝัง คนที่เรียนด้านสื่อสารมวลชน ต้องมี Creative Mind เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แนวคิดเปลี่ยน และโลกสังคมก็มีส่วนที่ทำให้ความคิดมันเปลี่ยน คือสังคมทุกวันนี้ คุณสังเกตไหมว่า คนอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องการการสื่อสารสูงมากกว่าแต่ก่อน ต้องมีการคิดวิเคราะห์ เมื่อมองการสื่อสารจะต้องวิเคราะห์ให้เห็นกระบวนการสื่อสาร SMCR เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความชัดเจนในการสื่อสารของมนุษย์...” (จุมพล, 2557)

“...แก่นของการรายงานข่าวยังคงเหมือนเดิม คือ ต้องอยู่บนความน่าเชื่อถือ ความน่าเชื่อถือมาจากอะไร ก็มาจากความถูกต้องเที่ยงตรงของการรายงานข่าวของความเป็นกลางความเป็นธรรมมาจากความแหลมคมของการวิเคราะห์มาจากความลึกกว้างของข้อมูลที่มาให้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่เปลี่ยนกระบวนการคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญ...” (ฐากรณ์, 2557)

7. การคิดเชิงวิพากษ์ คือทักษะทางกระบวนการคิดในการพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สะท้อนความคิดเห็นที่มีเหตุผล ซึ่งเป็นการหาแนวทางความคิดสู่การแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลมากกว่าข้ออ้าง ซึ่งนักสื่อสารมวลชนต้องเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ความเป็นจริง ความถูกต้อง ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่ต่อเนื่องจากการคิดวิเคราะห์ เพื่อความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว และสามารถคิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำหน้าที่

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องสามารถพิจารณาประเมิน ตัดสินเรื่องราวที่ถูกต้อง โดยการกลั่นกรองข้อมูลที่ถูกต้อง การจับประเด็น การวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงเพื่อสามารถชี้แนะทิศทางที่ถูกต้องแก่สังคม

“...ในชีวิตการทำงานเด็กจะต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาว่า อะไรคือปัญหาที่แท้จริง แล้วอะไรคือความเป็นจริง โลกความเป็นจริงคืออะไร เด็กเขาก็เลยจะเห็นในจุดนี้ เพราะฉะนั้นนิเทศศาสตร์น่าจะเป็นเรื่องของการวิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์มากกว่า...” (จิตตนาถ, 2557)

“...ทักษะอีกอย่างที่สำคัญคือ การคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ผมว่าทักษะความเชี่ยวชาญในเรื่องตรงนี้จำเป็น ซึ่งเนื้อหาสาระที่เผยแพร่ออกไป ความสามารถในการกลั่นกรอง ความสามารถในการจับประเด็น ความสามารถในการหาข้อมูลในเชิงลึก และยึดถือข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ ก่อนจะนำไปสู่การแสดงความเห็น การวิเคราะห์ และการวิพากษ์วิจารณ์...” (สมหมาย, 2557)

“...การสื่อสารของโลกปัจจุบันนี้จะบอกว่าใครเป็นคนส่ง ใครเป็นคนรับ ทุกวันคุณเข้าไปโซเชียลมีเดียจนไม่รู้ข้อความนี้ใครเป็นคนส่งมา ต้องถอยหลังกลับไปหาต้นฉบับต้นเรื่อง ก็ยังไม่รู้ก็อยู่ดี เพราะมันถูกส่งมาเรื่อย ๆ ดังนั้นสื่อมวลชนต้องรู้จักตรวจสอบ ประเมิน เรื่องราวที่เป็นจริง ซึ่งเป็นกระบวนการคิดวิพากษ์เพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่าง ๆ มีการชี้แนะต่าง ๆ ให้สังคมในทิศทางที่ถูกต้องควร เป็นหน้าที่คุณ...” (จุมพล, 2557)

8. รู้เท่าทันสื่อ คือความรู้พื้นฐานที่นักสื่อสารมวลชนต้องมีและสามารถพิจารณาใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีรูปแบบการใช้ที่หลากหลายมากขึ้น ดังนั้นนักสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นผู้ที่รู้เท่าทันสื่อ เพื่อไม่ให้ถูกสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือเพื่อผลประโยชน์ของบางกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีความรู้เท่าทันเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังเพื่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากมีสื่อประเภท Social Media, Social Network ที่เข้ามามีบทบาทในสังคม ดังนั้นสื่อมวลชนต้องมีความรู้เท่าทันสื่อเพื่อประกอบอาชีพที่สร้างสรรค์สังคม

“...ทักษะสำหรับคนที่ทำหน้าที่สื่อ ซึ่งควรมีตามทักษะในศตวรรษที่ 21 มีทักษะชีวิต รู้เท่าทันสื่อ รู้เท่าทันคนเสียสื่อ แล้วต้องรู้ไปข้างหน้าด้วย เพราะนี่เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพ...” (สมหมาย, 2557)

“...ในรายวิชาของการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร คิดว่าวิชาที่น่าจะสำคัญที่สุดของคนเป็นนิเทศจะต้องเข้าใจ ไม่งั้นเราออกไปเราก็จะกลายเป็นเหยื่อ ใช้สื่อไปในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังเช่นกัน ซึ่งความรู้เท่าทันสื่อนั้นอันนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งเช่นกัน แต่สิ่งสำคัญความรู้เท่าทันสื่อจะเป็นเรื่องของคนรับมากกว่า...” (จิตตนาถ, 2557)

“...Social Media, Social Network มันเป็นการสื่อสารแบบ Point to Point หรือตัวต่อตัวที่เป็นกลุ่มเป็นแก๊ง ซึ่งคนทำงานสื่อต้องปรับตัวเหมือนกันคือว่า สื่อสารมวลชนก็ต้องดู Social Media ความเคลื่อนไหว สื่อสารมวลชนต้องคอยดูว่า กระแสสังคมเป็นยังไง คุณต้องอยู่ในกระแส คุณพูดอะไรนอกกระแส คนเขาก็ไม่รู้ ไม่สนใจ อย่างเรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านมา สื่อต้องถามว่าข้อเท็จจริงอยู่ที่ไหน ซึ่งความรู้เท่าทันสื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องมีเช่นกัน แต่สิ่งสำคัญความรู้เท่าทันเป็นเรื่องของคนรับ...” (จุมพล, 2557)

9. ความยืดหยุ่นในการทำงาน คือจะต้องเป็นคนที่ไม่เคร่งครัดจนเกินไปในกระบวนการทำงานต่าง ๆ โดยจะต้องเป็นคนที่มีความสามารถปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างเพื่อความเหมาะสมในการทำงานและทำให้งานสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงานกับผู้อื่นได้ดี

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมองเกี่ยวกับความยืดหยุ่นในการทำงานไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับทุก ๆ สถานการณ์ มีความเปิดกว้าง มีความยืดหยุ่นในการใช้ชีวิตและการทำงาน

“...อันแรกที่น่าเป็นอย่างยิ่งคือ ทำได้หลายอย่าง ซึ่งทุกวันนี้ในยุคของ Media Convergent ทุกอย่างมันหลอมรวมกันหมด เพราะฉะนั้นทุกคนต้องทำได้หลายอย่าง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ สามารถปรับตัวได้ในหลาย ๆ Platform ซึ่งสิ่งสำคัญในการทำงานทุกวันนี้คือ ตัวนี้แหละครับ ให้เด็กมีความเปิดกว้าง มีความยืดหยุ่น ทำได้หลายอย่าง...” (สุวิจิต, 2557)

“...คนที่อยู่ในวงการสื่อสารมวลชน วงการนี้ยาวนาน ๆ แล้วจะรู้ บ้านเราไม่ใช่วงการที่อาศัยความรู้ความสามารถของตัวเองแล้วจะไปได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบอีกหลายอย่าง นักข่าวรุ่นใหญ่ที่ประสบความสำเร็จนั้น ความยืดหยุ่นในการใช้ชีวิตและการทำงานเป็นเรื่องสำคัญ...” (พิชัย, 2557)

10. มีความใฝ่เรียนรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง คือจะต้องเป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา รู้จักหาความรู้ใส่ตัว รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ตัวเองเป็นผู้ที่มีความรู้ที่หลากหลายพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ในหลากหลายตำแหน่ง

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมองเกี่ยวกับความใฝ่เรียนรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีความเปิดกว้างทางความคิด รู้จักพัฒนาศักยภาพของตนเอง พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา

“...จะต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกว่า ทุกวันก็คือการเรียนรู้ เพราะว่าอาชีพสื่อสารมวลชน ไม่มีอะไรมากกว่าการเรียนรู้ มันเป็นอาชีพของการเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่มีทางหยุดแค่นี้จบ ไม่ใช่ห้องเรียนมีแค่นี้ก็จบแค่นี้ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาให้เขาเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีจินตนาการ และพัฒนาตัวเองตลอดเวลา” (เทพชัย, 2557)

“...ผู้ที่จะเรียนด้านนิเทศศาสตร์และจะเป็นนักสื่อสารมวลชน จะต้องเป็นเด็กที่มีลักษณะของการเปิดกว้างทางความคิด เพราะความคิดสำคัญที่สุด ต้องเป็นคนที่มีคิดแบบเปิดกว้าง ไม่ยึดติด ต้องมีความเข้าใจกับสภาพของสังคมได้ดี ต้องเป็นคนที่น่าสนใจในข้อมูลใหม่ ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อะไรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อจะจับประเด็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้หาช่องทางเปิดรับ เรียนรู้อยู่เสมอ จากสื่อหรืออะไรก็ตาม ต้องพัฒนาการเรียนรู้และศักยภาพของตัวเองอยู่เสมอ...” (ยุบล, 2557)

ในขณะเดียวกันได้มีผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า ผู้ศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนจะต้องเป็นคนที่มีความขวนขวาย ไม่หยุดนิ่ง พร้อมเป็นผู้เรียนรู้ได้ในหลาย ๆ เรื่อง พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา

“...ความขวนขวาย การไม่หยุดนิ่ง คนเราเริ่มทำงานจากเส้น Start เดียวกัน เมื่อจบปริญญาตรี ทุกอาชีพ ออกเส้น Start เท่ากันหมด แต่ที่ไม่เท่ากันเพราะความเอาจริงเอาจัง ความขวนขวาย ความไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาในงานของตัวเอง...” (ฐาณูร, 2557)

“...คนปัจจุบันที่อยู่ในวงการสื่อ คือคนที่ Well run คือคนที่สามารถทำอะไรได้หลายอย่าง ปรับตัวได้ดี และเรียนรู้เรื่องใหม่ได้ดี การผลิตคนบางที่อาจไม่ต้องรู้ลึก แต่สามารถเป็น Learner เป็นผู้เรียนรู้ได้ในหลาย ๆ เรื่อง เพราะโลกเปลี่ยนเร็วมาก ซึ่ง Content มีความสำคัญมาก คือ คน ๆ หนึ่งไม่จำเป็นต้องรู้ทุกเรื่องแต่สามารถเป็น Learner ได้ สามารถจับต้องของใหม่ได้...” (การติ, 2557)

“...สิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้ที่สุดคือ พื้นฐานการใช้ชีวิตที่ถูกต้องอะไรก็เข้าข่ายใช้หมด เช่น Creative, Personal Finance, Health ฯลฯ เราสามารถปรับลดวิชาที่ไม่ได้ทำด้วยตัวเอง ถ้าเด็กมีความรู้ เพราะฉะนั้นเราจะได้แต่คนไม่รู้ เพราะถ้าไม่ไม่รู้จึงแน่นอน เพราะไม่มีคนป้อนให้เธอนะ ไม่มีคนปลอกกล้วยให้กินนะ ถ้าเธอไม่ไม่รู้ ถ้าเธอไม่ทำงานหนัก เธอไม่ขยัน ไม่ปรับตัว เธอไม่มีความคิดสร้างสรรค์ หรือไม่สามารคิดได้ด้วยตนเอง...” (ฉัตรชัย, 2557)

11. จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน คือสิ่งที่นักสื่อสารมวลชนทุกคนต้องมี เนื่องจากจรรยาบรรณสื่อสารมวลชนเป็นสิ่งที่คอยควบคุมการทำงานของสื่อไม่ให้เกิดปัญหาแก่สังคม เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของนักสื่อสารมวลชนจะมีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ค่อนข้างมาก

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับจรรยาบรรณสื่อสารมวลชนไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพราะสื่อสารมวลชนเป็นอาชีพที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยตรง มีหน้าที่ในการเสนอความจริงและข้อเท็จจริงต่างให้กับสังคมได้รับรู้

“...อีกเรื่องที่สำคัญคือเรื่องของความมีจิตใจที่เที่ยงตรงเป็นธรรม คือให้ความสำคัญกับจริยธรรม เพราะว่าถ้าคนที่จะมีทำงานตรงนี้ เป็นงานที่สามารถสร้างผลกระทบในทางลบต่อสังคม และถ้าเราไม่มีจรรยาบรรณมันก็จะเกิดปัญหาเยอะมากในสังคม ดังนั้น เรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพ อันนี้สำคัญมาก เพราะว่าเค้าจะต้องออกไปประกอบอาชีพที่เป็นนักสื่อสาร แต่ที่ไม่มีมีความความตรงไปตรงมากับสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่พูดความจริง บิดเบือน คือพูดเพื่อเอาประโยชน์แก่ตัวเอง สิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้การทำงานของเรานั้นไม่มีความน่าเชื่อถือ ในท้ายที่สุดมันก็จะไม่มีความน่าเชื่อถือในด้านการสื่อสาร...” (ยุบล, 2557)

“...จรรยาบรรณสื่อที่ดีต้องมีความเป็นกลาง เราก็ให้พื้นที่ทั้งสองฝ่าย Basic คือจรรยาบรรณสื่อครับ ถ้ามีผู้เสียหาย ผู้เรียกร้องกับผู้เสียหาย คนนี้พูดก็ต้องให้คนนี้พูด ให้เขาพูดกันทั้งคู่ อันนี้มันคือนโยบายปกติ...” (วัชร, 2557)

“...การปลูกฝังในเรื่องหลักการทำงานหน้าที่สื่อสารมวลชน ต้องปลูกฝังเรื่องการมีจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสาร แล้วต้องตระหนักเสมอว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อคนรับข่าวสารอยู่มากทีเดียว เพราะฉะนั้นเราต้องตระหนัก เราต้องระมัดระวัง อย่างไรก็ตาม เราจะไม่นิยามพิชให้สังคม ต้องไม่เอาอะไรไปให้สังคมเสียหาย การทำงานของสื่อเป็นเรื่องของจริยธรรม คนละกลุ่มกัน ต้องแยกให้ดี คนทำสื่อต้องมีจริยธรรม คุณต้องมีความตั้งอยู่บนจริยธรรม ตั้งอยู่บนคุณธรรม ในการที่คุณจะ

ทำหน้าที่ของคุณ ตอบสนองในเรื่องการเสนอความจริงและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้กับสังคมได้รับรู้...” (จุมพล, 2557)

12. จิตสาธารณะและความรับผิดชอบ คือความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ความช่วยเหลือสังคม และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมถึงความรับผิดชอบต่อภาระการกระทำของตนเองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับจิตสาธารณะและความรับผิดชอบไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องจิตสำนึกสาธารณะ มีความเสียสละ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และคิดถึงส่วนรวม

“...การมีจิตสำนึกสาธารณะของคนในวงการสื่อสารมวลชน เพราะถ้าคนที่เรียนจบแล้วได้ทุนของการมีจิตสำนึกสาธารณะ เวลาเขาไปด้วยความรวดเร็ว จะมีตัวหนึ่งที่ประกบเข้าไปว่า ความเร็วมันจะต้องออกมาให้รองรับการมีจิตสำนึกสาธารณะด้วย มันก็จะทำให้เนื้อหาสารที่ออกมาค่อนข้างจะพอเชื่อถือได้ถูกต้องด้วยจิตสำนึกสาธารณะ ดังนั้นวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะก็จะปรากฏและสอดแทรกไว้ในหลักสูตร...” (ทัศนทากานต์, 2557)

“...คนทุกวันนี้ต้องไปเสริมทักษะชีวิต เพราะว่าเราต้องทำงานหาเงิน ต้องอยู่ในโลกนี้ได้ ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องเสียสละเป็น ต้องอยู่กับคนอื่นได้ ต้องมองประเทศชาติเป็นที่ตั้ง สิ่งที่เราเคยเรียนรู้จากชีวิตในการเรียนหนังสือแทบไม่มี การเสียสละแทบไม่เคยได้เรียนจากห้องเรียน จากครู หรือการรับผิดชอบต่อสังคม เราแทบไม่ได้เรียนรู้เลยจากการเรียนหนังสือ ผมว่าตรงนี้ที่ผมคิดว่ามันสำคัญมาก สำคัญมากในการที่จะทำให้คนเราไต่ขึ้นมาเป็นคนที่ดีได้ มีความรู้ได้ ไม่ใช่แค่พ่อแม่สั่งสอนอย่างเดียว...” (เทพชัย, 2557)

“...ความรับผิดชอบต่อสังคมต้องยังคงอยู่ไม่ว่าอะไรจะเปลี่ยนไปอย่างไร และยิ่งต้องรับผิดชอบต่อมากขึ้นด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ได้หมายถึง จิตอาสา ลงไปทำนั่นทำนี่ หรือคุณลงไปทำอะไร แต่มันหมายถึงคุณคิดอะไร คุณดีคุณคิดดีกับสังคมมันจะออกเองโดยการกระทำ เราพยายามปั้นเด็กให้มีกระบวนการ มี Etic มี Moral มีการคิดถึงส่วนรวม ซึ่งการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมน่าจะอยู่ที่กระบวนการคิดมากกว่ากระบวนการกระทำ...” (พรทิพย์, 2557)

13. มีทักษะหลากหลาย คือทักษะการทำงานที่มีลักษณะเป็นการทำงานเชิงเทคนิค ซึ่งนักศึกษามวลชนจะต้องเป็นผู้ที่มีหลากหลายทักษะในบุคคลเดียว เนื่องจากลักษณะการทำงานที่เปลี่ยนไป รวมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลทำให้ลักษณะการจ้างงาน การทำงานที่เปลี่ยนเพื่อลดต้นทุนทางธุรกิจ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับการมีทักษะที่หลากหลายไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องมีความสามารถหลาย ๆ ด้าน สามารถหลอมรวมกระบวนการทำงานหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย ทำงานได้หลายหน้าที่ มีทักษะทักษะที่หลอมรวมทุกอย่างได้

“...ตอนนี้ถึงจุดที่จะมีการหลอมรวมทางด้านทักษะมากขึ้น โดยเกิดการหลอมกระบวนการก่อนจากนี้ไปมีทักษะเฉพาะทำทีวีอย่างเดียว เฉพาะทำหนังสือพิมพ์อย่างเดียวไม่พอ คุณต้องสื่อสารสื่อมวลชนที่ทักษะที่หลอมรวมทุกอย่างได้ ก็เลยทำให้ เนชั่น ก็สามารถที่จะยกให้เป็นแบบอย่างการสร้างการหลอมรวม ที่เราเรียกว่า Convergent ได้นั้น ที่นักข่าวทุกคนสามารถที่จะหลอมรวม

กระบวนการ ในที่นี้การหลอมรวม คือ แทนที่หนังสือพิมพ์ เนชั่น กรุงเทพธุรกิจ คมชัดลึก เนชั่นทีวี ช่อง New TV ต่างคนต่างจะมีกอง บก. เป็นของตัวเอง มีนักข่าวของตัวเอง คือต้องมีอยู่ระดับหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องมีร้อยคน เมื่อก่อนมีสัก 20 คนได้ไหม แต่ว่าหลอมรวมกันทำงานด้านข่าว การเก็บข้อมูล ข่าวสาร การรายงานข่าว แล้วการบริหารจัดการอยู่ตรงกลาง ส่วนสื่อแต่ละสื่อจะไปเพิ่มเติมอะไร จะไปปรับข้อมูล ใส่ข้อมูลอะไรเพิ่ม ใส่ภาพเพิ่มเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย แต่ละสื่อก็ทำไป ซึ่งตรงนี้ก็หมายความว่าคนที่เข้ามาอยู่ในกระบวนการก็ต้องมีทักษะที่หลากหลายมากขึ้น...” (เทพชัย, 2557)

“...นักสื่อสารมวลชนสามารถทำได้ทุกอย่างก็เป็นเรื่องที่ดี ถ้าคุณเขียนบทความได้ คุณเขียนข่าวได้ คุณเขียนสารคดีได้ คุณเขียนเรื่องสั้นได้ เขียนบทกำกับภาพยนตร์ได้ คนที่เก่ง ๆ ในอดีต ทำได้หมด เขียนข่าวก็ทำได้ เขียนข่าวอาชญากรรมก็ได้ ข่าวการเมืองก็ได้ หรือเขียนข่าวโฆษณาก็ได้ แต่ว่าต้องรอบรู้ขึ้น ต้องมีความสามารถที่หลากหลาย ดังนั้น นักสื่อสารมวลชนต้องอ่านมาก ต้องรู้จักเปรียบเทียบมาก ต้องศึกษามาก ต้องลงมือทำมาก สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งพื้นฐานอยู่แล้วสำหรับคนที่ เป็นสื่อ ถ้าคุณไม่อ่านมากก็ไม่เกิดการเปรียบเทียบ แล้วคุณไม่ลงมือปฏิบัติ ไม่มีการฝึก มันก็จะไม่รอบ ด้านอย่างที่คุณต้องการ...” (สมหมาย, 2557)

“...อีก 10 ปีคนในวงการสื่อ ยังต้อง Multi-task มากกว่านี้ ยังต้องรอบตัวให้ได้มากขึ้นกว่านี้ อีก เพราะว่าผมเชื่อว่าอีก 10 ปี Smart Phone น่าจะเป็นอุปกรณ์ทำงานเหมือนคอมพิวเตอร์ที่ตั้งโต๊ะ เพราะฉะนั้นต้องทำจบในตัวเอง ถ่าย ตัด พิมพ์ Script ต้องเอาให้จบในนี้ อินเทอร์เน็ตยิ่งเร็ว 3G 4G น่าจะไป 5G 6G ยิ่งความเร็วเท่าไรการทำงานมันต้องจบในตนเอง ซึ่งองค์การสื่อสารมวลชนต้องการ คนแบบนี้ ทุกองค์การต้องการลดต้นทุนเพราะทุกวันนี้การแข่งขันสูงมาก โดยเฉพาะเมื่อทีวีดิจิทัล เกิดขึ้นในประเทศไทย ในขณะที่ตลาดยังคงเดิม...” (วัชร, 2557)

14. การบูรณาการและนำไปใช้ คือการรู้จักนำความรู้ไปใช้กับการทำงาน รู้จักประยุกต์ใช้ ความรู้ที่มีให้เหมาะสมกับการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับการบูรณาการและนำไปใช้ไว้ว่า ผู้ที่จะทำงานด้านสื่อสารมวลชนจะต้องสามารถประยุกต์คิด ประยุกต์ใช้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้รับมาให้เป็น ประโยชน์ สามารถวิเคราะห์และบูรณาการสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันและนำไปประยุกต์ใช้

“...โลกความจริงกับโลกวิชาการ ห่างกันไม่เยอะ แต่สถาบันการศึกษาของเราทุกวันนี้ สิ่ง que คิด ตั้งแต่ต้นในมุมมอง ไม่ได้โทษสถาบัน มันต้องโทษตั้งแต่พื้นฐานมา ประเทศไทยสอนให้เด็กจำมากกว่า ให้เด็กคิด เฉพาะนั้นก็จะติดมาตอนโต นิสัยความไม่คิดจะเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาตัวเอง เดียวนี้ไม่มีใครเขาจำ เพราะอุปกรณ์ช่วยจำมีให้หมดเลย ช่วยจำให้หมดเลย คอมพิวเตอร์ มือถือ เครื่องคิดเลข สิ่งประดิษฐ์ทั้งหมดนี้ มันแทนสมองเราที่จะต้องให้จำ เพราะฉะนั้นคุณจะทำอะไรอะไรอะไร ต้องประยุกต์คิดสิครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราเปลี่ยนวิธีการจำเป็นวิธีคิด เราจะไปจำแข่งกับมือถือ ทำไม ในเมื่อ Memory ทุกวันนี้มีก็เทเลไปก็รู้แหละไม่ต้องเอาสมองไปเก็บมัน สิ่งที่เราควรพัฒนา จริง ๆ คือ ทักษะในการแตกโจทย์คิดหาเหตุผลคิดผลมากกว่า...” (ฉัตรชัย, 2557)

“...เด็กเมื่อจบการศึกษาเมื่อไหร่ เขาก็จะตื่นตัว ได้เรียนรู้การเข้าสังคม ต้องมีมารยาท และเรา ต้องการให้เด็กคิดเป็น ซึ่งปรัชญาการสอนที่ดีที่สุด คือ ทำอย่างไรให้เด็กเป็นครูตัวเอง ในที่นี้ไม่ได้

หมายถึงต้องเป็นครูนะ การเป็นครูตัวเองหมายถึง การที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสิ่งที่สำคัญคือ การจัดการเรียนรู้ที่เสริมทักษะชีวิต โดยเฉพาะในเรื่องของหลักคิด ศีลธรรม หน้าที่พลเมือง และต้องสามารถนำข้อมูล ความรู้ที่ได้รับมาทำให้เป็นประโยชน์ วิเคราะห์ได้ว่าอะไรจริงไม่จริง และจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร...” (โดม, 2557)

“...ฐานของเศรษฐกิจสร้างสรรค์อันดับที่หนึ่งคือ ความรู้ต้องเติบโตมาจากฐานความรู้ ไม่ว่าจะทำอะไรอะไรก็แล้วแต่ก็ต้องเติบโตมาจากฐานความรู้ อันดับที่สองคือ การแปรฐานความรู้ นั้น ๆ เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการ ใช้ความรู้และแปรฐานความรู้เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยอาศัยศาสตร์ความรู้ในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งในหลักสูตรสิ่งที่สำคัญคือ การนำไปใช้ ขบวนการนำไปใช้ เพราะฉะนั้นต้องดูขบวนการนำไปใช้ สมมติว่า นวัตกรรม (Innovation) โดยเราจะทำยังไงให้ Innovation ไปใช้กับงานของเราได้จริง มีการอบรมใหม่ มีการถ่ายทอดความรู้ใหม่ และมีการนำความรู้ใหม่ใส่เข้ามาหรือไม่ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่จะนำไปใช้...” (อภิสิทธิ์, 2557)

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย 14 องค์ประกอบ และนำมาสังเคราะห์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4-7 การสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนารอบตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สมรรถนะบุคคล		
	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะ
1. ความรู้เชิงสหวิทยาการ	●		
2. ความกระตือรือร้น			●
3. ทักษะการสื่อสาร		●	
4. การคิดเชิงระบบ		●	
5. การคิดเชิงสร้างสรรค์		●	
6. การคิดเชิงวิเคราะห์		●	
7. การคิดเชิงวิพากษ์		●	
8. รู้เท่าทันสื่อ	●		
9. ความยืดหยุ่นในการทำงาน			●
10. ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน		●	
11. จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●		
12. จิตสาธารณะและความรับผิดชอบ			●
13. มีทักษะหลากหลาย		●	
14. การบูรณาการและนำไปใช้			●

จากตารางที่ 4-7 แสดงการสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนารอบตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ด้านความรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความรู้เชิงสหวิทยาการ (2) รู้เท่าทันสื่อ และ (3) จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน

ด้านทักษะ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ทักษะการสื่อสาร (2) การคิดเชิงระบบ (3) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (4) การคิดเชิงวิเคราะห์ (5) การคิดเชิงวิพากษ์ (6) ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และ (7) มีทักษะหลากหลาย

ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความกระตือรือร้น (2) ความยืดหยุ่นในการทำงาน (3) จิตสาธารณะและความรับผิดชอบ และ (4) การบูรณาการและนำไปใช้

จากผลการวิเคราะห์สังเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อสารมวลชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ทำให้ได้องค์ประกอบย่อย ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล

4.1.3 สรุปผลการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

จากผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยแบ่งเป็นสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนและสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน และจัดอภิปรายกลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะบุคคล สามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาร่าง ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

ตารางที่ 4-8 สรุปผลการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล		
	K	S	A
สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน			
1. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเพื่องานสื่อสารมวลชน		●	
2. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร		●	
3. มีทักษะด้านการสื่อสาร		●	
4. มีทักษะด้านการสร้างสรรค์งาน		●	
5. มีความสามารถในการปรับตัวในการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			●
6. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและมีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	●	●	
7. มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกด้านกราฟิก เช่น Info-graphic ภาพเสมือนจริง เป็นต้น	●		
8. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●		
9. มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร		●	
10. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาของสื่อสารมวลชน	●		
11. มีความรู้ในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ	●		
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น		●	
13. มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อสารมวลชน	●		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล		
	K	S	A
14. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร	●		
15. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขาย	●		
16. มีทักษะการออกแบบกราฟิก		●	
17. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●		
18. มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร	●		
19. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน		●	
20. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●		
21. มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน		●	
22. มีทักษะการคิดแก้ปัญหา		●	
23. มีความกล้าแสดงออกทางความคิด		●	
24. มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน			●
25. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและบูรณาการความรู้ในการทำงาน	●		
26. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน			●
27. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์		●	
28. มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน		●	
29. มีความเข้าใจในความเป็นไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			●
30. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น			●
31. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			●
32. มีความรู้เท่าทันด้านการเมืองการปกครอง			●
33. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง			●
34. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล		●	
35. มีความสามารถนำเสนอข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ			●
36. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน	●		
37. มีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์			●
38. มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางสื่อสารมวลชน		●	
39. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานด้านสื่อสารมวลชน			●
40. มีทักษะทางภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 2 ภาษา		●	
ภาพรวมสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	13	17	10
สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์			
1. มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว		●	
2. มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ	●		
3. มีทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล		●	
4. มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์		●	
5. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล		
	K	S	A
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลแก่ประชาคมโลก		●	
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	●		
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	●		
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางพิมพ์ดิจิทัล		●	
10. มีทักษะการออกแบบสิ่งพิมพ์		●	
ภาพรวมสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	4	6	-
สมรรถนะวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์			
1. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง		●	
2. มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ		●	
3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลที่รวดเร็วทันเหตุการณ์		●	
4. มีทักษะการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●	
5. มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●	
6. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)		●	
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง	●		
8. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเพื่อการกระจายเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●	
9. ทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●	
10. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การปรับน้ำเสียง เพื่อการสอบผู้ประกาศ		●	
ภาพรวมสมรรถนะสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	1	9	-
สมรรถนะวิชาชีพด้านภาพยนตร์			
1. มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์		●	
2. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงผ่านสื่อดิจิทัล		●	
3. มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์		●	
4. มีความรู้ด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●	
5. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	●		
6. มีทักษะการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)		●	
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวีดิทัศน์	●		
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ดิจิทัล		●	
ภาพรวมสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	2	6	-
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล			
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	●		
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ	●		
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ	●		

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล		
	K	S	A
4. มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์		●	
5. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ เช่น การนำเสนอการทำธุรกรรม การแสดงสินค้าวัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น		●	
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อม ๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่น้อย บีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง		●	
7. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย		●	
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดียที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น		●	
9. มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●		
10. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●
ภาพรวมสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	4	6	1

จากตารางที่ 4-8 แสดงการสังเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้กรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล ดังนี้

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 40 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ 13 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 17 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 10 ตัวบ่งชี้

สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน มี 38 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้

2. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ 1 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านทักษะ 9 ตัวบ่งชี้

3. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ 2 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้

4. สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

4.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

การศึกษาระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างแบบสอบถามจากร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน และตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน และขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยอาจารย์ และนักวิชาชีพสื่อสารมวลชน จำนวน 19 คน ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ตามที่ผู้วิจัยนำเสนอร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

รอบที่ 2 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามในการพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

รอบที่ 3 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน สรุปผลได้ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ

ผลสรุปข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ จำนวน 8 คน (2) กลุ่มอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์และเป็นนักสื่อสารมวลชนในขณะเดียว จำนวน 7 คน และ (3) นักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจงสามารถนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4-9 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	19	100.00
เพศ		
ชาย	10	52.63
หญิง	9	47.37

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ปริญญาโท	13	68.42
ปริญญาเอก	6	31.58
ประสบการณ์ทำงาน		
10 - 15 ปี	6	31.58
15 - 20 ปี	6	31.58
มากกว่า 20 ปี	7	36.84

จากตารางที่ 4-9 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.63 มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 68.42 และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.84

4.2.2 รอบที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

จากการดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด และปลายปิด เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยการเผชิญหน้าและการนำแบบสอบถามไปพบผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ไม่สะดวกให้เข้าพบ และผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 มีข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญ ๆ สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางสรุป และการนำเสนอผลการศึกษารอบที่ 1 ในภาพรวม ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา ดังนี้

K หมายถึง ความรู้ (Knowledge)

S หมายถึง ทักษะ (Skills)

A หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes)

● หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่จำแนกตามลักษณะ KSA จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1

○ หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพิ่มเติมโดยจำแนกตามหลัก KSA โดยพิจารณาตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1

— หมายถึง คำที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนของตัวบ่งชี้สมรรถนะและตัวบ่งชี้ที่พัฒนาเพิ่มเติมจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1

4.2.2.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 และจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่เสนอแนะให้แยกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักสื่อสารมวลชนเป็นรายด้าน ซึ่งในแต่ละด้านยังคงมีตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่บูรณาการกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แยกตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ออกมาให้ชัดเจนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะเพิ่มเติมสำหรับสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 4-10 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา
สื่อสารมวลชนปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
ด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●			คงเดิม
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน	●			ปรับปรุงข้อความ
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●			คงเดิม
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน	○			ปรับปรุงข้อความและ ปรับเป็นประเมิน K
5. มีความรู้การรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน	○			ปรับเป็นประเมิน K
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●			คงเดิม
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน	○			เพิ่มใหม่
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน		●		ปรับปรุงข้อความ
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ	●			ปรับปรุงข้อความและ เพิ่มการประเมิน S
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	●			เพิ่มการประเมิน S
11. ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน		○		เพิ่มใหม่
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน		●		ปรับปรุงข้อความ
13. มีความสามารถการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ			○	ปรับปรุงข้อความและ ปรับเป็น A
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์		●		
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ		●		ปรับปรุงข้อความ
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร ในระดับดี		●		ปรับปรุงข้อความ
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ			●	ปรับปรุงข้อความ และ ปรับเป็นประเมิน A
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ			○	ปรับปรุงข้อความและ ปรับเป็นประเมิน A
รวมตัวบ่งชี้ 18 ตัวบ่งชี้	9	6	3	

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
ด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน	●			ปรับปรุงข้อความ
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์เพื่อการสื่อสาร	●			ปรับปรุงข้อความ
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล	○			ปรับปรุงข้อความและปรับเป็นการประเมิน K
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	○			เพิ่มใหม่
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย		●		ปรับปรุงข้อความ
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน		●		ปรับปรุงข้อความ
7. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	●			เพิ่มใหม่
8. ทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น		○		ปรับปรุงข้อความ
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ		●		ปรับปรุงข้อความ
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ		●		ปรับปรุงข้อความ
รวมตัวบ่งชี้ 10 ตัวบ่งชี้	5	5	-	
ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน	●			ปรับปรุงข้อความ
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน	●			ปรับปรุงข้อความ
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกันการทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			●	ปรับเป็นประเมิน A
4. มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น			●	คงเดิม
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน			●	ปรับปรุงข้อความ

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
6. มีความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์			●	ปรับปรุงข้อความ
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหาสังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์			●	ปรับเป็นประเมิน A
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคมโดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง			●	ปรับปรุงข้อความ
รวมตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้	2	-	6	
ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●			ปรับปรุงข้อความ
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	●			แยกเป็น 2 ตัวบ่งชี้ K กับ S
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น		●		เพิ่มใหม่
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์	●			ปรับปรุงข้อความ
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน	●			ปรับปรุงข้อความ
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ๆ		●		ปรับปรุงข้อความ
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			●	ปรับปรุงข้อความและเพิ่มประเมิน K
รวมตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้	4	2	1	

จากตารางที่ 4-10 แสดงตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 โดยเพิ่มตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ปรับปรุงตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน และดำเนินการจัดกลุ่มตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 20 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 13 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 10 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาจัดกลุ่มสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 9 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 3 ตัวบ่งชี้

2. สมรรถนะด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 5 ตัวบ่งชี้ และ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 5 ตัวบ่งชี้

3. สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ และ (2) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้

4. สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 2 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

4.2.2.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 จำแนกตามประเภทสื่อ 4 สื่อดังนี้

4.2.2.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-11 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	●			ปรับปรุงข้อความ
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์		●		ปรับปรุงข้อความ
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพได้ในระดับดี			●	ปรับปรุงข้อความ
4. มีทักษะการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์		●		คงเดิม
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์		●		คงเดิม
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์		●		คงเดิม
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	●			คงเดิม
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	●			คงเดิม
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางงานพิมพ์ดิจิทัล		●		คงเดิม
10. มีทักษะการออกแบบสิ่งพิมพ์		●		คงเดิม
รวมตัวบ่งชี้ 10 ตัวบ่งชี้	3	6	1	

จากตารางที่ 4-11 แสดงตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 3 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

4.2.2.2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-12 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
1. มีความรู้การบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง	●			คงเดิม
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	●			ปรับปรุงข้อความและเพิ่ม S
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●		เพิ่มใหม่ จากข้อ 2
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	●			ปรับปรุงข้อความและเพิ่ม S
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ		●		เพิ่มใหม่ จากข้อ 3
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	○			เพิ่มใหม่ (ขตเคยข้อ 4 เดิม ลบไปแล้ว)
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง		●		ปรับปรุงข้อความและเพิ่มการประเมิน K
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง		●		คงเดิม
9. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)		●		คงเดิม
10. มีทักษะการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●		คงเดิม
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●		แยกตัวบ่งชี้ โดยพัฒนาเพื่อประเมิน A
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด			○	เพิ่มใหม่จากข้อ 11
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ		●		ปรับปรุงข้อความ
รวมตัวบ่งชี้ 13 ตัวบ่งชี้	4	8	1	

จากตารางที่ 4-12 แสดงตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะ

สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วย 13 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ 8 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

4.2.2.2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-13 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพ และเสียง เป็นต้น	●			ปรับปรุงข้อความ
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)	○			ปรับเป็นประเมิน K
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์	●			ปรับปรุงข้อความ
4. มีความรู้การบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวีดิทัศน์	●			คงเดิม
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณผ่านสื่อภาพยนตร์		●		คงเดิม
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●		คงเดิม
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	●			คงเดิม
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล		●		ปรับปรุงข้อความ
9. มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์		●		
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม			○	เพิ่มเติม
รวมตัวบ่งชี้ 10 ตัวบ่งชี้	6	3	1	

จากตารางที่ 4-13 แสดงตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ จำนวน 1 ตัวบ่งชี้

4.2.2.2.4 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-14 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			การปรับปรุง
	K	S	A	
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	●			คงเดิม
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ	●			คงเดิม
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	●			ปรับปรุงข้อความ
4. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์		●		ปรับปรุงข้อความ
5. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	●			ปรับปรุงข้อความให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย
6. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ		●		เพิ่มเติม
7. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล		●		ปรับปรุงข้อความให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย
8. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	●			คงเดิม
9. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย		●		เพิ่มเติม
10. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●			ปรับปรุงข้อความ
11. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์		●		ปรับปรุงข้อความ
12. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●	คงเดิม
รวมตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้	6	5	1	

จากตารางที่ 4-14 แสดงตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อดิจิทัล ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้

จำแนกเป็น (1) สมรรถนะด้านความรู้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะด้านทักษะ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ และ (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ จำนวน 1 ตัวบ่งชี้

4.2.3 รอบที่ 2 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสอบถามให้พิจารณาเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ มีการคำนวณจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดผลที่ได้มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ไม่เกิน 1.5 (บุญใจ, 2550) จึงถือว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และความเป็นไปได้ในการเลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะนั้นไปใช้ และในการนำเสนอผลการศึกษารอบที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา และเกณฑ์การแปลความหมายของค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา

K หมายถึง ความรู้ (Knowledge)

S หมายถึง ทักษะ (Skills)

A หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes)

Mdn. หมายถึง ค่ามัธยฐาน (Median) จากการคำนวณ

IQR. หมายถึง ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range)

เกณฑ์การแปลความหมายของค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดโดยกำหนดได้ดังนี้

4.50 ขึ้นไป หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2.3.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนที่ประเมินความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 4-15 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (K)	4.00	มาก	1.50	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
13. มีความสามารถการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (A)	5.00	มากที่สุด	0.5	สอดคล้อง
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีเหตุผลและหลักการรองรับ (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร (K)	4.00	มาก	0.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. ทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมาก อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหาสังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
8. มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (K)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งทีเรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน (K)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ ๆ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-15 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนประกอบด้วย 43 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 14 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 4 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
2. สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
3. สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
4. สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.3.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนที่ประเมินความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 จำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.2.3.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-16 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพได้ในระดับดี (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์ (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์ (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางงานพิมพ์ดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-16 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.3.2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-17 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-17 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	Mdn.	ความ เหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post) (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-17 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วย 13 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 12 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.3.2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-18 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post) (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิดีโอ (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม (A)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-18 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านภาพยนตร์ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.3.2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-19 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ (K)	4.00	มาก	2.00	ไม่สอดคล้อง
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
4. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
5. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (K)	5.00	มากที่สุด	1.50	สอดคล้อง
6. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (S)	5.00	มากที่สุด	1.50	สอดคล้อง
7. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
10. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
12. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-19 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 11 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ 11 ตัวบ่งชี้ และไม่สอดคล้องตามฉันทามติ 1 ตัวบ่งชี้ คือ มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ

จากผลการศึกษาในรอบที่ 2 จึงได้ค่าความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนในเบื้องต้น และเพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากผลการประเมินความเหมาะสมในรอบที่ 2 โดยการประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 เป็นรอบสุดท้ายของการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย

4.2.4 รอบที่ 3 การตรวจสอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยให้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ และตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญได้ตอบไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์รอบสุดท้ายในรอบที่ 3 เพื่อสรุปผลประเมินยืนยันและคัดเลือกตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการยืนยันคำตอบเดิม เมื่อคำตอบในรอบที่ 2 อยู่นอกเหนือขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ให้แสดงผลประกอบ ซึ่งหากผลที่ได้มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ไม่เกิน 1.50 (บุญใจ, 2550) จึงจะถือว่าตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม และในการนำเสนอผลการศึกษารอบที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา และเกณฑ์การแปลความหมายของค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรายงานผลการศึกษา

K หมายถึง ความรู้ (Knowledge)

S หมายถึง ทักษะ (Skills)

A หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes)

Mdn หมายถึง ค่ามัธยฐาน (Median) จากการคำนวณ

IQR. หมายถึง ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range)

เกณฑ์การแปลความหมายของค่ามัธยฐานที่ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดโดยกำหนดได้ดังนี้

4.50 ขึ้นไป หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2.4.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนที่ประเมินยืนยันความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 4-20 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
13. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในระดับดี (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีเหตุผลและหลักการรองรับ (A)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์ เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหาสังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ ๆ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-20 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เพื่อประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล มี 43 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 37 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 16 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

2. สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

3. สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4. สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.4.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนที่ประเมินยืนยันความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 จำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.2.4.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-21 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์ (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์ (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางพิมพ์ดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-21 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เพื่อประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.4.2.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-22 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และห้องส่ง (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	Mdn.	ความ เหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ (S)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)	4.00	มาก	0.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post) (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด (A)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-22 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เพื่อประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 13 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.4.2.3 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-23 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post) (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิดีโอ (K)	4.00	มาก	1.00	สอดคล้อง
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณผ่านสื่อภาพยนตร์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพยนตร์อย่างสร้างสรรค์ ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-23 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เพื่อประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

4.2.4.2.4 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-24 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ (K)	4.00	มาก	2.00	ไม่สอดคล้อง
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
4. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4-24 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	Mdn.	ความเหมาะสม	IQR.	ฉันทามติ
5. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (K)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
6. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
7. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
8. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (K)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
9. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (S)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง
10. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	0.50	สอดคล้อง
11. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	5.00	มากที่สุด	1.00	สอดคล้อง
12. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ (A)	5.00	มากที่สุด	0.00	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4-24 แสดงการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 เพื่อประเมินยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 11 ตัวบ่งชี้ และระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ 11 ตัวบ่งชี้ และไม่สอดคล้อง 1 ตัวบ่งชี้ คือ มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่พัฒนาด้วยเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบที่ สามารถสรุปผลในภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 4-25 สรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย

สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	จำนวน ตัวบ่งชี้ สมรรถนะ	ระดับความ เหมาะสม		ฉันทามติ	
		มากที่สุด	มาก	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน					
1. ด้านเนื้อหา	18	16	2	18	-
2. ด้านเทคนิคการผลิต	10	7	3	7	-
3. ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	8	7	1	8	-
4. ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	7	7	-	7	-
รวม	43	37	6	43	-
ร้อยละ	100.00	86.05	13.95	100.00	-
สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน					
1. ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	10	8	2	10	-
2. ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	13	7	6	13	-
3. ด้านสื่อภาพยนตร์	10	9	1	10	-
4. ด้านสื่อดิจิทัล	12	11	1	11	1
รวม	45	35	10	44	1
ร้อยละ	100.00	77.78	22.22	97.78	2.22

จากตารางที่ 4-25 แสดงสรุปผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

1. สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 43 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 16 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
 - 1.2 สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
 - 1.3 สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
 - 1.4 สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้
2. สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 44 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยวิชาชีพสื่อสารมวลชน 4 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 9 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญทุกตัวบ่งชี้

2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 11 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้ โดยมีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ 11 ตัวบ่งชี้ ไม่มีความสอดคล้องตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ 1 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อดิจิทัล จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย ทำได้ให้ตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 87 ตัวบ่งชี้ และเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้นำไปสร้างเป็นเครื่องมือในลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชนที่ครอบคลุม 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล โดยนำเสนอผลการวิจัยในระยะที่ 3

4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 6 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนที่ 7 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน และขั้นตอนที่ 8 วิเคราะห์ปัจจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน และ (3) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ดังนั้นจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.3.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ และร้อยละ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4-26 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	600	100.00
เพศ		
ชาย	301	50.17
หญิง	299	49.83
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	1.17
ปริญญาตรี	265	44.17
ปริญญาโท	314	52.33
ปริญญาเอก	14	2.33
สถานการทำงาน		
อาจารย์	300	50.00
นักสื่อสารมวลชน	300	50.00
ประเภทสื่อ		
สื่อสิ่งพิมพ์	120	20.00
สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	230	38.33
สื่อภาพยนตร์	120	20.00
สื่อดิจิทัล	130	21.67

จากตารางที่ 4-26 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 600 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.17 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 52.33 เป็นอาจารย์ และนักสื่อสารมวลชนในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 50.00 และทำงานเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 38.33

4.3.2 ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ดังนี้ (บุญชม, 2535)

คะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.3.2.1 สรุปความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนภาพรวม สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4-27 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลภาพรวม

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน			
1. ด้านเนื้อหา	3.87	0.68	มาก
2. ด้านเทคนิคการผลิต	3.88	0.72	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	4.09	0.65	มาก
4. ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	3.96	0.70	มาก
ภาพรวมสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	4.04	0.63	มาก
สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน			
1. ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	3.67	0.84	มาก
2. ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	3.76	0.85	มาก
3. ด้านสื่อภาพยนตร์	3.61	0.97	มาก
4. ด้านสื่อดิจิทัล	3.74	0.85	มาก
ภาพรวมสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	3.70	0.79	มาก
สรุปภาพรวม	3.82	0.78	มาก

จากตารางที่ 4-27 แสดงผลประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น สรุปได้ดังนี้

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.65) (2) สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.70) (3) สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.72) และ (4) สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .68) ตามลำดับ

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกสื่อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.85) (2) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.85) (3) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.84) และ (4) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

4.3.2.2 สรุปความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตารางที่ 4-28 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
ด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	3.85	0.96	มาก	13
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน	3.46	0.90	ปานกลาง	18
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.82	0.82	มาก	12
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน	3.78	0.84	มาก	16
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน	3.80	0.86	มาก	15
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	3.63	0.95	มาก	17
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน	4.07	0.84	มาก	2
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน	4.09	0.79	มาก	1
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ	3.90	0.79	มาก	9
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	3.94	0.83	มาก	5
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	3.97	0.81	มาก	4
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน	3.81	0.87	มาก	14
13. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.92	0.84	มาก	8
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์	3.89	0.90	มาก	10
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ	4.01	0.86	มาก	3
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี	3.95	0.89	มาก	7
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ	3.85	0.84	มาก	11
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ	3.95	0.81	มาก	5
ภาพรวมสมรรถนะหลักด้านเนื้อหา	3.87	0.68	มาก	

ตารางที่ 4-28 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
ด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน	4.08	0.82	มาก	1
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร	4.10	0.80	มาก	2
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล	3.99	0.83	มาก	3
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	3.77	0.94	มาก	8
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	3.79	0.92	มาก	7
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์ มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน	3.92	0.87	มาก	5
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	3.63	0.99	มาก	10
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	3.67	0.94	มาก	9
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ	3.96	0.85	มาก	4
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.88	0.87	มาก	6
ภาพรวมสมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต	3.88	0.72	มาก	
ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน	3.72	0.83	มาก	7
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน	3.65	0.86	มาก	8
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.16	0.80	มาก	6
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น	4.26	0.83	มาก	3

ตารางที่ 4-28 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.19	0.76	มาก	4
6. มีความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์	4.26	0.75	มาก	2
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์	4.18	0.77	มาก	5
8. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง	4.29	0.77	มาก	1
ภาพรวมสมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	4.09	0.65	มาก	
ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	3.90	0.91	มาก	5
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	4.07	0.82	มาก	2
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	4.12	0.77	มาก	1
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์	3.76	0.91	มาก	7
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน	3.94	0.82	มาก	3
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ ๆ	3.99	0.80	มาก	5
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล	3.94	0.83	มาก	4
ภาพรวมสมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	3.96	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4-28 แสดงความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาในภาพรวมเป็นรายด้าน 4 ด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความ

นำเสนอเนื้อหา ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.79) (2) มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.84) และ (3) มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.86) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน ($\bar{X}$ = 3.46, S.D. = 0.90)

2. สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.82) (2) มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.80) และ (3) มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.83) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.99)

3. สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.77) (2) มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์ ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.75) และ (3) มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.83) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน ($\bar{X}$ = 3.65, S.D. = 0.86)

4. สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.77) (2) มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.82) และ (3) มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.82) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = 0.91)

4.3.2.2 สรุปความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม จำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.3.2.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-29 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	3.75	.99	มาก	4
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	3.73	1.00	มาก	5
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพได้ในระดับดี	3.83	.93	มาก	2
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์	3.92	.90	มาก	1
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์	3.81	.88	มาก	3
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์	3.56	1.00	มาก	8
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	3.65	1.05	มาก	6
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	3.37	.99	ปานกลาง	10
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางพิมพ์ดิจิทัล	3.49	1.06	ปานกลาง	9
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์	3.62	1.03	มาก	7
ภาพรวมตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	3.67	.84	มาก	

จากตารางที่ 4-29 แสดงความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.90) (2) มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพได้ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.83, S.D. = 0.93) และ (3) มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.89) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์ ($\bar{X}$ = 3.37, S.D. = 0.99)

4.3.2.2.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-30 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง	3.52	0.96	มาก	13
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	3.76	1.00	มาก	8

ตารางที่ 4-30 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	ความ เหมาะสม	ลำดับ
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	3.84	0.97	มาก	3
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	3.67	1.04	มาก	11
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	3.62	1.01	มาก	12
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียงเพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	3.71	1.02	มาก	10
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียงเพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	3.75	1.02	มาก	7
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง	3.91	0.99	มาก	1
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)	3.82	1.06	มาก	5
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์	3.83	0.98	มาก	4
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง	3.75	1.05	มาก	9
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด	3.76	1.00	มาก	6
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ	3.90	0.99	มาก	2
ภาพรวมตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	3.76	0.85	มาก	

จากตารางที่ 4-30 แสดงความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.99) (2) มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.99) และ (3) มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.97) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.96)

4.3.2.2.3 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-31 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพ และเสียง เป็นต้น	3.65	1.06	มาก	4
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)	3.65	1.13	มาก	5
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์	3.71	1.09	มาก	3
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิดีโอ	3.40	1.06	ปานกลาง	10
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์	3.72	1.02	มาก	1
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	3.63	1.08	มาก	6
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	3.58	1.08	มาก	7
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล	3.47	1.0	ปานกลาง	9
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์	3.60	1.10	มาก	8
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม	3.71	1.06	มาก	2
ภาพรวมตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านภาพยนตร์	3.61	0.97	มาก	

จากตารางที่ 4-31 แสดงความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.99) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์ ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 1.08) (2) มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 1.08) และ (3) มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 1.09) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิดีโอ ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 1.06)

4.3.2.2.4 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-32 ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม	ลำดับ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและ การใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	3.88	0.98	มาก	2
2. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการ เชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	3.79	0.92	มาก	6
3. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์	3.82	0.97	มาก	3
4. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริงในการ นำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	3.52	1.03	มาก	11
5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพ ลักษณะ 3 มิติ	3.72	0.97	มาก	7
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการ นำเสนอด้วยระบบดิจิทัล	3.58	0.96	มาก	10
7. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	3.81	1.03	มาก	5
8. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร รูปแบบของ เว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	3.60	1.08	มาก	8
9. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่าน ทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตาม จรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	3.63	1.03	มาก	9
10. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทาง เว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตาม จรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	3.82	0.97	มาก	4
11. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ ที่มี อยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่าง ปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ	3.96	0.92	มาก	1
ภาพรวมตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	3.74	0.85	มาก	

จากตารางที่ 4-32 แสดงความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นตัวบ่งชี้ 3 อันดับแรกที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ (1) มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูล ข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย

ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.92) (2) มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.98) และ (3) มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.97) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ ($\bar{X}$ = 3.52, S.D. = 1.03)

จากผลการศึกษาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถสรุปผลในภาพรวมดังนี้

ตารางที่ 4-33 สรุปผลความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล	จำนวนตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อสารมวลชนดิจิทัล	ระดับความเหมาะสม	
		มาก	ปานกลาง
สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน			
1. ด้านเนื้อหา	18	17	1
2. ด้านเทคนิคการผลิต	10	10	-
3. ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	8	8	-
4. ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	7	7	-
รวม	43	42	1
ร้อยละ	100.00	97.67	2.33
สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน			
1. ด้านสื่อสิ่งพิมพ์	10	8	2
2. ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	13	13	-
3. ด้านสื่อภาพยนตร์	10	8	2
4. ด้านสื่อดิจิทัล	11	11	-
รวม	44	40	4
ร้อยละ	100.00	90.91	9.09

จากตารางที่ 4-33 แสดงสรุปผลความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ประกอบสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1.1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 17 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ตัวบ่งชี้

1.2 สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

1.3 สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

1.4 สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

2. สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน ประกอบด้วยวิชาชีพสื่อ 4 ประเภท ได้แก่

2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 8 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ตัวบ่งชี้

2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 12 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 8 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ตัวบ่งชี้

2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 11 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวบ่งชี้

4.3.3 ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน ดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

การวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยกำหนดค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ .50 ขึ้นไป ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

4.3.3.1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.3.3.1.1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-34 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	.78**
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทาง สื่อสารมวลชน	.66**
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	.61**
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและ นวัตกรรมสื่อสารมวลชน	.75**
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและ สื่อสารมวลชน	.79**
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	.74**
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และ การเขียน	.86**
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และ การเขียน	.85**

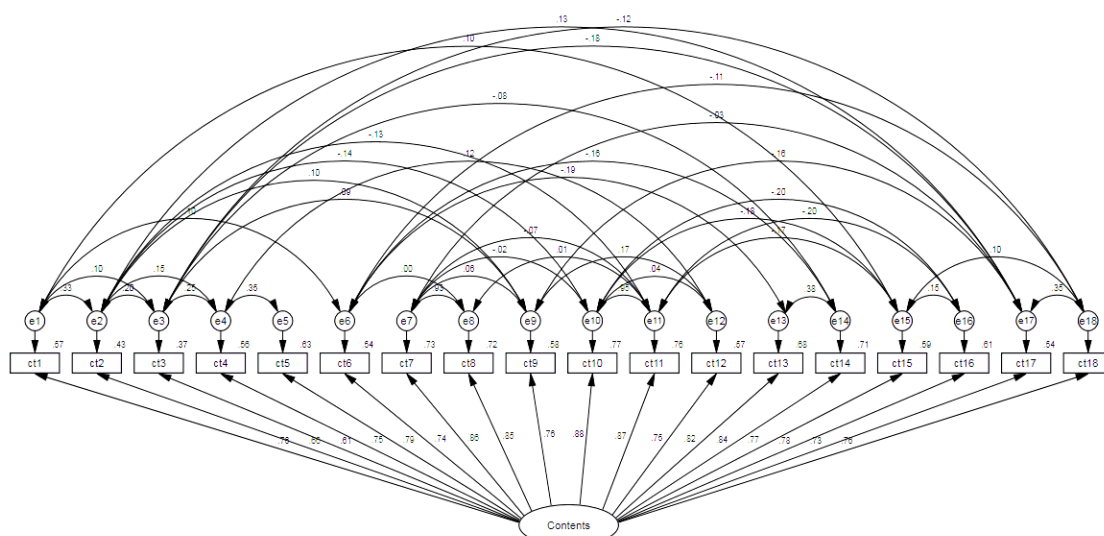
ตารางที่ 4-34 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ	.76**
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	.88**
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	.87**
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน	.75**
13. มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	.82**
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์	.84**
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ	.80**
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี	.78**
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ	.73**
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ	.76**
Chi-square = 185.74 df = 96 p = .00 RMSEA = .04 GFI = .97 AGFI = .94 RMR = .015 CMIN = 185.74	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-34 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้านเนื้อหา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 185.74 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .00 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 96 ซึ่งส่งผลทำให้โมเดลไม่มีความกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงพิจารณาความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่า $\frac{CMIN}{DF} < 2 \left(\frac{175.843}{96} \right)$ มีค่าเท่ากับ 1.94 ซึ่งน้อยกว่า 2 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .97 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .94 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .02 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .04

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 18 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .61 - .88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนได้และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 185.74 df = 96 p = .00 RMSEA = .040 GFI = .97 AGFI = .94 RMR = .02

ภาพที่ 4-1 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา

4.3.3.1.2 สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-35 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน	.76**
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร	.75**
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล	.77**
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	.81**
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	.72**
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน	.75**
7. มีความรู้และทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	.74**
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	.66**

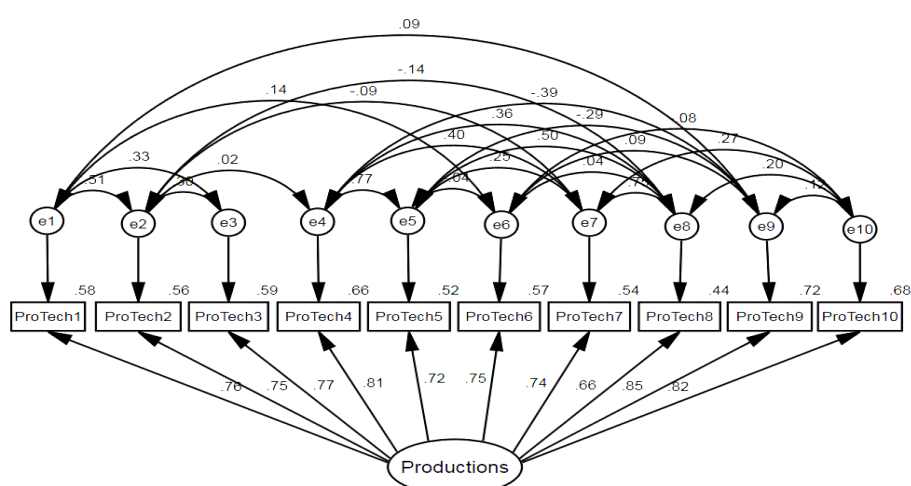
ตารางที่ 4-35 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ	.85**
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ	.82**
Chi-square = 15.74 df = 12 p = .20 RMSEA = .02 GFI = .99 AGFI = .98 RMR = .01 CMIN = 15.74	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-35 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้านเทคนิคการผลิต พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 15.74 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .20 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 12 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .023

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .66 - .85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนได้และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 15.74 df = 12 p = .20 RMSEA = .02 GFI = .99 AGFI = .98 RMR = .01

ภาพที่ 4-2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต

4.3.3.1.3 สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ดังนี้

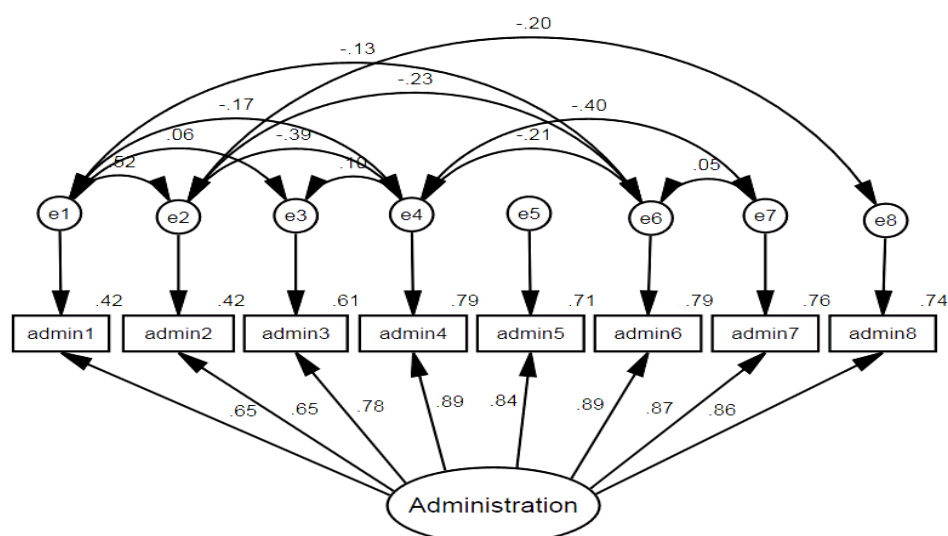
ตารางที่ 4-36 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน	.65**
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน	.65**
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.78**
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น	.89**
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นใน การทำงาน	.84**
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์	.89**
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์	.87**
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง	.86**
Chi-square = 6.35 df = 9 p = .70 RMSEA = .00 GFI = .99 AGFI = .99 RMR = .01 CMIN = 6.35	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-36 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 6.35 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .70 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .00

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .65 - .89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนได้และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 6.35 df = 9 p = .70 RMSEA = .00 GFI = .99 AGFI = .99 RMR = .01

ภาพที่ 4-3 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน

4.3.3.1.4 สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

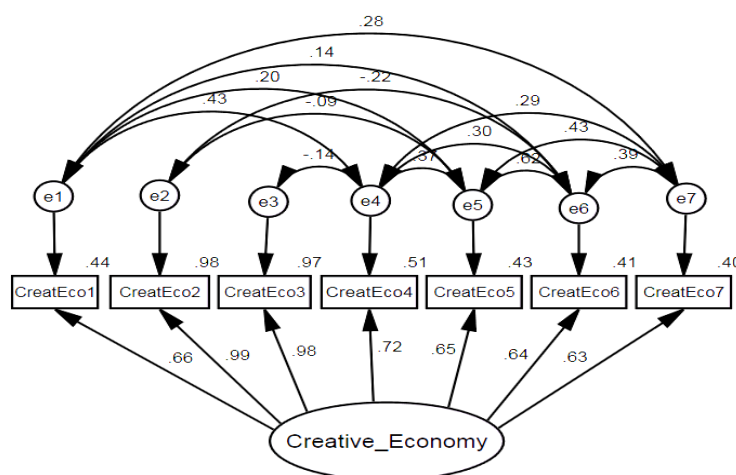
ตารางที่ 4-37 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	.66**
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	.99**
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	.98**
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงาน เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์	.72**
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งทีเรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน	.65**
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ ๆ	.64**
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล	.63**
Chi-square = .23 df = 1 p = .63 RMSEA = .00 GFI = 1.00 AGFI = .99 RMR = .00 CMIN = .23	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-37 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ .23 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .63 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .00 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .00

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 7 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .63 - .99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนได้ และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = .23 df = 1 p = .63 RMSEA = .00 GFI = 1.00 AGFI = .99 RMR = .00

ภาพที่ 4-4 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.3.3.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.3.3.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-38 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	.85**
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	.84**
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี	.85**

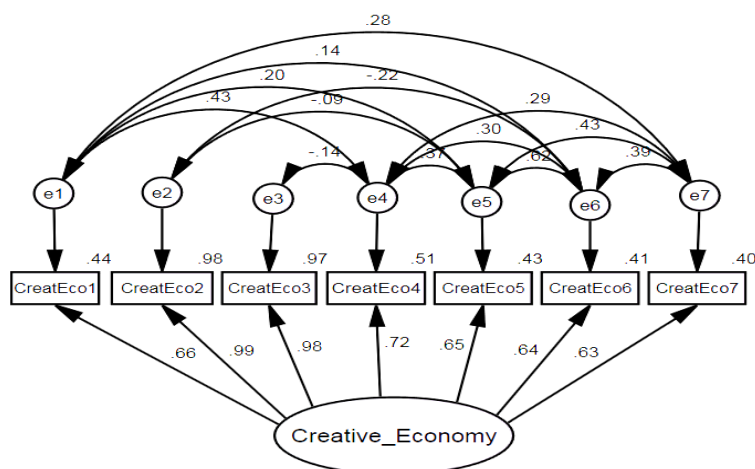
ตารางที่ 4-38 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์	.72**
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์	.82**
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์	.74**
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	.93**
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	.82**
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางานพิมพ์ดิจิทัล	.87**
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์	.86**
Chi-square = 8.59 df = 9 p = .48 RMSEA = .000 GFI = .99 AGFI = .98 RMR = .008 CMIN = 8.59	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-38 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 8.59 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .48 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาพร้อมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .00

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .72 - .93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 8.59 df = 9 p = .48 RMSEA = .00 GFI = .99 AGFI = .98 RMR = .01

ภาพที่ 4-5 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

4.3.3.2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

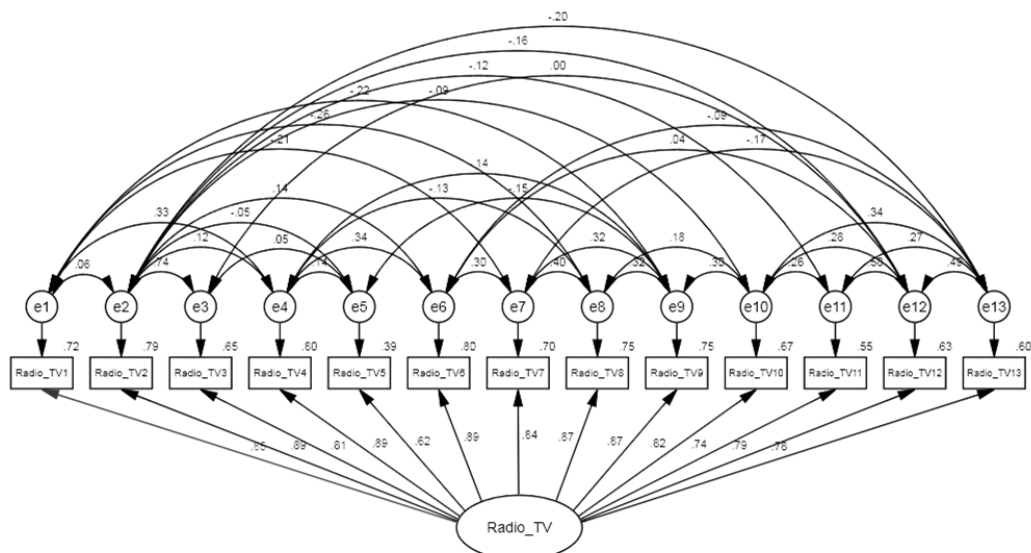
ตารางที่ 4-39 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง	.85**
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	.89**
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	.81**
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	.89**
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	.62**
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	.89**
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉาก และการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	.84**
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง	.87**
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)	.87**
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์	.82**
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง	.74**
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด	.79**
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ	.78**
Chi-square = 45.484 df = 30 p = .035 RMSEA = .030 GFI = .988 AGFI = .964 RMR = .013 CMIN = 45.484	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-39 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 8.59 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .48 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 ซึ่งส่งผลทำให้โมเดลไม่มีความกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงพิจารณาความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่า $\frac{CMIN}{DF} < 2 \left(\frac{45.484}{30} \right)$ มีค่าเท่ากับ 1.52 ซึ่งน้อยกว่า 2 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .96 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .03

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 13 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .62 - .89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่า ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 45.48 df = 30 p = .04 RMSEA = .03 GFI = .99 AGFI = .96 RMR = .01

ภาพที่ 4-6 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

4.3.3.2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ดังนี้

ตารางที่ 4-40 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น	.86**
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)	.90**
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์	.79**
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิทัศน์	.84**
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณผ่านสื่อภาพยนตร์	.92**
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	.94**
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	.93**
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล	.82**

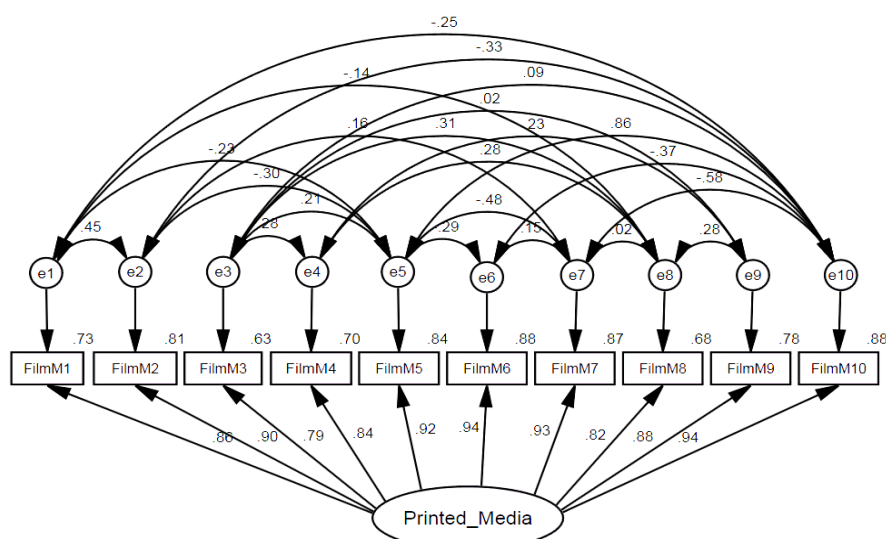
ตารางที่ 4-40 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์	.88**
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม	.94**
Chi-square = 14.137 df = 13 p = .364 RMSEA = .012 GFI = .995 AGFI = .979 RMR = .006 CMIN = 14.137	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-40 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 14.14 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .36 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 13 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .01

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 10 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .79 - .94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่าทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 14.137 df = 13 p = .364 RMSEA = .013 GFI = .995 AGFI = .979 RMR = .006

ภาพที่ 4-7 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

4.3.3.2.4 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

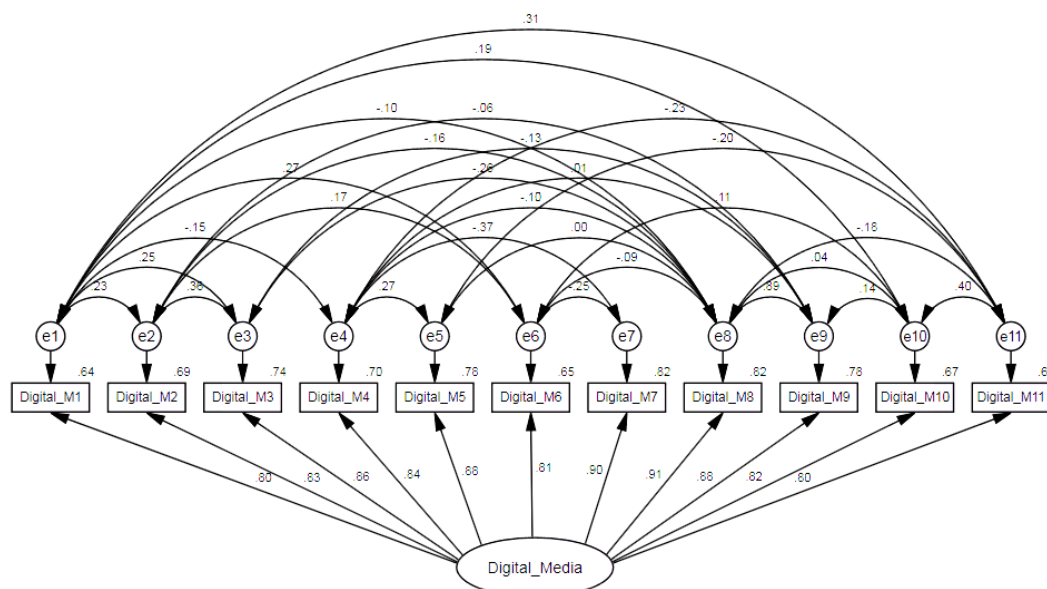
ตารางที่ 4-41 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	.80**
2. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	.83**
3. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์	.86**
4. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	.84**
5. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	.88**
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล	.81**
7. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	.90**
8. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	.91**
9. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	.88**
10. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	.82**
11. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ	.80**
Chi-square = 22.10 df = 16 p = .14 RMSEA = .03 GFI = .99 AGFI = .97 RMR = .008 CMIN = 22.10	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4-41 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่มีค่าเท่ากับ 22.10 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .14 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 16 จึงถือได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืน และพิจารณาร่วมกับดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .97 รวมทั้งค่าดัชนีกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ .01 และค่าดัชนีกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .02

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 11 ตัว พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าระหว่าง .80 - .91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงสามารถสรุปได้ว่าทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มีความถูกต้องและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล และสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

Chi-square = 22.10 df = 16 p = .14 RMSEA = .03 GFI = .99 AGFI = .97 RMR = .01

ภาพที่ 4-8 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

โดยสรุป จากผลการวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับเดียวของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันโดยกำหนดค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ .50 ขึ้นไป สรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 43 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็นสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .61 - .88
 - 1.2 สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .66 - .88
 - 1.3 สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .65 - .89
 - 1.4 สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .63 - .99

2. สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน มี 44 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 4 วิชาชีพ ได้แก่

2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .72 - .93

2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 12 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .62 - .89

2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .79 - .94

2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 11 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .80 - .91

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน ที่จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือในเทศศาสตร์ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อที่ครอบคลุมสื่อ 4 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล ผู้วิจัยได้นำไปสร้างเป็นเครื่องมือในลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายปิด เพื่อความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัปดาห์และนำเสนอผลการวิจัยในระยะที่ 4

4.4 ผลการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

การศึกษาระยะที่ 4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 9 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ และร้อยละ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 4-42 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	7	100.00
เพศ		
ชาย	4	57.14
หญิง	3	42.86
การศึกษา		
ปริญญาโท	5	71.43
ปริญญาเอก	2	28.57
สถานการณทำงาน		
ผู้บริหารในมหาวิทยาลัย	3	42.86
ผู้นำด้านสื่อสารมวลชน	4	57.14

จากตารางที่ 4-42 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.14 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 71.43 และเป็นผู้นำด้านสื่อสารมวลชน ร้อยละ 57.14

4.1.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการประเมินรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ดังนี้

ตารางที่ 4-43 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเนื้อหา				
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	6	85.71	1	14.29
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน	5	71.43	2	28.57
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	7	100.00	-	-
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน	6	85.71	1	14.29
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	7	100.00	-	-
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน	7	100.00	-	-
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน	7	100.00	-	-
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ	7	100.00	-	-
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-

ตารางที่ 4-43 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11. ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
13. มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	7	100.00	-	-
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์	7	100.00	-	-
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ	7	100.00	-	-
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี	7	100.00	-	-
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งในและต่างประเทศ	6	85.71	1	14.29
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ	7	100.00	-	-
ด้านเทคนิคการผลิต				
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร	7	100.00	-	-
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล	7	100.00	-	-
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	7	100.00	-	-
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย	6	85.71	1	14.29
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน	7	100.00	-	-
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	7	100.00	-	-
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	5	71.43	2	28.57

ตารางที่ 4-43 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมาก อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ	7	100.00	-	-
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่อ งานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ	7	100.00	-	-
ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน				
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน	7	100.00	-	-
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	7	100.00	-	-
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้า ตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน	7	100.00	-	-
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จาก ประสบการณ์	7	100.00	-	-
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการ กระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์	7	100.00	-	-
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม โดยการแสดง บทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง	7	100.00	-	-
ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ และการใช้สื่อ หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	7	100.00	-	-
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคม (Social Media) ในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	7	100.00	-	-
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการ ความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์	6	85.71	1	14.29
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งทีเรียนมาอย่างมี ประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน	7	100.00	-	-
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดย ประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ ๆ	6	85.71	1	14.29
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถ ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล	6	85.71	1	14.29

จากตารางที่ 4-43 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา พบว่า มี 14 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 มี 3 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71 และมี 1 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 71.43 ตามลำดับ

2. สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต พบว่า มี 8 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 มี 1 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71 และมี 1 ตัวบ่งชี้ที่มีรับรอง ร้อยละ 71.43 ตามลำดับ

3. สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน พบว่า ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00

4. สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า มี 4 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 และมี 3 ตัวบ่งชี้ที่รับรองร้อยละ 85.71

4.1.2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการประเมินรับรอง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยจำแนกตาม 4 สื่อ ดังนี้

4.1.2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 4-44 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	7	100.00	-	-
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	6	85.71	1	14.29
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี	7	100.00	-	-
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์	7	100.00	-	-
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสิ่งพิมพ์	7	100.00	-	-
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์	7	100.00	-	-
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	7	100.00	-	-
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	7	100.00	-	-
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางพิมพ์ดิจิทัล	6	85.71	1	14.29
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์	6	85.71	1	14.29

จากตารางที่ 4-44 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 7 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 มี 3 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71

4.1.2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตารางที่ 4-45 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	7	100.00	-	-
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	6	85.71	1	14.29
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	7	100.00	-	-
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ	6	85.71	1	14.29
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	7	100.00	-	-
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง	6	85.71	1	14.29
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกล่วงหน้าภาพและเสียง	7	100.00	-	-
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)	7	100.00	-	-
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์	7	100.00	-	-
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง	7	100.00	-	-
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด	7	100.00	-	-
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกายกริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ	7	100.00	-	-

จากตารางที่ 4-45 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 10 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 และมี 1 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71

4.1.2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านภาพยนตร์ดิจิทัล

ตารางที่ 4-46 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพ และเสียง เป็นต้น	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)	7	100.00	-	-
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจ้าง Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์	7	100.00	-	-
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิทัศน์	7	100.00	-	-
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์	7	100.00	-	-
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล	6	85.71	1	14.29
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	7	100.00	-	-
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล	7	100.00	-	-
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์	7	100.00	-	-
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม	7	100.00	-	-

จากตารางที่ 4-46 แสดงผลประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 9 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 มี 1 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71

4.1.2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

ตารางที่ 4-47 ผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	7	100.00	-	-
2. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ	7	100.00	-	-
3. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์	7	100.00	-	-
4. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	7	100.00	-	-

ตารางที่ 4-47 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ	6	85.71	1	14.29
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล	7	100.00	-	-
7. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	7	100.00	-	-
8. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	7	100.00	-	-
9. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	7	100.00	-	-
10. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	7	100.00	-	-
11. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ	7	100.00	-	-

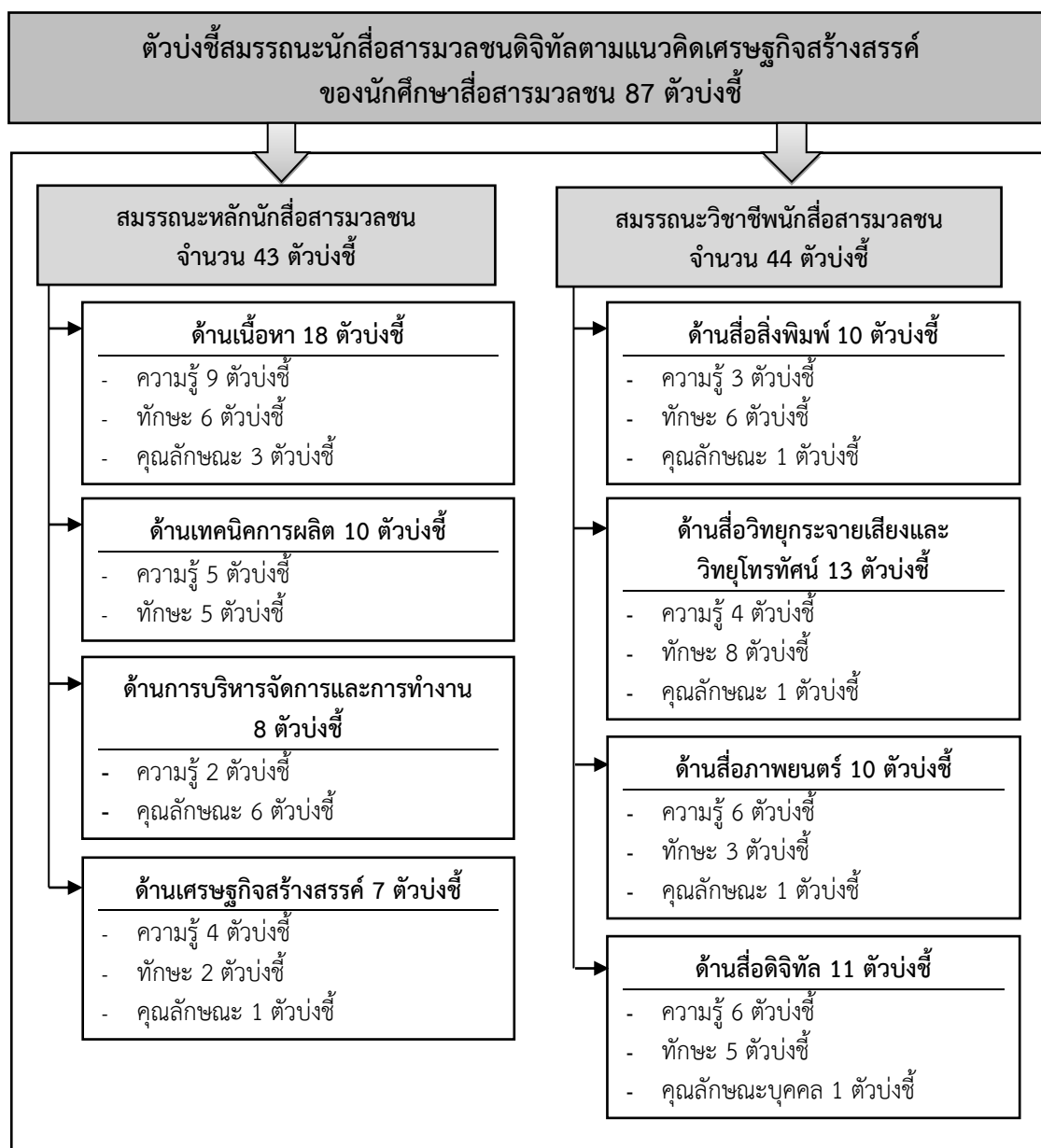
จากตารางที่ 4-47 แสดงผลประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 9 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 100.00 และมี 2 ตัวบ่งชี้ที่รับรอง ร้อยละ 85.71

นอกจากผลการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหาควรมีความรู้พื้นฐานด้านโครงสร้างการเมือง การปกครอง การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมด้วย นอกจากกฎหมายและจริยธรรม เนื่องจากเรื่องสังคม การศึกษา วัฒนธรรม กรเมืองการปกครอง เป็นสิ่งสำคัญที่สื่อทุกแขนงควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อการรู้เท่าทัน

ประเด็นที่ 2 การทำงานของสื่อสารมวลชนมีหลายระดับ ซึ่งบางตัวบ่งชี้สมรรถนะจำเป็นต้องมีเฉพาะบางตำแหน่งเท่านั้น ดังนั้นโดยส่วนใหญ่จึงไม่จำเป็นต้องมีความรู้หรือทักษะในตัวบ่งชี้ นั้น ๆ ได้แก่

1. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน
 2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์
 3. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ
 4. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร
 5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน
 6. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก
 7. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งานโดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าผลงานใหม่ ๆ
 8. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล
 9. ทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล และการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
 10. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหางานพิมพ์ดิจิทัล
 11. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์
 12. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตและเสียงด้วยระบบดิจิทัล
 13. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ
 14. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง
 15. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบ และ
 16. มีทักษะการนำเสนอความเหมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ
- ประเด็นที่ 3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยการพัฒนาเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล ที่เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดสมรรถนะของนักสื่อสารมวลชนได้จริง
- จากข้อเสนอแนะในประเด็นที่ 2 ที่ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านไม่ได้ประเมินรับรองนั้น ในระหว่างดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่น ๆ ที่เห็นด้วยในแต่ละตัวบ่งชี้พบว่าส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นว่า ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทุกตัวบ่งชี้โดยไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพราะแต่ละตัวบ่งชี้สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานได้ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นได้รับการรับรองและสามารถนำไปใช้ได้
- โดยสรุปจากผลการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ทั้ง 4 ระยะ สามารถนำเสนอสรุปผลการวิจัยในลักษณะแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4-9 สรุปตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

จากภาพที่ 4-9 สรุปตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน สรุปได้ดังนี้

1. สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน รวม 43 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 20 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 13 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 10 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 6 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 3 ตัวบ่งชี้

1.2 สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 5 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านทักษะ 5 ตัวบ่งชี้

1.3 สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน มี 8 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 2 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านคุณลักษณะ 6 ตัวบ่งชี้

1.4 สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 2 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

2. สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน รวม 44 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 19 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 22 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 4 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามสื่อ ได้ดังนี้

2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็นด้านความรู้ 3 ตัวบ่งชี้ (1) ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และ (2) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 12 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 8 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 6 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 3 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 11 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น (1) ด้านความรู้ 6 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 5 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

โดยสรุป ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลได้รับการประเมินรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 87 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกเป็น ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน 43 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 44 ตัวบ่งชี้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้วิจัยทำการพัฒนาองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (Maxwell, 2003; Creswell, 2003; Tashakkori and Teddlie, 2003; Creswell, 2007; Pole, 2007; รัตนะ, 2556) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ระยะที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน และระยะที่ 4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1.1 เพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.1.2 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.1.3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.1.3 เพื่อประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามความเห็นของอาจารย์และนักสื่อสารมวลชน

5.1.2 ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 9 ขั้นตอน 4 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

5.1.2.1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

5.1.2.1.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะ สื่อสารมวลชนดิจิทัล แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

5.1.2.1.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2) ผู้บริหารในองค์กรสื่อสารมวลชน (3) หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์กรสื่อสารมวลชน (4) ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนและ (5) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

5.1.2.1.3 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.2.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 2 ขั้นตอน ได้แก่

5.1.2.2.1 การสร้างแบบสอบถามจากร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 3 คน

5.1.2.2.2 การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทำงานด้านสื่อสารมวลชน 10 ปีขึ้นไป ทั้งที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาและนักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชน ออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 19 คน ได้แก่ (1) ผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ (2) ผู้บริหารและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์และทำงานเป็นนักสื่อสารมวลชนและ (3) นักสื่อสารมวลชนที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชน

5.1.2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

5.1.2.3.1 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับต้องมีค่าความเชื่อมั่นที่ .85 ขึ้นไป พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับในระดับสูงมาก โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ .99

5.1.2.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

จำนวน 600 คน แบ่งเป็น (1) กลุ่มอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์ จำนวน 300 คน และ (2) กลุ่มนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 300 คน ในสัดส่วนที่เท่ากัน และครอบคลุมทั้ง 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 120 คน สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 230 คน สื่อภาพยนตร์ จำนวน 120 คน และสื่อดิจิทัล จำนวน 130 คน

5.1.2.3.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และกำหนดให้ทุกตัวบ่งชี้สมรรถนะต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .50 ขึ้นไป

5.1.2.4 การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำด้านสื่อสารมวลชนทั้งที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนและนิติศาสตร์ และเป็นผู้นำด้านสื่อสารมวลชนทั้งที่เป็นผู้บริหารองค์กรสื่อและผู้นำที่ประสบการณ์การทำงานในระดับแถวหน้าในวงการสื่อสารมวลชน จำนวน 7 คน ได้แก่ (1) ผู้บริหารในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน และ (2) ผู้นำด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจและคัดเลือกมาอย่างเฉพาะเจาะจง (สุชาติ, 2555)

5.1.3 การนำเสนอผลการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

5.1.3.1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.3.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

5.1.3.4 ผลการประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามความเห็นของอาจารย์และนักสื่อสารมวลชน

5.1.4 สรุปผลการวิจัย จากการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.4.1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน พบว่า ร่างสมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 78 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะ 2 ประเภท ได้แก่

5.1.4.1.1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 40 ตัวบ่งชี้ โดยจำแนกตามสมรรถนะบุคคล ได้แก่ (1) ด้านความรู้ 13 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านทักษะ 17 ตัวบ่งชี้ และ (3) ด้านคุณลักษณะ 10 ตัวบ่งชี้

5.1.4.1.2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน โดยจำแนกตามตามวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนและสมรรถนะบุคคล ได้แก่

ก) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ และด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้

ข) สมรรถนะวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ 1 ตัวบ่งชี้ ด้านทักษะ 9 ตัวบ่งชี้

ค) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ 2 ตัวบ่งชี้ และด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้

ง) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านความรู้ 4 ตัวบ่งชี้ ด้านทักษะ 6 ตัวบ่งชี้ และด้านคุณลักษณะ 1 ตัวบ่งชี้

5.1.4.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยเทคนิคเดลฟาย พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มี 87 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็นสมรรถนะ 2 ประเภท ได้แก่

5.1.4.2.1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน 4 ด้าน ได้แก่

ก) สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา มี 18 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 16 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้

ข) สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 3 ตัวบ่งชี้

ค) สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน 8 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้

ง) สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 7 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้

5.1.4.2.2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน มี 44 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 4 ด้าน ได้แก่

ก) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 2 ตัวบ่งชี้

ข) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 6 ตัวบ่งชี้

ค) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ มี 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 9 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้

ง) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล มี 12 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 11 ตัวบ่งชี้ และอยู่ในระดับมาก 1 ตัวบ่งชี้

5.1.4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยกำหนดค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่ .50 ขึ้นไป พบว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน

ดิจิทัล ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ทั้ง 87 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากกว่า .50 ทุกตัวบ่งชี้ ได้แก่

5.1.4.3.1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่

ก) สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา ทั้ง 18 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .61-.88 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ข) สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .66-.88 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ค) สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .65-.89 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ง) สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .63-.99 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

5.1.4.3.2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน มี 44 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่

ก) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .72-.93 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ข) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 12 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .62-.89 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ค) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ทั้ง 10 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .79-.94 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

ง) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ทั้ง 11 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ทุกตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .80-.91 และมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นบวก

5.1.4.4 ผลการรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนได้รับการรับรองทั้ง 87 ตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดดังนี้

5.1.4.4.1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน มี 43 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา 18 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะหลัก

ด้านเทคนิคการผลิต 10 ตัวบ่งชี้ (3) สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน 8 ตัวบ่งชี้ และ (4) สมรรถนะหลักด้านคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 7 ตัวบ่งชี้

5.1.4.4.2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน มี 44 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น สมรรถนะวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ 10 ตัวบ่งชี้ (2) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวบ่งชี้ (3) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ 10 ตัวบ่งชี้ และ (4) สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล 11 ตัวบ่งชี้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน พบว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถแบ่งตัวบ่งชี้สมรรถนะออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา สมรรถนะหลักด้านเทคนิค สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน และสมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ (2) สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ และ สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาตัวบ่งชี้ของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ต้นแบบสมรรถนะประกอบด้วยสมรรถนะ 2 ส่วน คือสมรรถนะหลัก คือ คุณลักษณะร่วมทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน และสมรรถนะประจำกลุ่มงาน คือสมรรถนะที่กำหนดสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่ง อานนท์ (2547) ได้นำเสนอไว้ว่า สมรรถนะหลัก คือคุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรจะต้องมีเพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมหรือ ค่านิยมในองค์กร เช่น บางองค์กรจะมีสมรรถนะหลักกว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความผูกพัน มีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องมีความซื่อสัตย์หรือใส่ใจต่อคุณภาพและสมรรถนะของวิชาชีพ คือ คุณสมบัติ ความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในแต่ละระดับจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งเป็นสมรรถนะของบุคลากรในแต่ละระดับ เช่น ระดับจัดการ ระดับหัวหน้างานและระดับปฏิบัติการ เช่น ผู้บริหารระดับสูงจะมีสมรรถนะในเรื่องการบริหารความเปลี่ยนแปลงในระดับกลางจะมีสมรรถนะในการเปลี่ยนแปลงแผนกลยุทธ์ให้เป็นภารกิจขององค์กร ส่วนในระดับ หัวหน้างานจะต้องมีความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการการวางแผนปฏิบัติการเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Fedorov (2011) และฐณิกานต์ (2551)

นอกจากนี้ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีลักษณะที่ความสอดคล้องตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตว่า "บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลเมืองโลก" (ชูชาติ, 2552) ซึ่ง Bellanca and Brandt (2010) และวรพจน์ และอริป (2554) ได้กล่าวการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นักเรียนต้องมีความรู้ในเนื้อหา และทักษะที่จะประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่ยังประโยชน์และ

สร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการนำไปกำหนดแนวทางเพื่อพัฒนาคนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงาน โดยคนที่มีความพร้อมในด้านสมรรถนะรอบด้าน จะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังที่ Munir, Ahmad & Nasreddin (2002) ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดตัวบ่งชี้ในธุรกิจผู้ผลิต พบว่า ความสำคัญและการนำตัวบ่งชี้ไปใช้เพื่อพัฒนานั้นจะกำหนดโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการผลิต วิธีการใหม่ในการกำหนดตัวบ่งชี้ ซึ่งวิธีการกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อให้ประเมินประสิทธิภาพการทำงาน จากทฤษฎีแนวคิดในการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์ ข้อเสนอสำคัญของงานวิจัยนี้ คือตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้ประเมินประสิทธิภาพการทำงานในเชิงปริมาณ นอกจากนี้ สมรรถนะยังเป็นกรอบสำหรับการกำหนดทิศทางในการคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับ Shahhosseini (2011) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะที่เลือกใช้ และการกำหนดทรัพยากรมนุษย์ให้กับโครงการก่อสร้าง พบว่า การกำหนดสมรรถนะจะเป็นทางเลือกที่สะดวกในการเลือกบุคลากรที่แตกต่างกัน เช่น ผู้จัดการโครงการ วิศวกร ช่างเทคนิคหรือพนักงาน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ เป็นที่น่าพอใจเนื่องจากวิธีการที่กำหนดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถคัดเลือกพนักงานโดยอยู่บนพื้นฐานของสมรรถนะ และในขณะเดียวกันตัวบ่งชี้สมรรถนะสามารถนำไปกำหนดเป็นกรอบเพื่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่พัฒนาคนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การทำงาน ดังเช่นการศึกษาของ Pérez & Delgado (2012) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะ โสตทัศนศึกษาและดิจิทัลเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของสื่อ ผลการศึกษาพบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดขอบเขตความสามารถของสื่อจากแนวคิดต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงความสามารถแบบดิจิทัลและทางเทคนิค สำหรับเป็นแนวทางการประมวลข้อมูลและอ้างอิง โดยหลักสูตรแห่งชาติของประเทศสเปน ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยนำภาพของการสื่อสารแบบดิจิทัล มากำหนดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับคน โดยคำนึงถึงพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้และงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการหลอมรวมสื่อ และตัวบ่งชี้ด้านทรัพยากรที่จำเป็น ความหลากหลายของพื้นที่ การรู้เท่าทันสื่อ วิธีการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและการทำงานได้ในหลายมิติ ดังนั้นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จึงเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่เพื่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสอดคล้องกับ Kwofie, & others (2014) และอรุณี, จุริรัตน์ และวันดี (2552)

นอกจากนี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลได้สะท้อนให้เห็นถึงกรอบคุณลักษณะของสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลที่มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่จะนำไปเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษา แนวทางการประเมินคุณลักษณะหรือสมรรถนะของบัณฑิต การพัฒนาหลักสูตร และออกแบบรูปแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ สื่อมวลชนและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาสื่อสารมวลชนและพร้อมสู่การปฏิบัติงานเป็นนักสื่อสารมวลชน นั่นคือนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลหรือในยุคหลอมรวมสื่อต้องมี 10 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรอบรู้เชิงสหวิทยาการ การคิดวิเคราะห์ การคิดวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ รู้เท่าทันสื่อ มีความกระตือรือร้น ไม่เรียนรู้ มีจรรยาบรรณ

วิชาชีพ จิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบ และการทำงานได้หลากหลาย (ฉันทนา, ปรัชญนันท์ และณมน, 2558) และสอดคล้องกับ Gardner (2006); Gardner (2007); ไพฑูรย์และคณะ (2554); วรพจน์และอธิป (2554); วีรยุทธ์ (2555)

โดยผลการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดสมรรถนะบุคคลของตามแนวความคิดของ McClelland (1988) ได้แบ่งสมรรถนะของบุคคลได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับ ฌรงควิทย์ (2547) สุรัชย์ (2554) และนิสตาร์ก (2556) ที่กล่าวถึง ลักษณะของบุคลากรที่พึงประสงค์ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือความสามารถพิเศษส่วนบุคคล (Individual-based) ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้นสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานที่ได้รับมอบหมาย ได้ประสบความสำเร็จหรือโดดเด่นกว่าบุคคลทั่วไป ในขณะที่ อานนท์ (2547) กล่าวว่า สมรรถนะวิชาชีพ คือคุณสมบัติ ความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในแต่ละระดับจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ และสอดคล้องกับ Zašcerinska (2010) ที่ได้พัฒนาเกณฑ์ ตัวบ่งชี้ และระดับของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยบุคคลต้องมีความสามารถในการสื่อสารสำหรับการปฏิบัติงาน และการพัฒนาความเป็นพลเมืองร่วมกับการทำงาน การเข้าสังคม และการจ้างงาน ซึ่งความสำเร็จของการสื่อสารในภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมต้องมีระบบของเกณฑ์ตัวบ่งชี้และระดับของการสร้างมาตรฐานการสื่อสารที่ครอบคลุมกรอบสมรรถนะบุคคล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และสอดคล้องกับกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century skills, 2011) และวรพจน์และอธิป (2554) ได้แก่ (1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือกันทำงาน (2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (3) ทักษะชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตัวเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเพิ่มผลผลิตและความรู้รอบตัว ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับสมรรถนะประจำกลุ่มงาน คือสมรรถนะที่กำหนดสำหรับกลุ่มงานเพื่อสนับสนุนให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมบุคลากรปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม การพัฒนาศักยภาพคน การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ การสืบเสาะหาข้อมูล ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเข้าใจผู้อื่น ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ การดำเนินการเชิงรุก (Reactivity) ความถูกต้องของงาน ความมั่นใจในตนเอง ความยืดหยุ่น ผ่อนปรน ศิลปะการสื่อสารสูงใจ สภาวะผู้นำ สุนทรียภาพทางศิลปะ วิสัยทัศน์ การวางกลยุทธ์ภาครัฐ ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change Leadership) การควบคุมตนเอง และการให้อำนาจแก่ผู้อื่น

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน จำแนกตามวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ 13 ตัวบ่งชี้ สื่อภาพยนตร์ 10 ตัวบ่งชี้ และสื่อดิจิทัล 10 ตัวบ่งชี้ โดยสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มีจำนวนตัวบ่งชี้มากที่สุด เนื่องจากการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะที่รวมระหว่างวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก

ลักษณะการจัดการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่ได้รวมสาขาวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไว้ในหลักสูตรเดียวกัน และลักษณะการทำงานที่เปลี่ยนแปลงของสื่อในยุคดิจิทัล โดยมีการทำงานควบรวมระหว่างสื่อมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบทความและอิทธิพลของสื่อที่มีต่อผู้รับสารในวงกว้าง ซึ่ง มาลี (2556) เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมกว้างขวางในด้านการส่งผ่านข่าวสารความเคลื่อนไหวและความบันเทิงให้แก่ผู้ฟังในราคาถูก เพราะผู้รับสารสามารถรับฟังข่าวสารได้ตลอดชีวิตเพียงลงทุนซื้อเครื่องรับเพียงครั้งเดียวตราบที่เครื่องรับยังมีประสิทธิภาพอยู่ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยรายการประเภทข่าว สารความรู้ ความบันเทิง ปกิณกะ ฯลฯ ซึ่งมีความรวดเร็ว โดยเฉพาะในยามวิกฤติและ/หรือเกิดเหตุการณ์คาดไม่ถึง มีความน่าเชื่อถือ การเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังจำนวนมากได้พร้อมกัน การส่งสารด้วยคำพูด สื่อสารด้วยการฟัง เอื้อให้สื่อชนิดนี้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ทุกกลุ่ม นอกจากนี้วิทยุโทรทัศน์ มีภาพลักษณะด้าน สื่อบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสารโดยตรงเช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อสารมวลชนที่มีจุดเด่นในการแพร่กระจายข่าวและภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะศักยภาพการส่งสารถึงผู้ชมทันทีทันใดในวงกว้าง ตราบเท่าที่รัศมีคลื่นไฟฟ้าสามารถส่งผ่านไปถึงผู้รับและผู้รับมีเครื่องรับโทรทัศน์ประจำบ้าน คุณสมบัติด้านการสื่อสารด้วยภาพและเสียง เสนอเนื้อหาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ สามารถดึงดูด ความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เนื้อหาข่าวสารและภาพที่น่าเสนอผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ จึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้รับสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ มีคุณลักษณะสำคัญ คือเป็นสื่อที่ใช้กระบวนการพิมพ์บนแผ่นกระดาษหรือวัสดุที่สามารถจับต้องและนับเป็นหน่วยได้ เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ฯลฯ (มาลี, 2556) และนนุช (2552) กล่าวว่า สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ โดยหนังสือพิมพ์ คือสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีหน้าที่หลักในการรายงานข่าวสารเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างถูกต้อง เทียบตรง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ เป็นที่สนใจของประชาชนมีเนื้อหาสาระครอบคลุมหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม (มาลี, 2556)

ในขณะที่นิตยสารได้ชื่อว่าเป็นสื่อวารสารที่ทำหน้าที่สื่อสารมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้านการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และสนองความบันเทิงใกล้ชิดที่ผู้อ่าน ซึ่งอาจหาไม่ได้จากสื่อวารสารศาสตร์ประเภทอื่น เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เชื่อมช่องว่างด้านข่าวสารความรู้กับประชาชนยุคสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างดี หนังสือเล่ม เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่น่าเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ครบถ้วน ไม่หลากหลายเหมือนกับนิตยสารและหนังสือพิมพ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการผลิตหนังสือเล่ม คือการเสนอเนื้อหา สาร ความรู้ ในเรื่องเดียวจนจบ ส่วนมากจะใช้นิพนธ์เกี่ยวกับวิชาการเพื่อการศึกษา (มาลี, 2556)

ส่วนภาพยนตร์ เป็นสื่อที่มุ่งการสร้างสรรคเนื้อหาเพื่อความบันเทิงด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม นำเสนอในสถานที่ที่มีขอบเขตเฉพาะ แต่ภาพยนตร์ก็ยังไม่ได้รับการจัดให้เป็นสื่อวารสารศาสตร์อย่างชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์การผลิตภาพยนตร์ส่วนมากยังมุ่งเรื่องการให้ความบันเทิงมากกว่าการเสนอข่าวสารเหตุการณ์เหมือนกับสื่อสารมวลชนประเภทอื่น แต่สื่อภาพยนตร์ก็สามารถแสดงบทบาทในความเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้หากการสร้างสรรคเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม หากภาพยนตร์ยังมุ่งเสนอเนื้อหาเพื่อความบันเทิงเชิงจินตนาการที่มิได้มีรากฐานมาจากข้อเท็จจริงและความจริงที่แท้ สื่อภาพยนตร์ก็มิอาจจัดเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้

อย่างเต็มที่เท่าใดนัก เพราะงานวารสารศาสตร์ต้องมีข้อมูลบนรากฐานข้อเท็จจริง เป็นความจริงที่ไม่ใช่นวนิยายหรือเรื่องที่สร้างขึ้นจากจินตนาการ ดังนั้นสิ่งที่ควรพิจารณาเป็นประการแรกว่าเป็นสื่อวารสารศาสตร์หรือไม่ คือเนื้อหาเหล่านั้นต้องวางบนพื้นฐานเหตุการณ์/สถานการณ์ความจริงที่พิสูจน์ได้ มีแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงได้ มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ น่าเชื่อถือ และอยู่ในความสนใจของประชาชน (มาลี, 2556) และสอดคล้องกับสันทัด (2548) และ Margaret (2005)

สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทในทุก ๆ สื่อและยังมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำงานบนเครือข่ายสังคมหรือในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เข้ามามีบทบาทต่อการทำงานของสื่อสารมวลชนในปัจจุบันเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการนำเสนอข่าวสารที่รวดเร็ว จึงส่งผลให้ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลจะต้องมีความครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังที่ สันทัด (2548) กล่าวว่า สื่อดิจิทัล สื่อในรูปแบบใหม่ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ กราฟิก เสียง วิดิทัศน์ รวมถึงเว็บ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ในรูปแบบของเว็บไซต์ ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้สื่อในลักษณะดิจิทัลคือเว็บไซต์ที่มีศักยภาพและความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา สาร ข้อมูลสารสนเทศ หรือสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผสมผสานกัน และมีการใช้งานหรือใช้ประโยชน์ในฐานะที่เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มีบทบาท มีอิทธิพล และผลกระทบในสังคมปัจจุบัน โดยการใช้งานของเว็บไซต์จะใช้ในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ตหรือเอ็กซ์ทราเน็ต ซึ่งสอดคล้องกับมาลี (2556) กล่าวว่า สื่อใหม่/อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคข่าวสารทั่วโลก เป็นปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งในวงการสื่อและผู้รับสารทุกรูปนามต้องตระหนักรู้ถึงผลกระทบรูปแบบต่าง ๆ สื่อใหม่นี้มีค้อย ๆ หลอมตัวปรากฏการณ์ใหม่เกือบตลอดเวลากระบวนการผลิตงานวารสารศาสตร์เลยทีเดียว ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่นักวารสารศาสตร์ต้องเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการปรับตัวให้วิชาชีพคงอยู่ได้อย่างมีมาตรฐานบนปรัชญาวารสารศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ นักวารสารศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์ในสังคมฐานแห่งความรู้คงต้องตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีคุณค่ามหาศาลนี้ อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการกับการรายงานข่าวผ่านช่องทางสื่อใหม่ให้มีประสิทธิภาพเท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทุกด้าน นอกจากนี้ สันทัด (2548) ยังได้นำเสนอไว้ว่า สื่อดิจิทัลยังเป็นสื่อที่มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบจากสื่อเดิมเป็นสื่อดิจิทัล ได้แก่ หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ต วิทยูกระจายเสียง และโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมสื่อมวลชนทุกสื่อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำงานของนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีองค์ความรู้ในลักษณะที่เป็นเชิงสหวิทยาการมากขึ้น เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยีในอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ จากการผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่ครอบคลุมทั้งสมรรถนะหลักสื่อสารมวลชน และสมรรถนะ

วิชาชีพสื่อสารมวลชนที่ครอบคลุม 4 สื่อในยุคดิจิทัล ซึ่งทำให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ค่อนข้างครอบคลุมลักษณะของบุคคลเพื่อการทำงาน ได้แก่

5.3.1.1.1 นำตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลไปเป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนให้มีคุณสมบัติเพียงพอต่อการทำงานในยุคดิจิทัล โดยแต่ละสถาบันสามารถเลือกใช้ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบทและจุดเน้นของสถาบัน ไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ทั้งหมด

5.3.1.1.2 นำตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลไปกำหนดแนวทางการประเมินคุณลักษณะหรือสมรรถนะของบัณฑิตนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ที่ยังไม่ได้มาตรฐานเพื่อให้ได้บัณฑิตที่พร้อมออกไปทำงานด้านสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

5.3.1.1.3 นำตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลไปเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่มุ่งจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

5.3.1.1.4 นำตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลไปออกแบบจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทหรือจุดเน้นของของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

5.3.1.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อการพัฒนา จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่ครอบคลุมสื่อสารมวลชน 4 ประเภทในยุคดิจิทัล ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลยังคงเป็นตัวบ่งชี้ที่เป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะของนักสื่อสารมวลชนเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามนิยามสมรรถนะของ Armstrong (1998) ได้กล่าวว่า “Competence” จะหมายถึง ขอบข่ายของงานที่บุคคลนั้นต้องสามารถบรรลุ (Area of Competence) นั่นคือสิ่งที่บุคคลจำเป็นต้องปฏิบัติให้ได้ในระดับที่ดี ซึ่งเป็นการเน้นที่ผลลัพธ์ของงานที่พึงปรารถนา (Desired Output) ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตในการพัฒนาสมรรถนะมีขนาดกว้างมากทำให้ไม่สามารถพัฒนาแยกย่อยถึงเกณฑ์การพัฒนาตัวบ่งชี้รายย่อยที่เป็นการประเมินสมรรถนะตามลำดับขั้นความสามารถของบุคคล ดังนั้นจึงจะต้องมีการนำผลวิจัยนี้ไปพัฒนาต่อเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินสมรรถนะที่เน้นการประเมินพฤติกรรมของบุคคลตามนิยามของ “Competency” ที่หมายถึง พฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่สามารถ ซึ่งมิติของพฤติกรรมจะไปเกี่ยวกับตัวคน (Person-related) คือมิติของพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลงานที่ดี ซึ่งจะหมายถึงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถ (Behavioral Competencies) นั่นคือพฤติกรรมที่ทำให้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรง (Armstrong, 1998) ซึ่งจะทำให้ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่สมบูรณ์และนำไปใช้งานได้อย่างสมบูรณ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ขยายขอบเขตของการวิจัย โดยนำตัวบ่งชี้สมรรถนะไปใช้ประกอบการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยอาจเลือกบางตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาของแต่ละสถาบันการศึกษา

5.3.1.2 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปวัดประเมินผลนักศึกษาสื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์ในระหว่างการศึกษาก่อนสำเร็จเป็นบัณฑิตด้านสื่อสารมวลชน โดยการศึกษาแยกศึกษาแบบเจาะลึกตามประเภทสมรรถนะและประเภทสื่อ

5.3.1.3 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนให้เหมาะสมกับการศึกษายุคดิจิทัล โดยใช้ตัวบ่งชี้สมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- การดี เลียวไพโรจน์. (20 มิถุนายน 2557). อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์.
- กนกพร พลชาติ. (22 สิงหาคม 2557). Manager, The Exchange บริษัท มาйдี้แชนซ์ ประเทศไทย จำกัด. สัมภาษณ์.
- กมล สดประเสริฐ. (2543). ดัชนีความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). TIOEF 2010 Thailand International Creative Economy Forum GlobalLOCALisation-Local Move, Global Success มหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์นานาชาติ. กรุงเทพมหานคร : กรมทรัพย์สินทางปัญญา.
- กฤษฎา ทวีศักดิ์ศรี, ปณิดา วรรณพิรุณ และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2558). “การสร้างกรอบเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล.” ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ โสตรา – เทคโนโลยี สัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 29 (22-23 มกราคม 2558). (ม.ป.ท.), (207-213).
- กฤษฎา แพทย์หลวง. (2554). “นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบบองค์รวม.” วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. ปีที่ 51 ฉบับที่ 3 : 207-237.
- กัลยา วาณิชยบัญชา. (2557). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SME) ด้วย AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- กัลยากร วิสาสิทธธรรม. (22 สิงหาคม 2557). Editorial Staff บริษัท แจ่มใส พับลิชชิง จำกัด. สัมภาษณ์.
- กิตติมา สุรสนธิ. (2548). ความรู้ทางการสื่อสาร (Introduction to Communication). กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์.
- เกียรติศักดิ์ พันธุ์ลำเจียก และสุกัญญา แสงเดือน. (2554). การจัดการความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่สังคม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ขวัญใจ ศรีทาพัทธ์. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา. คุษณินพนธ์การศึกษาคุษณินบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2549). [ออนไลน์]. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา. [สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2557]. จาก <http://www.spu.ac.th/academic/files/2013/12/8.pdf>

- _____. (2552). [ออนไลน์]. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ. [สืบค้นวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556]. จาก http://graduate-school.bu.ac.th/tqf/images/pdf/tqf_th.pdf
- จอย ทองกล่อมสี. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตตนาถ ลิ้มทองกุล. (28 กรกฎาคม 2557). ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ASTV ผู้จัดการ. สัมภาษณ์.
- จุมพล รอดคำดี. (25 กรกฎาคม 2557). ผู้อำนวยการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM 101.5MHz. สัมภาษณ์.
- ฉัตรชัย ตะวันธรงค์. (27 มิถุนายน 2557). ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายปฏิบัติการ. สัมภาษณ์.
- ฉันทนา ปาปัดถา และณมน จีรังสุวรรณ. (2557). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่เทคโนโลยีสื่อสารมวลชนที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ฉันทนา ปาปัดถา ปรัชญนันท์ นิลสุข และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). “คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักสื่อสารมวลชนในยุคหลอมรวมสื่อ.” ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ โสตาฯ – เทคโนโลยีฯ สัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 29 (22-23 มกราคม 2558). (ม.ป.ท.), (71-79).
- ชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์. (2552). [ออนไลน์]. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. [สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2557]. จาก <http://home.kku.ac.th/chuare/e-article/graduate-framework.pdf>
- ฐณิกานต์ เต่งตระกูล. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ฐากร บุนปาน. (25 มิถุนายน 2557). กรรมการผู้จัดการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์. “ผู้ชมเลือกซื้อหนังสือดิจิทัลเพิ่ม.” (วันที่ 12-15 มกราคม พ.ศ. 2557). หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ : ปีที่ 34 ฉบับที่ 2 : 913.
- ณรงค์วิทย์ แสงทอง. (2547). มารู้จัก Competency กันเถอะ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ดวงกมล ชาติประเสริฐ. (18 กรกฎาคม 2557). คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์.
- โดม สุขวงศ์. (30 สิงหาคม 2557). ผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์(องค์การมหาชน). สัมภาษณ์.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). “การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management).” รวมบทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทัศนทณันต์ ดวงรัตน์. (1 สิงหาคม 2557). คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และประธานสมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.
- ทิตินา แคมมณี. (2553). [ออนไลน์] กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา: กลยุทธ์การสอน. [สืบค้นวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2555]. จาก <http://bait.rmutsb.ac.th/bait/km/docs/standard.pdf>
- เทพชัย แซ่หย่อง. (1 สิงหาคม 2557). กรรมการบริหารเครือเนชั่น บริษัท เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์.
- ธารทิพย์ เสรินทวัฒน์. (2548). [ออนไลน์]. คุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร. [สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2557]. จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/jan_june2005/tantip.pdf
- นงนุช ศิริโรจน์. (2552). การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). “การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน.” ใน การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม (29 สิงหาคม 2551). (ม.ป.ท.).
- นันทวัฒน์ วงษ์ชนะชัย. (2553). การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนารัฐกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นิสดารก์ เวชยานนท์. (2556). Competency-Based Approach. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : เดอะ กราฟิโก ชิสเต็ม.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2550) ระเบียบวิธีวิจัย: แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประมะ สตะเวทิน. (2541). การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ผลิตการพิมพ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : Openworlds.
- พรทิพย์ สัมปตตวณิช. (4 กรกฎาคม 2557). คณบดี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์.
- พรพันธ์ บุญรัตนพันธ์ และบุญเลิศ เลี้ยวประไพ. (2531). คู่มือการสร้างและการใช้เครื่องชีวิตสถานภาพอนามัยในชุมชนสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2551). ตัวบ่งชี้การบริการสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พิชัย ศิริจันทน์. (25 มิถุนายน 2557). ผู้อำนวยการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM 101.5MHz. สัมภาษณ์.
- พิมลพรรณ เชื้อบางแก้ว. (2554). “การบริหารความหลากหลายของบุคลากรในองค์การ: กลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์.” วารสารนักบริหาร. ปีที่ 31 ฉบับที่ 1 : 153-159.
- พิสนุ ฟองศรี. (2554). การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์. (6 มิถุนายน 2557). รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์. สัมภาษณ์.
- ไพฑูรย์ สีนาร์ตน์ และคณะ. (2554). กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ: กรณีกิจการกรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน (Learning Evaluation). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2556). วารสารศาสตร์เบื้องต้น ปรัชญาและแนวคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (8 กันยายน 2557). อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า). สัมภาษณ์.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พ.ศ. 2554 ราชกิจจานุเบกษา. (2554). [ออนไลน์]. [สืบค้นวันที่ 11 ธันวาคม 2555]. จาก <http://www.library.coj.go.th/-managelaw/data/3-54-24.PDF>
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุคคัพลิเคชั่นส์.
- ลัดดาวัลย์ สืบจิต. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วนิดา ภูวนารณรักษ์. (2549). “สมรรถนะของครูไทย.” วารสารรามคำแหง. ปีที่ 26 ฉบับพิเศษ : 69-79.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : Openworlds.

- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2552). [วารสารออนไลน์]. “CERI: Creative Economy Research Initiative.” มติชนออนไลน์. [สืบค้นวันที่ 18 ธันวาคม 2555]. จาก <http://www.konthairakkan.com/2009-08-24-20-13-10/2009-09-02-04-41-06.html>
- วัชร วัชรพล. (2 กรกฎาคม 2557). ประธานเจ้าหน้าที่บริหารธุรกิจ บริษัท ทริปเปิล วี บรอดคาสท์ จำกัด. สัมภาษณ์.
- วันทนา กอวัฒนสกุล. (2543). “ทักษะความรู้และความสามารถ.” วารสารเพิ่มผลผลิต. ปีที่ 39 ฉบับที่ 4 : 19-20.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). [ออนไลน์]. การพัฒนาตัวบ่งชี้. [สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2556]. จาก <http://phd.mbuisc.ac.th/powerpoint/indicator.pdf>
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์กุล. (2542). TQM Living Handbook ภาคสาม คู่มือตรวจวินิจฉัยคุณภาพของระบบบริหารบันไดก้าวสู่บริษัทชั้นนำระดับโลก. กรุงเทพมหานคร : ปีฟัวร์ แอนด์ ทีคิว เอ็ม คอนซัลแทนท์.
- วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิชัย ธนาพงศธร, เอกธิป สุขวารี และกัลยา โอภาสเสถียร. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตาม การจัดการอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาและกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ศักดิ์สิทธิ์ บุศยพลากร และโสสมสกว เพชรานนท์. (2554). “สถานะและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย: กรณีศึกษากลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะ.” การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49: สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. 1-4 (กุมภาพันธ์, 2554) : 36-43.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์พัฒนาปัญญาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2555). [ออนไลน์]. เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เทรนด์ใหม่ตามกระแสโลก. [สืบค้นวันที่ 18 ธันวาคม 2555]. จาก http://www.muwac.mahidol.ac.th/Sara_CE.html
- สมควร กวียะ. (2539). การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2538). ชุดวิชาทางการศึกษานอกโรงเรียน เล่มที่ 10 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- สมถวิล ชูทรัพย์. (2550). การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สมบุรณ์ สุริยวงศ์. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบ Factor Analysis. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมหมาย ปาริจัตต์. (25 มิถุนายน 2557). รองประธานกรรมการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์.
- สมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. (2556: 1). [ออนไลน์]. (ร่าง) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.1) สาขานิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน. [สืบค้นวันที่ 20 ธันวาคม 2556]. จาก <http://www.dpu.ac.th/caat/index.html>
- สันทัต ทองรินทร์. (2548). เอกสารการสอนชุด การบริหารกิจการสื่อสาร. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). รายงานการศึกษาเบื้องต้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ The Creative Economy. กรุงเทพมหานคร : พี.ซี.เพรส (บุญจีน).
- _____. (2554). [ออนไลน์]. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. [สืบค้นวันที่ 11 ธันวาคม 2555]. จาก http://www.nesdb.go.th/-Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11_thai.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). [ออนไลน์]. คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553. [สืบค้นวันที่ 9 มกราคม 2556] จาก <http://gpa.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf>
- _____. (2553). คู่มือ ประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). แม่บทการบริหารอุดมศึกษาไทย ภายใต้โครงการพัฒนาผู้บริหารมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนและช่วยวิชาการ (นบก.) รุ่นที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). แม่บทการบริหารอุดมศึกษาไทย ภายใต้โครงการพัฒนาผู้บริหารมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนและช่วยวิชาการ (นบก.) รุ่นที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). คู่มือ แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556). [ออนไลน์]. กสทช. เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ : สื่อในระบบดิจิทัลมีอะไรบ้าง. [สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556]. จาก <http://bcp.nbtc.go.th/knowledge/detail/373>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2552). [ออนไลน์]. ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แยกตามประเภทกลุ่ม. [สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556]. จาก <http://creativeokmd.com/cmspage/14/n-a>

- _____. (2552). [ออนไลน์]. ประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. [สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2556]. จาก <http://www.creativeokmd.com/cmspage/3/n-a>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวบ่งชี้และสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค ลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). อภิธานศัพท์การประกันคุณภาพการศึกษา (QA Glossary). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุชาติ สุภาพ. (2556). โทรทัศน์ดิจิทัล จุดเปลี่ยนโทรทัศน์ไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันกิตติ.
- สุชาติ ปริสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2539). “ตัวชี้วัดการปฏิบัติงานที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโครงการและแผนงาน.” ข่าวสารวิจัยการศึกษา. ปีที่ 19 ฉบับที่ 16 : 3-10.
- _____. (2551). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- _____. (2555). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- สุชัย สุชาติสุธรรม. (25 มิถุนายน 2557). หัวหน้าประชาสัมพันธ์ สำนักพิมพ์มติชน บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์.
- สุภาณี แสงทอง. (22 สิงหาคม 2557). Editorial Staff บริษัท แจ่มใส พับลิชชิง จำกัด. สัมภาษณ์.
- สุรัช พรหมพันธ์. (2554). ข้าแหล่งสมรรถนะเพื่อการพัฒนา Competency. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร และอรรถพร กงวิไล. (2549). สถานภาพองค์ความรู้ของการจัดการทางการสื่อสารในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). [ออนไลน์]. “การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21.” เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2 หลักสูตรการพัฒนาครูโดยการสร้างระบบพี่เลี้ยง. [สืบค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2556]. จาก <http://www.addkute3.com/wpcontent/uploads/2013/05/การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21.pdf>
- สุวิจิต ชัยตรุณ. (25 มิถุนายน 2557). Assistant professor in the Division of Public and Promotional Communication, Wee Kim Wee School of Communication, Nanyang Technological University, Singapore. สัมภาษณ์.
- อนันต์ นามทองตัน. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อภิสิทธิ์ ไส้ศัตรูไกล. (18 กรกฎาคม 2557). ผู้อำนวยการศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. สัมภาษณ์.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์, จุริรัตน์ ประวาลัญจกร และวันดี ทับทิม. (2552). การสังเคราะห์องค์ประกอบของความถนัดวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2549). สังคมสื่อ สงครามการตลาด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ BrandAgebooks.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง.” จุฬาลงกรณ์วารสาร. ปีที่ 16 ฉบับที่ 4 : 57-72.
- อาภารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรمان. (2532). วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ. (2550). สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Armstrong, M. (1998). A Handbook of Personnel Management Practice Fifth Edition. London : Kogan Page.
- Azenvedo, A., Apfelthaler, G. & Hurst, d. (2012). “Competency development in business graduates: An industry-driven approach for examining the alignment of undergraduate business education with industry requirements.” The International Journal of Management Education. Vol.10 No.1 : 12-25.
- Ballanca, J. & Brandt, R. (2010). 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn (Leading Edge). Solution Tree Press.
- Bank, J. (1992). The Essence of Total Quality Management. New York: Prentice-Hall.
- Bloom, B., et al. (1956). Taxonomy of educational objectives : The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain. New York, Toronto : Longmans, Green.
- BOP Consulting. (2010). British Council’s Creative and Cultural Economy Series/2 Mapping the Creative Industries: a Toolkit. London: The British Council.
- Comunian, R., Taylor, C. & Smith, D. N. (2012). [online]. The Role of Universities in the Regional Creative Economies of the UK : Hidden Protagonists and the Challenge of Knowledge Transfer. [cited 2 February, 2014]. Available from <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09654313.2013.790589>
- Creswell, J. W. (2003). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA : Sage.
- _____. (2007). Design and conducting mixed methods Research. Thousand Oaks, CA : Sage Publications.

- Cronbach, L. J. (1974). Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher.
- Debowski, S. (2006). Knowledge Management. Milton, Qld. : John Wiley & Sons Australia.
- Fedorov, A. (2011). "Level of Media Competence: Russian Approach." Acta Didactica Napocensia. Vol.4 No.2-3 : 1-10.
- Gardner, H. (2006). Multiple intelligences: New horizons in theory and practice. New York : Basic Books.
- _____. (2007). Five minds for the future. Bostan : Harvard Business School Press.
- Gorsuch, R. L. (1983). Factor analysis. 2nd ed. Hilldale, N.J. : Lawrence Erlbaum Associates.
- Hair, J. F. (1995). Multivariate data analysis with readings. 4th ed. New Jersey : Hall.
- Hair, J. F. et al. (2010). [online]. Multivariate Data Analysis: A Global Perspective. [cited 16 February, 2015]. Available from <http://staffweb.hkbu.edu.hk/vwschow/lectures/ism3620/rule.pdf>
- Howkins, J. (2001). The Creative Economy: How People Make Money From Ideas. London : Penguin.
- _____. (2012). The creative economy: How people make money from ideas. New York : Publishing Trends/Market Partners International.
- Jeeves, A. (2014). [online]. Definition of Digital Age?. [cited 13 February, 2014]. Available from <http://www.ask.com/question/definition-of-digital-age>
- Johnstone, J. N. (1981). Indicators of Education Systems. UNESCO UK : The Anchor Press. Tiptree, Essex.
- Jöreskog, K. G. (1967). "Some contributions to maximum likelihood factor analysis." Psychometrika. Vol.32 : 443–482.
- Kamarudin, H. S. (2013). "Critical Success Factors of Technopreneurship in the Creative Industries: A Study of Animation Ventures." Society of Interdisciplinary Business Research. Vol.2 No.1 : 1-37.
- Kim, K. K., et al. (1991). "Development and evaluation of the osteoporosis health belief scale." Research in Nursing and Health. 14 : 155-163.
- Kwofie, T.E., et al. (2014). A Conceptual Framework for Evaluating Communication Performance Among Mass Housing Project Team. Proceedings of the 3rd International Conference on Infrastructure Development in Africa – Abeokuta, Nigeria, 17th-19th March, 2014 : 1-12.
- Margaret, R. (2005). [online]. Definition Digital Film. [cited 16 February, 2014]. Available from <http://searchstorage.techtarget.com/definition/digital-film>

- Maxwell, J.A. & Loomis, D.M. (2003). "Mixed methods design; an alternative approach". In Tashakkori, A. & Teddlie, C. (Eds.), Handbook of mixed methods in social and behavioral research. Thousand Oaks, CA : Sage.
- McClelland, D. C. (1973). "Testing for competence rather than intelligence." American Psychologist. Vol.28 No.1 : 1-19.
- _____. (1988). Human Motivation. New York : Cambridge University Press.
- Mozhgan, A. et al. (2011). "Student leadership competencies development." Procedia Social and Behavioral Sciences. Vol.15 No.1 : 1616-1620.
- Munir, M., Ahmad, D. & Nasreddin, D. (2002). "Robotics and computer integrated manufacturing." Establishing and Improving Manufacturing Performance Measures. Vol. 18 : 171-176.
- NESTA. (2007). Hidden Innovation: How innovation happens in six 'low innovation' sectors. London : NESTA.
- Nordhaug, O. (1993). Human Capital in Organization : Competence, Training, and Learning. New York : Oxford University Press.
- Pérez, M. A. & Delgado, A. (2012). "From Digital and Audiovisual Competence to Media Competence : Dimensions and indicators." Scientific Journal of Media Education. Vol. 29 : 25-33.
- Pole, K. (2007). "Mixed Method Designs: A Review of Strategies for Blending Quantitative and Qualitative Methodologies." Mid-Western Educational Researcher. 20(4) : 1-4.
- Ribble, M. (2011). Digital Citizenship in Schools. 2nd ed. Eugene, OR : International Society for Technology in Education (ISTE).
- Shahhosseini, V. (2011). "Competency-based selection and assignment of human resources to construction projects." Scientia Iranica A. Vol.18 No.2 : 163-180.
- Srisangnam, P. (2009). Lecture note prepared for Korean Study Programme. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Stelk, M. J. (2013). "The Role of the Creative Economy in Sustainability Planning and Development." Muskie School Capstones. Vol. 27 : 1-57.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (1983). Using multivariate statistics. New York : Harper & Row.
- Tashakkori, A. & Teddlie C. (2003). Handbook of mixed methods in social and behavioral research. Thousand Oaks, CA : Sage.

- The Conference Board of Canada & Stats Canada. (2008). [online]. Valuing Culture Measuring and Understanding Canada's Creative Economy, Report August 2018. [cited February 16, 2014]. Available from http://www.cscd.gov.bc.ca/arts_culture/docs/aug2008_conference_board_of_canada_valuing_culture.pdf
- The Creative Nova Scotia Leadership Council. (2012). [online]. Creative Economy Literature Review. [cited February 16, 2014]. Available from www.creativenovascotil.com
- UNCTAD. (2008). [online]. Creative Economy Report 2008. [cited 16 February, 2014]. Available from http://unctad.org/en/Docs/ditc20082cer_en.pdf
- Universities UK. (2010). [online]. "Creating Prosperity: the role of higher education in driving the UK's creative economy." This Research report published by Universities UK (UUK). [cited 16 February, 2014]. Available from <http://www.universitiesuk.ac.uk/highereducation/Documents/2010/CreatingProsperityTheRoleOfHigherEducation.pdf>
- Woodruffe, C. (September, 1991). "Competent by any other name." Personnel Management. Vol. September : 38-43.
- Zaščerinska, J. (2010). [online]. Conditions, Criteria, Indicators and Levels of forming Communicative Competence. [cited 2 February, 2014]. Available from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED529817.pdf>

ภาคผนวก ก

- ผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความอนุเคราะห์
- ระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัปดาห์
- ระยะที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญรอบเทคนิคเคลฟาย
- ระยะที่ 3 หน่วยงานที่เก็บข้อมูล
- ระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบประเมินรับรอง

ระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัมภาษณ์

ตารางที่ ก-1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
ผู้นำด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	
1. ดร.อภิสิทธิ์ ไส้ตู่โรไกล	- ผู้อำนวยการศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC: Thailand Creative and Design Center)
2. ผศ.ดร.การดี เลียวไพโรจน์	- อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - (Department of Operations Management) Thammasat Business School
ผู้บริหารในองค์กรสื่อมวลชน	
3. คุณไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์	- รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
4. คุณโดม สุขวงศ์	- ผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
5. รศ.จุมพล รอดคำดี	- ผู้อำนวยการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM 101.5MHz - อดีตคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. คุณพิชัย ศิริจันทน์	- บรรณาธิการอำนวยการ นิตยสาร Brand-Age - บริษัท Thaicoon-BrandAge Holding Co.,Ltd.
7. คุณฐากร บุนปาน	- กรรมการผู้จัดการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)
8. คุณสมหมาย ปารีฉัตร	- รองประธานกรรมการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)
9. คุณเทพชัย แซ่หย่อง	- กรรมการบริหารเครือข่าย บริษัท เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
10. คุณจิตตนาถ ลิ้มทองกุล	- ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ASTV ผู้จัดการ
11. คุณวัชร วัชรพล	- ประธานเจ้าหน้าที่บริหารธุรกิจ บริษัท ทริปเปิล วี บรอดคาสท์ จำกัด
12. คุณฉัตรชัย ตะวันธรงค์	- ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายปฏิบัติการ (ซีอีโอ) - อดีตซีอีโอสปริงนิวส์/ ไทยรัฐทีวีดิจิทัล

ตารางที่ ก-1 (ต่อ)

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
หัวหน้าระดับปฏิบัติการในองค์การสื่อสารมวลชน	
13. คุณสุชัย สุชาติสุธรรม	หัวหน้าประชาสัมพันธ์ สำนักพิมพ์มติชน บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)
14. คุณกนกพร พลชาลี	Manager, The Exchange บริษัท มายด์แชร์ ประเทศไทย จำกัด
15. คุณกัลยากร วิสาสิทธธรรม	Editorial Staff บริษัท แจ่มใส พับลิชชิ่ง จำกัด
16. คุณสุภาณี แสงทอง	Editorial Staff บริษัท แจ่มใส พับลิชชิ่ง จำกัด
ผู้บริหาร/อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน นิเทศศาสตร์ และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	
17. ศ.ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ	- อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) - อดีตคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
18. รศ.พรทิพย์ สัมปัตตวนิช	- คณบดี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
19. ผศ.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ	- คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
20. ผศ.ดร.ทัศนทกานต์ ดวงรัตน์	- คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต - ประธานสมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการ สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
21. ผศ.ดร.สุวิจิต ชัยตรุณ	- Assistant professor in the Division of Public and Promotional Communication, Wee Kim Wee School of Communication, Nanyang Technological University, Singapore.

ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ ๐๕๒๕.๓/ ๓๖๔

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๑๕๑๘ ถนนประชากรราษฎร์ ๑ แขวงวงศ์สว่าง
เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย

เรียน คุณเทพชัย แซ่หย่อง
กรรมการบริหารเครื่องเนชั่น บริษัท เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย กรอบคำถามในการสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน” โดยมี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย โดยนักศึกษาขอติดต่อประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวด้วยตนเอง ทั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมสำหรับประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระศักดิ์ วิตตะ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๕ ๒๐๐๐ ต่อ ๓๒๗๒

ระยะที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญรอบเทคนิคเดลฟาย

ตารางที่ ก-2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบเดลฟายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัล

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
อาจารย์/นักวิชาการ	
1. ดร.อรุณิศ ตั้งกิจวิวัฒน์	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.สุชาดา พงษ์กิตติวิบูลย์	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผศ.ดร.นริรัตน์ สร้อยศรี	หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
4. รศ.รัตนา จักกะพาก	- หัวหน้าสาขาวิชาภาพยนตร์และภาพนิ่ง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม
5. ผศ.ดร.ประวีติ เลิศจันทรางกูร	อาจารย์ประจำ แผนกเทคโนโลยีการถ่ายภาพและ ภาพยนตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
6. ผศ.ดร.รุ่งทิพา เสาร์สิงห์	อาจารย์ประจำ แผนกเทคโนโลยีการถ่ายภาพและ ภาพยนตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
7. ผศ.จิตรกร ผดุง	อาจารย์ประจำ แผนกเทคโนโลยีการถ่ายภาพและ ภาพยนตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
8. ดร.จิรศักดิ์ แซ่ควั	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ ก-2 (ต่อ)

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
อาจารย์/นักวิชาการ และนักสื่อสารมวลชน	
9. รศ.วิมลพรรณ อาภาเวช	- รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - ผู้อำนวยการสถานีวิทยุ FM 90.75 MHz คลื่นสั้นสมปัญญา พัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - ผู้จัดการรายการทางสถานีวิทยุราชมงคล FM 89.5 MHz
10. นายอรรถการ สัตยพานิชย์	- คณบดี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - บรรณาธิการ นิตยสาร Brand-Age และคอลัมน์ส บริษัท Thaicoon-BrandAge Holding Co.,Ltd.
11. นายชาญ เดชอัศวิน	- ผู้ช่วยคณบดี /อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - ผู้จัดการโครงการ และอดีต กรรมการอาวุโสบริษัท ด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์และอีเวนท์
12. นางดารณี ธัญสิริ	- รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา - อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - อดีต ผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (ททบ.5)
13. น.ส.กรรณิการ์ โต๊ะมีนา	- อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - หัวหน้าฝ่ายรายการสถานีวิทยุ FM 90.75 MHz และผู้ดำเนินรายการ คลื่นสั้นสมปัญญา พัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - อาจารย์พิเศษ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - อดีต หัวหน้าฝ่ายรายการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM 101.5MHz

ตารางที่ ก-2 (ต่อ)

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
14. น.ส.อภิญญาพัชร กุสิยารังสิทธิ์	- ผู้ช่วยคณบดี - อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - ประสบการณ์ด้านสื่อมวลชน - หัวหน้าฝ่ายศิลป์ บริษัท แบรนต์เด็กซ์ จำกัด - ผู้ช่วยบรรณาธิการ และเลขานุการประธาน บริษัท วงศ์สว่างการพิมพ์ จำกัด - เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ และเลขานุการกรรมการผู้จัดการ บริษัท จีเซเว่น พับลิเคชั่น จำกัด
15. นายฉลาด ลออเหล้า	- ช่างภาพอิสระ งานโฆษณาประชาสัมพันธ์ และงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์ - อาจารย์พิเศษ ในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชน
นักสื่อสารมวลชน	
16. นายสมคิด พุกพงษ์	- ผู้กำกับภาพยนตร์อิสระ - ผู้กำกับภาพ
17. คุณสุรพงษ์ เพ็ช่อ	- โปรดิวเซอร์วิทยุ ฝ้ายวิทยุออนไลน์ ศูนย์พัฒนาสื่อใหม่ สถานีวิทยุไทยพีบีเอสออนไลน์ - สำนักมัลติมีเดียและสารสนเทศ - องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS)
18. คุณณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล	- ผู้สื่อข่าวบนเว็บ - อดีตทำข่าวนิตยสารการศึกษา)
19. คุณธิดาทิพย์ หอมมะลิ	- นักสื่อสารมวลชน - สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๕๒๕.๓/๑๔๖

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๑๕๑๘ ถนนประชากรราษฎร์ ๑ แขวงวงศ์สว่าง
เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อุรวิศ ตั้งกิจวิวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มทร.พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ราชมนคลัญบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเครื่องมือการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน” โดยมี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือการวิจัย โดยนักศึกษาขอติดต่อประสานงานในรายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่เหมาะสม สำหรับประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระศักดิ์ วิตตะ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๕ ๒๐๐๐ ต่อ ๓๒๗๒

ระยะที่ 3 รายชื่อหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

1. สถานีโทรทัศน์โมโน 29 บรอดคาสท์ (mono29)
2. สถานีโทรทัศน์ ททบ.5
3. สถานีวิทยุ 90.75 RMUTP Radio
4. สถานีโทรทัศน์ Thai PBS
5. สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3
6. สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7
7. สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
8. สถานีโทรทัศน์อัมรินทร์ทีวี
9. สถานีโทรทัศน์ INN
10. สถานีโทรทัศน์เอกชน ได้รับใบอนุญาตเป็นฟรีทีวี
11. สถานีวิทยุและสำนักประชาสัมพันธ์
12. สถานีโทรทัศน์เอ็มเอสเอสเคบีล เน็ตเวิร์ค
13. สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
14. HTV Channel ระบบเคเบิลและดาวเทียม
15. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
16. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
17. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
18. หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
19. หนังสือพิมพ์ข่าวสด
20. หนังสือพิมพ์แนวหน้า
21. หนังสือพิมพ์มติชน
22. นิตยสาร Brand-Age บริษัท Thaicoon-BrandAge Holding Co.,Ltd.
23. บริษัท อัมรินทร์ บิ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด
24. บริษัท Day Poets จำกัด
25. บริษัท ซีเนริโอ จำกัด
26. บริษัท เวอร์คพอยด์ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด
27. บริษัท ไทยเดย์ ด็อทคอม จำกัด (ASTVผู้จัดการ)
28. บริษัท โอเรียนทัลโพสท์ จำกัด
29. บริษัท ไอพีเอ็ม จำกัด ช่อง 62 บางกอกชาแนล สัญญาณโทรทัศน์ดาวเทียม
30. บริษัท แกรมมี่ จำกัด
31. บริษัท แอ็กแซ็ก จำกัด
32. บริษัท อิมเมจิแมกซ์ สตูดิโอ จำกัด
33. บริษัท อินส์ปัล จำกัด
34. บริษัท พีโมมินา จำกัด

35. บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด
36. บริษัท ดีแอสไฟเบอร์สกรู๊ป จำกัด
37. บริษัท กันตนาโพสโปรดักชั่น จำกัด
38. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
39. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
40. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
41. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
42. คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง
43. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
44. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
45. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
46. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
47. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
48. คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
49. ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50. สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิรอบประเมินรับรอง

ตารางที่ ก-3 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรอบประเมินรับรองผลการวิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง
ผู้บริหารในองค์การสื่อสารมวลชน	
1. คุณไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์	- รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
2. รศ. จุมพล รอดคำดี	- ผู้อำนวยการสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย FM 101.5MHz - อดีตคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. คุณสมหมาย ปาจิณฉัตร	- รองประธานกรรมการ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน)
4 นายสมคิด พุกพงษ์	- ผู้กำกับภาพยนตร์อิสระ - ผู้กำกับภาพ
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์	
1. รศ.พรทิพย์ สัมปัตตวนิช	- คณบดี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผศ.ดร.ทัศนทกานต์ ดวงรัตน์	- คณบดี คณะนิเทศศาสตร์ - ประธานสมาคมวิชาการนิเทศศาสตร์และการ สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
3. นายอรรถการ สัตยพานิชย์	- คณบดี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร - บรรณาธิการ นิตยสาร Brand-Age และคอลัมน์นี้ส บริษัท Thaicoon-BrandAge Holding Co.,Ltd.

ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ ๐๕๒๕.๓/๑๔๓

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
๑๕๑๘ ถนนประชากรราษฎร์ ๑ แขวงวงศ์สว่าง
เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณไพฑูรย์ หิรัญประดิษฐ์ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเครื่องมือการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ด้วย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน” โดยมี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ณมน จีรังสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินเครื่องมือการวิจัย โดยนักศึกษาขอติดต่อประสานงานในรายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่เหมาะสม สำหรับประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระศักดิ์ วิตตะ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๕ ๒๐๐๐ ต่อ ๓๒๗๒

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเบื้องต้น
- ระยะที่ 2 ผลวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเดลฟายเบื้องต้น รอบที่ 1
- ระยะที่ 3 คุณภาพเครื่องมือวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะจาก 3 ส่วน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ (2) การสังเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์หากรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ (1) แนวคิดคุณลักษณะของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (2) แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านสื่อ และ (3) แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้และนำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล และกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ ได้ดังนี้

K	หมายถึง	ความรู้ (Knowledge)
S	หมายถึง	ทักษะ (Skill)
A	หมายถึง	คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes)

1.1 การวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสารมวลชนดิจิทัล และหลักสูตรสื่อสารมวลชนดิจิทัลในต่างประเทศ กรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ ข-1 การวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

คุณลักษณะสื่อสารมวลชนและ คุณลักษณะสื่อดิจิทัล		การวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
			K	S	A
คุณลักษณะสื่อสารมวลชนจำแนกตามบทบาทหน้าที่ (มาลี, 2556)					
1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed media) 1.1 หนังสือพิมพ์ จัดเป็นสื่อข่าวสารที่มีพันธกิจหลักในการ รายงานข่าว อันเป็นความเคลื่อนไหวของสังคม ซึ่ง คุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ คือ ความเป็นสื่อข่าวสารที่มี หน้าที่หลักในการรายงานข่าวสาร (1) ข้อเท็จจริงที่ เป็นปัจจุบันในรูปแบบการเขียนข่าวที่ถูกต้อง กระชับ มี ข้อเขียน (2) ที่เสนอความคิดเห็นในรูปบทความ (3) สารคดี คอลัมน์ โฆษณา และอื่นๆ ซึ่งเป็นหน้าที่และ ความรับผิดชอบภายใต้จริยธรรมและปรัชญาวิชาชีพ วารสารศาสตร์ (5)	(1) การรายงานข่าว	●	●		
	(2) การเขียนข่าว	●	●		
	(3) การแสดงความคิดเห็น			●	
	(4) จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ	●		●	
	(5) มีความรับผิดชอบ			●	

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

คุณลักษณะสื่อสารมวลชนและ คุณลักษณะสื่อดิจิทัล	การวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
		K	S	A
1.2 นิติสาร เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะเอื้อต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระ (1) ในทางลึกให้ละเอียด เน้นความหลากหลายของเนื้อหา (2) ภายในเล่มเดียวกัน เสนอแนวเนื้อหา (Editorial concept) ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโดยคำนึงถึงความต้องการและรสนิยมด้านการรับสารของกลุ่มเป้าหมาย (3) คุณลักษณะชัดเจนของนิติสารคือ การเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายในรูปแบบ ซึ่งนิติสารที่ปรากฏตามแผงหนังสือจะแบ่งประเภทตามลักษณะเนื้อหาได้ 2 ประเภทหลัก คือ นิติสารประเภทเนื้อหาทั่วไป (General magazine) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของคนกลุ่มใหญ่ มียอดจำหน่ายสูงเพราะมีขอบเขตการจำหน่ายในวงกว้างไม่เจาะจง และนิติสารประเภทเนื้อหาเฉพาะ (Specialized magazine) จะเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ให้ความสนใจชัดเจนในเนื้อหา ด้านหนึ่งด้านใดโดยเฉพาะ เพราะต้องการนำข้อมูลที่เจาะลึกเป็นพิเศษไปใช้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่งได้อย่างแท้จริง จึงมีเนื้อหาค่อนข้างเข้มข้นและจำนวนจำหน่ายค่อนข้างจำกัด	(1) การนำเสนอเนื้อหาสาระ	●		
	(2) ความหลากหลายของเนื้อหา	●		
	(3) ความต้องการของผู้บริโภค	●		
1.3 หนังสือเล่ม เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้งครบถ้วน (1) ไม่หลากหลาย เหมือนกับนิติสารและหนังสือพิมพ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการผลิตหนังสือเล่มคือ การเสนอเนื้อหา สาระ ความรู้ ในเรื่องเดียวจนจบ (2) ส่วนมากจะใช้งานเกี่ยวกับวิชาการเพื่อการศึกษา ลักษณะพิเศษของหนังสือเล่ม คือ การเรียบเรียง เนื้อหาสาระที่เน้นเรื่องหนึ่งเรื่องใดอย่างละเอียดต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบใจความ (3) คือ การเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ความเข้าใจลึกซึ้ง เช่น ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสือวรรณกรรม หนังสือนวนิยาย หนังสือรวมกฎหมาย หนังสือพงศาวดาร ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะโดดเด่นของหนังสือเล่ม คือ ความพิถีพิถันในการผลิต การเย็บเข้าเล่ม การห่อหุ้มด้วยปกอ่อนหรือปกแข็งที่มีการออกแบบอย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และระยะเวลาการใช้งาน การเก็บรักษาอย่างถาวร (4) ในขนาดรูปเล่มและความหนาหนังสือเล่มส่วนมากไม่มีกำหนดเวลาการวางจำหน่ายเป็นวาระเหมือนกับนิติสารหรือหนังสือพิมพ์	(1) การนำเสนอเนื้อหาเฉพาะ	●	●	
	(2) เนื้อหาสาระความรู้เฉพาะด้าน	●	●	
	(3) การเรียบเรียงเนื้อหาโดยละเอียด	●		
	(4) ความพิถีพิถันในการผลิต	●	●	

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

คุณลักษณะสื่อสารมวลชนและ คุณลักษณะสื่อดิจิทัล	การวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
		K	S	A
2. วิद्यุกระจายเสียงมีภาพลักษณ์ด้านการให้ความบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสารโดยตรงเป็นสื่อวารสารศาสตร์ที่เกิดตามหลังสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมกว้างขวางในด้านการส่งผ่านข่าวสารความเคลื่อนไหวและความบันเทิงให้แก่ผู้ฟังในราคาถูก (1) เพราะผู้รับสารสามารถรับฟังข่าวสารได้ตลอดชีวิตเพียงลงทุนซื้อเครื่องรับเพียงครั้งเดียวตราบที่เครื่องรับยังมีประสิทธิภาพอยู่ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ประกอบด้วยรายการประเภทข่าว (2) สารความรู้ (3) ความบันเทิง (4) ปกิณกะ ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะทางวารสารศาสตร์ของสื่อวิทยุกระจายเสียง ประกอบด้วย 2.1 ความรวดเร็ว โดยเฉพาะในยามวิกฤติและ/หรือเกิดเหตุการณ์คาดไม่ถึง (5) 2.2 ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ (6) และเป็นสื่อที่ต้องอาศัยคลื่นสาธารณะในการกระจายเสียง จึงได้รับการคาดหวังให้เสนอข่าวสารเพื่อประโยชน์ของสาธารณะโดยตรง ความน่าเชื่อถือจึงเป็นหัวใจสำคัญของสื่อกระจายเสียง 2.3 การเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร สื่อวิทยุกระจายเสียง (7) (8) สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังจำนวนมากได้พร้อมกัน การส่งสารด้วยคำพูด สื่อสารด้วยการฟัง เอื้อให้สื่อชนิดนี้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ทุกกลุ่ม	(1) การสื่อสารด้วยเสียง	●	●	
	(2) การรายงานข่าวสาร	●	●	
	(3) การให้สาระความรู้	●		
	(4) การให้ความบันเทิง	●		
	(5) มีความรวดเร็วในการนำเสนอ	●	●	
	(6) มีความน่าเชื่อถือ			●
	(7) การเข้าถึงผู้รับสาร	●		
	(8) พฤติกรรมผู้บริโภค	●		
3. วิทยุโทรทัศน์ มีภาพลักษณ์ด้านการให้ความบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสารโดยตรงเช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อสารมวลชนที่มีจุดเด่นในการแพร่กระจายข่าวและภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด (1) เพราะศักยภาพการส่งสารถึงผู้ชมทันทีทันใดในวงกว้าง (2) トラบเท่าที่รัศมีคลื่นไฟฟ้าสามารถส่งผ่านไปถึงผู้รับ และผู้รับมีเครื่องรับโทรทัศน์ประจำบ้าน คุณสมบัติด้านการสื่อสารด้วยภาพและเสียง (3) เสนอเนื้อหาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ (4) สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เนื้อหาข่าวสารและภาพที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ จึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้รับสาร (5) มากกว่าสื่อประเภทอื่น แต่ผู้รับสารส่วนใหญ่มักให้น้ำหนักกับบทบาทของวิทยุโทรทัศน์ในฐานะการให้ความบันเทิง (6) มากกว่าการเป็นสื่อข่าวสารโดยตรง และได้รับการยืนยันจากรายงานวิจัยหลายชิ้นว่า ผู้ชมรายการทางวิทยุโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะคาดหวังเนื้อหาด้านความบันเทิงมากกว่าเพื่อแสวงหาข่าวสารอย่างจริงจัง วัตถุประสงค์	(1) การแพร่กระจายข่าวสารและภาพ	●	●	
	(2) การเข้าถึงผู้ชม	●		
	(3) การสื่อสารด้วยภาพและเสียง	●	●	
	(4) การเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์	●	●	
	(5) พฤติกรรมผู้รับสาร	●		
	(6) การให้ความบันเทิง	●		
	(7) การรายงานข่าวสาร	●	●	

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

คุณลักษณะสื่อสารมวลชนและ คุณลักษณะสื่อดิจิทัล	การวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
		K	S	A
ในการชมรายการโทรทัศน์ก็เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากชีวิตประจำวันมากกว่าจะตั้งใจรับข่าวสารเป็นหลัก แต่ถึงอย่างไร สื่อวิทยุโทรทัศน์ก็ยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมด้านการรายงานข่าวสาร (7) เหตุการณ์บ้านเมืองมากกว่าสื่อสารมวลชนประเภทอื่น				
4. สื่อภาพยนตร์ เป็นสื่อที่มุ่งการสร้างสรรค์เนื้อหา (1) เพื่อความบันเทิง (2) ด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม (3) นำเสนอในสถานที่ที่มีขอบเขตเฉพาะ แต่ภาพยนตร์ก็ยังไม่ได้รับการจัดให้เป็นสื่อวารสารศาสตร์อย่างชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์การผลิตภาพยนตร์ส่วนมากยังมุ่งเรื่องการให้ความบันเทิง มากกว่าการเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ (4) เหมือนกับสื่อสารมวลชนประเภทอื่น แต่สื่อภาพยนตร์ก็สามารถแสดงบทบาทในความเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้หากการสร้างสรรค์เนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกี่ยวข้องเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม หากภาพยนตร์ยังมุ่งเสนอเนื้อหาเพื่อความบันเทิงเชิงจินตนาการที่ไม่มีรากฐานมาจากข้อเท็จจริงและความจริงที่แท้ สื่อภาพยนตร์ก็มิอาจจัดเป็นสื่อวารสารศาสตร์ได้อย่างเต็มที่เท่าใดนัก เพราะงานวารสารศาสตร์ต้องมีข้อมูลบนรากฐานข้อเท็จจริง เป็นความจริงที่มีไชนวนิยายหรือเรื่องที่สร้างขึ้นจากจินตนาการ ดังนั้น สิ่งที่ควรพิจารณาเป็นประการแรกกว่าเป็นสื่อวารสารศาสตร์หรือไม่ คือ เนื้อหาเหล่านั้นต้องวางบนพื้นฐานเหตุการณ์/สถานการณ์ความจริงที่พิสูจน์ได้ มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ (5) น่าเชื่อถือ (6) และอยู่ในความสนใจของประชาชน (7)	(1) การสร้างสรรค์เนื้อหา	●	●	
	(2) การให้ความบันเทิง	●		
	(3) การถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม	●	●	
	(4) การนำเสนอข่าวสาร	●	●	
	(5) ประโยชน์สาธารณะ			●
	(6) น่าเชื่อถือ			●
	(7) ความสนใจของประชาชน	●		
คุณลักษณะของสื่อดิจิทัล (สันทัด, 2548)				
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่อาศัยช่องทางของคอมพิวเตอร์ (1) (Digitally) เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา (2) และการสื่อสาร (3) มีกระบวนการทำงาน (4) การจัดเก็บ (5) โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ (Online) ต่างๆ และสามารถทำให้มีรูปแบบที่ง่ายและหลากหลายกว่าสื่อเดิม มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง (6)	(1) การใช้งานคอมพิวเตอร์	●	●	
	(2) การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร	●	●	
	(3) การสื่อสาร	●	●	
	(4) กระบวนการทำงาน	●	●	
	(5) การจัดเก็บข้อมูล	●	●	
	(6) ความยืดหยุ่น			●
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) (1) เป็นการเพิ่มมูลค่าของสื่อดิจิทัลให้แตกต่างหรือเหนือไปกว่าสื่อเดิม โดยการเปิดโอกาสหรือเพิ่มช่องทางให้ผู้ใช้ได้โต้ตอบใน 2 ลักษณะ คือ การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้	(1) การมีปฏิสัมพันธ์	●	●	
	(2) เครื่องมือการติดต่อสื่อสาร	●	●	

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

คุณลักษณะสื่อสารมวลชนและ คุณลักษณะสื่อดิจิทัล	การวิเคราะห์ ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
		K	S	A
สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (2) กันซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์โดยการโต้ตอบกับสื่อ ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ของสื่อดิจิทัลนี้จะมีความสะดวก รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายในการส่งข่าวสารโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่				
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อความหลายชั้น (1) หรือที่เรียกว่า ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) คือการจัดวางหน้าของเอกสารข้อความต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือไปจากหน้าปัจจุบันที่แสดงอยู่ เพื่อขยาย อธิบาย ยกตัวอย่างหรือแสดงความสัมพันธ์ใดๆ ก็ตาม โดยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและไม่เป็นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หลักการของไฮเปอร์เท็กซ์ได้พัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) คือในสื่อดิจิทัลสามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบ (2) ในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้	(1) การนำเสนอข้อความหลายชั้น (Hypertext)	●	●	
	(2) สื่อหลากหลายรูปแบบ	●		
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจาย (Dispersal) ได้กว้างขวางและรวดเร็ว (1) ทั้งนี้เป็นผลจากการผลิตและการกระจายของสื่อดิจิทัลที่ไม่ใช่การรวมเป็นศูนย์กลางเหมือนสื่อเดิม อีกทั้งยังสามารถผลิตได้ง่ายโดยไม่ต้องลงทุนหรือมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเหมือนการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ ภาพยนตร์ หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ที่ผลิตอยู่เพียงที่ใดที่หนึ่ง แล้วนำเสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านสถานีและมีขอบเขตการเผยแพร่ที่จำกัด ส่วนสื่อดิจิทัลนั้น ผลิตได้ง่ายกว่า (2) และผู้ที่มีความรู้เล็กน้อยก็สามารถผลิตงานง่ายๆ	(1) การแพร่กระจายข้อมูลอย่างรวดเร็ว	●	●	
	(2) ขั้นตอนการผลิตรายการที่ง่ายขึ้น	●	●	
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีการหลอมรวม (Convergent) ของสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน (1) ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ โดยใช้พื้นที่น้อยเพราะมีการบีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง ในขณะที่สื่อเดิมจะมีลักษณะของการเป็นสื่อเดี่ยวๆ ผู้รับสารก็จะใช้สื่อได้ทีละอย่าง	(1) การหลอมรวมสื่อ (Media Convergent)	●	●	
สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีความเสมือนจริง (Virtually) (1) ทั้งในแง่ของการนำเสนอ การทำธุรกรรม และการแสดงสินค้า วัฒนธรรม การศึกษา สาธิต จำลองสถานการณ์ กล่าวคือ สื่อดิจิทัลนี้สามารถทำให้เกิดการเสมือนจริงได้	(1) ความเสมือนจริงในการนำเสนอ	●		

จากผลการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะสื่อสารมวลชนและสื่อดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคล ทำให้ได้องค์ประกอบที่จะนำไปสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยจะนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

1.2 การวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านสื่อตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ ข-2 การวิเคราะห์รายละเอียดขอบเขตการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

แนวคิดและประเภทสื่อ	รายละเอียดขอบเขตตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
			K	S	A
แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (1) การสร้างสรรค์งาน (2) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (3) ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (4)	(1) ความคิดสร้างสรรค์	●		
		(2) การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●	●	
		(3) การสร้างสรรค์งาน			●
		(4) องค์ความรู้	●	●	
		(5) เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่	●	●	
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์	การคิดสร้างสิ่งใหม่ (1) ที่แตกต่างและใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าเดิมจากการต่อยอดทางความคิด (2) หรือการคิดสิ่งใหม่ๆ ที่ยังไม่มีใครเคยมีผู้ใด คิดมาก่อน และต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งเป็นการความคิดที่นำไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิมหรือพัฒนาสิ่งเดิมให้มีคุณค่าใหม่ๆ (3) หรือคิดแก้ไขปัญหา (4) เพื่อความสามัคคีและคิดเพื่อความเจริญ ซึ่งมีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือ การแสดงออกทางความคิด (5) จากการประยุกต์ใช้ความรู้ (6) ที่มีเพื่อสร้างแนวคิดใหม่เปรียบเหมือนกับการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ นั่นคือ การค้นพบความจริง (7) การค้นพบปัญหา (8) การตั้งสมมติฐาน การค้นพบคำตอบ และยอมรับผลจากการค้นพบ (9) และนำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นโมเดลหรือแบบจำลองเพื่อสำรวจระบบและปัญหาที่ซับซ้อน รวมถึงหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้	(1) การคิดสร้างสิ่งใหม่		●	
		(2) การต่อยอดทางความคิด		●	
		(3) การพัฒนาสิ่งเดิมให้มีคุณค่าใหม่		●	
		(4) การคิดแก้ไขปัญหา		●	
		(5) การแสดงออกทางความคิด		●	
		(6) การประยุกต์ใช้ความรู้	●	●	
		(7) การค้นพบความจริง			●
		(8) ยอมรับผลจากการค้นพบ			●
		(9) นำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นโมเดลหรือแบบจำลอง		●	
		(10) หาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้			●

ตารางที่ ข-2 (ต่อ)

แนวคิดและประเภทสื่อ	รายละเอียดขอบเขตตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	สมรรถนะบุคคล		
			K	S	A
1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media)	การทำสำเนาสิ่งพิมพ์ (1) สำเนาสื่อบันทึกข้อมูล (2) รวมถึงการบริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์อื่นๆ เช่น การเรียงพิมพ์ (3) การแกะแม่พิมพ์ (4) และการเข้าเล่ม (5) การพิมพ์หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ปฏิทิน สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ (6) และการบริการทางการพิมพ์อื่นๆ (7)	(1) การทำสำเนาสิ่งพิมพ์	●	●	
		(2) การสำเนาสื่อบันทึกข้อมูล	●	●	
		(3) การเรียงพิมพ์	●	●	
		(4) การแกะแม่พิมพ์	●	●	
		(5) การเข้าเล่ม	●	●	
		(6) การพิมพ์หนังสือ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ปฏิทิน สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ	●	●	
		(7) การบริการทางการพิมพ์	●		●
2. สื่อการกระจายเสียง (Broadcasting)	การกระจายภาพและเสียงทางโทรศัพท์ และการบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง ซึ่งดำเนินการหลักเกี่ยวกับผลิตรายการโทรทัศน์ทุกประเภท เช่น รายการบันเทิง รายการเพื่อส่งเสริมการศึกษา รายการข่าว กีฬา พยากรณ์อากาศ สัมภาษณ์บุคคล ฯลฯ โดยเป็นรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง รวมถึงการขายให้เช่า เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพ และการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ	(1) การกระจายภาพและเสียงทางโทรศัพท์	●		
		(2) การบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง	●	●	
		(3) การผลิตรายการโทรทัศน์ทุกประเภท	●	●	●
		(4) รายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง	●	●	
		(5) การขายให้เช่า	●		●
		(6) เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพและการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ	●	●	
3. สื่อภาพยนตร์ (Film)	การบริการ การผลิตหรือจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์ รวมทั้งการจำหน่ายหรือเช่าฟิล์มและแถบวีดิทัศน์ สถานประกอบการที่ดำเนินการหลักเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์ หรือแถบวีดิทัศน์แก่อุตสาหกรรมอื่น ซึ่งมีใช่เป็นการจำหน่ายให้แก่สาธารณชนทั่วไป รวมถึงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง	(1) การบริการ การผลิตภาพยนตร์ และแถบบันทึกวีดิทัศน์	●	●	●
		(2) จำหน่ายภาพยนตร์ และแถบบันทึกวีดิทัศน์	●		●
		(3) การจำหน่ายหรือเช่าฟิล์มและแถบวีดิทัศน์	●		●
		(4) สถานประกอบการที่ดำเนินการหลักเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์หรือแถบวีดิทัศน์แก่อุตสาหกรรมอื่น	●		

จากผลการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของสื่อตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล ทำให้ได้องค์ประกอบที่จะนำไปสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยจะนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

1.3 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เนื้อหาสาระหลักของสาขาวิทยาศาสตร์และสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ ข-3 การวิเคราะห์เนื้อหาสาระหลักของสาขาวิทยาศาสตร์และสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

เนื้อหาสาระหลักของสาขาวิทยาศาสตร์และสื่อสารมวลชนตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ		
		K	S	A
หลักนิเทศศาสตร์	หลักนิเทศศาสตร์	●		
ทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์	ทฤษฎีด้านนิเทศศาสตร์	●		
กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน	กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน	●		●
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่องานสื่อสารมวลชน	เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่องานสื่อสารมวลชน	●	●	
วารสารศาสตร์เบื้องต้น	วารสารศาสตร์เบื้องต้น	●		
ความรู้เบื้องต้นทางวิทยุและโทรทัศน์	ความรู้เบื้องต้นทางวิทยุและโทรทัศน์	●		
การประชาสัมพันธ์เบื้องต้น	การประชาสัมพันธ์เบื้องต้น	●		
การโฆษณาเบื้องต้น	การโฆษณาเบื้องต้น	●		
ภาพยนตร์เบื้องต้น	ภาพยนตร์เบื้องต้น	●		
ระเบียบวิธีวิจัยพื้นฐานทางนิเทศศาสตร์	ระเบียบวิธีวิจัยพื้นฐานทางนิเทศศาสตร์	●		
ฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษา	ฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษา			

จากผลการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบสมรรถนะบุคคล ทำให้ได้องค์ประกอบที่จะนำไปสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยจะนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ ข-4 การวิเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา	การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ		
		K	S	A
ความรู้เชิงเนื้อหา	เนื้อหาตามหลักสูตร (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ หมวดวิชาเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มวิชาแกน กลุ่มวิชาชีพบังคับ และกลุ่มวิชาชีพเลือก และหมวดวิชาเลือกเสรี)	●		
	เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (การเข้าถึงแหล่งข้อมูล การเลือกใช้นโยบาย และการปรับใช้นโยบายให้เหมาะสม)	●		
ทักษะการสื่อสาร	ทักษะการสื่อสารพื้นฐาน (ฟัง พูด อ่าน เขียน)		●	
	ทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร (ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ)		●	
	การสื่อสารภายในตัวบุคคล		●	
	การสื่อสารระหว่างบุคคล		●	
	การสื่อสารมวลชน		●	
ทักษะการใช้เทคโนโลยี	เครื่องมือและอุปกรณ์		●	
	วัสดุหรือโปรแกรม		●	
	วิธีการและเทคนิค		●	
การร่วมมือกัน	การพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน			●
	การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด			●
	ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน			●
	การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงาน			●
	การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม		●	
ทักษะการคิด	การคิดอย่างเป็นระบบ		●	
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ		●	
	การคิดสร้างสรรค์		●	
ทักษะวิชาชีพและการปฏิบัติ	การฝึกปฏิบัติ		●	
	การประยุกต์ใช้ทฤษฎี		●	
	การบูรณาการความรู้วิชาการและวิชาชีพ		●	
	การสร้างสรรค์ผลงาน		●	

จากตารางที่ ข-5 การวิเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์ตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ตารางที่ ข-6 การสังเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตสื่อสารมวลชนพัฒนากรอบตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะบุคคล

ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ	สมรรถนะบุคคล		
	K	S	A
1. ความรู้เชิงสหวิทยาการ	●		
2. ความกระตือรือร้น			●
3. ทักษะการสื่อสาร		●	
4. การคิดเชิงระบบ		●	
5. การคิดเชิงสร้างสรรค์		●	
6. การคิดเชิงวิเคราะห์		●	
7. การคิดเชิงวิพากษ์		●	
8. รู้เท่าทันสื่อ	●		
9. ความยืดหยุ่นในการทำงาน			●
10. ความใฝ่เรียนรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน		●	
11. จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●		
12. จิตสาธารณะและความรับผิดชอบ			●
13. มีทักษะหลากหลาย		●	
14. การบูรณาการและนำไปใช้			●

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามกรอบสมรรถนะบุคคล ทำให้ได้องค์ประกอบที่จะนำไปสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล โดยจะนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

4.1.3 การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีและบทสัมภาษณ์เพื่อจัดทำร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน สามารถนำเสนอผลการสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ ข-7 การสังเคราะห์สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนจากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน				
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน ดิจิทัล	แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน
- การใช้งานคอมพิวเตอร์ (1) - การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (2) - การสื่อสาร (3) - กระบวนการทำงาน (4) - การจัดเก็บข้อมูล (4) - ความยืดหยุ่น (5) - การมีปฏิสัมพันธ์ (6) - เครื่องมือการติดต่อสื่อสาร (3) - การนำเสนอข้อความหลายชั้น (Hypertext) (6) - ใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (7) - การแพร่กระจายข้อมูลอย่างรวดเร็ว (2) - ขั้นตอนการผลิตรายการที่ง่ายขึ้น (4) - การหลอมรวมสื่อ (Media Convergent) (8) - ความเสมือนจริงในการนำเสนอ (9)	- ความคิดสร้างสรรค์ (26) - การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (27) - การสร้างสรรค์งาน (4) - องค์ความรู้ (2) - เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (28) - การคิดสร้างสิ่งใหม่ (29) - การต่อยอดทางความคิด (30) - การพัฒนาสิ่งเดิมให้มีคุณค่าใหม่ (31) - การคิดแก้ไขปัญหา (31) - การแสดงออกทางความคิด (32) - การประยุกต์ใช้ความรู้ (33) - การค้นพบความจริง (34) - ยอมรับผลจากการค้นพบ (34) - นำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นโมเดลหรือแบบจำลอง (35) - การหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ (36)	- เนื้อหาตามหลักสูตร (37) - เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (37) - ทักษะการสื่อสารพื้นฐาน (3) - ทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร (3) - การสื่อสารภายในตัวบุคคล (3) - การสื่อสารระหว่างบุคคล (3) - การสื่อสารมวลชน (3) - เครื่องมือและอุปกรณ์ (1) - วัสดุหรือโปรแกรม (1) - วิธีการและเทคนิค (4) - การพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน (38) - การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (38) - ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (38) - การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงาน (38) - การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (18) - การคิดอย่างเป็นระบบ (39) - การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (40) - การคิดสร้างสรรค์ (26) - การฝึกปฏิบัติ (41) - การประยุกต์ใช้ทฤษฎี (33) - การบูรณาการความรู้วิชาการและวิชาชีพ (33)	- ความรู้เชิงสหวิทยาการ (37) - ความกระตือรือร้น (46) - ทักษะการสื่อสาร (3) - การคิดเชิงระบบ (39) - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (26) - การคิดเชิงวิเคราะห์ (47) - การคิดเชิงวิพากษ์ (40) - รู้เท่าทันสื่อ (48) - ความยืดหยุ่นในการทำงาน (5) - ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน (49) - จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (10) - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบ (38) - มีทักษะหลากหลาย (50) - การบูรณาการและนำไปใช้ (33)	(1) การใช้งานคอมพิวเตอร์ (2) การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (3) การสื่อสาร (4) กระบวนการทำงาน/การสร้างสรรค์งาน (5) ความยืดหยุ่น (6) การมีปฏิสัมพันธ์ (7) สื่อหลากหลายรูปแบบ (8) การหลอมรวมสื่อ (9) ความเสมือนจริงในการนำเสนอ (10) กฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (11) การเขียนข่าว (12) การเขียนเพื่อการสื่อสาร (13) การจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์ (14) การใช้โซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ (15) การถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น (16) การโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ (17) การวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน (18) การสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม (19) ธุรกิจเพื่อการสื่อสารมืออาชีพ (20) พฤติกรรมผู้บริโภค (21) หลักการขาย (22) หลักการตลาด (23) การออกแบบกราฟิก

ตารางที่ ข-7 (ต่อ)

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน				
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน ดิจิทัล	แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน
		- การสร้างสรรค์ผลงาน (4) (6) - ความเป็นไทย (42) - มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา (43) - ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (44) - ความเป็นประชาธิปไตย (45) - จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชน (10)		(24) หลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (25) ภาพเพื่อการสื่อสาร (26) ความคิดสร้างสรรค์ (27) การใช้ทรัพยากรเส้นทางปัญญา (28) เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (29) การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (30) การต่อยอดทางความคิด (31) การคิดแก้ไขปัญหาคิด (32) การแสดงออกทางความคิด (33) การประยุกต์ใช้ความรู้ (34) การค้นพบและการยอมรับผลจากการค้นพบ (35) นำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นโมเดลหรือแบบจำลอง (36) การหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ (37) เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (38) การทำงานร่วมกัน (39) การคิดอย่างเป็นระบบ (40) การคิดเชิงวิพากษ์ (41) การฝึกปฏิบัติ (42) ความเป็นไทย (43) มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา

ตารางที่ ข-7 (ต่อ)

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน				
คุณลักษณะสื่อสารมวลชนดิจิทัล	แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	สมรรถนะนักสื่อสารมวลชน
				(44) ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (45) ความเป็นประชาธิปไตย (46) ความกระตือรือร้น (47) การคิดเชิงวิเคราะห์ (48) รู้เท่าทันสื่อ (49) ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน (50) มีทักษะหลากหลาย

จากตารางที่ ข-7 การสังเคราะห์สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนจากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และคุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำผลสังเคราะห์แล้วนำไปการสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและพัฒนาาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ดังนี้

ตารางที่ ข-8 การสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัว
บ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน
	K	S	A	
(1) การใช้งานคอมพิวเตอร์		●		1. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชน
(2) การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร		●		2. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร
(3) การสื่อสาร		●		3. มีทักษะด้านการสื่อสาร
(4) กระบวนการทำงาน/การสร้างสรรคงาน		●		4. มีทักษะด้านการสร้างสรรคงาน
(5) ความยืดหยุ่น			●	5. มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
(6) การมีปฏิสัมพันธ์			●	6. มีความสามารถในการประสานงาน
(7) สื่อหลากหลายรูปแบบ		●		7. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ
(8) การหลอมรวมสื่อ	●			8. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ
(9) ความเสมือนจริงในการนำเสนอ	●			9. มีความรู้เรื่องการนำเสนอเสมือนจริง
(10) กฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●			10. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน
(11) การเขียนข่าว		●		11. มีทักษะการเขียนข่าว
(12) การเขียนเพื่อการสื่อสาร		●		12. มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร
(13) การจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์		●		13. มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบเว็บไซต์
(14) การใช้โซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ	●			14. มีความรู้เกี่ยวกับโซเชียลมีเดียสำหรับธุรกิจ
(15) การถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น		●		15. มีทักษะการถ่ายภาพดิจิทัลเบื้องต้น
(16) การโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ	●			16. มีความรู้เกี่ยวกับการโน้มน้าวและวัฒนธรรมสื่อ
(17) การวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน		●		17. มีทักษะการวิเคราะห์สื่อและสื่อสารมวลชน
(18) การสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม		●		18. มีทักษะการสื่อสารและการอภิปรายกลุ่ม
(19) ธุรกิจเพื่อการสื่อสารมืออาชีพ	●			19. มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อสารมวลชน
(20) พฤติกรรมผู้บริโภค	●			20. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
(21) หลักการขาย	●			21. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการขาย
(22) หลักการตลาด	●			22. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาด
(23) การออกแบบกราฟิก		●		23. มีทักษะการออกแบบกราฟิก
(24) หลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●			24. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์
(25) ภาพเพื่อการสื่อสาร	●			25. มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร
(26) ความคิดสร้างสรรค์		●		26. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์
(27) การใช้ทรัพยากรทางปัญญา	●			27. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางปัญญา
(28) เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่		●		28. มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
(29) การคิดสร้างสิ่งใหม่			●	29. มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่
(30) การต่อยอดทางความคิด			●	30. มีความสามารถในการต่อยอดทางความคิด
(31) การคิดแก้ไขปัญหาคิด		●		31. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
(32) การแสดงออกทางความคิด		●		32. มีความกล้าแสดงออกทางความคิด
(33) การประยุกต์ใช้ความรู้		●		33. มีความสามารถบูรณาการความรู้ในการทำงาน
(34) การค้นพบและการยอมรับผลจากการค้นพบ			●	34. สามารถยอมรับผลจากการค้นพบ
(35) นำไปพัฒนาหรือสร้างเป็นโมเดลหรือแบบจำลอง			●	35. มีความสามารถในการพัฒนาชิ้นงาน

ตารางที่ ข-8 (ต่อ)

สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน
	K	S	A	
(36) การหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้			●	36. มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ปัจจุบัน
(37) เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ	●			37. มีความรู้เชิงสหวิทยาการ
(38) การทำงานร่วมกัน			●	38. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน
(39) การคิดอย่างเป็นระบบ		●		39. มีทักษะการคิดเชิงระบบ
(40) การคิดเชิงวิพากษ์		●		40. มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
(41) การฝึกปฏิบัติ		●		41. มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน
(42) ความเป็นไทย			●	42. ความเป็นไทย
(43) มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา			●	43. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
(44) ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			●	44. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
(45) ความเป็นประชาธิปไตย			●	45. ความเป็นประชาธิปไตย
(46) ความกระตือรือร้น			●	46. มีความกระตือรือร้น
(47) การคิดเชิงวิเคราะห์		●		47. มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์
(48) รู้เท่าทันสื่อ	●			48. มีความรู้เท่าทันสื่อ
(49) ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง			●	49. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
(50) มีทักษะหลากหลาย			●	50. มีความสามารถหลากหลาย

จากผลการสังเคราะห์สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคลและการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน เพื่อนำไปพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกระบวนการวิจัยต่อไป

ตารางที่ ข-9 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน
คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิด
เศรษฐกิจสร้างสรรค์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์			
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนัก สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์
- การรายงานข่าว (1) - การเขียนข่าว (1) - การแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (2) - การนำเสนอเนื้อหาสาระ (1) - ความหลากหลายของเนื้อหา (3) - ความต้องการของผู้บริโภค (4) - การนำเสนอเนื้อหาเฉพาะ (5)	- ความรู้เชิงสหวิทยาการ (3) - ความกระตือรือร้น (1) - ทักษะการสื่อสาร (7) (8) - การคิดเชิงระบบ (7) - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (7) - การคิดเชิงวิเคราะห์ (7) - การคิดเชิงวิพากษ์ (7) - รู้เท่าทันสื่อ (1) (2) (10) - ความยืดหยุ่นในการทำงาน (5) - ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง (3)	- การทำสำเนาสิ่งพิมพ์ (6) - การสำเนาสื่อบันทึกข้อมูล (11) - การเรียงพิมพ์ (6) - การแกะแม่พิมพ์ (6) - การเข้าเล่ม (6) - การพิมพ์หนังสือ - หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ - ใบปลิว ปฏิทิน สื่อ สิ่งพิมพ์ - ต่างๆ (6) - การบริการทางการพิมพ์ (12)	(1) การเขียนและรายงานข่าว (2) การแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (3) ความหลากหลายของเนื้อหา (4) ความต้องการของผู้บริโภค (5) สาระความรู้เฉพาะด้านเชิงลึก (6) กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (7) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (8) ภาพเพื่องานวารสารศาสตร์ (9) การจัดหน้าและการออกแบบเพื่องานวารสารศาสตร์

ตารางที่ ข-9 (ต่อ)

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์			
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนัก สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์
- เนื้อหาสาระความรู้เฉพาะด้าน (5) - การเรียบเรียงเนื้อหาโดยละเอียด (5) - ความพึงพอใจในการผลิต (6)	- จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (1) (10) - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อ (1) - มีทักษะหลากหลาย (3) - การบูรณาการและนำไปใช้ (1) (7)		(10) การบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว
			(11) การสำเนาสื่อบันทึกข้อมูล
			(12) การบริการทางการพิมพ์

จากตารางที่ ข-9 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถนำผลสังเคราะห์แล้วนำไปการสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ดังนี้

ตารางที่ ข-10 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์
	K	S	A	
(1) การเขียนและรายงานข่าว		●		1. มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว
(2) การแสดงความคิดเห็น			●	2. มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์
(3) ความหลากหลายของเนื้อหา	●			3. มีความรู้เชิงสหวิทยาการ (หลากหลายสาขา)
(4) ความต้องการของผู้บริโภค	●			4. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
(5) สาระความรู้เฉพาะด้านเชิงลึก	●			5. มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ
(6) กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์		●		6. มีทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล
(7) การเขียนเชิงสร้างสรรค์		●		7. มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
(8) ภาพเพื่องานวารสารศาสตร์	●			8. มีความรู้ด้านภาพดิจิทัลเพื่องานวารสารศาสตร์
(9) การจัดหน้าและการออกแบบเพื่องานวารสารศาสตร์		●		9. มีทักษะการจัดหน้าและการออกแบบด้วยสื่อดิจิทัลเพื่องานวารสารศาสตร์
(10) การบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●			10. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว
(11) การสำเนาสื่อบันทึกข้อมูล		●		11. มีทักษะการสำเนาสื่อดิจิทัลเพื่อการบันทึกข้อมูล
(12) การบริการทางการพิมพ์	●			12. มีความรู้ด้านการให้บริการวารสารดิจิทัล

จากผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อนำไปพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกระบวนการวิจัยต่อไป

ตารางที่ ข-11 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์จากคุณลักษณะ
สื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง			
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนัก สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	สมรรถนะวิชาชีพด้าน สื่อวิทยุกระจายเสียง
- การสื่อสารด้วยเสียง (1) - การรายงานข่าวสาร (2) - การให้สาระความรู้ (2) - การให้ความบันเทิง (2) - มีความรวดเร็วในการนำเสนอ (3) - มีความน่าเชื่อถือ (4) - การเข้าถึงรับสาร (5) - พฤติกรรมผู้บริโภค (5)	- ความรู้เชิงสหวิทยาการ (4) (6) - ความกระตือรือร้น (3) (10) - ทักษะการสื่อสาร (1) (2) (7) (10) - การคิดเชิงระบบ (6) - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (6) - การคิดเชิงวิเคราะห์ (4) (6) - การคิดเชิงวิพากษ์ (6) - รู้เท่าทันสื่อ (2) (10) - ความยืดหยุ่นในการทำงาน (3) (5) (10) - ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน (1) (3) - จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (2) (6)(10) - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม (2) (6) (10) - มีทักษะหลากหลาย (2) (9) (10) - การบูรณาการและนำไปใช้ (1) (2) (6) (8) (9) (10) (12)	- การกระจายเสียงวิทยุ (10) - การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง (11) - การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท (9) - รายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อการกระจายเสียง (12) - การขายให้เช่า (13) - เก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียง และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ (14)	(1) การสื่อสารด้วยเสียง (2) การรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง (3) ความรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูล (4) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (5) การเข้าถึงกลุ่มผู้ฟัง (6) การเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงเชิงสร้างสรรค์ (7) การผลิตเสียง (8) ดนตรีประยุกต์ (9) การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท (10) การกระจายเสียงวิทยุสู่สาธารณะ (11) การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง (12) รายการสดหรือบันทึกเพื่อการกระจายเสียง (13) การขายให้เช่า (14) เก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียง และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์			
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนัก สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	สมรรถนะวิชาชีพ ด้านวิทยุโทรทัศน์
- การแพร่กระจายข่าวสารและภาพ (1) - การเข้าถึงผู้ชม (2) - การสื่อสารด้วยภาพและเสียง (3) - การเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์ (4) - พฤติกรรมผู้บริโภค (2) - การให้ความบันเทิง (5) - การรายงานข่าวสาร (5)	- ความรู้เชิงสหวิทยาการ (4) (5) - ความกระตือรือร้น (1) (2) (4) - ทักษะการสื่อสาร (1) (2) (3) - การคิดเชิงระบบ (6) - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (6) - การคิดเชิงวิเคราะห์ (6) - การคิดเชิงวิพากษ์ (6) - รู้เท่าทันสื่อ (1) (3)	- การกระจายภาพและเสียงทางโทรทัศน์ (1) - การบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง (10) - การผลิตรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (9) - รายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง (11)	(1) การเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ สู่สาธารณะ (2) การเข้าถึงกลุ่มผู้ชม (3) การสื่อสารด้วยภาพและเสียง (4) การเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์ (5) การรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง (6) การเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ ข-11 (ต่อ)

สมรรถนะวิชาชีพวิทยุกระจายเสียง			
คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	สมรรถนะวิทยุโทรทัศน์
	- ความยืดหยุ่นในการทำงาน (1) (9) (11) - ความรู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน (4) - จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (1) (10) - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อ (1) - มีทักษะหลากหลาย (4) (5) - การบูรณาการและนำไปใช้ (1) (4) (5) (11)	- การขายให้เช่า (12) - เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพ และการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ (13)	(7) การผลิตภาพและเสียง (8) ดนตรีประยุกต์ (9) การผลิตทางวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท (10) การบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง (11) รายการสดหรือบันทึกแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่กระจายเสียง (12) การขายให้เช่า (13) เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพ และการนำกลับมาแพร่ภาพซ้ำ

จากตารางที่ ข-10 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถนำผลสังเคราะห์แล้วนำไปการสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพวิทยุและโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและพัฒนาร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน ดังนี้

ตารางที่ ข-12 การสังเคราะห์สมรรถนะวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านวิทยุกระจายเสียง
	K	S	A	
(1) การสื่อสารด้วยเสียง		●		1. มีทักษะการสื่อสารด้วยเสียง
(2) การรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง		●		2. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล
(3) ความรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูล		●		3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลที่รวดเร็วทันเหตุการณ์
(4) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล			●	4. สามารถนำเสนอข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ
(5) การเข้าถึงกลุ่มผู้ฟัง	●			5. มีความรู้ความเข้าใจกลุ่มผู้ฟัง
(6) การเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงเชิงสร้างสรรค์		●		6. มีทักษะเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงเชิงสร้างสรรค์
(7) การผลิตเสียง		●		7. มีทักษะการผลิตเสียงด้วยระบบดิจิทัล
(8) ดนตรีประยุกต์	●			8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์
(9) การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท		●		9. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกประเภท
(10) การกระจายเสียงวิทยุสู่สาธารณะ		●		10. มีทักษะการกระจายเสียงวิทยุสู่สาธารณะ
(11) การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง	●			11. มีความรู้การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง

ตารางที่ ข-12 (ต่อ)

สมรรถนะด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง
	K	S	A	
(12) รายการสดหรือบันทึกเพื่อการกระจายเสียง		●		12. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเพื่อการกระจายเสียงด้วยระบบดิจิทัล
(13) การขายให้เช่า	●			13. มีความรู้เกี่ยวกับการให้เช่าเวลาของสถานีวิทยุ
(14) เก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียง และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ	●			14. มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาเพื่อการกระจายเสียง และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ
สมรรถนะด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านวิทยุโทรทัศน์
	K	S	A	
(1) การเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์สู่สาธารณะ		●		1. มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ
(2) การเข้าถึงกลุ่มผู้ชม	●			2. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ดิจิทัล
(3) การสื่อสารด้วยภาพและเสียง		●		3. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง
(4) การเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์			●	4. มีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์
(5) การรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง		●		5. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่านโทรทัศน์ดิจิทัล
(6) การเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●		6. มีทักษะการเขียนบทโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์
(7) การผลิตภาพและเสียง		●		7. มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล
(8) คนตรีประยุกต์		●		8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์
(9) การผลิตทางวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท		●		9. มีทักษะการผลิตรายการโทรทัศน์ดิจิทัล
(10) การบริการทางสถานีโทรทัศน์และห้องส่ง	●			10. มีความรู้การบริการทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง
(11) รายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●		11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง
(12) การขายให้เช่า	●			12. มีความรู้เกี่ยวกับการให้เช่าเวลาของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล
(13) เก็บรักษาเพื่อการแพร่ภาพ และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ	●			13. มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาเพื่อการเผยแพร่ภาพและกระจายเสียงและการนำกลับมาแพร่ซ้ำ

จากตารางการสังเคราะห์สมรรถนะสื่อวิทยุกระจายเสียงตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มาสังเคราะห์ร่วมกันเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ดังนี้

ตารางที่ ข-13 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตาม
กรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง
และวิทยุโทรทัศน์

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์	ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์
		K	S	A	
1. มีทักษะการสื่อสารด้วยเสียง	1. มีทักษะการแพร่ภาพและ กระจายเสียงด้วยระบบ โทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ		●		1. มีทักษะการแพร่ภาพและ กระจายเสียงด้วยระบบ โทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ
2. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่าน ระบบดิจิทัล	2. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมกลุ่ม ผู้ชมโทรทัศน์ดิจิทัล	●			2. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม กลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ดิจิทัล
3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลที่ รวดเร็วทันเหตุการณ์	3. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพ และเสียง		●		3. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพ และเสียง
4. สามารถนำเสนอข้อมูลที่มี ความน่าเชื่อถือ	4. มีความสามารถในการนำเสนอ เนื้อหาที่ทันเหตุการณ์			●	4. มีความสามารถในการนำเสนอ เนื้อหาที่ทันเหตุการณ์
5. มีความรู้ความเข้าใจกลุ่ม ผู้ฟัง	5. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่าน โทรทัศน์ดิจิทัล		●		5. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงผ่าน โทรทัศน์ดิจิทัล
6. มีทักษะเขียนบทเพื่องาน วิทยุกระจายเสียงเชิง สร้างสรรค์	6. มีทักษะการเขียนบทโทรทัศน์ เชิงสร้างสรรค์		●		6. มีทักษะการเขียนบท โทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์
7. มีทักษะการผลิตเสียงด้วย ระบบดิจิทัล	7. มีทักษะการผลิตภาพและเสียง ด้วยระบบดิจิทัล		●		7. มีทักษะการผลิตภาพและเสียง ด้วยระบบดิจิทัล
8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรี ประยุกต์	8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์		●		8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรี ประยุกต์
9. มีทักษะการผลิตรายการ วิทยุกระจายเสียงทุกประเภท	9. มีทักษะการผลิตรายการ โทรทัศน์ดิจิทัล		●		9. มีทักษะการผลิตรายการ โทรทัศน์ดิจิทัล
10. มีทักษะการกระจายเสียง วิทยุสู่สาธารณะ	10. มีความรู้การบริการทางสถานี วิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง	●			10. มีความรู้การบริการทาง สถานีวิทยุกระจายเสียง และห้องส่ง
11. มีความรู้การบริการทาง สถานีวิทยุกระจายเสียง และห้องส่ง	11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือ บันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจาย เสียง		●		11. มีทักษะการจัดรายการสด หรือบันทึกเสียงแบบบันทึก สื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพ และกระจายเสียง
12. มีทักษะการจัดรายการสด หรือบันทึกเพื่อการ กระจายเสียงด้วยระบบ ดิจิทัล	12. มีความรู้เกี่ยวกับการให้เข้า เวลาของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล	●			12. มีความรู้เกี่ยวกับการให้เข้า เวลาของสถานีโทรทัศน์ ดิจิทัล
13. มีความรู้เกี่ยวกับการให้เข้า เวลาของสถานีวิทยุ	13. มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษา เพื่อการเผยแพร่ภาพและ กระจายเสียงและการนำ กลับมาแพร่ซ้ำ	●			13. มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บ รักษาเพื่อการเผยแพร่ภาพ และกระจายเสียงและการ นำกลับมาแพร่ซ้ำ
14. มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บ รักษาเพื่อการกระจายเสียง และการนำกลับมาแพร่ซ้ำ					

จากผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิทยุดิจิทัล และวิทยุโทรทัศน์ดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อนำไปพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกระบวนการวิจัยต่อไป

ตารางที่ ข-14 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพสื่อภาพยนตร์จากคุณลักษณะสื่อสารมวลชน
คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ และแนวคิด
เศรษฐกิจสร้างสรรค์

คุณลักษณะสื่อสารมวลชน	คุณลักษณะนัก สื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล (ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ)	แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อภาพยนตร์
- การสร้างสรรค์เนื้อหา (1) - การให้ความบันเทิง (2) - การถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม (3) - การนำเสนอข่าวสาร (2) - ประโยชน์สาธารณะ (4) - น่าเชื่อถือ (5) - ความสนใจของประชาชน (4)	- ความรู้เชิงสหวิทยาการ (3) - ความกระตือรือร้น (1) - ทักษะการสื่อสาร (7) (8) - การคิดเชิงระบบ (7) - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (7) - การคิดเชิงวิเคราะห์ (7) - การคิดเชิงวิพากษ์ (7) - รู้เท่าทันสื่อ (1) (2) (10) - ความยืดหยุ่นในการทำงาน (5) - ความใฝ่รู้และรู้จักเรียนรู้ด้วยตน (3) - จรรยาบรรณสื่อสารมวลชน (1) (10) - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อ (1) - มีทักษะหลากหลาย (3) - การบูรณาการและนำไปใช้ (1) (7)	- การบริการการผลิตภาพยนตร์ และแถบบันทึกวีดิทัศน์ (11) - จำหน่ายภาพยนตร์ และแถบบันทึกวีดิทัศน์ (14) - การจำหน่ายหรือเช่าฟิล์มและแถบวีดิทัศน์ (14) - สถานประกอบการที่ดำเนินการหลักเกี่ยวกับการขายหรือให้เช่าภาพยนตร์หรือแถบวีดิทัศน์แก่อุตสาหกรรมอื่น (14)	(1) การสร้างสรรค์เนื้อหา (2) การนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง (3) การถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม (4) การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ (5) ความน่าเชื่อถือ (6) การเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์ (7) การผลิตเสียง (8) ดนตรีประยุกต์ (9) การเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (10) การถ่ายภาพยนตร์ (11) การผลิตภาคสนาม (12) การผลิตวีดิทัศน์ (13) การผลิตภาพยนตร์ (14) การผลิตภาพเพื่องานภาพยนตร์ (15) ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ (16) การจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์

จากตารางการสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ เพื่อพัฒนาร่วมกันเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ดังนี้

ตารางที่ ข-15 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและ
ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	สมรรถนะบุคคล			ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์
	K	S	A	
(1) การสร้างสรรค์เนื้อหา		●		1. มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์
(2) การนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง			●	2. มีความสามารถในการนำเสนอข่าวสารและความบันเทิง
(3) การถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์ม		●		3. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงบนแผ่นฟิล์มและสื่อดิจิทัล
(4) การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ			●	4. มีความคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ
(5) ความน่าเชื่อถือ			●	5. สามารถนำเสนอข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
(6) การเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์		●		6. มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์
(7) การผลิตเสียง		●		7. มีทักษะการผลิตเสียงด้วยสื่อดิจิทัล
(8) ดนตรีประยุกต์	●			8. มีความรู้เกี่ยวกับดนตรีประยุกต์
(9) การเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์		●		9. มีทักษะการเขียนและการผลิตเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์
(10) การถ่ายภาพยนตร์	●			10. มีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายทำภาพยนตร์
(11) การผลิตภาคสนาม		●		11. มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ภาคสนาม
(12) การผลิตวีดิทัศน์		●		12. มีทักษะการผลิตวีดิทัศน์
(13) การผลิตภาพยนตร์		●		13. มีทักษะการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยระบบดิจิทัล
(14) การผลิตภาพเพื่องานภาพยนตร์		●		14. มีทักษะการผลิตภาพดิจิทัลเพื่องานภาพยนตร์
(15) ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์	●			15. มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ภาพยนตร์
(16) การจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์	●			16. มีความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายภาพยนตร์และแถบบันทึกวีดิทัศน์

จากผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะภาพยนตร์ตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ เพื่อนำไปพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกระบวนการวิจัยต่อไป

การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล เนื่องจากเป็นประเภทสื่อสารมวลชนที่พัฒนามาจากสื่อใหม่ (New Media) ประเภทเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการหลอมรวมของสื่อกระแสหลักที่พัฒนาการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายสังคม และสื่อสังคม จึงต้องใช้ข้อมูลและกระบวนการสังเคราะห์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของสื่อดิจิทัล โดยสังเคราะห์จากคุณลักษณะความเป็นสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคล ดังนี้

ตารางที่ ข-16 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลจากคุณลักษณะความเป็น
สื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคล

คุณลักษณะความเป็น สื่อสารมวลชนของสื่อ ดิจิทัล	คุณลักษณะของสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล
		K	S	A	
(1) การใช้งาน คอมพิวเตอร์	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่อาศัยช่องทางของ คอมพิวเตอร์ (Digitally) เป็นตัวกลาง ในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร มีกระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลง รหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ (Online) ต่างๆ และสามารถทำให้มี รูปแบบที่ง่ายและหลากหลายกว่าสื่อ เดิม มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลง ได้อย่างต่อเนื่อง	●			1. การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือ สำหรับการติดต่อสื่อสาร
(2) การนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร		●			2. การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภท ต่างๆ
(3) การสื่อสาร		●			3. การใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางใน การนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และ การสื่อสาร กระบวนการทำงาน การ จัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัส การแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ
(4) กระบวนการทำงาน					
(5) การจัดเก็บข้อมูล					
(6) ความยืดหยุ่น					
(1) การหลอมรวมสื่อ (Media Convergent)	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีการหลอมรวม (Convergent) ของสื่อต่างๆ เข้า ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้ เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิด พร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ โดยใช้พื้นที่น้อยเพราะมี การบีบอัดสัญญาณ ให้มีขนาดเล็กกลง ในขณะที่สื่อเดิมจะมีลักษณะของการ เป็นสื่อเดี่ยวๆ ผู้รับสารก็จะใช้สื่อได้ที ละอย่าง		●		4. การผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์
			●		6. การหลอมรวมสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้ เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิด พร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่ น้อย บีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กกลง
(1) ความเสมือนจริงใน การนำเสนอ	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีความเสมือนจริง (Virtually) ทั้งในแง่ของการนำเสนอ การทำธุรกรรม และการแสดงสินค้า วัฒนธรรม การศึกษา สาธิต จำลอง สถานการณ์ กล่าวคือ สื่อดิจิทัลนี้ สามารถทำให้เกิดการเสมือนจริงได้		●		5. การนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพ ลักษณะ 3 มิติ เช่น การนำเสนอ การทำธุรกรรม การแสดงสินค้า วัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น
(1) การมีปฏิสัมพันธ์ (2) เครื่องมือการ ติดต่อสื่อสาร	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) เป็นการเพิ่มมูลค่าของ สื่อดิจิทัลให้แตกต่างหรือเหนือไปกว่า สื่อเดิม โดยการเปิดโอกาสหรือเพิ่ม ช่องทางให้ผู้ใช้ได้ตอบใน 2 ลักษณะ คือ การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือ สำหรับการติดต่อสื่อสารกันซึ่งการมี ปฏิสัมพันธ์โดยการโต้ตอบกับสื่อ ซึ่ง การมีปฏิสัมพันธ์ของสื่อดิจิทัลนี้จะมี ความสะดวก รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายใน การส่งข่าวสารโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่อง ของเวลาและสถานที่		●		7. การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่าน อินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ ข-16 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็น สื่อสารมวลชนของสื่อ ดิจิทัล	คุณลักษณะของสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			สื่อดิจิทัล
		K	S	A	
(1) การนำเสนอข้อความ หลายชั้น (Hypertext)	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่มีความสามารถในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือที่เรียกว่า ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) คือการจัดวางหน้าของเอกสารข้อความต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือไปจากหน้าปัจจุบันที่แสดงอยู่ เพื่อขยาย อธิบาย ยกตัวอย่างหรือแสดงความสัมพันธ์ใดๆ ก็ตาม โดยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายและไม่เป็นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หลักการของไฮเปอร์เท็กซ์ได้พัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) คือในสื่อดิจิทัลสามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบ (2) ในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้		●		8. การนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) ที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น
(2) สื่อหลากหลายรูปแบบ					
(1) การแพร่กระจายข้อมูล อย่างรวดเร็ว	สื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจาย (Dispersal) ได้กว้างขวางและรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลจากการผลิตและการกระจายของสื่อดิจิทัลที่ไม่ใช่การรวมเป็นศูนย์กลางเหมือนสื่อเดิม อีกทั้งยังสามารถผลิตได้ง่ายโดยไม่ต้องลงทุนหรือมีขั้นตอนที่ยุ่งยากเหมือนการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ ภาพยนตร์ หรือแม้แต่หนังสือพิมพ์ที่ผลิตอยู่เพียงที่ใดที่หนึ่ง แล้วนำเสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านสถานีและมีขอบเขตการเผยแพร่ที่จำกัด ส่วนสื่อดิจิทัลนั้น ผลิตได้ง่ายกว่า และผู้ที่มีความรู้เล็กน้อยก็สามารถผลิตงานง่าย ๆ	●			9. การสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์
(2) ขั้นตอนการผลิต รายการที่ง่ายขึ้น					
				●	10. การค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคมได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ

จากตารางวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นสื่อสารมวลชนตามกรอบสมรรถนะบุคคล เพื่อพัฒนา
ร่วมกันเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ ดังนี้

ตารางที่ ข-17 การสังเคราะห์สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัลตามกรอบสมรรถนะบุคคลและร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล

สมรรถนะสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล
	K	S	A	
1. การมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	●			1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร
2. การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ	●			2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ
3. การใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัส การแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ	●			3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ
4. การผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์		●		4. มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์
5. การนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณ์ 3 มิติ เช่น การนำเสนอการทำธุรกรรม การแสดงสินค้าวัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น		●		5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณ์ 3 มิติ
6. การหลอมรวมสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่น้อย ปิบัติสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง		●		6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อมๆ กัน
7. การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย		●		7. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ ในรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย
8. การนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) ที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุโทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น		●		8. มีทักษะในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) ที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้
9. การสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●			8. มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอ ข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์
10. การค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูล ความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคมได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●	10. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคมได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ

ระยะที่ 2 ผลวิเคราะห์ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเดลฟายเบื้องต้นรอบที่ 1

ผลประเมินเดลฟาย รอบที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายปิดและปลายเปิด เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยการเผชิญหน้า และการนำแบบสอบถามไปพบผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่สะดวกให้เข้าพบ และผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ได้มีข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญต่างๆ สามารถนำเสนอในรูปแบบตารางสรุป และในการนำเสนอผลการศึกษารอบที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ ข-18 สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเพื่อนงานสื่อสารมวลชน		●		19	-	- ระบุให้ชัดเจน คือ ซอฟต์แวร์หรือฮาร์ดแวร์ และระดับไหน จะวัดอย่างไร
2. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร		●		18	1	- การพูด อ่าน เขียน ?
3. มีทักษะด้านการสื่อสาร		●		19	-	- ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
4. มีทักษะด้านการสร้างสรรค์งาน		●		18	1	
5. มีความสามารถในการปรับตัวในการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			●	19	-	
6. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและมีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	●	●		19	-	- ควรแยกเป็น 2 ข้อ - คำว่าหลอมรวมกับบูรณาการแตกต่างกันอย่างไร? วัดผลได้อย่างไร?
7. มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกด้านทางกราฟิก เช่น Info-graphic ภาพเสมือนจริง เป็นต้น	●			19	2	- ข้อมูลเชิงลึกหรือการนำเสนอข้อมูล ให้ระบุให้ชัดเจนว่าเป็น Content หรือ Technique - คำว่า “เชิงลึก” ไม่ชัดเจน
8. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●			18	1	-
9. มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร		●		18	1	- ซ้ำกับข้อ 3
10. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาของสื่อสารมวลชน	●			19	-	- น่าจะถามด้านการเตรียมการด้านเทคนิคด้วย

ตารางที่ ข-18 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ผลประโยชน์		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
11. มีความรู้ในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ	●			16	3	- เป็น Subset ของข้อ 3 หรือไม่
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น		●		18	1	- เป็นทักษะด้านความรู้ด้วยหรือไม่ - เป็นทักษะพื้นฐานของข้อ 6 หรือไม่ - คือทักษะการเลือกใช้สื่อ นำเสนอให้เหมาะสมกับบริษัทใช้หรือไม่
13. มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อสารมวลชน	●			18	1	
14. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร	●			19	-	
15. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขาย	●			17	2	- ความรู้เกี่ยวกับการขาย อาจจะไม่ใช่ข้อของเท่าไร - ควรระบุด้านสื่อสารมวลชน
16. มีทักษะการออกแบบกราฟิก		●		17	2	- สมรรถนะกว้าง ควรมีการระบุระดับความยากง่าย เช่น ระดับต้น กลาง สูง เป็นต้น
17. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●			19	-	
18. มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร	●			18	1	- การเลือกใช้ภาพหรือการผลิตภาพ (การถ่ายภาพและเทคนิคผลิตภาพต้นฉบับ การแก้ไขภาพต้นฉบับ)?
19. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน		●		18	1	
20. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●			19	-	- ควรเพิ่มเรื่องลิขสิทธิ์ด้วย
21. มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน		●		15	4	
22. มีทักษะการคิดแก้ปัญหา		●		18	1	- เพิ่มวิเคราะห์ปัญหาคำด้วย - เพิ่ม “อย่างเป็นระบบ” ต่อท้าย

ตารางที่ ข-18 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ข้อเสนอแนะ
23. มีความกล้าแสดงออกทางความคิด		●		15	4	- เป็น Subset ของข้อ 39 - เพิ่มต่อท้าย “โดยมีทฤษฎี และหลักการรองรับ”
24. มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้ม และสถานการณ์ทางสังคมและ สื่อสารมวลชน			●	19	-	- ให้คำนึงถึงกระบวนการวัด ประเมินสมรรถนะด้วยว่า จะทำอะไร
25. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและบูรณาการ ความรู้ในการทำงาน	●			18	1	- ใกล้เคียงกับข้อ 5 หรือไม่
26. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน			●	18	1	
27. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์		●		18	1	
28. มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ สื่อสารมวลชน		●		18	1	- สมรรถนะกว้าง ไม่แน่ใจว่า จะถามอะไร และ ครอบคลุมเรื่องใดบ้าง ควร ระบุให้เจาะจง
29. มีความเข้าใจในความเป็นไทยและ สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			●	17	2	- การวัดเจตคติควรใช้คำ อื่นๆ ที่ไม่ใช่ “ความ เข้าใจ” เช่น หากเข้าใจแต่ ไม่ยอมรับผ่านข้อนี้หรือไม่
30. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความ กระตือรือร้น			●	19	-	
31. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			●	18	1	
32. มีความรู้เท่าทันด้านการเมืองการ ปกครอง			●	16	3	- มีความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์บ้านเมืองทั้ง ในและต่างประเทศ - แล้วด้านอื่นๆ จำเป็นต้อง รู้เท่าทันหรือไม่ เช่น ด้าน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ
33. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วย ตนเอง			●	18	1	- แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ เสมอ คำถามดีแต่จะวัด สมรรถนะอย่างไร
34. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล		●		18	1	- หมายถึงทักษะด้าน เทคนิคหรือเนื้อหา เพราะ ถ้าเป็นเนื้อหาไม่ว่าจะเป็น ระบบอนาล็อกหรือดิจิทัล ความไม่ต่างกัน

ตารางที่ ข-18 (ต่อ)

ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ข้อเสนอแนะ
- การวัดสมรรถนะต้องคำนึงถึงแนวทางการประเมินสมรรถนะด้วย เนื่องจากบางสมรรถนะมีความจำเป็นแต่อาจจะวัดผลได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดสมรรถนะด้านเจตคติ เช่น มีความตระหนัก จะวัดด้วยวิธีใด เป็นต้น - ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการสื่อสารในตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน เพื่อให้ครอบคลุมสมรรถนะของช่องทางการสื่อสารมวลชนในปัจจุบัน - ควรมีความกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมุ่งมั่นในการทำงานด้านสื่อสารมวลชน - ควรมีทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ในยุคประชาคมอาเซียน และมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 - ทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เช่น ทักษะการเขียน - มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ บ้านเมือง ทั้งในและต่างประเทศ - ทันสมัยมีรสนิยมที่ดี และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ - ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ผู้รับสาร และความรู้/ทักษะเรื่องผลกระทบของสื่อต่อสังคม - การกำหนดสมรรถนะควรจะเขียนให้ชัดเจนว่าจะวัดอะไร การเขียนสมรรถนะกว้างๆ จะทำให้การประเมินทำได้ เช่น มีทักษะการออกแบบ (หมายถึงออกแบบได้สวย วัดอย่างไร หรือออกแบบแล้วไม่ก่อให้เกิดปัญหาการผลิต ฯลฯ) - นักสื่อสารมวลชนควรมีสัญชาตญาณนักข่าว (Nose for news) โดยสามารถจินตนาการในการลำดับเหตุการณ์ และปฏิบัติงานภายใต้ความกดดันได้ - สมรรถนะหลัก หากต้องการพัฒนานักศึกษา “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ควรที่จะต้องแข่งขันกันได้ในระดับสากล เช่น ต้องรู้และมีทักษะ Visual effect ด้านภาพเสมือนจริง 3D เพื่อจะสร้างสรรค์งานที่แตกต่าง แข่งขันได้ - สมรรถนะหลัก นักศึกษาควรรู้จักเทคนิคการใช้ IT เพื่อจัดการงานความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อมิให้ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อเผยแพร่ออนไลน์ - สมรรถนะหลัก นักศึกษาควรรู้ธุรกิจ SME ออนไลน์ เพื่อให้สามารถขายงานของตัวเองได้ เป็นการเพิ่มมูลค่างานสู่สากล เพื่อตอบสนองแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (แข่งขันได้ เพิ่มมูลค่าได้) - เน้นเรื่อง<u>ภาษา</u>และศักยภาพทาง<u>ด้านไอเดีย</u> ควบคู่ไปกับ<u>เทคนิค</u> เพราะสิ่งที่ต้องจริงๆ คือคนที่<u>มีไอเดียที่ดีจะคิดงานได้หลากหลาย</u> และถ้ามี<u>ศักยภาพด้านการจัดการ</u>ด้วยจะได้เปรียบคนอื่นฯ ซึ่งปกติจะไม่ค่อยมีนักศึกษามีครบทั้ง 3 ด้าน - ควรแยกตัวบ่งชี้ออกเป็นด้านๆ เพื่อความชัดเจนของตัวบ่งชี้ และในส่วนแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรกำหนดด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ออกมาเป็นอีก 1 ด้านเพื่อความชัดเจนของตัวบ่งชี้						

จากตารางที่ ข-18 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน รอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ตารางที่ ข-19 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ
1. มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว		●		18	1	-
2. มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ	●			19	-	- คำว่า “ความรู้เชิงลึก” หมายถึงอะไร - “เชิงลึก” ยังไม่ชัดเจน - เชิงลึกขนาดไหน
3. มีทักษะการผลิตสื่อด้านสื่อสิ่งพิมพ์		●		18	1	- คำถามกว้าง หมายถึงสมรรถนะในการผลิตเนื้อหา หรือเทคนิคการผลิต
4. มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์		●		18	1	-
5. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●			18	1	- อันนี้น่าจะเป็น Core Competency เนื่องจากทุกสื่อควรรู้เรื่องนี้
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์		●		18	1	- เข้ากับ Core Competency ข้อ 40 หรือไม่
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	●			19	-	
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	●			19	-	
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางานพิมพ์ดิจิทัล		●		19	-	
10. มีทักษะการออกแบบสิ่งพิมพ์		●		19	-	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ไม่มี						

จากตารางที่ ข-19 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อด้านสื่อสิ่งพิมพ์ รอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

ตารางที่ ข-20 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อ
วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ปรับปรุง
1. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง		●		18	1	- แตกต่างจากข้อ 5 อย่างไร - หมายถึงเลือกใช้ภาพ และเสียงได้เหมาะสม กับการนำเสนอ หรือว่า อะไร
2. มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียง ด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ		●		19	-	- สมรรถนะกว้าง กำหนด ใหม่ให้ชัดเจน หากมี หลายทักษะควรแยก ออกเป็นสมรรถนะ ต่างๆ แทน
3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลที่รวดเร็วทัน เหตุการณ์		●		18	1	- สื่ออื่นๆ ต้องมีข้อนี้ หรือไม่ ถ้าต้องควรรย้าย ไปเป็น Core Competency (ข้อ 37)
4. มีทักษะการเขียนบทเพื่องานวิทยุและ โทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●		18	1	
5. มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบ ดิจิทัล		●		19	-	
6. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)		●		19	-	
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจ วิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง	●			19	-	
8. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเพื่อ การกระจายเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●		19	-	
9. ทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึก แถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและ กระจายเสียง		●		19	-	

ตารางที่ ข-20 (ต่อ)

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	สมรรถนะบุคคล			ผลประโยชน์		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปรับปรุง
10. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การปรับน้ำเสียง เพื่อการสอบผู้ประกาศ		●		19		- ทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง และกริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็น ผู้ประกาศ - ปรับเป็น “การใช้ น้ำเสียง กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ” - ควรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (แต่งกาย แต่งหน้า ถูกกาลเทศะ)
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม - การพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เช่น การสอบได้ใบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ความพร้อมด้านภาษา เป็นต้น - ควรเพิ่มสมรรถนะ การควบคุมเสียง การตัดต่อเสียง การควบคุมการออกอากาศ เทคโนโลยีคมนาคม การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการผลิตรายการวิทยุ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบข่ายที่จะกำหนด - รับผิดชอบและตรงต่อเวลา สามารถการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าในกรณีรายการสด - การอ่านออกเสียงด้วยภาษาไทยที่ชัดเจน ถูกต้อง และมีทักษะการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านเสียง - มีใจรักในงาน ใจกว้าง ยอมรับคำวิจารณ์ของผู้อื่นได้ - การพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ที่ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เช่น การสอบได้ใบผู้ประกาศของกรมประชาสัมพันธ์ ความพร้อมด้านภาษา เป็นต้น - ควรเพิ่มสมรรถนะ การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต การจัดแสง การจัดฉาก เทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพ การตัดต่อเสียง เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบข่ายที่จะกำหนด - มีบุคลิกภาพที่ดูน่าเชื่อถือ เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจในตนเอง - ควรเพิ่มสมรรถนะด้าน A						

จากตารางที่ ข-20 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ รอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลประโยชน์และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ตารางที่ ข-21 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสมรรถนะด้านสื่อภาพยนตร์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์	สมรรถนะบุคคล			ผลประโยชน์		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปรับปรุง
1. มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์		●		19	-	
2. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงผ่านสื่อดิจิทัล		●		19	-	
3. มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์		●		18	1	
4. มีความรู้ด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●		14	5	
5. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	●			19	-	
6. มีทักษะการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)		●		19	-	
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิทัศน์	●			18	1	
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านด้านสื่อภาพยนตร์		●		19	-	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม - เพิ่มความสามารถด้านภาษาสากล (ภาษาอังกฤษ) ในการทำงานด้านด้านสื่อภาพยนตร์ - ควรเพิ่มสมรรถนะ การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต การจัดแสง การจัดฉาก เทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพ การตัดต่อเสียง การผลิต - เสี่ยงประกอบภาพยนตร์ การเลือกเครื่องแต่งกาย การวิจารณ์ภาพยนตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบข่ายที่จะกำหนด โดยเฉพาะควรตั้งเป้าให้ชัดว่า สมรรถนะที่เพิ่มขึ้นต้องการผลิตนักศึกษาในอาชีพใด เช่น ผู้กำกับภาพยนตร์ ช่างถ่ายภาพยนตร์ ช่างตัดต่อภาพ ช่างตัดต่อเสียง ช่างผลิตอุปกรณ์ประกอบฉาก นักเขียนบทภาพยนตร์ เป็นต้น - เข้าใจ/ถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านภาพยนตร์ - ความรู้/ทักษะเรื่องกฎหมายสื่อสารมวลชน (กฎหมายสากล) และความรู้เรื่องจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ - เข้าใจและยอมรับในข้อตกลงเรื่อง Rate ภาพยนตร์ - มีความรู้ในบริบทของสังคมตนเองและสังคมประเทศเพื่อนบ้าน - อยากให้สร้างบุคลากรที่เป็นนักสร้างสรรค์ในทุกสาขา และเป็นนักบริหารจัดการที่ดี						

จากตารางที่ ข-21 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์ รอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลประโยชน์และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

ตารางที่ ข-22 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัลด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			ผลประโยชน์		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปรับปรุง
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร	●			19	-	
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ	●			19	-	
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การจัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการแสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ	●			19	-	- ปรับปรุงให้กระชับ
4. มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์		●		19	-	- ปรับปรุงข้อความใหม่
5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริงในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติเช่น การนำเสนอการทำธุรกรรม การแสดงสินค้า วัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น		●		19	-	- ปรับปรุงให้กระชับ
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้หลายชนิดพร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่น้อย ป้อนสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง		●		19	-	- ปรับปรุงให้กระชับหรือตัดทิ้ง เนื่องจากซ้ำกับ Core หรือปรับปรุงให้เป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อดิจิทัล
7. มีความรู้การสร้างและเผยแพร่เนื้อหาสาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	●			19	-	- ปรับปรุงให้กระชับ

ตารางที่ ข-22 (ต่อ)

(ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ ด้านสื่อดิจิทัล	สมรรถนะบุคคล			ผลประเมิน		
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ปรับปรุง
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) ที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น		●		19	-	- ปรับปรุงให้กระชับและทันสมัย
9. มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●			19	-	- ปรับปรุงให้กระชับหรือแยกออกเป็นหลายข้อ
10. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคมได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●	19	-	- ปรับปรุงให้กระชับหรือแยกออกเป็นข้อ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ไม่มี						

จากตารางที่ ข-22 แสดงสรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (ร่าง) ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล รอบที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพสื่อดิจิทัล

ระยะที่ 3 คุณภาพเครื่องมือวิจัย

การทดลองเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยการหาค่าความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยกำหนดเกณฑ์คุณภาพต้องมีค่าความเชื่อมั่นที่ .85 ขึ้นไป สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนภาพรวมทั้งฉบับและวิเคราะห์แยกตามสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชนและสมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนได้ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนภาพรวมทั้งฉบับ

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 87

Alpha = .9897

ค่าความเชื่อมั่นสมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 43

Alpha = .9733

สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 18

Alpha = .9701

สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .9221

สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 8

Alpha = .9070

สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 7

Alpha = .8732

สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 44

Alpha = .9891

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .9546

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

— RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 13

Alpha = .9470

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10

Alpha = .9738

สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)
Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 11

Alpha = .9748

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ค.1 ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล
- ค.2 ระยะที่ 2 แบบสอบถามเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนด้วยเทคนิคเดลฟาย
- ค.3 ระยะที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
- ค.4 ระยะที่ 4 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะนักสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
รศ.ดร.ณมน จีรังสุวรรณ

ผู้วิจัย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กรอบคำถาม

1. การทำงานของสื่อมวลชนในขณะที่ทำงานกับสื่อดั้งเดิมกับสื่อมวลชนที่ทำงานกับสื่อดิจิทัลมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.1 วิธีการ หรือกระบวนการทำงานต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างไร (เป็นกระเพาะข่าว (News Pool/News Database) มากขึ้น นักสื่อสารมวลชน ต้องผลิต Digital Content ได้หลากหลายสื่อ เช่น วิทยู โททัศน์ SMS Facebook Twitter ฯลฯ)

1.2 องค์กรสื่อต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร หรือกระบวนการทำงานหรือไม่ อย่างไร

1.3 วิธีการผลิตเนื้อหาให้เข้ากับสื่อดิจิทัล แต่ละประเภท มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

1.4 ทำอย่างไรให้กลุ่มผู้รับสารเป้าหมายเปิดรับ และยอมรับ (เนื่องจากเมื่อเป็นยุคดิจิทัล ก็จะมีช่องทางให้เปิดรับสื่อมากขึ้น)

2. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในมุมมองของท่านเป็นอย่างไร

2.1 นักสื่อสารมวลชนต้องทำงานอย่างไร ถึงจะเรียกว่าทำงานอยู่ภายใต้กรอบของระบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

2.2 ท่านคิดว่าอุตสาหกรรมสื่อในประเทศกลุ่มอาเซียนนั้นได้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในวงการสื่อมวลชนอย่างไร และมีการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปขับเคลื่อนการศึกษาอย่างไร

2.3 ท่านคิดว่าสื่อมวลชนประเภทใดของไทยที่สามารถนำกรอบแนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มาใช้ และมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ในระดับนานาชาติ

3. บทบาทของรัฐควรทำอย่างไร ถึงจะมีส่วนส่งเสริม หรือสนับสนุนวงการสื่อมวลชนไทยให้สามารถเป็นที่ยอมรับ และอยู่บนเวทีระดับนานาชาติได้

4. สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสื่อมวลชนต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร หรือการเรียนการสอนให้สามารถทำงานบนช่องทางสื่อสารที่เป็นสื่อดิจิทัล และเป็นบัณฑิตหรือนักสื่อสารมวลชนที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการจ้างงาน ควรต้องมีรายวิชา หรือควรมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์อะไรบ้าง

ระยะที่ 2 แบบสอบถามเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคเดลฟาย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประกอบการศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 1

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข
รศ.ดร.ณมน จีรังสุวรรณ

ผู้วิจัย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คำชี้แจงในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อช่วยในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 รอบ ดังนี้

✓ **รอบที่ 1** เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และหากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะใดที่ควรแก้ไขปรับปรุง ขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รอบที่ 2 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลจากการประเมินรอบที่ 1 และดำเนินการปรับแก้และพัฒนาตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1

รอบที่ 3 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้งว่าจะยืนยันคำตอบเดิมหรือจะตอบเป็นอย่างอื่น ซึ่งในการตอบครั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้คุณวุฒิที่ได้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยระบุค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ที่คำนวณได้จากกรอบที่ 2 พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพื่อจัดอันดับเกี่ยวกับน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

2. ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน และ 2) สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน จำแนกเป็น 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล ซึ่งแต่ละส่วนจำแนกตามหลักการประเมินสมรรถนะบุคคล โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

นิยามศัพท์

1. **สมรรถนะ (Competences)** หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรง

2. **ตัวบ่งชี้ (Indicators)** หมายถึง ตัวแปรที่สามารถบ่งบอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานสามารถวัดและสังเกตได้โดยตรงหรือจากการสำรวจที่ครอบคลุมตามคุณลักษณะของบุคคล

3. **สมรรถนะบุคคล (Individual Competences)** หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.2 **ทักษะ (Skills)** หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน และสิ่งจำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจากความรู้ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ มีการพัฒนา การฝึกฝนให้เกิดขึ้น โดยมีช่วงของระยะเวลาที่ทำการหล่อหลอมจากการปฏิบัติจนกลายเป็นทักษะวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.3 **คุณลักษณะของบุคคล (Attributes)** หมายถึง ความคิด (Thought) เจตคติหรือทัศนคติ (Attitude) ความต้องการส่วนบุคคล (Self-Interest) ภาพลักษณ์ของตน (Self-Image) หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย (Trait) บทบาททางสังคม (Social role) การรับรู้ตนเอง (Self-image) และการจูงใจ (Motive)

4. **เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)** หมายถึง เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ นั่นคือ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

5. **นักสารสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Mass Communication Office)** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาร ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิดีทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนที่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล ดังนั้นความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน จะช่วยให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นข้อมูลพื้นฐานสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และถือว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นความลับ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ว่าด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ตอนที่ 1 ว่าด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. วุฒิการศึกษา ☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก
3. ตำแหน่ง ☐ 1. อาจารย์/นักวิชาการ ☐ 2. นักสื่อสารมวลชน
☐ 3. อาจารย์/นักวิชาการ และนักสื่อสารมวลชน
4. ระยะเวลาในการทำงาน ปี

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา สื่อสารมวลชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเพื่อนงานสื่อสารมวลชน		●				
2. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร		●				
3. มีทักษะด้านการสื่อสาร		●				
4. มีทักษะด้านการสร้างสรรค์งาน		●				
5. มีความสามารถในการปรับตัวในการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			●			
6. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและมีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	●					
7. มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกด้านกราฟิก เช่น Info-graphic ภาพเสมือนจริง เป็นต้น	●					
8. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน	●					
9. มีทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร		●				
10. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาของสื่อสารมวลชน	●					
11. มีความรู้ในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ	●					
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น		●				
13. มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทางสื่อสารมวลชน	●					
14. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร	●					
15. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขาย	●					
16. มีทักษะการออกแบบกราฟิก		●				
17. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์	●					
18. มีความรู้เกี่ยวกับภาพเพื่อการสื่อสาร	●					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
19. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน		●				
20. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางปัญญา	●					
21. มีความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน		●				
22. มีทักษะการคิดแก้ปัญหา		●				
23. มีความกล้าแสดงออกทางความคิด		●				
24. มีความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน			●			
25. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและบูรณาการความรู้ในการทำงาน	●					
26. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน			●			
27. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์		●				
28. มีทักษะการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสื่อสารมวลชน		●				
29. มีความเข้าใจในความเป็นไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			●			
30. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น			●			
31. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม			●			
32. มีความรู้เท่าทันด้านการเมืองการปกครอง			●			
33. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง			●			
34. มีทักษะการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล		●				
35. มีความสามารถนำเสนอข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ			●			
36. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน	●					
37. มีความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์			●			
38. มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางสื่อสารมวลชน		●				

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
39. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานด้านสื่อสารมวลชน			●			
40. มีทักษะทางภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 2 ภาษา		●				
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม						
.....						
.....						
.....						

ส่วนที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์						
1. มีทักษะการเขียนและรายงานข่าว		●				
2. มีความรู้เชิงลึกในงานที่ปฏิบัติ	●					
3. มีทักษะการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล		●				
4. มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์		●				
5. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว	●					
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์		●				
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	●					
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	●					
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหางานพิมพ์ดิจิทัล		●				
10. มีทักษะการออกแบบสิ่งพิมพ์		●				
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม						
.....						
.....						
.....						

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์						
1. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพและเสียง		●				
2. มีทักษะการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบโทรทัศน์ดิจิทัลสู่สาธารณะ		●				
3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลที่รวดเร็วทันเหตุการณ์		●				
4. มีทักษะการเขียนบทเพื่องานวิทยุและโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●				
5. มีทักษะการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●				
6. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)		●				
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและห้องส่ง	●					
8. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเพื่อการกระจายเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●				
9. ทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกลงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●				
10. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การปรับน้ำเสียงเพื่อการสอบผู้ประกาศ		●				
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม						
.....						
.....						
.....						
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์						
1. มีทักษะการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อการผลิตภาพยนตร์		●				
2. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพและเสียงผ่านสื่อดิจิทัล		●				
3. มีทักษะการเขียนบทภาพยนตร์เชิงสร้างสรรค์		●				
4. มีความรู้ด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●				
5. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์	●					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
6. มีทักษะการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)		●				
7. มีความรู้การบริหารธุรกิจภาพยนตร์และ วิดิทัศน์	●					
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน ด้านภาพยนตร์		●				
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม						
.....						
.....						
.....						
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล						
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับ ตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือ สำหรับการติดต่อสื่อสาร	●					
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภท ต่างๆ	●					
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็น ตัวกลางในการนำเสนอข้อมูล สาร เนื้อหา และการสื่อสาร กระบวนการทำงาน การ จัดเก็บ โดยการเข้าและแปลงรหัสการ แสดงผลจากแหล่งออนไลน์ต่างๆ	●					
4. มีทักษะการผลิตสื่อประเภท ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และ การปฏิสัมพันธ์		●				
5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติเช่น การนำเสนอการทำธุรกรรม การ แสดงสินค้าวัฒนธรรม การศึกษา การสาธิต การจำลองสถานการณ์ เป็นต้น		●				
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ทำให้เกิดการนำเสนอสื่อได้ หลายชนิดพร้อมๆ กัน เช่น ดนตรี วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ เกม เป็นต้น โดยใช้พื้นที่น้อย บีบอัดสัญญาณให้มีขนาดเล็กลง		●				

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
7. มีความรู้การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย	●					
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อความหลายชั้นหรือไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext)และพัฒนาเป็นไฮเปอร์มีเดีย (Hyper media) ที่สามารถนำเสนอเป็นสื่อหลากหลายรูปแบบในลักษณะของการเชื่อมโยงกันได้ เช่น ในเว็บไซต์หนึ่งอาจนำเสนอทั้งรายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือภาพและข้อความได้ เป็นต้น		●				
9. มีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ด้านการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล และบันเทิง ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการเผยแพร่วัฒนธรรม ด้านการเป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ด้านการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมบริการผ่านทางเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●					
10. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●			
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม						
.....						
.....						
.....						
.....						

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ฉันทนา ปาปัดถา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ประกอบการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) รอบที่ 2

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

รศ.ดร.ณมน จีรังสุวรรณ

ผู้วิจัย

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คำชี้แจงขั้นตอนการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อช่วยในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ ร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และหากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะใดที่ควรแก้ไขปรับปรุง ขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

✓รอบที่ 2 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลจากการประเมินรอบที่ 1 และดำเนินการปรับแก้และพัฒนาตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1

รอบที่ 3 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้งว่าจะยืนยันคำตอบเดิมหรือจะตอบเป็นอย่างอื่น ซึ่งในการตอบครั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยระบุคำถามมาตรฐานค่าพิสัยควอร์ไทล์ที่คำนวณได้จากกรอบที่ 2 พร้อมทั้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นเพื่อจัดอันดับเกี่ยวกับน้ำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

2. ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Core-Competences) จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา (Content) ด้านเทคนิคการผลิต (Production Technique) ด้านการบริหารจัดการ (Administration Management) และด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

2) สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Professional Competences) จำแนกเป็น 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (Radio and Television Media) สื่อภาพยนตร์ (Film Media) และด้านสื่อดิจิทัล (Digital Media)

3. ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลพัฒนาขึ้นตามหลักการประเมินสมรรถนะบุคคล โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attribute)

นิยามศัพท์

1. **สมรรถนะ (Competences)** หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรง

2. **ตัวบ่งชี้ (Indicators)** หมายถึง ตัวแปรที่สามารถบ่งบอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานสามารถวัดและสังเกตได้โดยตรงหรือจากการสำรวจที่ครอบคลุมตามคุณลักษณะของบุคคล

3. **สมรรถนะบุคคล (Individual Competences)** หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.2 **ทักษะ (Skill)** หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน และสิ่งจำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจากความรู้แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ มีการพัฒนา การฝึกฝนให้เกิดขึ้น โดยมีช่วงของระยะเวลาที่ทำการหล่อหลอมจากการปฏิบัติงานกลายเป็นทักษะวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.3 **คุณลักษณะของบุคคล (Attributes)** หมายถึง ความคิด (Thought) เจตคติหรือทัศนคติ (Attitude) ความต้องการส่วนบุคคล (Self-Interest) ภาพลักษณ์ของตน (Self-Image) หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย (Trait) บทบาททางสังคม (Social role) การรับรู้ตนเอง (Self-image) และการจูงใจ (Motive)

4. **เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)** หมายถึง เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ นั่นคือ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

5. **นักสารสื่อมวลชนดิจิทัล (Mass Communication Office)** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจงการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนที่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล ดังนั้นความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน จะช่วยให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นข้อมูลพื้นฐานสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และถือว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นความลับ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3. แบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จุดมุ่งหมายของการตอบแบบสอบถามรอบนี้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดและเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ

เนื่องจากข้อมูลที่จะได้จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แต่ละข้อในรอบที่ 2 เพื่อแสดงให้เห็นท่านทราบว่าคำตอบของท่านกับคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ **ภายใน 2 สัปดาห์** เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำคำตอบนั้นไปดำเนินการตามวิธีการวิจัย และแจ้งผลกลับคืนมาให้ท่านรับทราบต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เบอร์ติดต่อ: 090-558-2019 อีเมล: chantana.p@rmutp.ac.th

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. วุฒิการศึกษา ☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก
3. ตำแหน่ง ☐ 1. อาจารย์/นักวิชาการ ☐ 2. นักสื่อสารมวลชน
☐ 3. อาจารย์/นักวิชาการ และนักสื่อสารมวลชน
4. ระยะเวลาในการทำงาน ปี

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำย่อ K = Knowledge (ความรู้) S = Skills (ทักษะ) A = Attributers (คุณลักษณะของบุคคล)

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

- หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะเฉพาะงานที่จำแนกตามลักษณะ KSA จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1
- หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพิ่มเติมโดยจำแนกตามหลัก KSA โดยพิจารณาตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1
- หมายถึง คำที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนของตัวบ่งชี้สมรรถนะและตัวบ่งชี้ที่พัฒนาเพิ่มเติมจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีความหมายของเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**มากที่สุด**
- ระดับ 4 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**มาก**
- ระดับ 3 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**ปานกลาง**
- ระดับ 2 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**น้อย**
- ระดับ 1 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**น้อยที่สุด**

ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหา									
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณ สื่อสารมวลชน	●								
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทาง สื่อสารมวลชน	●								
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์	●								
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและ คาดการณ์ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมสื่อสารมวลชน	○								
5. มีความรู้การรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้ม และสถานการณ์ทางสังคมและ สื่อสารมวลชน	○								
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและ บรรณาธิการข่าว	●								
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มี ความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และ การเขียน	○								
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความ น่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการ เขียน		●							
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชน เพื่อ การโน้มน้าวใจ	●								
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงาน สื่อสารมวลชน	●								
1. ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงาน สื่อสารมวลชน		○							
2. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทาง สุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน		●							
3. มีความสามารถการวิเคราะห์ปัญหาและการ คิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ			○						
4. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และ เชิงวิพากษ์		●							
5. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและ เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และ อย่างมีความรับผิดชอบ		●							

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และ ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร ใน ระดับดี		●							
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและ ต่างประเทศ			●						
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมี ทฤษฎีและหลักการรองรับ			○						
ด้านเทคนิคการผลิต									
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหา และเทคนิคการผลิตในงานสื่อมวลชน	●								
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการ สื่อสาร	●								
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล	○								
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกใน ระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และ การสื่อความหมาย	○								
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย		●							
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอ ภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่ เหมาะสมกับบริบทของงาน		●							
7. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลเชิง เทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น	●								

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
8. ทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น		○							
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ		●							
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ		●							
ด้านการบริหารจัดการและการทำงาน									
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน	●								
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน	●								
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกันการทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			●						
4. มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น			●						
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน			●						
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์			●						
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์			●						
8. มีความรับผิดชอบต่องานและสังคมโดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วนเที่ยงตรง และเป็นกลาง			●						

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์									
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา	●								
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น	●								
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น		●							
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์	●								
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน	●								
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ๆ		●							
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			●						
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม									
.....									
.....									
.....									
.....									

ส่วนที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
ด้านสื่อสิ่งพิมพ์									
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	●								
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์		●							

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี			●						
4. มีทักษะการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์		●							
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์		●							
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูล ทางสื่อสิ่งพิมพ์		●							
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	●								
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์	●								
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางงานพิมพ์ดิจิทัล		●							
10. มีทักษะการออกแบบสิ่งพิมพ์		●							
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									
.....									

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง		●							
9. มีทักษะการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)		●							
10. มีทักษะการเขียนบทเพื่อนงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์		●							
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง		●							
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด			○						
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้กิริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ		●							
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม									
.....									
.....									
.....									
ด้านสื่อภาพยนตร์									
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น	●								
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)	○								
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์	●								
4. มีความรู้การบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวิทัศน์	●								
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์		●							
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล		●							

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	สมรรถนะบุคคล			ความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	K	S	A	5	4	3	2	1	
9. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารรูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย		●							
10. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์	●								
11. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์		●							
12. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			●						
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม									
.....									
.....									
.....									

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ฉันทนา ปาปัดถา

ผู้วิจัย นางสาวฉันทนา ปาปัดถา
 นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อช่วยในการรวบรวมความคิดเห็นของทรงคุณวุฒิในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 2 เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลจากการประเมินรอบที่ 1 และดำเนินการปรับแก้และพัฒนาตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามผู้ทรงคุณวุฒিরอบที่ 1

2) สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน (Mass Communication Professional Competences)
จำแนกเป็น 4 สื่อ ได้แก่ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(Radio and Television Broadcasting Media) ด้านสื่อภาพยนตร์ (Film Media) และด้านสื่อดิจิทัล (Digital Media)

3. ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลพัฒนาขึ้นตามหลักการประเมินสมรรถนะบุคคล โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attribute)

นิยามศัพท์

1. **สมรรถนะ (Competences)** หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสามารถสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวงานโดยตรง

2. **ตัวบ่งชี้ (Indicators)** หมายถึง ตัวแปรที่สามารถบ่งบอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการทำงานสามารถวัดและสังเกตได้โดยตรงหรือจากการสำรวจที่ครอบคลุมตามคุณลักษณะของบุคคล

3. **สมรรถนะบุคคล (Individual Competences)** หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.2 **ทักษะ (Skill)** หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน และสิ่งจำเป็นต่อการทำงานและการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจากความรู้แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ มีการพัฒนา การฝึกฝนให้เกิดขึ้น โดยมีช่วงของระยะเวลาที่ทำการหล่อหลอมจากการปฏิบัติงานกลายเป็นทักษะวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล

3.3 **คุณลักษณะของบุคคล (Attributes)** หมายถึง ความคิด (Thought) เจตคติหรือทัศนคติ (Attitude) ความต้องการส่วนบุคคล (Self-Interest) ภาพลักษณ์ของตน (Self-Image) หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตัวเองเป็น ได้แก่ อุปนิสัย (Trait) บทบาททางสังคม (Social role) การรับรู้ตนเอง (Self-image) และการจูงใจ (Motive)

4. **เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)** หมายถึง เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ นั่นคือ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

5. **นักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Mass Communication Office)** หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ ที่มีการผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิดีทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนที่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล ดังนั้นความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน จะช่วยให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นข้อมูลพื้นฐานสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และถือว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นความลับ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ว่าด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

3. แบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและทบทวนคำตอบของท่านจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยผู้วิจัยได้แสดงคำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อแสดงความสอดคล้องในการตอบของแต่ละหัวข้อของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

4. ในการพิจารณาทวนคำตอบ ท่านสามารถพิจารณาความหมายของการตอบแบบสอบถามความเหมาะสมของตัวชี้วัด อันดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**มากที่สุด**
- ระดับ 4 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**มาก**
- ระดับ 3 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**ปานกลาง**
- ระดับ 2 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**น้อย**
- ระดับ 1 หมายถึง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนเหมาะสมที่จะนำไปใช้**น้อยที่สุด**

วิธีการตอบ

1. เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบคำถาม ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อความง่ายต่อการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- M คือ คำมัธยฐาน ซึ่งแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
- ☆ คือ ค่าคะแนนการตอบของท่านในรอบที่ 2
- ↔ คือ ขอบเขตค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
- ✓ คือ คำตอบที่ท่านต้องการเปลี่ยนแปลง

2. การตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ ขอให้ท่านพิจารณาคำตอบของท่านอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งท่านสามารถตัดสินใจได้ 2 กรณี อย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

1) ยืนยันคำตอบเดิมโดยที่ท่านไม่ต้องทำเครื่องหมายใดๆ ลงไปในแบบสอบถาม ในกรณีที่เครื่องหมายทั้งสอง (M และ ☆) อยู่ใกล้กันหรืออยู่ในช่องเดียวกันขอบเขตค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ($\longleftrightarrow$) แสดงว่าคำตอบของท่านใกล้เคียงหรือตรงกับคำตอบของกลุ่มแล้ว แต่หากคำตอบของท่านยังยืนยันความคิดเดิม โดยไม่เปลี่ยนแปลงคำตอบ ขอให้ท่านแสดงเหตุผลประกอบด้วยเพื่อยืนยันคำตอบเดิมของท่าน

2) หากท่านต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ควรจะเป็นคำตอบใหม่ของท่านในหัวข้อนั้นๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้ และผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำคำตอบนั้นไปดำเนินการตามวิธีการวิจัยในระยะต่อไป

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เบอร์ติดต่อ: 090-558-2019 อีเมล: chantana.p@pmutp.ac.th

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. วุฒิการศึกษา ☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก
3. ตำแหน่ง ☐ 1. อาจารย์/นักวิชาการ ☐ 2. นักสื่อสารมวลชน
☐ 3. อาจารย์/นักวิชาการ และนักสื่อสารมวลชน
4. ระยะเวลาในการทำงาน ปี

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง Mdn. = Medium (ค่ามัธยฐาน) IQR = Interquartile Range (ค่าพิสัยควอไทล์)
 M คือ ค่ามัธยฐาน ซึ่งแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิส่วนมาก
 ☆ คือ ค่าคะแนนการตอบของท่านในรอบที่ 2
 $\longleftrightarrow$ คือ ขอบเขตค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงคำตอบของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
 ✓ คือ คำตอบที่ท่านต้องการเปลี่ยนแปลง

ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
ด้านเนื้อหา								
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและ จรรยาบรรณสื่อมวลชน (K)	☆ ↔ M					5.00	0.50	
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็น ผู้ประกอบการทางสื่อมวลชน (K)	↔	☆ M				4.00	1.00	
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและ วิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (K)	↔	☆ M				4.00	1.50	
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้ม และคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรม สื่อมวลชน (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การ วิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ ทางสังคมและสื่อมวลชน (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการ และบรรณาธิการข่าว (K)	☆ ↔	M				4.00	1.00	
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การ อ่าน และการเขียน (K)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การ อ่าน และการเขียน (S)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงาน สื่อมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ (K)	☆ ↔ M					4.00	1.00	
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับ สารในงานสื่อมวลชน (K)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับ สารในงานสื่อมวลชน (S)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทาง สุนทรียศาสตร์ในงาน สื่อมวลชน (S)	↔	☆ M				5.00	1.00	
13. มีความสามารถการวิเคราะห์ ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่าง	↔ M	☆				5.00	0.50	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
เป็นระบบ (A)								
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ (S)	☆ ↔ M					5.00	0.50	
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ (S)	☆ ↔ M					5.00	0.50	
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี (S)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
17. มีความสามารถในการตีความวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ (A)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ (A)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
ด้านเทคนิคการผลิต								
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อมวลชน (K)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์เพื่อการสื่อสาร (K)		☆ ↔ M				4.00	0.00	
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการ สื่อความหมาย (K)	☆ ↔ M					4.00	1.00	
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ	☆ ↔ M					4.00	1.00	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
และการสื่อความหมาย (S)								
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะ ของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะ เป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่ เหมาะสมกับบริบทของงาน (S)	☆ ← M →					5.00	1.00	
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิง เทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info- graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (K)	☆ ← M →					5.00	1.00	
8. ทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิง เทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info- graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (S)	☆ ← M →					5.00	1.00	
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และ ความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมาก อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อ หลากหลายรูปแบบ (S)	☆ ← M →					5.00	1.00	
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรม ประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่อ งานสื่อสารมวลชนอย่างมี ประสิทธิภาพ (S)	☆ ← M →					5.00	1.00	
ด้านการบริหารจัดการและการ ทำงาน								
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหาร จัดการทางสื่อสารมวลชน (K)	☆ ← M →					5.00	1.00	
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาด และการขายด้านสื่อสารมวลชน (K)	← ☆ M →					4.00	1.00	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
3. มีความสามารถในการทำงาน ร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความ ยืดหยุ่นและการปรับตัว การมี ปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น (A)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และ ความกระตือรือร้น (A)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาท นักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่น ในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความ มุ่งมั่นในการทำงาน (A)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วย ตนเองจากการแสวงหาความรู้ ใหม่ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และ สังเคราะห์จากประสบการณ์ (A)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
7. มีความสามารถในการประเมิน ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการ กระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (A)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
8. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม โดยการแสดงบทบาทนัก สื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง (A)	☆ ↔ M					5.00	0.00	
ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์								
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการ ใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวม สื่อและการใช้สื่อหลากหลาย รูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมใน งานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (K)	☆ ↔ M					5.00	0.50	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์								
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และห้องส่ง (K)	← ☆ → M					4.00	1.00	
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิต ภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (K)	← ☆ → M					5.00	1.00	
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพ และเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)	← ☆ → M					5.00	1.00	
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและ กระจายเสียงด้วยระบบวิทยุและ โทรทัศน์สู่สาธารณะ (K)	← ☆ → M					5.00	1.00	
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการแพร่ภาพและกระจายเสียง ด้วยระบบวิทยุและโทรทัศน์สู่ สาธารณะ (S)	← ☆ → M					5.00	1.00	
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพ และเสียง เพื่อการแพร่ภาพและ กระจายเสียง (K)	← ☆ → M					5.00	1.00	
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพ และเสียง เพื่อการแพร่ภาพและ กระจายเสียง (S)	← ☆ → M					5.00	1.00	
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียง และการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ผ่านภาพและเสียง (S)	← ☆ → M					5.00	0.50	
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและ รายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre- Pro-Post) (S)	← ☆ → M					5.00	1.00	
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่อนำ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (S)	← ☆ → M					5.00	1.00	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือ บันทึกเสียงแถบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อ เผยแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)						5.00	1.00	
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าในการจัดรายการสด (A)						5.00	1.00	
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้ น้ำเสียง การแต่งกาย กริยา ท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็น ผู้ประกาศ (A)						5.00	1.00	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์								
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและ อุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น (K)						4.00	1.00	
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post) (K)						5.00	1.00	
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และ จริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ (K)						5.00	1.00	
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจ ภาพยนตร์และวิทัศน์ (K)						4.00	1.00	
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากล ผ่านสื่อภาพยนตร์ (S)						5.00	0.50	
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพ และเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)						5.00	1.00	
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่าย ทำภาพยนตร์ (K)						5.00	1.00	
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อ การ ทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล (S)						5.00	0.50	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์ (S)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม (A)	☆ ↔ M					5.00	0.50	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล								
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
2. มีความรู้การบริหารธุรกิจสื่อดิจิทัลประเภทต่างๆ (K)	☆ ↔ M					4.00	2.00	
3. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่างๆ (K)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
4. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดียประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ (S)	☆ ↔ M					5.00	1.00	
5. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (K)	☆ ↔ M					5.00	1.50	
6. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (S)	☆ ↔ M					5.00	1.50	
7. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดียเทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่างๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล (S)	☆ ↔ M					5.00	1.00	

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม					Mdn.	IQR.	ให้เหตุผลประกอบ เฉพาะข้อที่อยู่นอก ขอบเขต
	5	4	3	2	1			
8. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (K)	☆ M					5.00	0.00	
9. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (S)	☆ M					5.00	0.00	
10. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูล ข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	☆ M					5.00	1.00	
11. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)	☆ M					5.00	1.00	
12. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูล ความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ (A)	☆ M					5.00	0.00	
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
.....								
.....								
.....								

ขอขอบพระคุณอย่างสูง
ฉันทนา ปาปัดถา

ระยะที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง

1. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านสื่อสารมวลชนที่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามคุณลักษณะที่พึงมีของนักศึกษาสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล ดังนั้นความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน จะช่วยให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นข้อมูลพื้นฐานสู่การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยแบบสอบถามมี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา สถานการณ์การทำงาน ทำงานเกี่ยวกับสื่อ ระยะเวลาในการทำงาน และหน่วยงาน/บริษัทที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ส่วนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน 4 สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาขอขอบคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และขอรับรองว่าจะเก็บรักษาการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ของท่านไว้เป็นความลับ ผลที่ได้จะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านประการใด เพราะจะเผยแพร่เฉพาะในภาพรวมเท่านั้น และขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
เบอร์ติดต่อ: 090-558-2019 อีเมล: chantana.p@rmutp.ac.th

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Digital Mass Communication Office Competency Indicators) หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้วยวิธีคิดและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการทำงานในวิชาชีพสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัลของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ที่จะต้องได้รับการพัฒนาและประสบการณ์ทางการศึกษาซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประสบความสำเร็จในงานตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้เมื่อสำเร็จการศึกษา

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) หมายถึง เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมการส่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ นั่นคือ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์

นักสื่อสารมวลชนดิจิทัล (Digital Mass Communication Office) หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังมวลชนหรือผู้รับสารที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ และสื่อดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สารระ ที่มีารผสมผสานกันระหว่างข้อความ ภาพ เสียง วิดิทัศน์ และเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
2. การศึกษา	☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ 2. ปริญญาตรี
	☐ 3. ปริญญาโท	☐ 4. ปริญญาเอก
3. สถานะการทำงาน	☐ 1. อาจารย์/นักวิชาการ	☐ 2. นักสื่อสารมวลชน
4. ทำงานเกี่ยวกับสื่อ	☐ 1. สื่อสิ่งพิมพ์ ☐ 2. สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ☐ 3. สื่อภาพยนตร์และวิดีโอทัศน์ ☐ 4. สื่อดิจิทัล/มัลติมีเดีย/เว็บไซต์/คอมพิวเตอร์	

ตอนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีความหมายของเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสม มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสม มาก
ระดับ 3	หมายถึง	ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสม ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสม น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลมีความเหมาะสม น้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา					
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อมวลชน (K)					
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสื่อมวลชน (K)					
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (K)					
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อมวลชน (K)					
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อมวลชน (K)					
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว (K)					
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (K)					
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่านการพูด การอ่าน และการเขียน (S)					
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อมวลชนเพื่อการ โน้มน้าวใจ (K)					
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อมวลชน (K)					
11. มีทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อมวลชน (S)					
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อมวลชน (S)					
13. มีความสามารถการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (A)					
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ (S)					
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ (S)					
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี (S)					
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ (A)					
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีเหตุผลและหลักการรองรับ (A)					
สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต					
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อมวลชน (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร (K)					
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล (K)					
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (K)					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย (S)					
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน (S)					
7. มีความรู้และทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (K)					
8. ทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น (S)					
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ (S)					
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ (S)					
สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน					
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน (K)					
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (A)					
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น (A)					
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)					
6. มีความใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์ (A)					
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ (A)					
8. มีความรับผิดชอบตนเองและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง (A)					
สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์					
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (K)					
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น (S)					
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (K)					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน (K)					
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ๆ (S)					
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย สู่นานาชาติ (A)					
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					
.....					
.....					
.....					
.....					

ส่วนที่ 2 สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์					
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (K)					
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (S)					
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี (A)					
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์ (S)					
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์ (S)					
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์ (S)					
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล (K)					
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์ (K)					
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหาทางงานพิมพ์ดิจิทัล (S)					
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์ (S)					
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					
.....					
.....					
.....					
.....					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์					
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (K)					
3. ทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)					
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุและโทรทัศน์สู่สาธารณะ (K)					
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุและโทรทัศน์สู่สาธารณะ (S)					
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (K)					
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียง เพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)					
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง (S)					
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post) (S)					
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์ (S)					
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง (S)					
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด (A)					
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ (A)					
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					
.....					
.....					
.....					
.....					
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์					
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post) (K)					
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์ (K)					
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (K)					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญญาณสากลผ่านสื่อภาพยนตร์ (S)					
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล (S)					
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์ (K)					
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล (S)					
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์ (S)					
10.มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพอย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม (A)					
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อดิจิทัล					
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับตัวสือ และ การใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร (K)					
2. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่างๆ (K)					
3. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์ (K)					
4. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ (K)					
5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพ ลักษณะ 3 มิติ (S)					
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่างๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล (K, S)					
7. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (K)					
8. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่าน อินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย (S)					
9. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครื่อข่าย สังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)					

ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
10. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตาม จรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์ (S)					
11. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูล ข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ (A)					
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม					
.....					
.....					

ขอขอบพระคุณอย่างสูง / ฉันทนา ปาปัดถา

ระยะที่ 4 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

แบบประเมินรับรอง ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

คำชี้แจง

1. การประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาความเหมาะสม และรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยแบบประเมินชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 2 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนไปใช้จริง

2. ข้อมูลที่แนบมาเพื่อนำเสนอแก่ผู้ทรงคุณวุฒิฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน โดยดำเนินการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ระหว่างเดือน เมษายน - ตุลาคม 2557 และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2557 - มกราคม 2558 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประกอบการประเมิน

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาประเมินและให้ข้อเสนอแนะ

นางสาวฉันทนา ปาปัดถา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เบอร์ติดต่อ: 090-558-2019 อีเมล: chantana.p@rmutp.ac.th

ตอนที่ 1 ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษา
สื่อสารมวลชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียว

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ส่วนที่ 1 สมรรถนะหลักนักสื่อสารมวลชน			
สมรรถนะหลักด้านเนื้อหา			
1. มีความรู้เรื่องกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน			
2. มีความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และ การเป็นผู้ประกอบการทางสื่อสารมวลชน			
3. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์			
4. มีความรู้เกี่ยวกับการหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสารมวลชน			
5. มีความรู้เกี่ยวกับการรวบรวม การวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์ทางสังคมและสื่อสารมวลชน			
6. มีความรู้เกี่ยวกับการบรรณาธิการและบรรณาธิการข่าว			
7. มีความรู้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่าน การพูด การอ่าน และการเขียน			
8. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ ผ่าน การพูด การอ่าน และการเขียน			
9. มีความรู้ในการสื่อสารในงานสื่อสารมวลชนเพื่อการโน้มน้าวใจ			
10. มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน			
11. ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารในงานสื่อสารมวลชน			
12. มีทักษะการวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน			
13. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ			
14. มีทักษะการคิดเชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์			
15. มีทักษะทางการใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างมีความรับผิดชอบ			
16. มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารในระดับดี			
17. มีความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหา ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ			
18. มีความกล้าแสดงออกทางความคิดโดยมีทฤษฎีและหลักการรองรับ			

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
สมรรถนะหลักด้านเทคนิคการผลิต			
1. มีความรู้ในขั้นตอนการเตรียมการผลิตเนื้อหาและเทคนิคการผลิตในงานสื่อมวลชน			
2. มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาพเพื่อการสื่อสาร			
3. มีความรู้ทางเทคนิคในการรายงานข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงผ่านระบบดิจิทัล			
4. มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย			
5. มีทักษะการออกแบบกราฟิกในระดับพื้นฐาน ได้แก่ การออกแบบเส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก พื้นผิว ที่ว่าง สี ตัวอักษร ภาพ การจัดองค์ประกอบ และการสื่อความหมาย			
6. มีทักษะการวิเคราะห์คุณลักษณะของสื่อ เช่น สื่อโทรทัศน์มีลักษณะเป็นการนำเสนอภาพและเสียง Twitter นำเสนอได้ไม่เกิน 140 ตัวอักษร เป็นต้น เพื่อเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับบริบทของงาน			
7. มีความรู้ในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิก เช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น			
8. มีทักษะในการนำเสนอข้อมูลเชิงเทคนิคด้านกราฟิกเช่น Info-graphic, Visual Effect, ภาพเคลื่อนไหว (2D และ 3D Animation), ภาพเสมือนจริง (Virtual Image) เป็นต้น			
9. มีทักษะการสื่อสารข้อมูล และความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ			
10. มีทักษะการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์เพื่องานสื่อสารมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพ			
สมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการและการทำงาน			
1. มีความรู้พื้นฐานด้านการบริหารจัดการทางสื่อสารมวลชน			
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการตลาดและการขายด้านสื่อสารมวลชน			
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
4. มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และความกระตือรือร้น			
5. มีความสามารถในการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชน ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน			

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
6. มีความรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ กลั่นกรอง และสังเคราะห์จากประสบการณ์			
7. มีความสามารถในการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การติดตามทิศทางของเรื่องราว การค้นหา สังเคราะห์ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์			
8. มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม โดยการแสดงบทบาทนักสื่อสารมวลชนด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน เที่ยงตรง และเป็นกลาง			
สมรรถนะหลักด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์			
1. มีความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา			
2. มีความรู้เกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อและการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น			
3. มีทักษะการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชน เป็นต้น			
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคนิคทางเทคโนโลยีเพื่อจัดการความปลอดภัยของชิ้นงานเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์			
5. มีความรู้เชิงสหวิทยาการและประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ในการทำงาน			
6. มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์งาน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างมูลค่าและผลงานใหม่ๆ			
7. มีความสามารถมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สากล			
ส่วนที่ 2 ตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพนักสื่อสารมวลชน			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสิ่งพิมพ์			
1. มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์			
2. มีทักษะการปฏิบัติงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลและการผลิตสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์			
3. มีความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความ สี และภาพ ได้ในระดับดี			
4. มีทักษะด้านการเขียนเพื่องานสื่อสิ่งพิมพ์เชิงสร้างสรรค์			
5. มีทักษะการผลิตเนื้อหาในงานสื่อสิ่งพิมพ์			
6. มีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางสื่อสิ่งพิมพ์			
7. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล			
8. มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจสิ่งพิมพ์			
9. มีทักษะด้านการแก้ไขปัญหางานพิมพ์ดิจิทัล			

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
10. มีทักษะด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์			
1. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์และห้องส่ง			
2. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล			
3. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล			
4. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุและโทรทัศน์สู่สาธารณะ			
5. มีทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการแพร่ภาพและกระจายเสียงด้วยระบบวิทยุและโทรทัศน์สู่สาธารณะ			
6. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียงเพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง			
7. มีทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง การจัดแสง การจัดฉากและการนำเสนอด้วยภาพและเสียงเพื่อการแพร่ภาพและกระจายเสียง			
8. มีทักษะการสื่อสารด้วยภาพเสียงและการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านภาพและเสียง			
9. มีทักษะในการผลิตรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ทุกประเภท (Pre-Pro-Post)			
10. มีทักษะด้านการเขียนบทเพื่องานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เชิงสร้างสรรค์			
11. มีทักษะการจัดรายการสดหรือบันทึกเสียงแบบบันทึกสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ภาพและกระจายเสียง			
12. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการจัดรายการสด			
13. มีทักษะในการใช้ภาษาพูด การใช้น้ำเสียง การแต่งกาย กริยาท่าทางที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกาศ			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อภาพยนตร์			
1. มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ เช่น การจัดแสง การจัดฉาก การถ่ายทำ การตัดต่อภาพและเสียง เป็นต้น			
2. มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Pro-Post)			
3. มีความรู้เรื่องกฎหมายสากล ข้อตกลงเรื่องการจัด Rate และจริยธรรมของสื่อภาพยนตร์			
4. มีความรู้ในการบริหารธุรกิจภาพยนตร์และวีดิทัศน์			
5. มีทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวภาพ เสียง และการถ่ายทอดสัญลักษณ์ผ่านสื่อภาพยนตร์			

ตัวบ่งชี้สมรรถนะ	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
6. มีทักษะด้านเทคนิคการผลิตภาพและเสียงด้วยระบบดิจิทัล			
7. มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทำภาพยนตร์			
8. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานด้านภาพยนตร์ในระดับสากล			
9. มีทักษะด้านการเขียนบทภาพยนตร์และการสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อการผลิตภาพยนตร์			
10. มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวภาพยนตร์อย่างสร้างสรรค์ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม			
สมรรถนะวิชาชีพด้านสื่อสื่อดิจิทัล			
1. มีความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับตัวสื่อและการใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร			
2. มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อสื่อสารกับแหล่งข้อมูลต่างๆ			
3. มีทักษะการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง และการปฏิสัมพันธ์			
4. มีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ			
5. มีทักษะการนำเสนอความเสมือนจริง (Virtually) ในการนำเสนอภาพลักษณะ 3 มิติ			
6. มีทักษะการหลอมรวมสื่อมัลติมีเดีย เทคโนโลยีสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่างๆ เพื่อการนำเสนอด้วยระบบดิจิทัล			
7. มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย			
8. มีทักษะการสร้างและเผยแพร่เนื้อหา สาระ รูปแบบของเว็บไซต์ผ่านอินเทอร์เน็ตไปยังกลุ่มเป้าหมาย			
9. มีความรู้เกี่ยวกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ สื่อสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์			
10. มีทักษะนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ สื่อสังคม (Social Network) สื่อสังคม (Social Media) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามจรรยาบรรณและกฎหมายคอมพิวเตอร์			
11. มีความสามารถในการค้นหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การกระจายข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ข้อมูลความรู้ที่มีอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) ได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ			

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบประเมินรับรองตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการนำตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตาม
แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชนไปใช้จริง

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้า ได้ดำเนินการพิจารณาตัวบ่งชี้
สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่นำเสนอโดย นางสาวฉันทนา
ปาปัดถา โดย ข้าพเจ้าได้แสดงความคิดเห็นสรุป

- ☐ รับรองว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง
- ☐ ไม่รับรองว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะสื่อมวลชนดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางสาวฉันทนา ปาปัดถา
 ชื่อวิทยานิพนธ์เรื่อง : การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักสื่อสารมวลชนดิจิทัลตามแนวคิดเศรษฐกิจ
 สร้างสรรค์ของนักศึกษาสื่อสารมวลชน
 สาขาวิชา : เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ประวัติ

การศึกษา :

ปริญญาตรี : สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์
 สถาบันราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2547
 : สาขาวิชาวารสารศาสตร์สื่อสารมวลชน คณะเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2556
 ปริญญาโท : สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2549
 ปริญญาเอก : สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2557

ประวัติการทำงาน :

2543-2546 ครู สอนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนภาษาอนุสรณ์บุรี เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
 2547-2550 เจ้าพนักงานบริหารงานทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เขตดุสิต กรุงเทพฯ
 2550-ปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง อาจารย์
 สาขาวิชาเทคโนโลยีมีเดีย คณะเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

ผลงานทางวิชาการ :

ฉันทนา ปาปัดถา ปรชญนันท์ นิลสุข และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). คุณลักษณะ
 นักสื่อสารมวลชนดิจิทัลและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักสื่อสารมวลชนในยุคหลอมรวมสื่อ.
 การประชุมระดับชาติ โสตฯ – เทคโนโลยีฯ สัมพันธ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 29 : 71-79.

ฉันทนา ปาปัดถา และณมน จีรังสุวรรณ. (กันยายน 2557). “องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมการ
 เรียนรู้ในการศึกษาสร้างสรรค์บนเครือข่ายสังคมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.” วารสารวิชาการและ
 วิจัย มทร.พระนคร. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 : 56-69.

ฉันทนา ปาปัดถา และณมน จีรังสุวรรณ. (มกราคม-มิถุนายน 2557). “รูปแบบสิ่งแวดล้อม
 การเรียนรู้ในการศึกษาสร้างสรรค์บนเครือข่ายสังคมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.”
วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 : 25-34.

ฉันทนา ปาปัดถา และณมน จีรังสุวรรณ. (กันยายน 2556). “สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เสมือนในการศึกษาสร้างสรรค์.” วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 : 154-167.

ฉันทนา ปาปัดถา และณัฐพล สุเมธอติคม. (ธันวาคม 2556). “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร.” วารสารวิชาการสมาคมสถานอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 : 92-100.

ฉันทนา ปาปัดถา และปรัชญนันท์ นิลสุข. (ตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556). “ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงเพื่อการศึกษาแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์.” วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 : 51-66.

วิมลพรรณ อาพาเวท และฉันทนา ปาปัดถา. (ธันวาคม 2556). “การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนัก ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อปัญหาสภาวะโลกร้อนของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วารสารวิชาการสมาคมสถานอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 : 101-113.

ฉันทนา ปาปัดถา และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (ธันวาคม 2555). “สื่อสังคมเพื่อการศึกษาสร้างสรรค์ในยุคเครือข่ายสังคม.” วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 : 64-76.

Papaththa, C., Nilsook, P. & Jeerungsuwan, N. (June 2015). “Model for Development of Mass Communication Technology Graduates’ Desired Characteristics Based on Thai Qualifications Framework for Higher Education.” International Journal of Information and Education Technology (IJET). Vol.5 No.6 : 397-402.

Papaththa, C., Nilsook, P. & Jeerungsuwan, N. (2014). Model for Development of Mass Communication Technology Graduates’ Desired Characteristics Based on Thai Qualifications Framework for Higher Education. Proceeding of the IACSIT Jeju Island Conferences, 2014. : 279-284.

Apavat, W. & Papaththa, C. (2014). “Factors Correlation with Global Warming Behavior of Residents in Bangkok Metropolitan Region.” RMUTP Research. Special Issue : 392-397.

Papaththa, C. & Jeerungsuwan, N. (2013). Model of Learning Environment for Creative Education on Social Network to Develop Creative Thinking. Proceeding of the Asian Conference on Education, 2013.

สถานที่ติดต่อ : คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทร. 02-282-9009 ต่อ 6815 Email: chantana.p@rmutp.ac.th